

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RADYO-TV-SİNEMA ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TELEVİZYON HABERCİLİĞİNDE ETİK:
KKTC'DE TELEVİZYON HABERCİLİĞİNİN
ETİK ANLAYIŞI ÜZERİNE BİR İNCELEME**

**Şeniz COŞKUN
20082552**

**Tez Danışmanı
Dr. Fevzi KASAP**

**LEFKOŞA
2011**

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**Radyo-Tv-Sinema Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı
Yüksek Lisans Tezi**

Televizyon Haberciliğinde Etik:
KKTC'de Televizyon Haberciliğinin
Etik Anlayışı Üzerine Bir İnceleme
Hazırlayan: Şeniz Coşkun

**Tezin Radyo-Tv-Sinema Anabilim dalında Yüksek Lisans Tezi olarak başarılı
bulunduğunu onaylıyoruz.**

Tez İnceleme Komisyonu

Dr. Fevzi Kasap

Komisyon Başkanı,
Radyo-Tv-Sinema Bölüm Başkanı
Yakın Doğu Üniversitesi

Yard. Doç. Dr. İbrahim Özejder

Gazetecilik Bölümü
Yakın Doğu Üniversitesi

Dr.Gürdal Hüdaoğlu

Dekan Yardımcısı,
İletişim Fakültesi
Yakın Doğu Üniversitesi

**Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı
Prof. Dr. Aykut Polatoğlu
Direktör**

Yakın Doğu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Fakültesi
Radyo-Tv-Sinema Anabilim Dalı
JÜRİ RAPORU
AKADEMİK YIL: 2011-2012

Öğrenci Bilgileri

Tam Adı:	Şeniz Coşkun	Uyruğu:	TC
Enstitü:	Sosyal Bilimler	Bölüm:	Radyo-Tv-Sinema

Tez

Başlık: Televizyon Haberciliğinde Etik: KKTC'de Televizyon Haberciliğinin Etik Anlayışı Üzerine Bir İnceleme	
Tanım:	
Tea Danışmanı:	Dr.Fevzi Kasap

Jüri Kararı

Jüri öğrencinin tezinin kabulüne karar vermiştir. Bu karar oybirliği ile alınmıştır.

Jüri Üyeleri

Katılımcı Sayısı: 3	Tarih: 25/08/2011
Unvan Ad Soyad:	İmza:
Dr. Fevzi Kasap	
Yard. Doç. Dr. İbrahim Özejder	
Dr. Gürdal Hüdaoglu	

Onay

Tarih:	Bölüm Başkanı

TELEVİZYON HABERCİLİĞİNDE ETİK: KKTC'DE TELEVİZYON HABERCİLİĞİNİN ETİK ANLAYIŞI ÜZERİNE BİR İNCELEME

ÖZ

Şeniz COŞKUN
Ağustos, 2011

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) devlet kanalı olarak yayın yapmakta olan Bayrak Radyo ve Televizyon Kurumu (BRTK), 1983 yılında kurum niteliğini almıştır. Bu dönemden önce Bayrak Radyosu olarak adlandırılmaktaydı. Barış Harekâtı'nın gerçekleştiği 1974 yılının ardından yeniden yapılanma sürecine giren Bayrak Radyosu, 1976 yılından itibaren televizyon yayınlarına da başlamıştır. 1996 yılının akabinde KKTC'de özel yayıncılık başlamaktadır. 1996 yılından günümüze kadar gelişim evresi yaşayan KKTC yayıncılığı toplumsal yaşantıya yön vermeye başlamıştır. Yayın Yüksek Kurulu'nun (YYK) 21 Temmuz 1997 yılında kurulmasıyla birlikte yayıncılık alanındaki frekans ve yayın dağılımının yanında, yayın izinleri de YYK tarafından verilmeye başlanmıştır. Bu araştırmanın konusu olarak ele alınan haber olgusunun, KKTC'de medya patronları tarafından siyasi propaganda silahı haline dönüştürülmüş olduğu algılanmaktadır. Aynı içerikli haberin birden fazla başlık altında toplanması ve sunulması haber karmaşası yaratırken, çıkar amacı güdülerek haber-reklamcı etkisi yaratılmış olmaları beraberinde etik kaygıları da getirmektedir. Ayrıca medya profesyonellerinin ve özel televizyon kuruluşu sahiplerinin benimsedikleri siyasi görüş çerçevesinde siyasi oyunlara alet olması ve bu tutumlarını televizyon haberlerine yansıtmaları sonucunda televizyon, toplum üzerinde manipülasyon aracı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu araştırmada; KKTC'de televizyon haberciliğinde yaşanan sorunlar irdelenerek, bu sorunların çözüme ulaştırılabilmesi yönünde uygulanabilir öneriler sunulması amaçlanmıştır. Bu verilerin saptanabilmesi amacıyla ulusal kanalların ana haber bültenleri incelenmiş, Kıbrıs Türk medyasında etik değerler üzerine daha önce yapılan anket verileri göz önüne alınmış ve KKTC'de medya etik uygulamaları araştırılmıştır. Tezin ana konusunu oluşturan ikinci bölümde; KKTC'de televizyon yayıncılığının tarihsel sürecine değinilirken, özel yayıncılığın başlamasından günümüze kadar uzanan bu süreçte KKTC'de televizyon programlarının genel yapısı incelenmiştir. 'Kıbrıs Türk Basınında Etik' olgusu değerlendirilirken medya-siyaset ilişkileri ele alınmıştır. Üçüncü bölümde; KKTC TV haberlerinde etik uygulamalar yer almaktadır. Dördüncü bölümde ise; devlet ve özel televizyon kanallarının haberciliğe dair yaşadıkları etik sorunlar değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler : KKTC, televizyon haberciliği, medya, etik

ETHICS OF TELEVISION NEWS: AN INTERPRETATION OF UNDERSTANDING ETHICS IN TELEVISION NEWS AT TRNC

ABSTRACT

Şeniz COŞKUN

August, 2011

Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC), which makes state-run channels broadcast the Bayrak Radio and Television Corporation (BRTK), was the nature of the institution in 1983. Before this period it was called Bayrak Radio. After 1974, which is the year of the 'Peace Operation', Bayrak Radio has gone through a stage of development, to start television broadcasting in 1976. Following 1996, private broadcasting has started in TRNC. Broadcasting in TRNC, which has gone through stages of development since 1976 is now starting to lead community life style. With the foundation of the Supreme Broadcasting Board (YYK) at 21 Temmuz 1997, the distribution of broadcasting frequency together with the broadcasting rights have been given by YYK. The concept of news, which is the main scope of this research, is seen to be used as a weapon of propaganda by the media patrons in the TRNC. While the collection and presentation of news with the same content under more than one heading can create chaos in news, the creation of an advertising-news effect for personal gains additionally brings about ethical issues. Besides, the fact that the media professionals and private television station owners become a tool in political games within the framework of their political views and the fact that they reflect their opinions in television news, started the use of television as a tool of manipulation over the community. The aim of this research is to analyze the problems faced in television reporting in TRNC and to present the suggestions that can be applied to solve these problems. The data have been obtained by the analysis of the news bulletins of national channels, consideration of past surveys on ethical values in Cyprus Turkish media and research on the application of media ethics in TRNC. In the second chapter, which constitutes the main theme of the thesis, the historic course of television broadcasting in TRNC together with the analysis of the general structure of broadcasting within the course starting from the beginning of private broadcasting till our day has been considered. The concept of ethics in Cyprus Turkish Press has been assessed while the relationship between the media and politics has been explored. In the third chapter, the application of ethical code to the TRNC TV news is talked about. In the fourth chapter, ethical problems faced by the government and private television channels towards reporting is evaluated.

Keywords : TRNC, television broadcasting, media, ethic

ÖNSÖZ

Televizyon haberciliği Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde genel yapı bakımından etkili ve önemli bir yere sahiptir. Kitleler tarafından tercih edilen ve en çok izlenen program türü izlenmekte olan haber programlarıdır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde televizyon haberciliği; düello alanına dönüştürülmeye çalışılan, siyasi partilerin propaganda aracı olarak kullandıkları, seçim dönemlerinin vazgeçilmezi ve medya patronlarının en yüksek kar elde ettikleri bir numaralı kitle iletişim aracı olarak tanımlanabilir. Bu çalışmada televizyon habercilik anlayışı irdelenerek günümüzde ulaştığı nokta belirlenmektedir. Etik uygulamaların ne denli etkili olduğu tartışılabilir bir konumda olan televizyon haberlerinin yapısal olarak değişimine yeni bir çerçeveden yaklaşılması gerektiği düşünülmektedir. Özel ve kamusal yayıncılığın gelişimi ve daha kaliteli yayınlar yapabilmeleri için teknik ve yasal uygulamaların yeniden gözden geçirilmesi gerektiği yönünde bir yönlendirme amacı taşımaktadır. Bu araştırmaya konu olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki televizyon haberciliği yargılanmamaktadır aksine buradaki amaç eksik ya da uygulanmayan noktaların belirlenerek, habercilik anlayışının etik kodlara uygun olarak gelişimini sürdürmesi yolunda bir ışık tutmaktır.

Tez çalışmam sırasında desteğini esirgemeyen ve bana yol gösteren tez danışmanım Dr. Fevzi Kasap'a her konuda verdiği destek ve yardımlarından dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca, eğitimime katkıda bulunan ve meslek sahibi olmam yolunda yanımda olup beni destekleyen bütün hocalarıma özellikle Sevilay Ören ve Fevzi Tanpınar'a, Yard. Doç. Dr. Birsal Matara'ya, Yard. Doç. Dr. İbrahim Özejder'e ve Dr. Gürdal Hüdaoğlu'na şükran borçluyum.

Çalıştığım ve staj yaptığım süre içerisinde mesleki açıdan benden yardımlarını esirgemeyen herkese özellikle Yayın Yüksek Kurulu'nda bulunduğum tarihler içerisinde kendimi mesleki konuda geliştirmeme katkıda bulunan Ferhat Atik'e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Tanıştığımız ilk günden bu güne dek her türlü konuda desteğini ve yardımını esirgemeyen, aile dostumuz Yakın Doğu Bank Kıdemli Müdürü Alp Özerk ve Yakın Doğu Bank Emekli Genel Müdürü Kamil Nuri Özerk'e, her zaman yanımda olan arkadaşlarım Fırat, Ferda, Burçin'e ve aynı zamanda Sema Sözmener ve ailesine bana gösterdikleri özveriden dolayı çok teşekkür ederim.

Bütün hayatım boyunca verdiğim her kararda benden desteklerini hiç esirgemeyen ve her koşulda benimle olan, her zaman benim iyiliğim ve geleceğim için ellerinden gelenin en iyisini yapan aileme; bana gösterdikleri sevgi, sabır ve hoşgörülerini için minnettarım.

Lefkoşa, Ağustos 2011

Şeniz COŞKUN

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI

JÜRİ RAPORU

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR	xi

1. GİRİŞ	1
2. ETİĞİN GELİŞİMİ	3
2.1. Medyada Etik	11
2.2. Kıbrıs Türk Medyasında Etik	20
2.2.1. KKTC'de TV Yayıncılığının Tarihsel Süreci	20
2.2.2. Kıbrıs Radyo Yayın Kurumu	21
2.2.3. Bayrak Radyo ve Televizyon Kurumu	22
2.2.4. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel Yayıncılığın Başlaması	24
2.3. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel ve Kamu Yayıncılığının Sorunları	27
2.3.1. TV Yayıncılığında Hukuki Düzenlemeler	42
2.4. Medya-İktidar İlişkileri	48
3. TELEVİZYON HABERCİLİĞİNDE ETİK	75
3.1. KKTC'de TV Haberlerinde Etik Uygulamalar	80
3.2. TV Programlarına Uygulanan Cezalar	90

4. İÇERİK ANALİZLERİ.....	102
4.1. Özel Kanallarda TV Haberciliğinde Etik Kavramı Üzerine Analiz Çalışması ve Sonuçları	102
4.1.1. Genç TV Ana Haber Bülteni	102
4.1.2. Kanal T Ana Haber Bülteni.....	125
4.2. Devlet Kanallarında TV Haberciliğinde Etik Kavramı Üzerine Analiz Çalışması ve Sonuçları.....	146
4.2.2. Bayrak Radyo Televizyon Kurumu Ana Haber Bülteni	146
4.3. İçerik Analizlerinin Değerlendirilmesi.....	167
5. SONUÇ.....	176
KAYNAKÇA	178
EKLER.....	184
Ek 1. Kıbrıs Genç TV, 1 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni	102
Ek 2. Kıbrıs Genç TV, 2 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni	105
Ek 3. Kıbrıs Genç TV, 3 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni	109
Ek 4. Kıbrıs Genç TV, 4 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni	114
Ek 5. Kıbrıs Genç TV, 5 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni	119
Ek 6. Kanal T, 1 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni.....	125
Ek 7. Kanal T, 2 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni.....	129
Ek 8. Kanal T, 3 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni.....	134
Ek 9. Kanal T, 4 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni.....	139
Ek 10. Kanal T, 5 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni.....	143
Ek 11. BRTK, 1 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni	146
Ek 12. BRTK, 2 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni	150
Ek 13. BRTK, 3 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni	155
Ek 14. BRTK, 4 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni	159
Ek 15. BRTK, 5 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni	164
ÖZGEÇMİŞ.....	185

TABLOLAR LİSTESİ

		Sayfa No
Tablo 1:	Etik	7
Tablo 2:	BRTK 2009 Bütçesinde Öngörülen Rakamlar	36
Tablo 3:	BRTK 2010 Bütçesinde Öngörülen Rakamlar	37
Tablo 4:	BRTK 2011 Bütçesinde Öngörülen Rakamlar	37
Tablo 5:	Ali Özmen Safa'ya Ait Şirket Yıl ve Sayıları	59
Tablo 6:	Asil Nadir'e Ait Şirket Yıl ve Sayıları	59
Tablo 7:	Ersin Tatar'a Ait Şirket Yıl ve Sayıları	59
Tablo 8:	Ertan Birinci'ye Ait Şirket Yıl ve Sayıları	59
Tablo 9:	Doğan Harman'a Ait Şirket Yıl ve Sayıları	59
Tablo 10:	Devlet Bütçesinden, Kıbrıs Vakıflar Bankası Ltd.'den ve Kooperatif Merkez Bankasından Medya Kuruluşlarına Yapılan Ödemeler (1.1.2004-25.5.2009) Devresi	64
Tablo 11:	Medya Kuruluşlarına Yapılan Ödemelerin Yıllar İtibarı İle Dökümü	64
Tablo 12:	Sadece Devlet Bütçesinden Medya Kuruluşlarına Yapılan ödemeler (1.1.2004-25.5.2009 Devresi)	65
Tablo 13:	Morye Şirketine Bakanlıklar Bazında Yapılan Ödemeler (1.1.2004-25.5.2009 Devresi)	67
Tablo 14:	Etik Değerler	82
Tablo 15:	İhlallerde Yayın Yüksek Kurulu'nun Yıllara Göre Rapor Dağılımı	97
Tablo 16:	Haber Başlıkları ve Haber Sayıları	168

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No
Şekil 1: Dışsatım % Dengesi	61
Şekil 2: Dışalım % Dengesi	61

KISALTMALAR

AA	: Anadolu Ajansı
AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AKEL	: Emekçi Halkın İlerici Partisi
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
AKPM	: Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi
AÖA	: Atatürk Öğretmen Akademisi
AP	: Avrupa Parlamentosu
ART	: Avrasya Televizyonu
BBC	: The British Broadcasting Corporation (İngiliz Radyo Televizyon Kurumu)
BM	: Birleşmiş Milletler
BKP	: Birleşik Kıbrıs Partisi
BMGK	: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi
BRT	: Bayrak Radyo Televizyonu
BRTK	: Bayrak Radyo Televizyon Kurumu
CHP	: Cumhuriyetçi Halk Partisi
CSA	: Conseil Supérieur de l'audiovisuel (Görsel İşitsel Yüksek Konsey)
CTP	: Cumhuriyetçi Türk Partisi
CYBC	: Cyprus Broadcasting Cooperation (Kıbrıs Radyo Yayın Kurumu)
CYS	: Cyprus Broadcasting Service (Kıbrıs Yayın Servisi)
DAÜ	: Doğu Akdeniz Üniversitesi
DAÜ-SEN	: Doğu Akdeniz Üniversitesi Akademik Personel Sendikası
DEV-İŞ	: Devrimci İşçi Sendikaları Federasyonu
DHA	: Doğan Haber Ajansı
DP	: Demokrat Parti
DPÖ	: Devlet Planlama Örgütü

EOKA	: Ethniki Organosis Kypriou Agoniston (Kıbrıslıların Milli Mücadele Örgütü)
FCC	: Federal Communications Commission (Federal İletişim Komisyonu)
GAÜ	: Girne Amerikan Üniversitesi
GGK	: Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı
GKRY	: Güney Kıbrıs Rum Yönetimi
GSM	: Global System For Mobile Communications (Küresel Mobil İletişim Sistemi)
GÜÇ-SEN	: Gümrük Çalışanları Sendikası
HAVA-SEN	: Kıbrıs Türk Hava Taşıyıcıları Çalışanlar Sendikası
HÜR-İŞ	: Hür İşçi Sendikaları Federasyonu
ICC	: International Code Of Advertising Practice (Uluslararası Ticaret Odası Uluslararası Reklam Uygulama Esasları)
IPMA	: Uluslararası Proje Yönetim Birliği
KAİB	: Kiralık Araba İşletmeleri Birliği
KAMU-İŞ	: Kamu İşçileri Sendikası
KAMU-SEN	: Kıbrıs Türk Kamu Görevlileri Sendikası
KDV	: Katma Değer Vergisi
KHYD	: Kanser Hastalarına Yardım Derneği
KITOB	: Kıbrıs Türk Otelciler Birliği
KITREB	: Kıbrıs Türk Rehberler Birliği
KITSAB	: Kıbrıs Türk Turizm ve Seyahat Acenteleri Birliği
KİA	: Kitle İletişim Araçları
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KKTCELL	: Kuzey Kıbrıs Türkcell
KRYK	: Kıbrıs Radyo Yayın Kurumu
KTAMS	: Kıbrıs Türk Amme Memurları Sendikası
KTOÖD	: Kıbrıs Türk Ortopedik Özürlüler Derneği
KTÖS	: Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası
KTOEÖS	: Kıbrıs Türk Orta Eğitim Öğretmenler Sendikası
LTB	: Lefkoşa Türk Belediyesi
LTD	: Limited
MÖ	: Milattan Önce

NASA	: National Aeronautics and Space Administration (Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi)
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
ÖRP	: Özgürlük ve Reform Partisi
RESBİR	: Restoranlar Birliği
RTÜK	: Radyo Televizyon Üst Kurulu
SAĞLIK-SEN	: Sağlık İşçileri Sendikası
TAK	: Türk Ajans Kıbrıs
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TEL-SEN	: Kıbrıs Türk Telekomünikasyon Çalışanları Sendikası
TL	: Türk Lirası
TMT	: Türk Mukavemet Teşkilatı
TRAKAYAD	: Trafikte Kazasız Yaşam Derneği
TRT	: Türk Radyo ve Televizyon Kurumu
TÜRK-SEN	: Kıbrıs Türk İşçi Sendikaları
TV	: Televizyon
UBP	: Ulusal Birlik Partisi
UFTAA	: The United Federation of Travel Agents' Associations (Birleşik Seyehat Acenteleri Federasyonu)
UKÜ	: Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı)
YDÜ	: Yakın Doğu Üniversitesi
YÖDAK	: Yükseköğretim Planlama, Denetleme Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu
YSK	: Yüksek Seçim Kurulu
YYK	: Yayın Yüksek Kurulu

1. GİRİŞ

Televizyon, tüketim toplumu içerisinde en yaygın ve en etkili iletişim aracı olarak kullanılmaktadır. Televizyon, uluslararası alanda yaşanan olayların aktarılmasında ve öğrenilmesinde etkili bir iletişim aracıdır. Teknolojik gelişmelerin her geçen gün takip edilemez hızla daha çok ilerlemesi, iletişim ortamında bilgi üretimine ve paylaşımına hız kazandırmaktadır. Bu ilerlemeden yola çıkarak televizyon programları da bu süreçten etkilenmektedirler. Haber programlarının ve bilgi ağırlıklı programların öne çıktığı düşünülürse; kültürel ve politik açıdan toplumun etkileşim sürecine girdiği ve bu etkileşimin medya endüstrilerini etkilediği de söylenebilir. Yaşadığımız modern toplumun en hızlı habere ulaşma kaynağı olan televizyon haberleri sahip olduğu görsel güç ile kitlelere enformasyon akışı sağladığı göz önüne alınırsa televizyonun kitle iletişim araçları arasında en çok tercih edilen ve en avantajlı iletişim aracı olduğunu söylemek de doğru olur. Televizyon, izleyiciye görüntüyü sunabilme ve hızlı haber özelliklerini barındırırken insanların hayatlarının vazgeçilmezi durumuna gelmiştir. Televizyon kitlelerin en ucuz ve en kolay ulaşılabilir bilgi ve eğlence kaynağı olmakla birlikte siyasi otoriteler için de güç olarak tanımlanabilir. Bu noktada televizyon haberlerinin öneminden bahsetmek uygun olacaktır. Çünkü haber siyasi otoriteler için topluma ulaşmanın en etkin yolu olarak görülmektedir. Medya patronları için siyasi platforma karşı bir güç elde etmek çabası ve devlet olanaklarından payını alma düşünceleri, iktidarın ise; toplum karşısında inandırıcılığını yitirmemek ve daha fazla oy alabilme çabası televizyonun önemini bu alanda ortaya açıkça koymaktadır. Bu araştırmada konu olarak ele alınan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde 1996 yılından itibaren özel yayıncılığın başlaması, ülkedeki medya sektörü için bir gelişim sürecine giriş olarak adlandırılabilir. KKTC'nin sosyo-kültürel yapısı ve içinde bulunduğu coğrafyanın geçen dönemler içerisinde yaşadığı sıkıntılı ve zor yıllarına rağmen medya endüstrisi bugünkü konumuna ulaşmıştır. Habercilik anlayışının doğru algılandığı fakat etik uygulamaların hayata tam olarak geçirilemediği KKTC'de televizyon haberleri siyasi

otoriteler tarafından aktif olarak kullanılmaktadır. Medya patronlarının siyasi çizgilerine göre şekillenen kanal yapıları bu etkilerini aktardıkları haberlere de yansıtmaktadır. Televizyon haberlerinin gerçeği yansıtıp yansıtmadığı tartışılır duruma gelmiştir. KKTC'de yayın yapmakta olan devlet kuruluğu Bayrak Radyo Televizyon Kurumu olmak üzere diğer ikisi özel yayın kuruluğu olan Genç TV ve Kanal T televizyon kanallarının seçilen tarihler arasında beş günlük ana haber bülteni kayıtları izlenerek haberlerin başlıklarına göre dağılımları ele alınmış ve içerik analizleri yapılmıştır.

2. ETİĞİN GELİŞİMİ

Bu çalışmada öncelik olarak etik konusuna değinmek gerekmektedir. İnsanlar arasındaki varolan ahlâki değerleri inceleyerek iyi veya kötü olanın niteliğini araştıran felsefi bir dal olarak adlandırılmakta olan etik aynı zamanda “Ethos'un ilk anlamı olan hayvanların ya da insanların yaşaya geldiği yer, yurtluk, ikinci anlamı olarak ise gelenek, alışkanlık, çoğul kullanıldığında da öz nitelikleri, biraz anlam zorlaması yapılırsa ‘huyu suyu’ olarak tanımlanmaktadır” (Girgin, 2003, 145). Felsefi olarak ‘etik’ karar vermede iyi veya kötü fikirler arasında seçim yapabilmektir. Ansiklopedik olarak etik, ‘insanlar arasında var olan ahlaki değerlerden, iyi ya da kötü, doğru ya da yanlış olanlarının, niteliklerini ve temellerini araştıran felsefe dalı’ olarak tanımlanmaktadır (Girgin, 2003, 146). Her ne kadar etik anlayışının tam olarak ne zaman başladığı bilinmese de, dünyanın farklı yerlerinde birçok farklı toplulukta çok eski çağlardan beri etik anlayışının var olduğu bilinmektedir. Dinler tarihi, felsefe tarihi ile antropolojik ve arkeolojik bulgular bunu kanıtlar niteliktedir. Felsefi etik anlayışına Antik Çağ Çin felsefesinde ve yine Antik Yunan felsefesinde rastlanır (Tarihsel Gelişimi ve Farklı Etik Anlayışları, [05.10.2010]). Bu dönemlerde ortaya çıkan felsefi etik anlayışları, ortaya çıktıkları çağ ve bölgenin kültür ve toplumsal yapısıyla yakından ilişkilidir. Etikte görecelilik ve özneliliği savunan ilk düşünce Sofistlerindir, bu da Sofistlerin etik düşüncesini önemli kılar. Fakat Sofistlerin etik yaklaşımını önemli kılan bir başka nokta da Sofistlerin etik anlayışlarını özgür yurttaşlarla sınırlamayıp genelleştirmeleri, kölelerin de erdem sahibi olabileceğini, erdemleri öğrenebileceğini belirtmeleriydi. Sokrates Sofistlerin göreceliliğine karşı çıkmış, erdemin ve bilginin kaynağının kişinin içinde bulunabileceğini öne sürmüştür. Sokrates'in etik düşüncesi bilgiye dayalı etik düşüncelerinin ilk örneklerindendir. Platon etik sorunlarını devlet ve toplum kavramlarıyla birlikte ele almıştır; bireysel etikten ziyade toplumsal etik üzerine yoğunlaşmıştır. Platon'un etik anlayışı da çoğu Yunan filozofu gibi soylulara, köle olmayan özgür yurttaşlara yöneliktir. Ona göre toplumun çoğunu oluşturan kitle

ahlâklı olma, erdem edinme gibi yeteneklerden yoksundu. Bu nedenle bu toplumsal etikte sınıflar arasında bir ahlâksal bağ olduğu söylenemez. Aristoteles'in etik anlayışı da yine yoğun toplumsal unsurlar barındırmış, dönemin tarihsel ve toplumsal gelişmelerinden de büyük oranda etkilenmiştir. Aristoteles'in etik anlayışındaki en önemli noktalarda biri onun zoon politikan kavramıdır. Zoon politikan özgür insandır, toplumsal (sosyal) insandır. İnsan varlığının toplumsal oluşunun kabulü açısından bu ilk adımdır. Aslında Aristoteles de kölelerin diğer vatandaşlarla bir tutulamayacağı fikrindeydi, köleler birer cansız nesneden farksızdılar ona göre de; yine de teorik zoon politikan tanımı etiğin tarihsel gelişimi açısından önemlidir. Özünde erdem sahibi olabilme yetisine sahip insan, vasat olursa ideal etik seviyeye ulaşır. İki uç kötü davranışın ortası, vasatı, erdemdir. Örneğin; kendini çok küçük görme ile kendini çok büyük görme arasındaki orta nokta, erdemli olan durumdur (Tarihsel Gelişimi ve Farklı Etik Anlayışları, [05.10.2010]). Etik konusundaki fikirleriyle daha farklı bir anlayış ortaya çıkaran ve adından çok söz ettiren bir başka Antik Çağ filozofu da Epiküros'tur. Epiküros'un ateist etik anlayışında, insanlığın amacı hazza ulaşmaktır. Her ne kadar genelde farklı zannedilse de Epiküros'un haz kavramı bedensel hazdan öte acının yokluğudur. Mutluluk kişinin acı, ıstırap, sefalet ve elemenden kurtulmuş olduğu durumdur. Acıdan kurtulmak için önerilen hayat tarzı ise sosyal yaşamdan uzak, münzevi ve sade bir hayat tarzıdır. Epiküros'un düşüncesinde insan sosyal bir varlık değildir, sosyal bağları onun doğasından gelen doğal oluşumlar değildir (MacIntyre, 2002, [06.08.2011]). Antik Çağ'dan sonra Hristiyanlığın Batı'daki yükselişiyle kaynağı ebedi ve ilahi olan bir etik anlayışı yükselişe geçmiştir. Bu dönemdeki en önemli etik anlayışlarından biri Aquinolu Thomas'ın etik anlayışıdır. Bu anlayışta Skolastik felsefenin etik anlayışı ile Hristiyan ahlâk ve erdem görüşleri bir araya gelir. Bundan sonra uzun bir süre etik sadece Tanrı kaynaklı görüşlere yer vermiştir. 15'inci yüzyıldan başlayarak bu Tanrı ve din merkezli etik anlayışından kaymalar görülmeye başlar. Örneğin Campanella'nın ütöpik eseri Güneş Ülkesi dini etikten öte etik ile günlük bireysel ve sosyal davranışlar arasındaki bağlar vurgulanır. Bu dönemin sonlarında felsefi açıdan yerini genişleten İngiliz ampirik düşüncesi etik anlayışlarını da etkiler. Thomas Hobbes geleneksel etik görüşlerine aykırı, materyalist felsefesiyle uyumlu bir etik anlayışına sahiptir. Bireyin öncelikli hedefi kendi varlığını korumak ve sürdürmektir, bencillik insanın doğasında vardır, bu bireysel bencilliğin toplumun çıkarlarıyla

örtüşmesi olumlu sonuçlar doğurur bu sebeple bireysel bencillik ile toplumun çıkarının örtüştüğü noktalar erdemlerdir. Doğu felsefelerindeki erdem ve ahlâk anlayışına benzer unsurlar taşıyan bir etik anlayışı da ünlü filozof Spinoza tarafından ortaya atılmıştır. Bu anlayışta kişi doğal durumunda tutkularının esiridir, aklının yardımıyla bu esaretten kurtulabilir. Bu sebeple akli davranmak ile ahlâki davranmak aslında aynıdır. Bilgi vurgusu taşıyan bir etik fikrine sahip olmuş bir başka ünlü filozof John Locke'dir. Ampirik felsefesinden hareketle ahlâki olguların da deneyimlerin ürünü olduğunu ortaya koymuştur. Bir diğer ünlü filozof Kant ise etiği davranış, eylem ve tutkuların bulunduğu düzlemde değil fenomenlerin ötesindeki düzlemde tanımlar. Kant'ın etik üzerine tanınmış eserleri bulunur; Pratik Aklın Eleştirisi ve Törelere Metafizik gibi. Alman filozof Feuerbach ise materyalist bir etik anlayışı ortaya koyar. Alman filozof Schopenhauer ise çok daha karamsar bir etik görüşünü benimsemiştir. Var olmanın, yaşamının acıdan ibaret olduğunu savunur; insan istemlerinin esiridir. Bu etik görüşü çeşitli Doğu felsefelerine ve etik görüşlerine büyük benzerlik taşır. Bu etik anlayışından çok daha farklı ve genel düşünceye karşı devrim niteliği taşıyan etik anlayışı ise ünlü Alman filozof Nietzsche'nin etik anlayışıdır. Felsefesindeki güç kavramı üzerine inşa ettiği etik anlayışında, çoğu etik anlayışında erdem olarak nitelenen birçok davranış güçsüz ve dolayısıyla da olumsuz olarak nitelendirilmiştir. Nietzsche'nin üstün insanı birçok etik anlayışta ahlâkî olarak tanımlanabilecek şekilde değildir. Nietzsche'nin ortaya koyduğu ahlâk ve erdem, geleneksel ahlâkî standartların, iyi ile kötünün ötesindedir. İyi bireyin gücüne güç katan şey, kötü ise onu güçsüz kılan şeydir (Tarihsel Gelişimi ve Farklı Etik Anlayışları, [05.10.2010]). Felsefe tarihinin ilk dönemlerine bakıldığında karşımıza etik alanında iki temel yönelim çıkmaktadır. Bunlar; etik görecelik (Relativizm), ve etik evrenselciliktir (Üniversalizm). “Sofistler, ‘her şeyin ölçütü insandır’ şiarı altında, bir doğa felsefesi olarak başlayan ve her konuda doğayı ölçüt kılan Grek felsefesinde insanı ölçüt kılan bir felsefe tarzı geliştirirlerken, yani felsefi ilgiyi doğadan insana çekerlerken; aynı zamanda etik tarihinde göreceliğin, etik göreceliğin de ilk temsilcisi olmuşlardır. Etik göreceliği ve bağlı olarak değer göreceliğini temsil eden sofistler karşısında, insanın ahlaksal yaşamını evrensel ilkelere göre düzenleyen bir rasyonel/evrensel ahlak geliştirmek konusundaki çabalarıyla, Sokrates ve Platon'un felsefe tarihinde etik evrenselciliğin temsilcileri oldukları görülür” (Özlem, 2010, 25). Etik “felsefenin pratik ve normatif (kurallar

ile ilgili) bir koludur. İnsanların birbirlerine ve çevrelerine karşı nasıl davranmaları gerektiği üzerine fikir yürütür. Etiğin kültürel (dini ve geleneksel), sosyal (mesleki, kişisel) ve çevresel yönleri vardır” (Berkmen, 2010). Etik değerler herhangi bir otorite tarafından korunmazlar. İnsan aklının ve insanlar arasındaki ilişkilerin yaşanan süreç içerisinde oluşturdukları deneyimlerinden meydana gelirler. Etik üzerine düşünen filozoflar; Realist, İdealist, Teleolojik, Materyalist ve Pragmatist yaklaşımla beş farklı şekilde yanıt aramışlardır. “Realist (gerçekçi) etik üzerine sistematik yorum yapmış olan ilk düşünür Aristoteles'tir. Aristo (M.Ö. 384-322) etik adını verdiği eserinde aklın yolunu önermiş ve doğru olan ahlaki davranışların aşırılıklardan uzak olması gerektiğini savunmuştur. Bu durum İslam düşünürleri tarafından da benimsenmiştir. İdealist Etik İmmanuel Kant (1724-1804) etiğidir. Bu etik ‘deontoloji’ adını alır ve varlıktan bağımsız, ideal ve mutlak kavramlar içeren bir ahlak sistemidir. Kant ideal (mutlak) dürüstlükten yanadır ve hiçbir şart altında yalan söylememek gerektiğini savunur. Görevci etik olarak da adlandırılmakta olan Kant etiği istisnasız prensipleri içermektedir. Kant'ın idealizmi hem Platon'un ve Sokrat'ın ‘idea’ (mükemmel düşünce, ideal) kavramına hem kutsal kitaplardaki dürüstlük emirlerine ve hem de Newton fiziğindeki mutlak kavramlara dayanır. Kant aynen Konfüçyus gibi ideal iyiliğe ve görev ahlâkına önem verir. Teleolojik etik amaca ve sonuca yöneliktir. Amaç doğruysa ve sonuç da iyiye yapılan hareket de etikdir ve ahlâka uygundur. Eğer amaç ve sonuç önemli ise sorulması gereken soru: ‘Kimin amacına uygun? Sonuç kimin için iyi?’ olmalıdır. Eğer hem kişiye hem de genel topluma ve doğaya hayırlı ise iyidir denebilir. Materyalist etik Spinoza etiğidir. Spinoza (1632-1677) insan için mutluluk ve özgürlük etiğini savunur. Spinoza doğaya ve maddi dünyaya önem verir ve Tanrı doğadadır görüşüyle Panteizm inancındadır. İngiltere’de John Locke, Fransa’da Descartes ve Almanya’da Leibniz tarafından savunulmuştur. İslam düşünce sisteminde İbn-i Sinâ için ampirik düşünceyi savunduğu söylenir. Materyalist ve ampirik etik bilimin gelişiminde etkin olmuşlardır. Pragmatik etik ‘bir davranış şekli akla ve mantığa uygun, pratik uygulamada da faydalı ise doğrudur’ görüşünü savunur (Berkmen, 2010).

“Felsefenin alt dalı olarak kabul edilen etik kavramı iki ana dala sahiptir.

Tablo 1: Etik

ETİK	
Normatif	Normatif Olmayan
• Teolojik	• Betimleyicilik
• Deontolojik	• Metaetik
• Erdem	

İrfan Erdoğan, **İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi**, s. 23 Yaz-Güz 2006, (Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, 2007), 6.

- a. Normatif Etik: Erdemli yaşamın nasıl olması gerektiğini belirten kodlardır. Normatif etik teorisi ahlâksal kodların sistemli açıklanması ve haklı çıkarılması ile ilgilenir. Normatif etik yukarıdaki ilk iki soruyu ele alır; ahlaksal önsezilerimizin kaynağı ve haklı çıkarılması ile ilgilenir: Ahlâklı yaşamın nasıl yaşanması gerektiğini anlatır.
- b. Normatif Olmayan Etik: Moral sistemlerin mantığının ve dilinin sistemli incelenmesidir; ahlâk sistemlerinin nesnelliğinin sistemli incelenmesidir. Erdemli yaşamın nasıl olmasıyla ilgilenmez” (Erdoğan, 2007a, 6).

Bu noktada etik ile ahlâk ilişkilendirmesine bakacak olursak; “ahlâk, bir toplum içinde kişilerin benimsedikleri, uymak zorunda bulundukları davranış biçimleri ve kurallardır. Başka bir deyişle ahlak, insanlara hareket tarzını gösteren kurallardır ve insanın bütün tutum ve davranışları dorudan doğruya ya da vasıtalı olarak vicdanın hüküm ve takdirine bağlıdır” (Girgin, 2003, 150). Ahlâk, öznel olarak bahsedilen ve çizilen davranış bütünü değildir. Ahlâk bölgesel bir kavram olduğu için her toplumun kendine özgü ahlâk biçimi vardır ve bulunulan coğrafyaya göre değişim gösterir. Ahlâk kolay değişebilen bir kavramdır. Kişinin kendisine ve diğerlerine karşı duyduğu sorumluluk ve kişisel görevini tanımlar. Öte yandan etik kavramı kendisine özgü evrensel ilkelere sahiptir. “Etğin bir hedefi de, belli bir mesleğe ilişkin davranış kuralları oluşturmaktır. Bu yapılırken, barışa, özgürlüğe, özel yaşama saygıya, adil davranışa, zarar vermekten kaçınmaya ve kamu yararına ilişkin duyarlılıklar geliştirilir” (Özgen, 1998, 22). Öte yandan “ahlâk tek yanlıdır, yalnızca kişinin kendi vicdan ve bilincine ilişkindir. Ahlâk kavramı evrensel bir kavram değildir; her toplum kendi ahlâk biçimini inşa eder” (Tılıç, 1999, 33-34). Çağdaş

sosyolojinin kurucularından Emile Durkheim ‘ahlâk’ kavramını çeşitli yönleriyle ele alırken ‘meslek ahlâkı’ kavramını da ağırlıklı olarak incelemiştir. Durkheim'e göre toplumsal yaşamı düzenleyen ahlâk ve hukuk kurallarının ortak noktası ‘yaptırım’dır. Yaptırım olmadan ne hukuk ne de ahlâki kurallar uygulanabilir. (Girgin, 2000, 144). Türk Dil Kurumu'nun yayınlamış olduğu Türkçe sözlükte etik kelimesi; töre bilimi, ahlâk bilimi olarak tanımlanırken ahlâk bilimi ise “yarar, iyi, kötü gibi sorunları inceleyen, törelere dayanan bir davranış yasası geliştiren, neyin uğrunda savaşılmaya değer, neyin hayata anlam kazandırdığı, hangi davranışın iyi ve hangisinin kötü olduğu gibi sorunları kendine konu edinen bilim, etik olarak tanımlanmıştır” (Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, 1998, 48). “Etiğin asıl amacı, insanın iyi temellendirilmiş ahlaki kararları kendi başına vermek durumunda olduğunu ve başka hiç kimseye - ne her hangi bir otoriteye ne de sözde daha yetkin kişilere (anne-baba, öğretmen, din adamı vb...) teslim olmaması gerektiğini gösterebilmektir” (Pieper, 1999, 21). Felsefe ve sanat arasındaki bağ üzerine yaptığı iddialarda olduğu gibi Alain Bodiou'ya göre; ‘iyi bir varoluş tarzı’, bilgece bir eylem yolu arayışına karşılık gelen etik, felsefenin bir parçası, pratik varoluşu iyi tasarımı etrafında düzenleyen parçasıdır (Badiou, 2004, 17). İnsan yaratılış doğası gereği kendi istediğini yapma içgüdüsüne sahiptir. İnsanın doğası özgür olmayı gerektirir. Ancak insan özgür olarak hareket edemezse kendi düşüncelerini ifade etmekte güçlük çeker. Dıştan gelen tepkilere ve kurallara bağımlı olarak yaşamak insanı özgür olmaktan mahrum bırakır. İnsanın var oluşu ve beraberinde araştırma ve düşünme güdülere ortaya çıktığı noktada etik var olmuştur. Etik ve ahlâk ayrımına değinecek olursak; Türkçe'de günlük kullanım olarak etik ve ahlâk kelimeleri aynı anlamı ifade etmek için kullanılmaktadır. Fakat daha öncede bahsettiğimiz gibi etik ve ahlâk arasında ayrımlar mevcuttur. Bu noktada etiğin bir amacı da “ahlâkî eylemin, insanın isterse gerçekleştirebileceği, istemezse vazgeçebileceği keyfi bir eylem olmadığını; aksine, insan olarak varlığına ilişkin vazgeçilmez bir niteliğin ifadesi olduğunu gösterebilme, yani insanı sevmeyi öğretebilme” olduğudur (Pieper, 1999, 18). Türk Dil Kurumu'nun yayınlamış olduğu Türkçe sözlüğe göre ahlâk ise; ilk anlamı olarak “bir toplum içinde kişilerin benimsedikleri, uymak zorunda bulundukları davranış biçimleri ve kuralları”, ikinci anlam olarak felsefede kullanımı ise; “belli bir toplumun belli bir döneminde bireysel ve toplumsal davranış kurallarını tespit eden ve inceleyen bilim” ve üçüncü anlamı olarak ise ‘iyi nitelikler, güzel huylar’ olarak

tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, 1998, 48). Ahlâk sözcüğü İngilizce'de 'morals' kelimesi ile adlandırılırken, ahlâk kelimesinin kökeninin Arapça 'hulk'; Yunanca 'ethos' ve Latince 'mos' kelimelerine dayandığı bilinmektedir. Etik 'ahlâk felsefesi' olarak tanımlanmakta olup bu anlamda "insanların kurduğu bireysel ve toplumsal ilişkilerin temelini oluşturan değerleri, kuralları, doğru yanlış ya da iyi-kötü gibi ahlâksal açıdan araştıran bir felsefe disiplini'dir. Ahlâk; göreceli, toplumdan topluma, toplum içindeki farklı gruplara, bu grupların dinsel, cinsel, etnik kimliklerine göre, değişen yazılı olmayan insanlar arasında uyulması gereken kurallara işaret ederken, etik, daha soyut kavramlara dayalı, daha evrensel ve genel geçerliliğe sahip bir karakter taşımaktadır" (Aydın, 2002, 8). Ahlâk toplum içerisinde mevcut olan davranışların kurallarını ifade eder ve buna göre her toplumun kendine ait ahlâk yapısı vardır. "Ahlâk'ın olgusal ve tarihsel olarak yaşanan bir şey olmasına karşılık etik, bu olgunun kendisine yönelik araştırmadır" (Poyraz, 1996, 21). George P.Shultz'a göre ise etik; "diğer insanlarla ilişkilerinde rehberlik eden bir davranış kuralları manzumesi iken, ahlâk ise çoğu zaman dinsel inançlarımızın bir parçası olan davranış kuralları olarak tanımlanır, çoğu din temel olarak kendine nasıl davranılmasını istiyorsan başkalarına öyle davran emrini" verir (Musselman, Jackson, [10.03.2011]). Etik ve ahlâk kavramlarını kökenleri bakımından da birbirlerinden ayırabiliriz. Etik kavramı Fransızca kökenli iken, ahlâk kavramı Arapça kökenlidir. "Sözcüklere etimolojik açıdan yaklaştığımızda ise, işler daha da karışmaktadır. Bu nedenle etimolojik olarak bakıldığında sözcükler arasında bir anlam farkı yoktur. Ama sözcüklerin kullanım bağlamlarına bakıldığında, onların farklı şeyleri nitelemek için kullanıldığını görürüz. O halde, cevaplanması gereken soru kullanılan ahlâk sözcüğünün hangi bağlamlarda etik sözcüğü ile örtüşmediğidir. Ahlâk sözcüğünün temelde felsefenin bir dalı olan etikten ayrıldığı iki ayrı anlamda kullanımı vardır. Bu kullanışların ilki, kişiler arası ilişkilerde davranışlara ilişkin geçerli (bir grupta, belirli bir zamanda ya da genel olarak geçerli olan, olması istenen) çeşitli değer yargıları sistemleri anlamında, ikincisi ise belirli bir ahlaktan bağımsız olarak ahlâklılık anlamında kullanılmaktadır" (Tepe, 1998, 12). Etik ve ahlâk kavramları arasındaki ayrım hakkında Harald Delius; "moral (ahlâk) ve etik sözcükleri arasında günlük dildeki çok anlamlılık, geçişlilik ve kaypaklığa rağmen, iki sözcüğü birbirinden ayırmak konusunda ufak da olsa bir ölçütümüz vardır. Ahlâk'ın olgusal ve tarihsel olarak

yaşanan bir şey olmasına karşılık, etik bu olguya yönelen felsefe disiplininin adıdır. Bu nedenle, günlük dilde alışkanlıkla bir ahlâksal problemden söz edildiğinde, aslında bunu etik’e ait bir problem, bir etik problemi olarak anlamak gerekir” demiştir (Delius, 1997, 336). Etik, ahlâk üzerine konuşur, onu sorgular ve ahlâk üzerine düşünürken onu tartışır. Etik herhangi bir davranışa ya da olaya doğrudan yanlış veya doğru kanılar getirmezken, ahlâk ise direkt olarak yargılayabilir. Ahlâk kavramı içerisinde yaşadığımız hayata ve topluma göre değişkenlik gösterebilmektedir. Genel olarak toplumun birçok kesimi tarafından doğru olarak benimsenen değerlerin tümüdür. Ancak ahlâk toplumlar arasında farklılıklar gösterir. Bunun tam tersi olarak etik, kurallar koyar ve mantık yürütür. Aynı zamanda etik, ahlâk kavramı üzerine düşünürken ahlâk kurallarını ve uygulamalarını konu alan bilim dalı olarak nitelendirilmektedir. “Ahlâk insana toplumdaki var olan normlar üzerinden yaptırımda bulunur. Toplumun içerisinde barındırdığı kültürel yapıya bağlı olarak uyulması gereken kurallar olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumun gerektirdiklerini ahlâkî çerçevede yerine getirmeyen ayıplanır hatta dışlanır ancak bunun tam aksine etik, ahlâkî kuralların yaptırımlarını ve getirdiği yargıları ele alırken, ‘etik’ insana ilişkin etik sorunlarla ilgili doğrulanabilir-yanlışlanabilir bilgiler ortaya koyan ya da en azından koyması beklenen bir felsefe disiplini; yapılması gerekeni söyleyen ya da normlar koyan bir etkinlik değildir” (Tepe, 1998, 14). Etik her alanda belirleyici bir konum oluştururken meslek etiği vb... konularda da konuşulmaktadır. Toplum içerisinde bağlı olduğumuz bazı etik normlar gelişen iletişim ve teknoloji çağı ile medya alanında da bazı yasal düzenlemelere gidilmesini gerektirmiştir. Ortaya çıkan bu yasalar belirli bir durumda neler yapabileceğinizi ve neler yapamayacağınızı söylerken, kişisel, mesleki, toplumsal ve ahlaki değerlerle akıl yürüterek varılan nedenlere göre uygun karar vermek ve haber kuruluşu sahiplerinin, rakiplerin, reklamcılarının ve halkın baskısı olan gazetecilerin her gün etik açıdan ikilemler yaşadıkları bilgi hırsızlığından gizliliğe, düzeltmelerden mahremiyete kadar her şeyi kapsayan kurallar dizisi ile karşımıza çıkmaktadır. Bu kuralların bir kısmı kısadır ve açık bir şekilde belirtilmemiştir; bir kısmı ise uzun ve son derece ayrıntılıdır (Potter, [24.01.2011]). Bu tezin ana konusunu oluşturmakta olan medya kavramını ‘medyada etik’ başlığı altında da incelemek de doğru olacaktır.

2.1. Medyada Etik

Medya etiği medya çalışanlarının etik anlayışlarını ve davranışlarını kapsamaktadır. Medya etiği meslek ahlâkı veya meslek ilkeleri başlıkları altında toplanmaktadır. Medya etiği, medya alanında koyulan kuralları oluşturur. Medya etiğinde özgürlük, özel yaşam, kamu yararı, barış ve davranış kuralları bulunmaktadır. Bu alanda çoğunlukla medyada etik davranış üzerine çalışan medya mensuplarının kişisel bilgisizlikleri, ihmal veya hataları etik dışı davranış olarak görülmektedir. Kişileri aşağılamak, yanlış yada eksik bilgi aktarmak, özel yaşantıya müdahale gibi konular medya etiğinin sınırlarını da belirlemektedir. Devlet işleyiş sisteminde yasama, yürütme, yargı'nın yanında medya kamu yararını gözetmekle yükümlü olduğu için 4'üncü güç olarak tanımlanmaktadır. Medya özgür olabilmenin yanı sıra her türlü dış etkenlerden kendini koruyabilmelidir. Medya etiği medyanın örgüt içi ilişkilerinin, hükümet dahil diğer örgütlü yapılarla olan bağlarının, uyguladığı ücret politikalarının, yarattığı çalışma koşullarının ve ürettiği ürünün içeriğinin toplumca kabul edilebilir özelliklere sahip olması olarak tanımlanabilir. İrfan Erdoğan'a göre medya etiği medya sahipliğinin çıkarına yönelik bir etiktir (Erdoğan, 2007b, [20.02.2011]). Süleyman İrvan'a göre ise; “etik ya da ahlak felsefesi insan davranışlarını, yargılarını, davranış kurallarını ve ilkelerini ahlâkılık temelinde araştıran, savunan ya da eleştiren bir felsefe dalıdır. Medya etiği de bu felsefe dalının bir alt kategorisidir ve temel alanı, medya çalışanlarının ya da gazetecilerin mesleklerini icra ederken uymak zorunda oldukları kurallar ve ilkelerdir” (İrvan, 2003, 62). Bu araştırmanın temelinde barındırdığı etik sorunsalını ‘basın etiği’ alanında irdeleyecek olursak; habercilik alanında çalışan medya işçilerine mesleki açıdan getirilen kurallar ve ilkeler ‘basın etiği’ olarak tanımlanabilir. Bu noktada ‘basın ahlâkı’ basının/habercinin iletişim ve haber özgürlüğünü koruyarak sürdürebilmesinde gerekli olan bir ahlâk anlayışını ifade eder. Medya etiği, medyanın tüm kesimlere olmasa da birçoğuna daha iyi hizmet sunmasını sağlamak üzere tercihen medya kullanıcılarıyla işbirliği içerisinde meslek üyeleri tarafından belirlenmiş bir dizi ilke ve kurallar içerir. Medyada etik kuralların ihlâl edilmesi meslek ahlâkına aykırı bir tutum olarak görülmektedir. Sanayi devrimi sonrasında gelişen teknoloji gazete ve diğer medya araçlarının gelişimini de sağlamıştır. Bu gelişim çerçevesinde medya toplum içerisindeki kalıcılığını garanti altına almıştır.

Basın araçlarının gelişimi beraberinde etik kaygıları da getirmiştir ve bu nedenle basının özgür olabilmesini sağlamak, mesleki açıdan ahlaklı olmayı, basının içerisinde barındırdığı gücü kötüye kullanmasını engellemek amacıyla basın ahlâk ilkeleri oluşturulmuştur. Medya etiği, kelimenin dar anlamıyla, yasal mevzuat, hatta ve hatta ahlâkla ilgili değildir. Bu, dürüst ya da saygılı olma meselesinden ziyade önemli bir sosyal işlevi üzerine alma meselesidir. Aslında, olumsuz bir açıdan yapmadığımız müddetçe kaliteli hizmet kolay tarif edilebilecek bir kavram değildir (Bertrand, 2004'den aktaran Doğan, Göker, 10). “Devletin basına karışmasını önlemeyi meslek ahlakını korumayı ve basına saygınlık kazandırmayı amaçlamışlardır. Bu kurumların oluşmasında temel kaynak, 1948 yılında Birleşmiş Milletler (BM) tarafından kabul edilen ‘İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’ olmuştur. Bu beyannamelerde kişi haklarına saygı, kamu düzeninin korunması esas alınmıştır. Daha sonraları UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization-Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı) tarafından basın ahlâk ilkeleri yönünde yeni kurallar ortaya konmuştur. Avrupa’da, tüm kıtayı kapsayacak biçimde, bir gazetecilik ‘etik’i oluşturulması çabasının üç önemli taşı, 1954 Bordeaux Bildirgesi, 1971 Münih Bildirgesi ve 1993’te Avrupa Konseyi’nde hazırlanan aynı yöndeki metindir. Dünyada ilk Basın Ahlak Yasası, Birinci Pan Amerikan Basın Konferansı’nda kabul edilmiştir. Gerek bu konferansta kabul edilen, gerekse UNESCO tarafından ortaya konan ilkeler birbiriyle benzerlik taşır. Bu kurallardan bazıları; dürüstlük, objektiflik, haberlerin doğruluğunu araştırmak, olayları kışkırtmamak, olayları gizlememek, düşünce özgürlüğünü savunmak, savaş çığırtkanlığı yapmamak, uydurma ve abartılmış haber yayınlamamak, kişinin özel hayatına saygı göstermek, özel yararlar sağlamamak gibi kurallardır. Kısaca basının hakları olduğu gibi sorumlulukları ve uyması gereken bazı ahlaki kuralları da vardır (T.C.Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi, 2008, 3-4-5). Dünya’da Basın Konseyleri’nin kuruluşunun aşağı yukarı 50 yıllık bir geçmişi vardır. Dünyanın birçok ülkesinde Basın Konseyleri kurulmuştur. Fakat bunlardan en başarılı olanları İngiltere ve Almanya’daki konseyler olmuştur. Medya dünyasında etik ya da özdenetim anlayışı, gazeteciliğin ilk olarak geliştiği Batı’da ortaya çıkmıştır (Basın Özgürlüğü ve Basının Sorumluluğu, [04.08.2011]). Batı dünyasında ‘etik’ denilince, akla okurun güvenini kazanmak ve korumak amacıyla gazeteciler tarafından alınan önlemler akla gelir.

Etik, görece özgür biçimde çalışan gazetecilerin, artan çeşitli baskılara karşı kendilerini ve mesleklerini korumak, okurun güvenini kazanmak amacıyla uymaya söz verdikleri kurallar olarak ortaya çıkmıştır. 1850'ler ve 60'larda siyasal denetimin gevşemesi, siyasal reform baskıları ve artan refah sürecinde, gazeteler giderek çekici bir yatırım alanı olmaya başlamış; teknik yenilikler, gelişmiş iletişim araçları ve altyapıları, kentleşme ve bunlara eşlik eden pazar olanakları gazeteleri daha kârlı girişimler haline getirmiştir (Lee, 1976, 78). “İngiltere’de basın, 19’uncu yüzyılda düzenleyici çerçevedeki değişimlerden köklü biçimde etkilenmiş, yasal değişiklikler, neyin nasıl haber yapılabileceğini; mali düzenlemeler gazetenin maliyet yapısını; vergi değişiklikleri, gazete işletmeciliğini ve kârlılık yapısını değiştirmiştir” (Black, 2002, 175). Gazetenin, siyasal görüşleri farklılaşmış geniş bir okur kitlesine yönelik bir piyasa ürünü olarak iyiden iyiye belirginlik kazanmasıyla, editörler için gazetelerinin siyasal açıdan tarafsız ve kesin olarak olgulara dayalı olduğunu söylemek bir erdem haline gelmiş ve gazetecilerin genel kamu yararı için tarafsız haber üreten bağımsız profesyoneller oldukları fikri gelişip serpilebileceği bir etik mecraaya yerleşmiştir (Ward, 2004, 190-2). İngiltere, Ulusal Gazeteciler Sendikası’nın (National Union of Journalists) ısrarıyla oluşturulan Kraliyet Basın Komisyonu’nun, basının performansını geliştirmeye dönük araçlar üzerine çalışmalara başladığı görülmektedir (Harcup, 2002, 104). Basın ahlâkı ile ilgili olarak yasal düzenlemelere Türkiye örneği verecek olursak, “Türkiye’de basın ahlâkı alanındaki yasal düzenlemeler ve bu alandaki girişimler Cumhuriyet öncesi döneme dayanmaktadır. 1853 yılında meydana gelen kırım savaşının başlaması ile basın alanındaki çalışmalar artış göstermiştir. 1857 yılında Matbaalar Nizamnamesi ile yasal düzenlemelere başlanmıştır. Bu tarihlere rast gelen döneme ait iki gazete bulunmaktadır ancak bu düzenleme Osmanlı döneminde yayın yapmakta olan yabancı kaynaklı gazeteler için çıkartılmayı amaçlamıştır. Bu düzenleme ile basımevleri belirli prosedür çerçevesinde yabancı gazetelerin denetimini sağlayabilmek amaçlanmıştır. Bundan yaklaşık 5 yıl sonra 1858 tarihinde mevcut bulunan ceza kanununa yayın ile ilgili ek maddeler eklenmiştir. Bu maddelerle basın alanındaki faaliyetler denetim yoluyla yasaklamalarla karşı karşıya gelir. 1862 ile 1864 yılları arasında ilk Türkçe gazetelerin yayınlanmaya başlaması ile birlikte Fransız Basın yasasına bakılarak Matbuat Nizamnamesi 1864 yılında çıkarılmıştır. 1909 yılına dek yürürlükte kalan bu uygulamada hapis cezasına ilişkin hükümler ile

basın cezai işlemlerle karşılaşmıştır. Bu düzenleme basın alanında ilk metin değerini de taşımaktadır. Ardından 1867 yılında Sadrazam Ali Paşa tarafından Kararname-i Ali çıkarılmış ancak 1908 yılında yürürlükten kaldırılmıştır. Bu düzenleme ile ülkenin çıkarları söz konusu olduğunda basın yasasından tamamen bağımsız ve ayrı bir biçimde direkt gazeteler hakkında devlete gazete kapatabilme hakkı getirilirken, basın ahlâkını iyileştirme hedeflenmiştir. Bu düzenlemeleri sırasıyla; 1876 Meşrutiyet ve Kanuni Esasi, 1908 II. Meşrutiyet; 1909 Matbuat Kanunu izlemektedir. Cumhuriyet sonrası dönemde ise; basın 1928 yılında gerçekleşen harf devrimi ile yeniden biçimlenmiştir. 1925 yılında çıkarılmış olan Takrir-i sükun kanunu ile hükümet direkt olarak basın üzerinde etkili olabilme yetkisi kazanmıştır. Fakat Takrir-i sükun kanunu basını olumsuz yöne de etkilemiştir. 1931 yılı basın yasası ile basının özgür olabilme beklentileri gerçekleşmemiştir. 1938 yılına bakıldığında basın kanununa eklenmiş olan değişiklikler basının özgürlüklerini daha da çok kısıtlamıştır. Kısaca geçecek olursak; 25 Mayıs 1935 yılında Birinci Türk Basın Kongresi; basın alanında gazeteciler ilk kez örgütlenmişlerdir. Bu kongre ile basın birliğinin kurulması amaç edinilmiştir. 27 Haziran 1938 yılında Basın Birliği; gazetecilik geçerli bir meslek haline getirilmek istenmiştir. Ancak bu birliğin kurulması ile gazeteciler kısıtlanarak bağımsız olmaları engellenmiştir. 10 Haziran 1946 yılında Gazeteciler Cemiyeti; 1946 yılında Gazeteciler Cemiyeti olarak adlandırılırken 1993 yılında Türkiye Gazeteciler Cemiyeti olarak adlandırılmıştır. Basın birliğinin yürürlükten kaldırılmasının ardından Sedat Semavi'nin öncülüğünde kurulan bu cemiyet gazetecilik mesleğinin ahlak ilkelerini korumayı amaçlanırken aynı zamanda düşünme ve iletişim özgürlüğü savunulmuştur. 1950 yılında Basın Yasası; 1945 yılında Amerika Birleşik Devletleri Basın Özgürlüğü Komisyonu'nun Türkiye'ye gelmesi ile 'basın özgürlüğü' kavramı gündeme gelmiştir. Yine 1945 yılında çok partili sisteme geçilmiş ve dönemin iktidara getirilen partisi DP (Demokrat Parti) 1950 yılında Basın Yasasını çıkartmıştır. 19 Ağustos 1960 yılında Basın Şeref Divanı; Türkiye'de basın ilk defa kendini özdenetim altına almıştır. Aynı zamanda İsveç Basın konseyi örneğine bakılarak basın ahlâk yasası oluşturulmuş ancak geleneksel oluşumun içerisinde barındırdığı gelişimsel eksiklikler ve basın kültürünün tam olarak yerleşmemiş olması gibi diğer nedenlerden dolayı da başarısız sayılmıştır. 1961 yılında Basın İlan Kurumu kurulmuştur. 14 Şubat 1975 yılında II. Türk Basın Kurultayı gerçekleştirilmiştir. 1 Şubat 1988 yılında ise Basın

Konseyi; kamuoyunun bilgi edinme hakkını savunmak, basın özgürlüğünü sağlamak amaçlanmıştır. 1953 yılında kurulan İngiliz Basın Konseyi başarılı bir örnektir. Bu kuruluşlar ya önceden soyut olarak ilkeleri saptarlar veya zamanla somut olaylarda ortaya çıkan sonuçları ilkeleştirirler. Basın divanları daha çok meslek mensuplarının gelen şikayetlere göre disipline edilmesi ile bilinirken basın konseyleri hem meslek mensuplarının disipline edilmesi hem de onların 3'üncü kişilere karşı korunmasını (hükümet, güçlü şirket vb) üstlenirler” (Ünlü, [18.02.2011]). Medya alanında yaşanan etik sorunlar denildiğinde karşımıza “haberde doğruluk sorunu, haber ve yorum ayrımının yapılmaması, haberde reklamcı etkisi ve haber reklam ayrımı, özel yaşama müdahale, kişilik hakları, eleştiri sınırının aşılması, ayrımcılık, haber kaynaklarıyla ilişkiler ve haber kaynağının gizliliği, çıkar çatışmaları, trajik olaylar, armağanlar, bedava geziler, yanıltıcı yöntemler, paralı habercilik ya da çek defteri gazeteciliği çıkmaktadır. Gazetecilerin ‘etik dışı’ yayınlar yapmasının başında; kişisel çıkar, kurum çıkarı, siyasi ve ekonomik ilişkiler, taraf olma, gelir düzeyinin düşük olması, mesleki bilginin yetersizliği gibi temel nedenler olarak ifade edilmektedir” (İrvan, 2003, 59). Medyada hukuki bakımdan incelenmektedir ancak etik ile ahlak arasındaki kullanım farkı gibi yine etik ve hukuk arasında da ayrımlar bulunmaktadır. Etik uygulamalar zorunluluk teşkil etmezken hukuki uygulamalar ise zorunluluk taşımaktadır. Etik davranışlar veya kurallar bireysel ve toplumsal yapılanmaya göre farklılık gösterebilirken, hukuk her toplumda aynı amaçlar altında uygulanması zorunlu kati kuralları içerir. “Etik yönetmelikler, emretmekten ziyade önerirler. Bir toplumun etik bir konuya ilişkin duyguları yeterince güçlüyse, o takdirde bu konuda bir yasa yapılabilir. Bu yasal olanın etik olduğu anlamına gelmez. Etiğe ve yasallığa ilişkin mülâhazalar aynı da olabilirler farklı da. Genel olarak, belli bir konuda yasadan çok etik perspektif vardır. Hatta bu belli bazı onular da diğerlerinden daha çok etik tartışma yapılıır” (Matelski, 1996, 80). Bu noktada hukuk için bir tanım yapılmak istenirse; toplumsal yaşamı düzenleyen, devletçe koyulan kurallar dizgesidir diyebiliriz. Toplumsal yaşamda mutlaka belli kurallara vardır ve bu kurallara töre, ahlak, gelenek ve göreneklerdir. Anayasal sistemin özünde devlet tanımı ve devlet-yurttaş ilişkisi vardır. Anayasa'da; temel hak ve özgürlükler, özel hayat, düşünce özgürlüğü, ifade özgürlüğü, bilgi edinme hakkı ve iletişim özgürlüğü vardır. Basın özgürlüğünün hukuk'a uygunluk çerçevesinde bir değerlendirme yapmak gerekirse;

1. Gerçeklik: Haber yazarken muhabirin elinde konuyla ilgili belge ve deliller hazır olmalıdır. Anlatılanlar ile olay arasında gerçeklik olması gerekir.
2. Güncellik: Haber güncel olmalıdır.
3. Kamu yararı: kamu yararı yoksa kişilik haklarına saldırı söz konusu olabilir.
4. Ölçülülük: Haber belli bir ölçü içerisinde olmalıdır.
5. Konu ile ifade arasındaki fikri bağıllık: Verilen haberin konuyla ilgisi olmalıdır. Mitingden bahsederken oradan geçen bir vatandaşın ismini vermenin konuyla bir ilgisi yoktur. Bu sınırın dışına çıkılması kişilik haklarına saldırı yaratır.

Medyada hukuki sorumluluk kapsamında basının özgür olması sağlanmalıdır ancak bunun beraberinde basının kişiler veya toplum üzerinde kötüye kullanımı da engellenmelidir. Buna bağlı olarak insan yaşamının geçtiği ve korunması gereken üç alanından bahsedebiliriz.

1. Gizli alan; herkesten saklı kalmasını istediğimiz “basın'a kapalı” alandır. Örneğin; cep telefonu, günlük, mektup, vs... Bu kural bazı istisnai durumlarda geçerli olmayabilir eğer kamu yararı varsa mahkeme kararıyla telefon dinlenebilir ya da ev içerisinde arama yapılabilir. Kan davası, suikast gibi özel durumlarda mahkeme kararıyla gizli alan'a el koyulabilir.
2. Özel alan; yaşantı çevresi, yakınımızda olan kişilerle paylaştığımız “basın'a istisnalarla açık” olan alandır. Örneğin; evimiz, istisnai durumlar söz konusu olduğunda basın'a kapalı olarak addedilebilir. Özel alan kişilik haklarını içinde barındırır. Evimizde otururken biri bizim fotoğrafımızı çekip basmak veya yayınlamak isterse iznimiz olmadan bunu yapamaz.
3. Ortak alan; herkese açık olduğu gibi “basın'a açık” olan alandır. Örneğin; sokak, meydan, toplantılar, vs... Burada da istisnalar basın için sorumluluk teşkil edeceği için basın'a sınırlamalar getirilebilir. Ortak alanda da “kişilik haklarına” saldırıda bulunulabilir bir konum oluşturulabilir. Bu noktada basın'a bazı özel durumlarda sınırlamalar getirilmiştir.

Buradan yola çıkarak “kişilik hakları” kişinin toplum içerisinde barındırdığı saygınlığını ve kişiliğini geliştirmesine yardımcı olan değerlerin hepsini kapsayan haklar olarak nitelendirebiliriz. Kişilik haklarına saldırı yapılabilecek alanlar şu şekilde sıralanmaktadır;

- a. Yaşam
- b. Sağlık
- c. Özgürlükler
- d. Şeref ve haysiyet
- e. Özel yaşam
- f. İsim
- g. Resim
- h. Duygu yaşamı

Bütün bu hakları göz önünde bulunduracak olursak günümüzde medyanın etik olmayan davranış biçimleriyle ön planda olduğunu da göz ardı edemeyiz. Bu noktada, “kuralsızlığın (deregulation) ve piyasa güçlerinin egemen olduğu yerlerde medyada kalite sorununa iki olası yaklaşım söz konusudur. Birinci yaklaşım soruyu, piyasa-dışı güçlerin serbest piyasa kabul edilemez müdahalesi olarak görerek tümüyle tartışma dışı bırakılır. İkinci yaklaşım biraz daha gelişkindir ve kalite meselesini, tirajlar ve izleyici reytingleriyle ölçülen tüketici tercihlerinin doyumu açısından yeniden yorumlar” (İrvan, 2002, 425). İrvan'a göre; “medyada kaliteye giden etik rota birey gazetecilerin ve diğer medya çalışanlarının belli etik ilkelere ve ölçütlere bağlı olduklarını gerekli görür. Bu bağlılık, en uygun biçimde ‘erdemli gazetecilik’ nosyonuyla ifade edilebilir. Dolayısıyla, bir davranış koduna bağlılık, etik meselelerde tümüyle bireysel vicdana değil, açıklanmış etik ilkelere ve ölçütlere kolektif kamusal teslimiyeti gösterir” (İrvan, 2002, 431). ‘Medya etiği’ veya ‘basın ahlakı’ kavramları ele alındığı zaman Dünya’da her ülkede farklı olarak uygulamalar getirildiği görülmektedir. “Türkiye’de de aynı alanda birden çok çalışmanın varlığı söz konusudur. Örneğin günümüzde, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti’nin birkaç sayfayı bulan ve çeşitli ara başlıklara sahip ‘Hak ve Sorumluluk Bildirgesi’ ve Basın Konseyi’nin 16 maddelik ‘Basın Meslek İlkeleri’ dışında kimi yayın kuruluşlarının da kamuoyuna ilan ettiği kendine özgü kimi yönetim ve yayın ilkeleri mevcuttur. Dolayısıyla, genel anlamda medya etiği denildiğinde, bu kabullerden hangisinin anlaşılması gerektiği üzerinde herkesçe kabul edilmiş bir görüş birliği henüz mevcut değildir” (Yüksel, [15.11.2010]). Medyada etik tavır için moral bir temel geliştirme çabaları genellikle, kamunun bilme hakkı ya da bireyin mahremiyet hakkıyla ilişkili standart bir pratik ya da özgül bir karar karşısında, gazeteci bireyin konumunu kişisel

bir vicdan sorunu etrafında tartışmaya çalışmakla sınırlı kalmaktadır (White, 1995, 441). Paris Fransız Basın Enstitüsü'nde profesörlük yapan ve pek çok ülkenin etik kurallarını incelemiş olan “Claude-Jean Bertrand, bu kuralların çoğunda şu üç temel ögenin bulunduğunu söylemektedir:

- Hayata saygı ve insan dayanışması gibi temel değerler;
- Yalan söylememek, gereksiz yere başkalarının veya birinin mülkünün zarar görmesine neden olmamak gibi temel yasaklar;
- Doğruluk, adillik ve bağımsızlık gibi gazetecilik prensipleri” (Potter, [24.01.2011]).

“Medya çalışanının meslek ahlâkını belki de en olumsuz etkileyen faktör; gazete çalışanı ise baskı sayısı, radyo-televizyon çalışanı ise reyting kaygısıdır. Kâr peşinde koşan medya’da çalışanlar profesyonelliği genelde pazar değerleri açısından tanımlarlar” (Curran, 1997, 187). Haber medyasının uluslararası standartlarının dönüm noktası, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’nin aşağıdaki 19’uncu maddesidir: “herkes düşünce ve ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Kimse tarafından engellenmeden düşünce sahibi olmak ve hangi ülke sınırları içine olursa olsun, her türlü medya aracılığıyla bilgi ve fikir aramak, almak ve açıklamak bu hakka dâhildir” (Potter, [24.01.2011]). Tüm Avrupa ülkelerinde hem kamusal hem de özel radyo ve televizyon sektörlerini düzenleyen yasalar vardır. Avrupa düzeyinde, “European Convention on Transfrontier Television ve Television without Frontiers Directive (Sınır Tanımayan Televizyon Direktifi)” gibi yayıncılıkta minimum standartları garantilemeyi amaçlayan yasal araçlar da bulunmaktadır. Örneğin, Fransa’da, televizyondaki artan şiddet düzeylerinden azınlıkların nasıl korunacağı konusundaki kamusal tartışmalar sırasında, bu konuda yasa çıkarmak yerine filmleri ve diğer programları sınıflandıracak ve yayınların zaman çizelgelerine uymasını garanti edecek gönüllü bir sistem kurulması konusunda anlaşılmıştır. Sistemin düzgün çalışması, yayıncılık lisansındaki koşullara uygun olarak tamamen CSA’nın (Conseil supérieur de l’audiovisuel - Göresel-İşitsel Konsey) gözetimi altındadır. Türkiye’de de benzer biçimde, Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından akıllı işaretler sistemi getirilerek, çocukların ve gençlerin korunması için program içeriklerinin uyarıcı işaretlerle sınıflandırılması yoluna gidilmiştir” (Uzun, 2007, 21). “Bir davranış kodu, gerektirim ve yasaklamaların ihlallerini yaptırımlarla donatan

denetimsel bir işleve sahip olabilir. Bir davranış kodu aynı zamanda eğitimsel bir işleve de sahip olabilir, çünkü bir gazeteciden nelerin beklendiğini öğretir, gazeteciliği profesyonel bir meslek olarak inşa eden temel düşünceyi ve yeterlilik ölçütlerini açıklar ve teşvik eder” (İrvan, 2002, 432).

Davranış kodu, İrvan'a göre ancak bir sayfanın iki tuzunu dolduracak kadar kısadır ve bir önsözle 18 maddeden oluşmaktadır (İrvan, 2002, 432):

1. Doğruluk
2. Cevap verme fırsatı
3. Yorum, tahmin ve gerçek
4. Mahremiyet
5. Dinleme aygıtları
6. Hastaneler
7. Kimlik gizleme
8. Taciz
9. Paralı habercilik
10. Keder ve şok içindikileri rahatsız etme
11. Masum akraba ve arkadaşlar
12. Çocuklarla mülakat yapma ve fotoğraflama
13. Cinsel suçlarda çocuklar
14. Suç kurbanları
15. Ayrımcılık
16. Finans gazeteciliği
17. Gizli kaynaklar
18. Kamu yararı

“Tüm basın mensuplarının en yüce profesyonel ve etik ölçütlere uygun davranma yükümlülüğü vardır. Gazeteciler, bu davranış kodunda yer alan koşullara saygı göstermek ve kamunun bilgi edinme hakkını korumak zorundadırlar” (İrvan, 2002, 434-435). Fakat kamunun bilgi edinme hakkını sağlamak amacıyla meslek ilkelerini kötüye kullanarak kişilerin özel yaşamına izinsiz müdahale etmek, gizli kamera kullanarak yada gizli olarak ses kaydı almak medya etiğine uygun davranış biçimleri olmamakla beraber televizyon yayıncılığı açısından önemli etik sorunları

oluşturmaktadır. Medya etiği çerçevesinde televizyon yayıncılığında etik sorunlar tezin ana konusunu içerisinde barındıran Kıbrıs Türk medyasında televizyon haberleri de etik ilkelere bağımlılık açısından araştırılmıştır. Bu noktada medya etiği konusunun ardından Kıbrıs Türk medyasında etik uygulamalara göz atmak doğru olacaktır.

2.2. Kıbrıs Türk Medyasında Etik

2.2.1. KKTC'de TV Yayıncılığının Tarihsel Süreci

Kuzey Kıbrıs'ta yayıncılığa genel anlamda değinecek olursak; tarihsel sürecin yaşandığı farklı dönemler karşımıza çıkmaktadır. Bu tarihsel süreçler içerisinde yayıncılığa baktığımızda Kıbrıs'ta bu başlangıcın radyo ile yapıldığını da görebilmekteyiz. Geçen süreç içerisinde radyoyu televizyon ve sinemanın gelişimi de takip etmektedir. Kıbrıs'ta haber almayı sağlayan radyo yayını, 1940'lı yıllarda uzun dalgadan yayın yapmakta olan Ankara Radyosu, Moskova Radyosu ve BBC'nin (The British Broadcasting Corporation-İngiliz Radyo Televizyon Kurumu) yayınlarının, 1950'li yıllara dek sürdüğü görülmektedir. Burada önemli olan olgu, Kıbrıs Türkü'nün tarihi boyunca medyayı, içerisinde barındırdığı farklı siyasi mücadelelerin aracı olarak kullanmak istemesidir. “50'li yılların ikinci yarısından itibaren karşımıza bu dönemde yayına başlayan Kıbrıs Radyo Yayın Kurumu (KRYK: CYBC-Cyprus Broadcasting Cooperation) çıkmaktadır. Diğer yayın yapan radyolar yerlerini CYBC'ye bırakırken, CYBC ile anlaşma yapılarak, Rum yönetiminde Türk-Rum-İngiliz personelli ve Türkçe-Rumca ve İngilizce içerikli bir yayın yapılması için yayın hayata geçirilmiştir” (Atik, 2008). Milli bir mücadeleye destek verilmek amacıyla yapılan radyo yayınlarının ardından 50'li yılların akabinde Kıbrıs'ın kendine ait yerel olarak nitelendirilebilecek ilk yayını devlet desteği ile kurulmuştur. 1960'lı yıllara baktığımızda, Kıbrıs Cumhuriyeti ve akabinde meydana gelen siyasi ve toplumsal alandaki gerginliklerden kaynaklı olağanüstü durumlarda iletişimin aksamaması ve iletimin kitlelere ulaştırılması amacıyla erken uyarı sağlamanın yanı sıra haber alma ve iletme amacı da güdülerek iletişimin kesintisiz yapılması, o dönemde toplumun gereksinimi olan moral ve motivasyon ihtiyaçlarına da cevap verebilmek amacıyla ‘Bayrak Radyosu’ projesi adı altında, özel bir evin garajında akülerle beslenen ilkel bir sistem kurularak yayına başlanmıştır. 21 Aralık 1963'te

Rumlar ve Türkler arasında başlayan gerginliklerin ilk kıvılcımları olarak adlandırılan olaylardan dolayı ‘Kıbrıs Türk Mücahidi’nin Sesi’ sloganı kullanılarak topluma bilgi ve moral vermek amacıyla Bayrak Radyosu 25 Aralık 1963'te kurulurken, Ada'da Kıbrıslı Türkler için tarihi bir misyonun da temsilcisi olmuştur. Kıbrıs Türk medya sistemi fonksiyonları, bilgi üretimi ve dağıtımında rol oynayan faktörler Kıbrıs Adası'nın tarihi boyunca politik durumu göz önüne alınacak olursa, değişiklik göstermektedir. Örneğin; 1960 ile 1963 yılları arasında Kıbrıs Adası'nda tek yayın kanalı olarak yayın yapan Kıbrıs Radyo Yayın Kurumu, Kıbrıs Cumhuriyeti tarafından yönetilmekteydi. 15 Kasım 1983 yılında KKTC'nin kurulması ile birlikte Sancak Radyoları kapatıldı ancak içlerinden sadece biri yani ‘Bayrak Radyosu’ bugünkü söylemi ile de ‘Bayrak Radyo ve Televizyon Kurumu’ adını alarak yayınlarına devam etti. Bayrak Radyosu'nun kurumlaştırılması ile yayın kontrolü sivil güçlerden alınarak devletin kontrolüne geçti. Böylelikle bilgi üretimi ve dağıtımı devlet tarafından idare altına alındı. Devletin tekelinde yürütülmekte olan yayıncılık anlayışı 1996 yılına gelindiğinde ise ilk özel radyo kanalı olan First FM ve hemen ardından aynı yılda kurulan ilk özel televizyon kanalı olan Tempo TV'nin (yayına Kanal T olarak devam etmektedir) yayın hayatına başlamasına dek sürmektedir. 1996 yılından itibaren ülkedeki özel radyo ve televizyon kanalları hızlı bir şekilde peş peşe yayın hayatına başlamışlardır. Özel yayın kuruluşlarının ortaya çıkmasıyla birlikte sosyo-politik hayatta da çok seslilik de gündeme gelmiştir.

2.2.2. Kıbrıs Radyo Yayın Kurumu

Kıbrıs Rum kesimi yayınlarına 1960 yılı öncesinde başlamıştır. 4 Ekim 1953 yılında ilk radyo yayını gerçekleştirilirken, 1957 yılında ise ilk televizyon yayını yapılmıştır. 1960 yılı öncesinde Kıbrıs Yayın Servisi (CYS-Cyprus Broadcasting Service) olarak adlandırılırken, 1960 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla kurumlaşarak Kıbrıs Radyo Yayın Kurumu olarak değiştirilmiştir. O günden bu yana da yarı-resmi bir devlet kuruluşu olarak yayınlarını sürdürmektedir (Kıbrıs Radyo Yayın Kurumu, [16.10.2010]). 1960'lı yıllarda RIK (PIK) Televizyonu ve Radyosu Kıbrıs Cumhuriyeti döneminde Kıbrıslı Rumların ve Kıbrıslı Türklerin ortak olarak çalıştıkları yayın formatında iken, Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki ortaklığın sonlandırılması ile birlikte bu çalışmalarındaki ortak faaliyetler de sona erdi. “RIK yayınları ile başlayan kamu yayıncılığı, ilerleyen süreçte ikinci bir kanalın açılmasını

sağlamıştır. RIK1 ve RIK2 kanalı olarak faaliyetlerini sürdürmekte olan bu iki kamu kanalı haricinde diğer kuruluşların tamamının özel yayıncılık anlayışında yayın yaptıkları da görülmektedir” (Kıbrıs Radyo Yayın Kurumu, [16.10.2010]).

2.2.3. Bayrak Radyo ve Televizyon Kurumu

Bayrak Radyosu Kıbrıs Türk halkı için kamu yayıncılığının başlangıcıdır. 1960'lı yıllarda Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlar arasında yaşanan savaş sonrasında ‘Bayrak, Bayrak, Bayrak, Burası Türk Mücahidi'nin Sesi’ sloganı herkesin bildiği ve sık sık tekrarlanan, Kıbrıslı Türklerin sesini duyurmak amacıyla ortaya çıkmıştır. Bayrak Radyosu’nda ilk yıllarda sadece Mücahit'in moralini yüksek tutmak için yayınlar yapılmaktaydı. Bayrak Radyosu'nun sesi Dünya'ya ne kadar çıkıyordu bilinmez ama buradaki esas gaye Kıbrıslı Rumlar ile Kıbrıslı Türklerin savaştığını, meydana gelen bu olayların nereden, nasıl çıktığını duyurmak ve mesaj verebilmektir (Pervin Aldanmaz ile Kişisel Görüşme, 10.05.2009). 1974 Barış Harekâtı'nın ardından Bayrak Radyosu yeni bir yapılanmaya giderek 1976 yılında radyonun yanında televizyon yayıncılığına da başlamıştır. 1974'ten sonra BRT'ye (Bayrak Radyo ve Televizyonu) bakacak olursak artık BRT kurumlaşmış, gerçek anlamda güçlenmiş ve her türlü yayını yapabilen bir radyo durumuna gelmiştir. Bu sürecin devamında televizyon yayınlarına da başlayan BRT'nin ilk yılları Güney Kıbrıs'ta kalan Türklere mesajlar iletmekle veya Güney Kıbrıs'tan gelen Kıbrıslı Türklerle röportaj yapmakla geçmiştir. Bu durum bütün Kıbrıslı Türklerin Kuzey Kıbrıs'a geçmelerinden sonra, BRT'nin kendi normal yayınlarına devam etmesiyle değişmiştir. Savaşın yaşandığı, Kıbrıslı Türklerin sesi olmaya kendini adanmış olan BRT'de o dönemde yayın yapmakta olan sunucular, bir şarkı yayınladıklarında geniş bir kitleye iletilen, üstelik onları dinleyenlerin var olduğunu bildikleri bir davaya, bir milli mücadeleye katkı yapmaktaydılar. Üstelik o dönemde milli değerler daha da ön planda olduğu için bir BRT çalışanına çok farklı gözle bakılıyordu. O dönemde bir BRT çalışanı olmak çok onur verici bir görev olarak adlandırılmaktaydı (Pervin Aldanmaz ile Kişisel Görüşme, 10.05.2009). Şimdiki gibi her köşede bir radyo veya televizyon kanalı yoktu ve Kıbrıslı Rumların Kıbrıs Adası'nda yaşamakta olan Kıbrıslı Türkleri ortaklığa dayanan Kıbrıs Cumhuriyeti'nden dışlamalarının ardından, mücadele yılları olarak adlandırılan 1960'lı yılların başlarında 25 Aralık 1963 tarihinde Kıbrıs Türkü'nün sesini Dünya'ya duyurmak amaçlanarak ‘Bayrak

Radyosu' yayınlarına başlamıştır. Kıbrıs Adası'nda 1970'li yıllara gelindiğinde Bayrak Radyosu; kuruluş amacı, içeriği ve donanımı ile önemli bir yere sahip olmanın yanı sıra toplumun haber alma gereksinimini karşılayabilmek için de önemli bir görev üstlenmiştir. Gerekli elektrik enerjisinin birkaç araba aküsü ile sağlandığı küçük bir garajın içerisinde yayına başlayan Bayrak Radyosu, sadece 250 metre yayın alanına sahipti. Bu alan 24 Şubat 1964 yılında Ada'nın her bir köşesinde bulunan Kıbrıslı Türklere seslenebilecek kapasiteye erişti. 1974 yılına dek zaman zaman şiddetini artıran Rum saldırıları karşısında Bayrak Radyosu ellerinde bulunan kısıtlı olanaklara rağmen Kıbrıs Türkü'nün mücadelesinde yanında olarak destek vermiştir. Bayrak Radyosu milli mücadeleye destek veren tarihi bir misyonun öncüsü olmanın yanında Kıbrıs Türkü adına kamu yayıncılığının da başlangıcı olmuştur. “İlk kez 19 Temmuz 1976'da Diyarbakır'dan alınıp getirilen siyah-beyaz stüdyo cihazlarının devreye sokulmasıyla televizyon yayınlarına başlayan Bayrak Radyosu'nun adı da, Bayrak Radyo ve Televizyonu olarak değişti. 4 Aralık 1977'de FM yayınları başladı. 1 Temmuz 1979'da renkli TV yayınına geçildi. 6 Temmuz 1979'da ise, Ankara-Lefkoşa arasında ilk ve güçlü bir link bağlantısı kuruldu” (Atik, 2008). Barış Harekâtı'nın gerçekleştiği 1974 yılının ardından yeniden yapılanma sürecine giren Bayrak Radyosu, 1976 yılından itibaren televizyon yayınlarına da başlamıştır. BRTK; 4 Aralık 1977'de FM yayınlarına başlarken, 1 Temmuz 1979 yılında ise renkli televizyon yayınlarına geçmiştir. Türk Mukavemet Teşkilatı (TMT); Kıbrıslı Türklere saldıran, Türk köylerini yakıp yıkan Kıbrıslıların Milli Mücadele Örgütü'ne (EOKA) karşı Kıbrıs Türk halkının savunmasını yapmak için 1 Ağustos 1958'de kurulmuştur. TMT'nin Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı'na (GGK) katılmasının ardından BRT'de GGK'dan ayrılarak kurum niteliği almıştır. 15 Kasım 1983 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kurulmasının ardından çıkarılan yasa ile BRT kurum statüsüne ulaşarak Bayrak Radyo ve Televizyon Kurumu adını aldı. BRTK'nın yayınları 1997 yılında çağın en etkili iletişim ağı olarak adlandırılan internete de girdi. İnternet'ten canlı yayın olarak takip edilebilecek Bayrak Haber-TV, Bayrak Aile-TV olmak üzere iki televizyon kanalı ve bunun yanı sıra Bayrak Radyosu, Bayrak International, Bayrak FM, Bayrak Klasik ve Bayrak Radyo 5 olmak üzere beş radyo kanalıyla internet'te yer alan BRTK, Kıbrıs Türkü'nün hem sesini hem de görüntüsünü Dünya'ya ulaştırmakla birlikte Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de en önemli temsilcisi olmuştur. “TRT (Türk Radyo ve Televizyon

Kurumu) ile yapılan işbirliği çerçevesinde 20 Haziran 1998 tarihinden itibaren BRT Int olarak haftanın üç gününde analog uydu yayınlarıyla yurtdışında yaşayan Kıbrıslı Türklere de ulaşan BRTK; Türkiye, Ortadoğu ve Avrupa'ya seslenebilmenin haklı gururu içindedir. Uydu TV yayıncılığı teknolojisinden yararlanan BRTK (Mart 2000 tarihinden bu yana sayısal) radyo ve televizyon yayınlarını tüm gün sayısal olarak TÜRKSAT 1 C'nin kapsadığı alanlarda hizmete sunmaktadır. Radyo stüdyolarını tamamıyla yenileyen BRTK, radyo yayınlarını tümünden bilgisayar destekli çağdaş yayıncılığın gerektirdiği düzeye ulaştırmıştır” (Atik, 2008).

2.2.4. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel Yayıncılığın Başlaması

Gazete ile başlayarak iletişim araçlarının yaygınlaşması ve bunların halklar üzerinde oluşturduğu etkinin fark edilmesiyle birlikte iletişim alanı bir piyasaya dönüşmüştür. Türkiye'de olduğu gibi KKTC'de de yayıncılık ister kamu yayıncılığı olsun isterse özel yayıncılık bu endüstriyel üretim içerisine girmekten geri kalmamış ve ekonomik yapılanmalarında kitle iletişim araçlarının etkileme oranlarını göz ardı etmeden reklamı önemli bir yere oturtmuşlardır. Dünya'da ve Türkiye'de olduğu gibi KKTC'de de gerek özel yayıncılık gerekse kamu yayıncılığı aynı sırayla gelişmiştir. Özel yayıncılık Türkiye'nin ardından KKTC'de de iletim yoluyla aynı dönemde başlasa da yerel yatırımcılık anlamında özel yayıncılığın başlangıcı 1996 yılına dayanır. Bu gecikmenin nedenleri arasında ekonomik ve sosyo-kültürel olgular söz konusu olurken, üniversitelerin varlığı ile her alanda gelişen ülkede kitle medyası anlamında bilgilendirme ve talepler de aynı döneme rastlamıştır. “1990 yılına kadar yayıncılık görevini tek başına sürdüren Bayrak Radyo Televizyon Kurumu 1990 senesinde Türkiye'de gelişen yeniden iletim yöntemiyle Kuzey Kıbrıs'ta yayın yapmak isteyen Star TV, o zamanki ismi Magic Box televizyonu ve Süper FM ile bu görevi 1994 yılına kadar paylaşmaya başlamıştır” (Atik, 2008). O dönemde ilgili başvurular BRTK tarafından göz önüne alınarak çeşitli uygulamalar gerçekleştirilirdi ancak 1994 yılından itibaren özel yayınlar için gerekli olan düzenlemeler ve uygulamalar Devlet Bakanlığı Başbakan Yardımcılığı tarafından yürütülmüştür. “Bu süreçte izin alıp yayın yapan kuruluşlar çoğunlukla Türkiye'den yayın yapan ve yeniden iletim yöntemiyle Kıbrıs'a yayınlarını ulaştıran kuruluşlardı. 1 Kasım 1996'da First FM'in yayına başlamasıyla Kuzey Kıbrıs'taki özel yayıncılık da başlamış oldu” (Atik, 2008). 1997 yılında KKTC'deki iş adamlarından olan Ertan

Birinci, Genç TV'yi açarak yerel yatırımlarla oluşan özel yayıncılığın ilk adımını atmıştır. “1997 yılından bu yana YYK, KKTC'de yayın yapmakta olan veya henüz yayınlarına başlama hazırlığını sürdüren, gerek üniversite gerekse özel ve yeniden iletim olmak üzere toplam 18 adet TV kuruluşuna ve 22 adet radyo kuruluşuna yayın yapma izni vermiştir. Ayrıca KKTC'de devlet yayını statüsünde 3 adet TV ve 5 adet radyo yayın izni verilmiştir. KKTC genelinde yayın izni bulunan TV sayısı toplamı 25 ve radyo sayısı toplamı 32'dir” (Atik, 2008). Kuzey Kıbrıs'ta yayıncılığın gelişim evresi sosyo-ekonomik boyutlarda da kendini gün yüzüne çıkarmış olsa da diğer ülkelerle kıyaslandığında ilerlemesi gereken daha uzun bir süreç olduğu da görülmektedir. Yayınları yapılan programlara bakıldığında bir içerik karmaşasından başka bir şey olmadığı ve yayın karmaşasının yaşandığı bu sürecin sonucu olarak programcıların ve halk katılımlarının bazı etik değerleri göz ardı ettikleri nitelendirilebilir. Kıbrıs Sorunu'nun da kabul edilebilir bir gerginliği olduğunu ve bu gerginliğin yayın içeriklerine de yansımaları her ne kadar yasal alanda da sorun yaratıyor olsa da, kamuoyunun da gerginliğini barındırdığı bir süreç olarak adlandırılabilir. Tüm bunlar esnasında Güney Kıbrıs'ta ise; “Güney Kıbrıs Rum Yönetiminde (GKRY), özel yayıncılık 1980'lerin sonunda başladı. Önceleri devlet tekelinde olan yayın kuruluşları bugün daha özerk bir yapıdadır” (Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Radyo Televizyon Otoritesi, [12.11.2010]). Geçen bu süreç içerisinde yayın izinlerini ardı ardına dağıtan yönetim kendi sınırları içerisinde bölgesel yayın izni verirken, bu izinlerin ulusal nitelik taşımaları için her bir kuruluşa her ilçede ayrı frekans ve kanallar tahsis etmiştir. Güney Kıbrıs'ın iç bölgelerindeki yayın vericilerine bölgenin yüz ölçümüne bağlı olarak sınırlandırmalar getirilmiş olsa da, Kuzey Kıbrıs sınırları yakınında kurulacak vericiler için çeşitli teşviklerle güç artırmayı zorunlu hale getirmişlerdir. “Bu konuda yapılan çalışmalarda özellikle Kuzey Kıbrıs'taki radyo frekanslarına yönelik çeşitli ve artan rahatsızlıkları düzenli bir politik gerek olarak görmüşlerdir” (Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Radyo Televizyon Otoritesi, [12.11.2010]). Televizyonda çok kanallı döneme geçiş özel televizyon yayıncılığının başladığı 1996 yılında KKTC'nin ilk özel radyo kanalı First FM ve ilk özel televizyon kanalı Tempo TV'nin kurulmasından sonra 1997 yılından itibaren bugüne kadar gelişerek çoğalmakta olan kanal sayısı ile televizyon yayınları hızlı bir gelişim süreci yaşamıştır. Günümüzdeki yayın dönemine baktığımızda, KKTC'de yayın yapmakta olan televizyon kanallarının canlı yayın yapmalarının yanı

sıra çoğunlukla sinema filmleri, uzun tanıtım ve reklam filmlerine ağırlık verdikleri gözlenmektedir. Bunun yanında yayın yapılan programların tekrarları da sıklıkla gösterilmektedir. KKTC'de halen yayın yapmakta olan televizyon kanallarını dört ayrı grupta toplayabiliriz. Bunlar;

- Ulusal televizyon kanalı olarak KKTC'de yayın yapan bu kuruluşlar; Kıbrıs Genç TV, Kanal T, Avrasya TV(ART), Kıbrıs TV, As TV, Akdeniz TV, Kıbrıs Ada TV, Kanal Sim'dir.
- Kamuya ait yayın yapan bu kanallar; BRTK 1 ve BRTK 2'dir.
- Üniversitelere ait bu televizyon kanalları;
  1. Yakındoğu Üniversitesi (YDÜ) - YDÜ TV- Lefkoşa,
  2. Girne Amerikan Üniversitesi (GAÜ) - GAÜ TV-Girne,
  3. Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) - DAÜ TV- Gazimağusa'dır.
- Yeniden iletim yoluyla yayın yapan kanallar; Kanal D, Show TV, ATV, Star TV, NTV, Cine 5, TRT 1 VE TRT 2'nin yanında TRT Çocuk ve Kral TV'dir. Yeniden iletimle yayın izni alan kuruluşlar aylık '100 dolar' ödemek kaydıyla yayın yapabilmektedirler.

KKTC geneline yayın yapmakta olan televizyon kanallarını irdeleyecek olursak genellikle canlı yayın yapan kuruluşlar ön plana çıkmaktadır. Seyredilme oranı yüksek olan ve kamuoyunun ilgisini oldukça çeken canlı yayın yapılarak sunulan program türlerini sıralayacak olursak; Sabah Kuşağı Programları, Haber Bültenleri, Ekonomi Programları, Siyasi Programlar, Spor Programları, Kültür-Sanat Programları, Hobi Programları, Sağlık Programları, Müzik Programları, Magazin Programları, Moda Programları ve Kadın Programlarıdır. Çocuk Programları ve Belgesel-Araştırma içerikli programlar önceden çekilerek yayınlanan program türleridir. Canlı yayın programlarına kamuoyu tarafından daha çok ilgi gösterilmesinin ve izlenmesinin yanı sıra sponsor getirisi ile daha kolay yayınlanabilmelerinin yanı sıra canlı yayın sırasında alınan konuklar ve telefon bağlantılarıyla programlar ilerlemektedir. Ancak sponsor ve reklam getirisi daha düşük olan, önceden üretilen programlar canlı yayınlanamamaktadırlar. Bunun sebebi maddi yetersizlik ve yeterli olmayan iş gücünden tutun teknik yetersizliklerden de kaynaklanmaktadır. Çünkü Belgesel ve Araştırma Programları açık alanda (dış çekim) gerçekleştirileceğinden ve Çocuk Programları ise daha teknik

ve maliyetli programlar oldukları için olanakların kısıtlı olması, maddi bütçenin bu tür programlara daha az aktarılması önceden üretilmelerini sağlamaktadır. KKTC'de yayınlanmakta olan programlar görsel nitelikleri açısından Türkiye ve Dünya'daki diğer örneklerinden farklı görünseler de aslında model olarak türdeşler. KKTC'de yayınlanan programlarda teknik ekipmanları iyi düzeyde kullanabilecek yeterli üst düzey eleman bulunmaması ve bu amaç için gelişime yönelik anlayış ile değil para kazancı sağlamaya yönelik zihniyet ile olan yaklaşım programların ilerlemesini ve yayın kalitesinin yükseltilmesini açıkça engellemektedir. Düşük kalitede yayın yapmak sadece teknik ekipmanların, elemanın ya da maddi gücün yetersizliğinden kaynaklanmamaktadır. Teknik donanımların yeterli olduğu kanallarda elbette var ancak bahsedildiği üzere ekipmanları yayında aksamalara veya görüntü atlamalarına karşı profesyonelce kullanabilecek eleman bulundurulmamaktadır. Maddi getirisi daha yüksek olan ancak yayın kalitesinin yükseltilmesinden herkeşin kolayca seyredebileceği hatta seyredilmese bile reklamların yayınlanabileceği bir yayıncılık anlayışı kendini görsel niteliği önemli olan Dünya'daki ve Türkiye'deki diğer örneklerinden açıkça ayırtmıştır.

2.3. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel ve Kamu Yayıncılığının Sorunları

KKTC'de özel ve kamu yayıncılığının sorunlarını irdeleyebilmek için Yayın Yüksek Kurulu'nun bu yönde yaptığı düzenlemelere göz atmamız gerekmektedir. Yayın Yüksek Kurulu 21 Temmuz 1997 yılında kurulmuştur. YYK'nın yapısına bakacak olursak; dokuz üyeden oluşan bir kurul yapısına sahiptir. “Kurul, sekiz üyesi Cumhuriyet Meclisi'nde grubu bulunan siyasal partilerin göstereceği adaylar ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından atanacak bir üyeden olmak üzere toplam dokuz üyeden oluşur. Cumhuriyet Meclisi'nde grubu bulunan her siyasal partinin göstereceği aday sayısı, Cumhuriyet Meclisi'ndeki temsil oranları esas alınarak belirlenir ve bu konuda Cumhuriyet Meclisi İçtüzüğü Kuralları uygulanır. Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı, siyasal partilerce gösterilen adaylara ilişkin dosyayı, adayların bu Yasanın 8'inci maddesinde öngörülen nitelikleri taşıyıp taşımadıklarına ilişkin değerlendirmeyi yapmak üzere Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi'ne iletir. Komite değerlendirme sonuçlarını içeren bir rapor hazırlayarak

Genel Kurul'a sunar. Raporun Genel Kurul'da kabulünden sonra atama işlemi gerçekleşir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı bu Yasa'nın 8'inci maddesinde öngörülen nitelikleri taşıyan bir kişiyi Kurul üyesi olarak atar” (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, Kamu ve Özel Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Yasası, 39/1997). Kurulun işleminde görevlendirilecek olan üyelerin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı olmalarının yanında üniversite ya da dengi bir yüksek okuldan mezun olmaları ön koşul iken, herhangi bir kamu hakkından yasaklı olmamaları ve bir seneden fazla olmamak kaydıyla hapis cezasına çarptırılmış olmamaları gerekmektedir. Kuruluşunun hemen ardından yasa düzenlenerek; “39/97 Sayılı Kamu Özel Radyo ve Televizyonları Kuruluş ve Yayınları Yasası sonrasında, 1997 senesi Temmuz ayında kurulan Yayın Yüksek Kurulu, kendine sunulan bu yasaı uygulama yönünde harekete geçti. Temmuz ayından sonra yapılan ilk kurul oluşumunda Başkanlığı Oğuz Ramadan Korhan aldı. Başkan Yardımcılığını Yücel Köseoğlu yürüttü. Anılan bu yasa ile birlikte izin ve lisans türü her türlü yayın izninin ve her türlü kanal ve frekans tahsislerinin yetki ve sorumluluğu ve konu izin ve tahsislerin ilgili yasaya uygunluğunun kontrolü Yayın Yüksek Kurulu'na geçmiştir” (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, Kamu ve Özel Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Yasası, 39/1997). KKTC'de 1997 yılında başlayan özel yayıncılıkla birlikte yayıncılık alanındaki frekans ve yayın dağılımının yanında yayın izinleri de YYK tarafından verilmeye başlanmıştır. “Yayın Yüksek Kurulu'nun izin ve tahsis verdiği en yoğun dönem 1998 seçimlerinden sonra oluşan Yücel Köseoğlu Başkanlığında ve Ömer Adal Başkan yardımcılığındaki kurul dönemidir. Bu dönemde izin ve tahsis verilen kuruluşlarla ilgili olarak tüm gelişmeler yine Yayın Yüksek Kurulu tarafından denetlenmiş, kontrol edilmiş ve kayıt, izleme ve değerlendirme sistemi kurulmuştur. Yayın Yüksek Kurulu 1999 senesinin başından itibaren düzenli olarak yayınları kaydedip arşivlemektedir. Arşivlenen görüntüler mpeg formatında 24 saat dilimi üzerinden 1 ay süresince kayıt yapmakta olan 1 adet radyo ve 3 adet TV kayıt modeli aracılığıyla kayıt altına alınmaktadır. Televizyon kayıtları vhs video recorder aracılığı ile bilgisayar üzerinden TV logger ve dvd recorder ile yapılmakta iken radyo kayıtları ise; radyo logger vasıtasıyla yayın yapmakta olan 34 radyo istasyonunu toplam 48 saat aralıksız kaydedebilmektedir. Konu arşivler; kurulda muhafaza edilerek gerekli tüm düzenleme ve kontrollerin yapılmasına imkân sağlamak gibi ilgili yasanın getirdiği

yetki ve sorumluluklar doğrudan yerine getirilmeye başlamıştır” (Atik, 2008). Yayın Yüksek Kurulu'nda kayıt izleme yöntemleri bulunmaktadır. Bunlar, günlük rutin izlemeler, ‘alo 178’ şikayet hattı ile iletilen şikayetler üzerine yapılan izlemeler, vs... Yayın Yüksek Kurulu tarafından yeniden iletim yapan kuruluşların yayın izinlerine yönelik ödemeleri yeniden düzenlenerek 2003 yılında yasa değişikliği yapılmıştır. Yine aynı yasa ile YYK Başkanı'nın yetkilerinin ve Kurulun personel istihdamına yönelik değişikliklerinin yapılmış olduğu da görülmektedir. Bu yasa ile birlikte BRTK tarafından eleman tahsisi yapılan YYK, artık kendi elemanını kendi istihdam edecektir. “Sadece 1 Koordinatör Yayın Yüksek Kurulu kadrosunda olup, onun dışındaki tüm personel Bayrak Radyo Televizyon Kurumu tarafından gönderilen personelden ibaretti. Daha sonra ise ekibini hizmet alımları ile tamamladı” (Atik, 2008). YYK'nın yürütmekte olduğu yasa, ilk olarak 2003 yılında ve ikinci olarak ta 2010 yılında iki kez değişikliğe uğramıştır. YYK'nın düzenlemiş olduğu yasalar; ‘Kamu ve Özel Radyolar ve Televizyonların Kuruluş Yayınları Yasası’ olarak adlandırılmaktadır. Bu yasanın amacı, “anayasanın özüne uygun olarak, basın ve yayın özgürlüğü ilkesi doğrultusunda, anayasal düzeni, kişi haklarını ve ilkeli bir yayıncılığı gözetken bir çerçevede radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesini ve yayın yüksek kurulunun oluşumunun, görev yetki ve sorumluluklarının yasal çerçeveye oturtulmasının sağlamaktır” (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, Kamu ve Özel Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Yasası, 39/1997). YYK, yayın yapmakta olan kuruluşları denetlemenin yanında düzenleyici ve kontrollü yapısıyla da bugün bünyesinde bulundurduğu bütün sorumlulukların bilince ve hâkimidir. YYK'nın hedeflediği amaç, özel ve devlet kuruluşlarına bağlı olarak yapılan yayınlarda çok sesliliğin KKTC geleceğine en yararlı alt yapıyı sağlayarak, bu konuda yasal düzenlemelerle kişi hakları ihlallerini de dikkate alarak denetleyici bir rol üstlenmektir. Anayasanın özüne uyum sağlayarak, basın ve yayın özgürlüğü ilkesini kapsayan ilkeli yayıncılık anlayışı içerisinde televizyon ve radyo yayınlarını sistematik bir biçimde denetlemektedir. YYK'nın düzenlemiş olduğu yasa, “her türlü teknik, usul ve araçlarla her ne isim altında olursa olsun elektromanyetik dalga ve diğer yollarla yurt içine, yurt dışına, yurt dışından yurt içine yapılan radyo ve televizyon yayınları ile ilgili hususları kapsar” (Yayın Yüksek Kurulu Yayınları, 2001, 16). YYK'da Radyo Televizyon Üst Kurulunun verdiği gibi kendi kararı ile herhangi bir program kapatma yetkisi bulunmamakta, ancak mahkemeye sevk edilen

kuruluşların davaları sonucunda herhangi bir karar varılmakta fakat bu süreç 3 ile 5 yıl arasında değişmektedir. İhlal durumunda Yayın Yüksek kurulu yazılı veya sözlü uyarı ile kuruluşları haberdar ediyor ama bu uyarılara uymayan kuruluş ikinci ihlalden sonra mahkemeye sevk edilmektedir. Yayın Yüksek Kurulu kendi vereceği kararlar ile yayın durdurma veya yayın kaldırma hakkına sahip bir denetleme kuruluşu değildir. “Yayıncılıkta düzenleme amaçlanarak, Yayın Yüksek Kurulu yönetmeliklerinde yer alan ve kuruluşlara maddi sıkıntı sağlayacak teknik ihtiyaçların listesi azaltılarak ve lisans başvuru süreleri ekonomik faktörler de dikkate alınarak ertelenmek suretiyle destek olundu. İlgili tarihle birlikte kuruluşlara verilmesi hedeflenen yayın lisansları için; kuruluşların YYK tarafından hazırlanan ve gerek AB (Avrupa Birliği) normlarına gerekse olası Birleşik Devlet için hazırlanmış yeni yasalara uygun olarak hazırlanan bu yönetmeliklere uygunlukları aranacak olup gelecek için bu kaçınılmazdır. Bu uygunluk çerçevesinde lisansların verilmesi konusunda çalışmalar sürmektedir” (Atik, 2008). “Yayın Kuruluşlarının bu konudaki AB fonlarından yararlanabilmelerini sağlamak amacı ile çalışmalar başlatıldı. AB genişleme süreci ve üyelik sürecinde uyumlaştırmaları gerçekleştirirken yayın kuruluşlarının bulundukları noktadan AB standartlarına yükselmelerini sağlamak için çeşitli fonlar aracılığı ile yardımlar yapmakta. Güney Kıbrıs'la Annan Planı sürecinde yapılan İletişim Komisyonu çalışmalarında görüldü ki her iki toplumun yayın ve medya güçlerinin eşitlenmesi çok önemlidir ve bu konuda Kuzey Kıbrıs'ın eksikleri bulunmaktadır. Mevcut hükümetin AB'ye uyum çalışmaları çerçevesi ve bilincinde YYK bu farklılıkları ortadan kaldıracak gelişimler için ilgili AB fonlarından faydalanmak üzere bir dizi çalışma ve temas başlatmıştır” (Atik, 2008). Toplumun ihtiyaçlarını ve gereksinimlerini karşılayabilmek yönünde ‘Radyo ve Televizyon İzleme ve Dinleme Alışkanlıkları’ konusunda bir kamuoyu araştırması başlatılmak üzere ihaleye çıkılmış ve ihale tamamlanıp araştırma başlatılmıştır. Bu noktada toplumun talep ettiklerini öğrenmek ve yayın kuruluşları için bilimsel veriler elde etmek amaçlanmaktadır. Kuruluşların ne istediğini ve toplumun bu yöndeki beklentilerini göz önüne alarak YYK bu araştırmayı toplumun radyo ve televizyondan beklentilerini ortaya çıkartmayı hedeflemiştir. Aynı zamanda Türkiye Reklam Verenler Derneği ile anlaşarak reklam kazancı ile ilgili soruların çözüme ulaştırılması için de Türkiye’deki reklam veren firmaların KKTC'deki radyo ve televizyon kuruluşlarına da reklam vermeleri amacıyla çalışma başlatılmıştır.

Yeniden iletim yoluyla KKTC'de yayın yapmakta olan kanalların içerdiği reklamlarda yer alan ürünler KKTC'de de satılmaktadır. Fakat tanıtımı yapılmakta olan bu ürünlerin reklamlarına yer vermelerinden dolayı ithalatçı firmalar ulusal kanallara reklam vermeye gerek duymamaktadırlar. Sözü geçen bu sorunu çözümleyip tanıtımı yapılan bu reklamların KKTC yayın kuruluşlarında da yayınlanmasını sağlamak amacıyla girişim başlatılarak Türkiye'de reklam veren firmaların KKTC'ye doğrudan reklam vermeleri amaçlanmıştır. Diğer taraftan yayın kuruluşlarında görev yapmakta olan personelin, üniversitelerdeki öğretim üyeleri tarafından periyodik çalışmalarla eğitilmesi, yayıncılık konusunda konferanslar düzenlenerek bu konuda eğitimin daha etkin bir hale getirilmesi için çalışmalar başlatılmıştır. “Ayrıca başta Selvili Tepe olmak üzere verici istasyonlarına ödenen paralar ve diğer ısı, anten kulesi sıkıntısı, enerji gibi konuların iyileştirilmesi için çözüm bulunması yönünde hükümet, BRTK ve YYK olarak çalışma başlatılması konusunda girişimler bulunmaktadır. YYK, BRTK'ya ait olan verici istasyonlarının yönetim ve denetimini devralmayı talep etmiş bulunmakta. BRTK'nın reklam alması, aynı zamanda özel yayıncıların rakibi olması ve dünyada bu görevi bağımsız kuruluşların yapıyor olması nedenleri ile bu talep gerçekleştirilmiştir” (Atik, 2008). ‘Radyo-TV Frekans ve Kanal Alan Ölçümü’ adı altındaki ölçüm sayesinde YYK yayınlardaki teknik kirliliğin nedenlerinin bulunması ve sorunlarının giderilmesine, yasal olmayan yayınların tespiti, mevcut yayınların potansiyel güçlerinin tespiti, boş kanal ve frekans taraması yapmayı hedeflemektedir. YYK, KKTC'deki yayın kuruluşları ile yaptığı görüşmeler neticesinde elde edilen veriler doğrultusunda çeşitli konularda yasal düzenlemelere gidilmesini ve bu düzenlemelerle özel yayıncılığın ekonomik anlamda da güçlenip gelişmesini hedeflemektedir. Yayınlarda düzenlemelerin yapılması amacıyla, Telif Hakları Tüzüğü'nde yapılacak olan değişikliklerle televizyonlarda ve radyolarda yayınlanmakta olan şarkı başına alınan telif hakkı bedelinin düşürülmesi ve AB normlarındaki seviyeye düşürülmesi amaçlanmaktadır. Yazılı basına bazı ayrıcalıkların tanınabilmesi için, radyo ve televizyon kuruluşlarını sıkıntıya iten, radyo ve televizyon kuruluşlarının yurt dışından getirecekleri tüm ‘yayın cihazlarına’ gümrük muafiyeti sağlanması amacıyla Gümrük Vergisi Mevzuatı'nda da değişikliklere gidilmesi için çalışma yapılmıştır. “Radyo ve TV'lerin YYK'ya aylık olarak brüt reklam giderleri üzerinden ödedikleri %5'lik reklam payının kaldırılması veya %1 gibi bir rakama indirilerek, YYK'nın bu

konudaki eksileceği rakamın Maliye Bakanlığı tarafından karşılanması da mevcut olarak bekleyen talepler arasındadır” (Atik, 2008). “KKTC'deki Radyo ve TV'lerin reklam alımlarının artırmak üzere, tüm reklam verecek kuruluşların reklam giderlerinin tamamının veya %80 gibi önemli bir diliminin doğrudan vergiden düşürülmesi için, vergi mevzuatında değişiklik yapılması ve firmaların reklam verirken ödedikleri %15'lik KDV'nin (Katma Değer Vergisi) %3 civarına indirilmesi için KDV Yasası'nda değişiklik yapılması gibi çalışmalar mevcut durum değerlendirmeleri dâhilindedir” (Atik, 2008). KKTC'de yaşanan bazı ekonomik nedenli sorunlardan dolayı kuruluşların reklam almaları zorlaşırken, bir süreliğine içinde bulunulan borçların ödemeleri ertelenerek bu biriken borçların yeniden belirli miktarda tahsis edildiği 2004 yılı başlangıcında Güney Kıbrıs Rum kesimi ile paylaşılmakta olan spektrumun Kıbrıs yayıncılığında yeterli kalabilmesi açısından hızlı bir frekans ve kanal tahsisi gerçekleşmiş ve bu süreç içerisinde YYK tarafından bazı sıkıntılar tespit edilmiştir. “Bunlardan bir tanesi Bakanlar Kurulu'nun eski bir tarihte yalnız yazılı medyaya sağladığı Türk Ajansı Kıbrıs (TAK) ve gümrük gibi bazı mali mükellefiyetlerin kaldırılması maddesinin görsel ve işitsel medyaya uygulanmamasıdır” (Atik, 2008). Yayın kuruluşları gelirlerinin düşük ancak maddi yöndeki giderlerinin yüksek olması nedeniyle zor durumda kalarak öncelikle personel sayısını azaltıp istihdam girdisini daraltma yolunu tercih etmektedirler. Öte yandan yayın kuruluşları içerisinde bulundukları dar gelirli dönemden kaynaklanan sorunlardan dolayı çalıştırmakta oldukları elemanı eğitme ve yayın için iş gücüne eğilimi ortaya çıkartmaktadır. “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yayın yapan 31 adet yerel radyo ve 4 adet Türkiye'den yeniden iletimle yayın yapan radyo bulunmaktadır. İzinli radyoların toplam sayısı 35'tir” (Atik, 2008). TV yayınlarında, yeniden iletim yoluyla yayın yapmakta olan televizyon kanallarının sayısı 9, izin almış televizyon kanallarının sayısı 16 iken KKTC'de izinli televizyon kanallarının sayısı YYK tarafından 25 olarak belirtilmiştir. “Tüm yayınlar Kuzey Kıbrıs'ın tamamına hâkim olan Selvili Tepe ve Kantara'dan yapılmaktadır. Selvili Tepe ve Kantara ile ilgili ilişkilerin düzenlenmesinde rol oynayan makam Bayrak Radyo Televizyon Kurumu Müdürlüğü'dür. Kuzey Kıbrıs'ta yayınların Selvili Tepe ve Kantara'dan yapılmakta olmalarına rağmen Güney'de yayınlar bölgesel olarak yapılmakta olup sınırlarımıza yakın yerler dışında oldukça düşük güçte vericilerle gerçekleştirilmektedir” (Atik, 2008). Ada'nın bulunduğu coğrafyanın küçük olması

da frekansların sıklıkla birbirine karışmasına sebep olmaktadır. Bu karışıklık gerek olası bir barış için gerekse de şu an için sakıncalı bir durumdur. Kuzey Kıbrıs'ta yayın bölgesinin ikiye ayrıldığını görmekteyiz. Bu bölgeler; doğu ve batı bölgeleridir. Her yayın kuruluşuna doğu ve batı olmak kaydıyla 2'şer yayın kanalı ve frekans verilmektedir. Kuzey Kıbrıs'ın bulunduğu coğrafya itibariyle bu bölgelendirme ve ayırma küçüktür. Bu ayırım gereğinden fazla frekans ve kanal tahsisi yapılmasına neden olurken, Güney Kıbrıs'a bakıldığında her kuruluşa, her şehirde kullanılmak üzere 1 adet aynı frekans ve yayın kanalı verilmesi yöntemi göze çarpmaktadır. “Bu yöntemle göre örneğin; bir kuruluşun Limasol'da kullandığı belli bir frekans varsa, aynı kuruluş aynı frekanslı Larnaka'da, Baf'ta ve Lefkoşa'da da kullanmaktadır. Bu konuda devlet televizyonlarının bazı istisnalar için, Kuzey Kıbrıs'ta başlayan özel yayıncılığın ardından, Rumların zaman zaman tek frekans verme prensiplerinden dışarı çıktığı tespit edilmiştir” (Atik, 2008). Güney Kıbrıs Rum kesiminde bazı televizyon ve film yayınlarına birden fazla frekans kanalı verilmektedir. Ancak frekansların fazla dağılımı Rum tarafının yayınlarını fazla etkilememektedir çünkü verici sistemleri de bu plan doğrultusunda devlet teşviki ile güçlendirilmektedir. Kuzey Kıbrıs'ta ise; özel radyo ve televizyon yayınlarının giderek artmasından dolayı Güney Kıbrıs Rum yönetiminin kendi özel yayınlarını ve devlet yayınlarının frekans, kanal sayısı, yayın gücü performansını artırmıştır. Buradan hareketle özel kuruluşların 5 kilowatt'ın üzerinde verici getirmelerini ve ikinci bir verici ile de anten patenlerinin yönünü Kuzey'e hedeflemelerine de neden olmaktadır. Yayın yapılmakta olan bu fiziksel hareketlerden dolayı Kuzey Kıbrıs'taki yayınların bu durumdan olumsuz etkilenmeleri göz ardı edilemediği gibi, Bayrak Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından Kuzey Kıbrıs coğrafyası içerisinde bulunan Kantara'dan 1kilowatt'lık radyo yayını bile fazla iken 10 kilowatt'lık verici ile yayın yapmak zorunda kalmış olması nedeniyle bir yayın frekansının diğer yayın frekansı üzerine giriş yapması da gündeme gelmiştir. Bu girişim nedeniyle de verici istasyonlarından yeterli verici olmadığı gerekçesiyle özel kuruluşların düşük güçlerdeki veri cihazlarını çalıştırmaları karşısında, BRTK'nın Kantara'dan yaptığı 10 kilowatt'lık verici yayınıyla hiç de adil olmayan bir uygulama ile karşımıza çıktığını da görmekteyiz. “Bayrak Radyo Televizyon Kurumu'nun bu uygulamaları uzun bir süre öncesine dayanmaktadır. Bu yüksek güçte ve yaşadığımız coğrafyaya fazla gelen vericilerin daha düzenli ve karşılıklı olarak, yayın alanlarına daha az

enterfere edecek şekilde ayarlanması ve güçlerinin tam performanslarının altına çekilmesi her iki bölgenin de yayın enterfereleri sorununu azaltacaktır” (Atik, 2008). “Yayıncılık alanında Bayrak Radyo Televizyon Kurumu kendi vericileri ile bazı kamu Radyolarının vericilerini tam performansla çalıştırarak özel yayınların vericilerini enerji yok gerekçesiyle çalıştırmamakta veya az performansla çalıştırmaktadır. Bu durumun sonucu olarak da özel yayınlardan, anten yapısı başarılı birkaç kuruluş dışında kalanların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tamamında dinlenmesi mümkün olamamaktadır” (Atik, 2008). Ada'nın her iki tarafını birbirinden ayıran Yeşil Hat'a yakın alanlarda Kuzey Kıbrıs'ta yaşanan sorunlar Güney Kıbrıs'ta da yaşanmaktadır ancak bu frekans karmaşası Güney Kıbrıs'ı sınıra yakın alanlar dışındaki diğer bölgelerde rahatsız etmemektedir. “Yerel yazılı basınımıza her türlü gümrük muafiyeti ve işe başlama aşamasında maddi teşvik sağlanmaktadır. Oysa genel olarak hazırlanan teşvik yasasında bir sınırlama olmamasına rağmen bu engelleme içerisinde yayın kuruluşları DPÖ'den (Devlet Planlama Örgütü) gereken girişimi ancak Yayın Yüksek Kurulu'nun girişimleriyle alabilmiş, ama fiili olarak hala birçok sıkıntıyla karşılaşmaktadırlar. Oysa yayın kuruluşları çoğunlukla maddi yardım değil, diğerlerinin azaltılması yönünde taleplerde bulunmaktadırlar” (Atik, 2008). “BRTK'nın bir devlet organı olarak reklam alması yasalıdır. Fakat 800 kişiyi aşan personeli ve trilyonlarca liralık bütçesi ile BRTK bu reklamlardan 1 yılda kazanacağı para ile hiçbir giderini karşılayamaz. Oysa teknik alt yapısı ve yayın içeriği ve elinde tuttuğu her türlü üstün argümanı ile BRTK, özel yayıncılığın tek geliri olan reklamlara devlet eliyle ciddi bir rakip durumundadır” (Atik, 2008). Kamu yayıncılığı yapan BRTK, 1983 yılında özerk kurum yapısına kavuşmasının ardından, KKTC Başbakanlığı'na bağlı olarak kendi yasasına sahip bir devlet organı olarak hizmet vermektedir. BRTK'nın ekonomik kaynakları sene sonu çıkan verilere göre öngörülen bütçenin meclise sunulmasıyla birlikte sağlanmaktadır. BRTK her yıl donunda bir sonraki yıla dönük olarak mali yılı bütçe yasa tasarısını Cumhuriyet Meclisi'ne öngörülen rakamlarla birlikte sunar. Böylece bir sonraki yıl ihtiyacı olacak bütçe belirlenmiş olur. Bu bütçe kurumun hizmet ve faaliyetlerini sürdürebilmesi için gerekli olan harcamalardır. Bütçe için gerekli olan kaynaklar şöyle sıralanır;

- Emeklilik Yasası Gereğince Devlet Personelinin Katkısı

- Reklam ve İlan Giderleri
- Hizmet Karşılığı Giderler
- Diğer Kamu Gelirleri
- Kamu, Özel Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Gereğince Elde Edilecek Gelirler
- Devlet Katkısı

Kaynaklarda öngörülen gelirin tahsili ve denetimi BRTK yasası ile BRTK yönetim kurulunun alacağı kararlar çerçevesinde yürütülür. BRTK'nın öz kaynaklarından sağlanan tüm gelirler ve KKTC ya da diğer uluslar arası kuruluşlar tarafından yapılan tüm gelirlerde BRTK'nın bütçesine gelir olarak aktarılmaktadır. Bütün bu gelir kaynaklarından gelen gelirle birlikte BRTK ekonomik anlamda kalkınmakta ve böylece kesintisiz hizmet verebilmektedir. En büyük bütçe kaynağı BRTK için devlettir. Devlete bağlı bir yayın organı olması onu büyük mali yüklerden kurtarmakta ve verdiği hizmeti mali sıkıntılardan dolayı kesintiye uğratmamaktadır. Bu bütçe içerisinde BRTK personeli maaşları devlet tarafından ödenmektedir oysa özel kanallara baktığımız zaman temel gelir kaynağı olan reklam tüm finansmanları karşılaması için bölüştürülmeye çalışılmaktadır. BRTK'nın 'hizmet karşılığı gelirler' kaynağı ise kendine ait arsaların kiralanması ya da Selvili Tepe'den diğer kanallara verdiği hizmet karşılığında aldığı geliridir. Reklam ve ilan gelirleri ister kamu yayıncılığında isterse özel yayıncılıkta olsun en önemli gelir kaynaklarıdır. Fakat KKTC yerel kanallarının reklam alıma konusunda yaşadıkları sıkıntılar bu yönden gelen gelir açısından kanalları sıkıntıya sokmaktadır. Türkiye'de üretildiği halde KKTC'de büyük oranla tüketilen ürünlerin reklamlarının yerel kanallar yerine iletim yoluyla Türkiye kanallarında yer alması reklamların az olmasına neden olurken yerel üretimin çok fazla olmadığı KKTC'de reklam bakımından tam anlamıyla bir kriz yaşanmasına sebep oluyor. Bir devlet kanalı olarak BRTK'nın reklam alması doğaldır fakat reklamların yerel kanallarda yer almaması nedeniyle karşılaşılan sıkıntı aşılamamaktadır. Yaşanan sıkıntılar ve reklam azlığı nedeniyle KKTC'de yayın yapan kuruluşların reklam ücretlerini oldukça düşük seviyede tutulmasından dolayı YYK'nın reklam fiyatlarına bir alt ve üst limit koyması talep edilmektedir. Çünkü reklamların düşük fiyatta seyretmesi reklam piyasasının daralmasına neden olmaktadır. BRTK Başbakanlığa bağlı bir kurum olduğundan dolayı en büyük

katkıyı ‘devlet katkısından’ almaktadır. Devletten aldığı katkıyla personelin maaşlarını ödeyerek daha iyi hizmet vermek adına belirli bir şekilde kesin olarak gelen katkı sayesinde istihdamda azaltma yoluna gitmeden hizmet vermeye devam etmektedir. Bu gelir kaynağı özel yayıncılık yapmakta olan televizyon kuruluşlarının en büyük eksikliğidir. Devlet desteği olmadan yayın yapmaya çalışan özel kanallar sürekli bir destek bulamadıklarından dolayı zaman zaman maddi sıkıntılara maruz kalmakta ve personel eksiltilecek yayın kalitesinden vazgeçmek zorunda kalmaktadırlar. Yapısı gereği verdiği kamu hizmeti karşılığı aldığı gelir desteği de önemli diğer bir gelirdir. BRTK bünyesinde yapılan programlarda içerik gereği kazanılan gelir (sms, çekilişler vs...) bir diğer ekonomik kaynağıdır. Bu şekilde kendi içerisinde de gelir sağlamaktadır. BRTK bu gelir kaynaklarını kesintisiz almasına karşın denetimsiz bir şekilde bunu kullanmamaktadır. BRTK'nın son üç yıl içerisinde öngördüğü bütçesi şu şekildedir;

Tablo 2: BRTK 2009 Bütçesinde Öngörülen Rakamlar

2009 Bütçesinde Öngörülen Rakamlar	
• Emeklilik Yasası Gereğince Devlet Personelinin Katkısı	530,000
• Reklam ve İlan Gelirler	1,000,000
• Hizmet Karşılığı Gelirler	50,000
• Diğer Kurum Gelirleri	300,000
• Kamu, Özel Rd. Ve TV.'lerin Kuruluş ve Yayınları Gereğince Elde Edilecek Gelirler	300,000
• Devlet Katkısı	39,308,310
Toplam	41,560,310

Bayrak Radyo Televizyon Kurumu Resmi Kayıtları, **BRTK 2009 yılı Mali Bütçe Yasa Tasarısı** (Haziran 2009).

Tablo 3: BRTK 2010 Bütçesinde Öngörülen Rakamlar

2010 Bütçesinde Öngörülen Rakamlar	
• Emeklilik Yasası Gereğince Devlet Personelinin Katkısı	710,000
• Reklam ve İlan Gelirler	1,250,000
• Hizmet Karşılığı Gelirler	50,000
• Diğer Kurum Gelirleri	300,000
• Kamu, Özel Rd. Ve TV.'lerin Kuruluş ve Yayınları Gereğince Elde Edilecek Gelirler	300,000
• Devlet Katkısı	39,050,000
Toplam	41,660,000

Bayrak Radyo Televizyon Kurumu, Resmi Kayıtları, **BRTK 2010 yılı Mali Bütçe Yasa Tasarısı** (Haziran 2010).

Tablo 4: BRTK 2011 Bütçesinde Öngörülen Rakamlar

2011 Bütçesinde Öngörülen Rakamlar	
• Emeklilik Yasası Gereğince Devlet Personelinin Katkısı	600,000
• Reklam ve İlan Gelirler	1,000,000
• Hizmet Karşılığı Gelirler	50,000
• Diğer Kurum Gelirleri	300,000
• Kamu, Özel Rd. Ve TV.'lerin Kuruluş ve Yayınları Gereğince Elde Edilecek Gelirler	300,000
• Devlet Katkısı	40,000,000
Toplam	42,250,000

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Resmi Gazete, **BRTK 2011 Yılı Mali Bütçe Yasası** (Lefkoşa: 03.03.2011, Sayı 40), 925.

Sayıştay denetimine tabi bütçe yasası çerçevesinde BRTK'nın gelirleri idam edilmektedir. Böylece herhangi bir illegal kaynak olmadan ekonomik kalkınmasını

sağlamaktadır. BRTK gelir kaynaklarını öngörüldüğü şeklinin dışında herhangi bir aktarmayla birlikte kullanılamamaktadır. Yaptığı her harcama ödemeler sırasında Mali İşler Amiri ya da Kurum Müdürlüğünce denetlenmektedir. Bu şekilde yüksek gelir kaynakları içerisinde büyük bir bütçeye sahip olan BRTK denetim kolunun sekteye uğramaması adına denetimi sağlamak için bünyesinde kendi maliyesini bulundurmaktadır. 1990 yılına kadar yayıncılık alanında tek başına olan BRTK, Türkiye'de özel yayıncılığın gelişmesiyle birlikte, Türkiye'den yeniden iletim yoluyla özel yayıncılığın başlaması ile tekeli kaybetmiştir. Yerli sermaye ile oluşan özel yayıncılık ortaya çıkmadan önce Türkiye'den iletim yolu ile gelen özel yayıncılıkla ilgili başta gereken ilgili uygulamalar BRTK tarafından gerçekleştirilmekteydi. 1994 yılından itibaren özel yayınlar için gerekli düzenleme ve uygulama Devlet Bakanlığı Başbakan Yardımcılığı tarafından yürütülmüştür. BRTK, özel yayıncılığın tek geliri olan reklamlarla devlet eliyle ciddi bir rakip olurken, diğer özel kuruluşlar ciddi anlamda ekonomik sıkıntılar çekmektedir. Yayın kuruluşlarının sayısının artması ekonomik koşulların belli olduğu KKTC'de gelir darlığını da beraberinde getirmektedir. En önemli gelir olan reklamların alınamamasından sıkıntı çeken kanallar ekonomik sıkıntıya düşmekte ve maliyetlerini düşürmek adına personel azaltmaya giderek yayınlarının kalitesini tehlikeye düşürmek zorunda kalabilmektedirler. Bir devlet televizyonu olarak yayın yapan BRTK'nın sabit gelirine karşı özel televizyon kanallarından biri olan Kanal Sim de diğer özel yayın kuruluşları gibi kendi kaynağını kendi yaratmak zorundadır. Kanal Sim, United Medya Group adı altında üç yayın organının bir araya geldiği bir yapı içerisinde bulunmaktadır. 1975 yılında kurulan Yenidüzen gazetesi, 1998 yılında yayın hayatına başlayan Sim FM ve 2009 yılında kurulan Kanal Sim aynı binada bulunmaktadır. 2008 yılının sonlarında gazete ve radyonun işbirliği ile satın alınan binaya bir süre sonra TV kanalı da eklenmiştir. Böylece bir 'medya grubu' ortaya çıkmıştır. Üç yayın kuruluşu gerek insan potansiyelini, gerekse diğer kaynakları birlikte kullanabiliyor, tasarruf sağlayabiliyor ve sinerji yaratabiliyor. Bununla beraber üç kuruluşun da ekonomik ve idari yapısı ayrı çalışmaktadır. Medya grubu üç ayrı şirket şeklinde yönetilmektedir. Kanal Sim, Simen Yayıncılık Ltd. (Limited)'e bağlı bulunmaktadır ve 5 ortak tarafından kurulmuştur. TV yayıncılığı için gerekli cihazların alımı ve stüdyo gibi altyapı yatırımları ile temel girdiler, ortakların koyduğu sermaye ile karşılanmıştır. Yaklaşık iki yıl önce kurulan Simen

Yayıncılık Ltd.'in bunun dışında temel gelir kaynağı reklamlardır. Özel yayın kuruluşlarının 'devlet geliri' gibi bir kaynak imkanları yoktur. Aksine çok yüklü miktarda 'devlet giderleri' söz konusudur. Elektrik, su gibi giderler, reklam gelir payları, yine reklamlardan alınan KDV, çalışanların sosyal yatırımları ve vergi payeleri, ayrıca BRTK'ya ödenen anten ve yayın masrafları ve uydu yayıncılığına geçişle birlikte başlayan 'uydu kira bedeli' şirket giderleri içerisinde ciddi bir meblağ oluşturmaktadır. Personel giderleri ve diğer giderlerle beraber TV yayıncılığı son derece pahalı ve sürekli meydana gelen arızalar, yeni teknoloji kullanma gereksinimi, canlı yayın ihtiyacı gibi yeni gider kalemleri de hesaba katıldığında sürekli 'taze kaynak' gerektirmektedir. Simen Yayıncılık Ltd. yeni kurulmuş ve uyduya çok kısa bir süre önce çıkmış bir kanal olarak gelir-gider dengesini oturtabilmiş değildir. Bunun en önemli yolu reklam gelirlerinin artırılmasıdır. Ayrıca 'gelir paylaşımı' GSM (Global System For Mobile Communications - Küresel Mobil İletişim Sistemi) hizmetleri, sponsorluk gibi çok yüksek olmayan bazı gelir imkanları da yaratmak mümkündür. Kanal Sim bir şirket şeklinde yönetilmektedir. Bu nedenle denetimde titiz davranılmaktadır. Çifte, hatta üçlü bir denetim söz konusudur. Şirketin profesyonel yönetimi finans kaynaklarını yaratmak ve verimli kullanmakla birinci derecede sorumludur. Bütün ödemeler banka çeki yoluyla ve direktörlerin çifte imzası ile yapılmaktadır. Şirket ortaklarının doğrudan denetim yapma hakkı vardır. Böylece otokontrol mantığı ile kendi denetimini de sağlamış olmaktadır. Ayrıca bağımsız bir muhasebe-murakabe bürosu hesapları sürekli denetlenmekte, raporlar hazırlanmakta ve ilgili yerlere sunulmaktadır. KKTC'de Kanal Sim'den önce uyduya çıkan bütün TV kanalları devletten hem bir defalık 'uydu katkı payı', hem de aylık düzenli 'uydu desteği' almaktaydı. Kanal Sim'in de bu haktan yararlanabilmek için başvuru yapmış ancak bir yanıt alamamıştı. Yine Kanal Sim'in kuruluşuna kadar devlete bağlı kimi kurum ve bankalar, TV kanalları dahil basın-yayın organlarına reklam desteği sağlamaktaydı. Geçtiğimiz bir iki yıl önce bu destek ortadan kaldırılmış ve bazı belediyelerin reklamları dışında Kanal Sim'in devletten herhangi bir yardım almadığı da söz konusudur. Yönetmelikte ise devletle illegal herhangi bir bağ kurulmamıştır ve bu 'Kıbrıs'ın çok taraflı haber kanalı' sloganıyla yayıncılık yapan Kanal Sim'in ilkelerine taban tabana zıt düşmektedir. Yerli sermaye tarafından kurulan özel televizyon kanalları kuruluşunun öncesinde yeterli kaynağı sağlayabilmek adına farklı ticari dallara el atmışlardır. Bu da bize özel yayıncılığın

tek başına kaynak olmadan ayakta duramayacağını göstermektedir. Bir devlet kanalı olan BRTK özel televizyonlar gibi reklam almakta ve bu nedenle özel yayıncılık yapmakta olan kanallar reklam pastasından pay alırken dilimleri küçülmektedir. Ayrıca Türkiye kanallarının iletim yolu ile tüketim ürünlerinin reklamlarını yerel kanallara bırakmadan kendilerinin yapması ise özellikle özel yayıncılığın yaşam kaynağı olan reklamı en aza indirmektedir. Bu özel yayıncılığın gelirlerini azaltırken herhangi bir uygulamanın olmaması reklam veren firmaların ulusal kanallara reklam vermesi zorunluluğunu da ortadan kaldırmaktadır. BRTK'nın bir devlet organı olarak reklam alması yasaldır. Fakat BRTK tek başına reklam gelirleri ile personelinin istihdamını sağlayamamaktadır. Devlet televizyonu olmasından dolayı yakaladığı avantajla, reklam gelirleri sadece ekonomik yapısına katkıda bulunmaktadır. Oysa esas gelirini devletten karşılamaktadır. Temelinde ekonomik faktörler olan bu sıkıntılar genelde yasal düzenlemelerle de çözümlenebilecek sorunlardır. Teknik anlamda yayın kuruluşları yaptıkları her alımda ödedikleri gümrük vergisi ve KDV'lerin yüksek olması ve yazılı basına bu haklar tanınırken görsel ve işitsel medyaya tanınmaması sorunlar arasında yer almaktadır. Yayın kuruluşlarına reklam veren firmaların Dünya'da uygulandığı gibi reklam giderlerinin yıl sonunda tamamının ya da belirli bir miktarının vergiden doğrudan düşürülmemesi de mali destek yerine sıkıntı vermektedir. Yasal düzenlemeler getirilerek çözüme ulaştırılabilecek olan yayın kuruluşlarının ekonomik kaynaklı sorunları giderilebilir. Yayın kuruluşlarının teknik donanım alımı sırasında ödemekte oldukları gümrük vergisine KDV'lerin yüksek oranda olması sıkıntılara neden olurken, yazılı basına bu konularda daha esnek davranılmaktadır. Bahsedildiği üzere yazılı basının gümrük vergisi ve yüksek oranda alınan KDV'lerden muaf olması bir tarafa aynı hakların görsel ve işitsel medya'ya tanınmıyor olması da bu alanda mali destek vermek yerine onları ekonomik sıkıntı içerisine düşürmektedir. “Ayrıca %5 olan aylık YYK reklam payı da gelişmekte olan kuruluşlara maddi sıkıntılar sağlarken tamamen veya bir süreliğine kaldırılması veya %1 civarına indirilmesi bu sorunların aşılmasında bir adım olarak görülebilir” (Atik, 2008). “KKTC coğrafyasının tamamına ulaşabilmenin yayıncılık alanındaki en uygun değer iki lokasyonu Selvili Tepe ve Sinan Dağı (Kantara) bölgelerinde bulunan ve Bayrak Radyo ve Televizyon Kurumu yönetiminde bulunan iki verici istasyonudur” (Atik, 2008). Selvili Tepe ve Sinan Dağı'nda (Kantara) bulunan bu iki verici istasyonunun BRTK tarafından iyi ve adil

bir şekilde yönetilmiyor olması beraberinde dikkat edilmeyen birçok sorunu da ortaya çıkarmaktadır. BRTK'nın bu iki verici istasyonu üzerinden yüksek paralar aldığı konusunda şikâyetlerin bulunması YYK'nın bu konunun kendilerine devredilmesini talep etmeleri de bu konuda yayıncılığın yaşadığı sorunlar içerisinde yer almıştır. Ekonomik sıkıntılardan dolayı birçok yayın kuruluşunun teknik donanım ve eleman yetersizliği, yayın kalitelerine ve yayın içeriklerine de olumsuz bir şekilde yansımaktadır. Bu olumsuz durumdan dolayı da yayın esnasında teknik aksaklıklara neden olunurken bu sıkıntıların giderilmesi yönünde de yayın kuruluşlarına destek verici çalışmaların yapılması zorunlu kılınmalıdır. “Türkiye’den yeniden iletim yapan kuruluşların KKTC’de satılan ürünlerle ilgili yoğun reklamlarının olması nedeniyle KKTC yayın kuruluşlarına bu ürünleri getiren ithalatçı kuruluşların reklam vermelerini engelliyor. Bu konuda çözüm bulmasını Türkiye’den KKTC kuruluşlarına reklam alınmasının sağlanmasını veya yeniden iletim yapan kuruluşların aylık ücretlerinin yükseltilerek bir fonda biriktirilmesi ve çeşitli modellerle kuruluşlara kullandırılması gibi çalışmalar olsa da reklam konusunda sıkıntılar devam ediyor” (Atik, 2008). Yayın kuruluşları için ekonomik sıkıntılara neden olan diğer sorun olarak reklam ücretlerini de yeniden düzenlenmeleri için alt ve üst sınır koyulması YYK tarafından talep edilmektedir. Bu amaç doğrultusunda ise; KKTC’de yayın yapmakta olan kuruluşların reklam ücretlerinin de düşük seviyelerde tutulması reklam piyasası açısından zarara neden olurken, reklam ajanslarının azalmasına ve piyasanın daralmasına yol açmaktadır. Reklam gelirlerinin yanı sıra Telif Hakları da yayıncılık alanında bir diğer sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Telif Hakları Tüzüğü’nde bulunan telif hakkı ücretlerinin Dünya standartlarının çok üzerinde olması KKTC’de yayın yapan kuruluşların telif hakkını ödemeleri kurulu olan sistemi de tıkatmış durumdadır. Oysaki telif hakkı yayın yapmakta olan kuruluşların borcu olduğu gibi sanatçıyı ve sanatı koruyup, desteklemek için ödenmesi gereken zorunlu bir bedeldir. Dünyadaki diğer örneklerle bakıldığında zaman telif hakkı çok önemli bir noktadadır ancak KKTC’de maalesef yayın kuruluşları buna değer vermemekle beraber bu alandaki düzenlemelere de dikkat etmemektedir” (Atik, 2008). Belirli ekonomik sıkıntılara sahip olan KKTC devlet desteği ile yoluna devam eden BRTK'nın karşısında reklam gelirleriyle ayakta kalmaya çalışan özel televizyon kanallarından Kanal Sim'in değerlendirmesini ve gelir kaynaklarını yukarıda inceledik. Özel bir kanal için bu

denli hayati önem taşıyan bir gelir olan reklamın BRTK gibi bir devlet televizyonu ile yarışması pek de adil değildir. Çünkü maddi giderlerin yüksek, gelirlerinin düşük olması nedeni ile zor durumda kalan özel yayın kuruluşları öncelikle personel sayısını azaltarak istihdam girdisini azaltma yolunu tercih etmektedir. Bunun dışında da elinde tuttuğu personeline gereken eğitim ve donanımı da gelirlerinin dar olması nedeni ile sunamamaktadır. Oysa kamu yayıncılığı yapan BRTK personelini devlet kaynağı ile ödeyerek gerekli olanaklara sahip bir şekilde yayın hayatına devam edebilmektedir. Ayrıca ekonomik sıkıntılar nedeni ile birçok kuruluşun teknik yetersizliği bulunmaktadır. Gerek içeriklerine gerek yayın kalitelerine de yansıyan bu sıkıntının giderilmesi için desteğe ihtiyaç duydukları bir gerçektir. Henüz kalkınma ve başlangıç hamlelerinde olduğu kabul edilen yayıncılık sektörü bu konuların sıkıntılarını teknik olarak ta yaşamaktadır. Ama unutmamak gerekir ki devlete bağlı kurum olan BRTK dahil olmak üzere belirli kurallar ve denetim çerçevesinde bütçesini kullanabilmektedir. Bu da bize illegal bir gelirin kullanılamayacağını göstermektedir. Reklam gelirlerinin dağılımı açısından baktığımız zaman da özel yayıncılığın kamu yayıncılığının engeline takıldığını görmekteyiz. Bunun için yasal düzenlemelere gidilerek sorunlar aşılmalıdır. Böylece KKTC yayıncılık alanında ilerleme göstererek ekonomik engellere takılmadan Dünya standartlarına ulaşabilmelidir. Bu da daha iyi için rekabeti getirerek KKTC'de yayıncılığın kalitesini yükseltecektir.

2.3.1. TV Yayıncılığında Hukuki Düzenlemeler

Radyo ve televizyon yayıncılığında kamu yararı güdülerek yayın yapılması amaçlanmaktadır ancak kişilerin sır alanı olarak bilinen zaman zaman kişiye ve kültüre dayalı olarak farklılık arz eden mahremiyet, bireylerin sosyolojik ve psikolojik düzeylerini de içerisinde barındırmaktadır. Kamusal alan ve özel alan olarak ayrımın yapıldığı günümüzde bir konu hangi açıdan ele alınırsa alınsın bir dönüşümün söz konusu olduğu, kişiye ait alan özel alanın sınırlarının büyük ölçülerde değiştiği görülmektedir. Sanayileşme süreci içerisinde ortaya çıkan ‘popüler kültür’ kavramı da toplumsal değişimleri de meydana getirmektedir. Popüler kültür ürünlerini günümüzde herkes tüketme olanağına sahiptir. Kişilerin özel yaşam alanlarına yönelik olan tehditlerin insanlık tarihi boyunca var olduğu gözlenirken, bu mevcut tehditlerin günümüzde giderek arttığı görülmektedir.

Çağımızda iletişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler ve bilgi aktarımını kolaylaştıran modern teknolojik araçlar vasıtasıyla kişilerin özel yaşamlarına dair bilgiler kayıt altına alınarak, istenildiği şekilde kullanılabilir. Kişilerin özel hayatı üç alandan oluşmaktadır. Sır alan, özel alan ve ortak alandır. Tüketim ideolojisinin var olduğu, devletin ekonomik liberalleşme süreci ve Dünya'ya açılma politikaları ile birlikte kitle basınının ortaya çıkışı kültürün hızla magazinleşmesine neden olurken, kişilerin hakları da düzenlenen yasalarla koruma altına alınmaktadır. Buradan özetle; radyo ve televizyon yayıncılığındaki asıl amaç kamu yararını gözetmek ise; kitle iletişim araçlarına da bazı haklar tanınarak kamunun bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır. “UNESCO 1978 yılında Kitle İletişim Araçları'na (KİA) İlişkin Temel İlkeler Bildirgesi”ni ve BM ise 1966 yılında Vatandaşlık ve Siyasi Haklar için Uluslararası Sözleşmesi'ni kabul ederek evrensel kuralı koymuştur. Burada; ‘kamunun bilgi edinebilmesini güvence altına almak, kamunun kullanacağı bilgi kaynak ve araçlarının çeşitliliği ile olur. Böylece, her bireyin gerçeklerin doğruluğunu araştırabilmesi ve olayları yansız olarak değerlendirilebilmesi sağlanır. Bu yüzden gazetecilerin haber verme özgürlüğü ve bilgi toplayabilmek için her türlü olanakları bulunmalıdır” (Avşar, Öngören, 2003'den aktaran Atik, 2008). Kıbrıslı Türklerin tarih içerisinde geçtikleri farklı süreçler, Ada'nın içerisinde bulunduğu farklı ekonomik ve politik durumlar medya sisteminin de bu tarihsel süreç içerisinde değişim göstermesine neden olmuştur. Tarihsel süreç içerisinde medya, farklı roller üstlenirken farklı amaçlar doğrultusunda kullanılmaya da olanak tanımıştır. Bugüne baktığımızda Kıbrıs Türk radyo ve televizyon kanalları mevcut ekonomik ve politik yapı içerisinde bulunduğu koşullara uygun bir biçim alarak varlığını devam ettirmektedir. Kuzey Kıbrıs'ın siyasi boyuttaki öneminden dolayı medya yapılarının şekillenmeleri önemli bir yer tutmaktadır. KKTC uluslararası topluluk tarafından tanınmayan ekonomik bakımdan Dünya'daki diğer ülkelere oranla gelişmemiş bir ülke konumundadır. Bu nedenle KKTC'deki medya piyasası da henüz gelişmemiştir. Reklam kaynaklarının sınırlı ve az oluşunun da bunda önemli bir payı vardır. Sınırlı reklam gelirleri ülkeye göre sayısal olarak fazla olan medya kurumları arasında bölünmekte ve medyanın gerek teknik açıdan gerekse içerik olarak gelişmemesine neden olmaktadır. Kurum sahipleri ve haber müdürleri, reklam gelirlerinin ancak kurumlarının maaşlarını ve kurum giderlerini karşılayabilecek oranda olduğunu, bu kurumların alt yapılarının

gelişimi için ekonomik durumun yeterli olmadığını da açıkça dile getirmektedirler. KKTC'de yayın kuruluşlarında istihdam sağlanması sürecine bakıldığında ise; televizyon ve radyo kanallarında haber müdürlerinin önerileri dikkate alınarak ya da doğrudan istihdamın kanal sahibi tarafından yapıldığı görülmektedir. Haber merkezinde çalışacak olan personelin ideolojik görüşleri göz önüne alınmamaktadır ancak mevcut bulundukları kanalın yayın politikasını göz önüne almaları istenmektedir. Bu çizgilerin dışına çıkan personelin kanalda çalışmayı sürdürmesi mümkün olmamaktadır. Basın Yasası KKTC'de ilk olarak İngiliz döneminde 23 Aralık 1947 yılında yürürlüğe girerken, basın iş yasası ise; 2007 yılında yürürlüğe girmiştir. “Medyanın hakları konusunda KKTC'deki temel hukuki kural KKTC Anayasası'nın 28'inci maddesinde bulunmaktadır. Buna göre; basın hürdür, sansür edilemez. Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır. Aynı zamanda Anayasa'nın düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetini düzenleyen 26'ncı maddesinin 1'inci fıkrasında, “herkes düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema ve benzeri yollarla yapılan yayınların izin sistemine bağlanmasına engel değildir” demektedir (Avşar, Öngören, 2003'den aktaran Atik, 2008). Oluşturulan bu düzenlemeler neticesinde ‘haber alma hakkı’ ortaya çıkmaktadır. Haber alma hakkı haberin yanısıra düşüncelerin de serbestçe toplanabilmesini ve öğrenilebilmesini içerir. Haber alma hakkı iki yönlü olmakla beraber bir tarafta radyo ve televizyon çalışanlarının öğrenme hakkını, diğer tarafta ise vatandaşların öğrenme hakkını barındırmaktadır. Haber alma hakkını oluşturan diğer olgu ise; yayın araçlarının çeşitliliğinin devlet tarafından sağlanmasıdır. Bu sayede, devlet bu alana kişilerin girmesini, yatırım yapmasını engelleyecek bir tutumda olamamakla birlikte tekelleşmeyi de engellemektedir. Toplumu oluşturan her bireyin sesini ve rengini radyolardan/televizyonlardan özgür bir şekilde ifade etmesi sağlanmalıdır. Eğer bu mümkün kılınmazsa çoğunluk azınlığı yanlış bilgilendirebilir ve bu noktada da demokrasi yerine yarı-otoriter bir rejim ortaya çıkar. “Bu hakların yanı sıra özellikle belirtmemiz gereken bir konu daha var. Bu, radyo ve televizyonun ‘haber vermeme hakkı’ radyo ve televizyoncular, ‘aman devleti kızdırmayalım, reklam verenle ters düşmeyelim, bu kişi benim hanımın arkadaşı’ gibi sebeplerle bilgi sahibi olduğu

konu ve olayı gizleyemez. Yani haber vermeme hakkı yoktur” (Avşar, Öngören, 2003'den aktaran Atik, 2008). Öte yandan radyo ve televizyon yayınlarında teknik ve yasal önlemler de alınmaktadır. Kitle iletişim araçlarının öncelikli olanı televizyonun çocuklar üzerindeki ‘şiddet’ açısından olumsuz etkilerine ilişkin araştırmaların kaygılara neden olması ve çocukları bu tür yöndeki etkenlerden korumaya yönelik siyasal önlemlerin daha çok dikkate alınmasıyla birlikte, Amerikan Kongresi 1990 yılında oy birliği ile ‘Çocuk TV Yasası’nı kabul etmiş ve yasa 1 Ekim 1991’de yürürlüğe girmiştir. Düzenlenen bu yasa ile çocuk programlarında aşırı şiddet unsurlarını engellemeyi amaç edinen bir yayın uygulanmaya başlanmıştır. Bu yasa ile yayıncıların ancak çocukların eğitimlerine katkı yapmaları halinde yayın izinlerinin sürdürülebileceği şart koşulmaktadır. Yine bu yasa çerçevesinde yayıncılar daha yapıcı çocuk programları yayınlamaya özendirilmektedirler. “Ne var ki yasa ne çocukların televizyondan koruyan bir mevzuatı çıkarılmasını en şiddetli şekilde destekleyenleri, ne de yayıncıları memnun etmedi. Çocukların televizyon karşısındaki haklarını savunan gruplar yayıncıların yasayı uygulama biçimlerini onaylamazken, yayıncılar da, yasanın kendilerinden talep ettiği ‘çocukların eğitim ve bilgi gereksinimlerini’ karşılamaları yükümlülüğüne nasıl cevap vereceklerini bilemediler. Yasa belirsizdi, öylesine belirsizdi ki, çocuklara yönelik televizyon yayınlarında olumlu görülebilecek çok az değişiklik oldu” (Öztürk, 2002’den aktaran Atik, 2008). Amerika Federal Komisyonu’nun yasanın uygulanmasına dair yorumları, Komisyon’un dahi televizyonu çocuklar için daha eğitici bir deneyim aracı haline getirmesi için ne yapılması gerektiği konusunda belirsizlik içerisinde olduklarını ortaya koymuştur. “Nitekim Kunkel ve Canepa’nın (1994), Amerika’da Federal İletişim Komisyonu’na (FCC) yayın izni yenilemesi için 1992’de başvuran 48 istasyon üzerinde bu yasanın gereklerini yerine getirip getirmediğini anlamak için yaptıkları araştırma da, yayıncıların bu konuda yetersiz kaldıklarını ortaya koymaktadır” (Atik, 2008). Bu araştırmada izin yenileyebilmek için talepte bulunan 48 televizyon istasyonunun çocuklar için eğitim amaçlı hazırlanmış programlarının ortalama süresi 35 saat olmakla birlikte eğitsel değeri tartışmaya açık bir düzeydedir. “Sonuçta Çocuk Televizyonu Yasası, başlangıçta beklendiği etkiyi sağlayamadı ve çocuk programları yasadaki öncekiyle hemen hemen aynı kaldı..” (Kaplan, 1979’dan aktaran Atik, 2008). “Yine yasada televizyon programlarında 12 yaşından küçük çocukları hedef alan reklamların sınırlandırılması zorunluluğu getiriliyordu. Snyder

bu sınırlamanın uygulanıp uygulanmadığını tespit etmek için yaptığı araştırmada, başlangıçta olumlu gelişmeler görülmekle birlikte, 1994 yılıyla birlikte yasanın önceki duruma dönüştürüldüğünü belirtmektedir” (Atik, 2008).

Yukarıda değinilen iki örnekte de televizyon ve çocuk arasındaki ilişkilendirmeyi baskı unsuru ve sansürü olmayan bir çerçeve içerisinde çözümlenmesinin mümkün olamayacağını açıklamaktadır. Çocuklar televizyon kanalları için potansiyel birer ticari güç kaynağı olarak görülmektedirler. Televizyonun pazarlama gücünün ortaya çıkmasıyla çocuk programları da pazarlama stratejileri içerisindeki yerlerini almakta gecikmemişlerdir. Program yapımcıları her gün yayıncılık ilkelerini çiğneyerek, öncelikle oyuncaklar, kornfleks çeşitleri, şekerli gıdalar ve içeceklerden oluşan tüketim mallarını çocuklara satmayı hedef almışlardır. Bunların yanında çizgi film ve reklamlarla satışı önceden planlanmış olan oyuncak figürler ve ürünler ticari televizyonlar tarafından çocuklara satılmak amacıyla reklam unsuru olarak kullanılmıştır. Bu unsurlara örnek verecek olursak; He-Man, Power Rangers, Ninja Turtles, Pokemon şimdi ise Ben 10 ve Bakugan gibi çizgi filmlere ait çeşitli oyuncak ve aksesuarları piyasaya süren televizyon şirketleri korkunç karlar elde etmektedirler. Bahsetmiş olduğumuz bu reklam araçları şiddetin doğrudan nedeni olmasa da, şiddetin doğmasına ve daha çabuk yaygınlaşmasına katkıda bulunan önemli unsurlardır. Bu noktada çocuk ve televizyon ilişkisinde en önemli konum anne ve baba’ya aittir. Çocukları elbette ki şiddet ortamından istesek bile uzak tutamayız çünkü okulda, sokakta ya da evde şiddet ortamı mutlaka mevcuttur. Ancak çocukların en güvende olabilecekleri, kötülüklerden daha kolay kaçıp sığınabilecekleri evlerinde dahi televizyon karşısında şiddeti edilgen olarak sürekli tüketmektedirler. Anne ve babaların çocuklarına karşı üstlenmiş oldukları sorumlulukları dışında televizyondaki şiddetin denetimi ve şiddetten çocukların uzak tutulmasına ilişkin bu yöndeki yasa koyucu mercilerin ve televizyon endüstrisinin de görevler üstlenmeleri gerekmektedir. Fiziksel şiddetin yoğun bir biçimde işleniyor olduğu diziler, haber programları ve filmler bireyi eğer şiddete itiyorsa, bu tür programların içeriklerinde barındırdıkları şiddet toplum tarafından ilgi görüyor demektir. Günümüzde toplumsal yaşam biçimlerine göz atacak olursak, şiddetin insanlar için bir korku unsuru olmaktan çıktığı, tamamen bir eğlence unsuru haline dönüştüğünü görmemiz mümkündür. Ticari televizyonların temel amaçları kar elde etmekse eğer, şiddet filmleri de toplum tarafından ilgi görüyorsa ve para

kazandırıyorsa, kanallar bu ilgiyi haberlere ve haber programlarına taşıyarak reyting kazanmak için bu işin gereğini yapmaktadırlar. Ticari amaçlar güdülerek yapılan habercilik topluma haber başlığı altında şiddet'i canlandırarak satmaktadır. Habercilikte duygusal eğlenceliklerin ön plana çıkmasıyla haberciliğin altın kuralı sayılan kamu yararı gözetme ve kamuyu bilgilendirme amacı yerini maziye bırakmaya başlamıştır. Teknolojik gelişmelerin doruk noktaya ulaştığı ve artık takip edilmesi güç durumlara gelindiği çağımızda televizyonun hızına duygularımızın yetişemez olduğunu da görmekteyiz. Her akşam ekran karşısına geçerek yaşamın küçücük bir kutuya yansıtılmış acı halini farkına bile varamadan, düşünmeden algılamakta ve izlemekteyiz. “Yine yasa koyucular çocukları televizyondaki şiddetin zararlı etkilerinden korumanın yollarını bulmaya çalışmaktadırlar. Yakınlarda Amerika'da ortaya atılan üç öneri bu tartışmaları alevlendirmiştir. Bu önerilerin ilki, televizyon alıcısı imal edenlerin tüm yeni alıcılara bir V-yongası takmaları zorunluluğunu getirmektedir. Böylelikle evlerde ana babalar televizyon alıcılarını uygun bir şekilde programlayacaklar ve çocuklarının şiddet unsuru içeren programlardan koruyabileceklerdir. İkinci öneri, televizyon yapımcılarına bir yük getirmektedir. Buna göre televizyon yapımcıları gerçekleştirdikleri ve yayınladıkları her program için bir şiddet değerlendirmesi, puanlaması yapacaklar, böylelikle anne ve babalar şiddet dozu yüksek olan programları önceden bu çizelgeye bakarak öğrenecek ve çocuklarını bu programları izlemekten alıkoyabileceklerdir. Sonuncu öneri ise, şiddet unsuru içeren programların, çocukların genel olarak televizyon izlemedikleri ‘güvenli liman’ tabir edilen saatlerde gösterilmesini sağlamaktır” (Atik, 2008). “Amerikan Kongresi 1996 yılında Telekomünikasyon Rekabet ve Deregülasyon Yasası'nı benimseyerek, bu önerilerden ilk ikisini yürürlüğe sokmuştur. Ne var ki Potter ve Warren, bu önerilerin gerisinde yatan düşüncelerin özünde kusurlu olduğunu, dolayısıyla istenen etkiyi sağlayamayacaklarını öne sürmektedir. Çünkü iki önemli konu göz ardı edilmiştir. İlk konu şiddet ediminin tanımının çok dar bir şekilde yapılması, ikincisinin ise şiddet ediminin sıklığından çok bu edimin anlamının önem taşıyor olmasına karşın, bu önerilerin anlam konusunu hiç düşünmemiş olmasıdır” (Avşar, Öngören, 2003'den aktaran Atik, 2008). Yukarıda bahsi geçen yasalardan ve alınması gereken önlemlerden de anlaşılabilceği üzere ‘şiddet’ yalın bir kavram değildir. Şiddet kişilerin kültür ve karakteristik yapılarına göre değişkenlik gösterebilecek bir kavramdır. Şiddeti herkes farklı unsurlarla da

tanımlayabilir. Ancak bu farklı tanımlar uygulamada da farklılıklara yol açabilmektedir. Ticari televizyonculuk anlayışının giderek daha da yaygın hale geldiği günümüzde yasa koruyucular tarafından daha sıkı bir düzen içerisinde televizyon kanallarındaki programların içeriklerinin de ayrıntılı bir şekilde denetlenmesi gerekmektedir. Ticari televizyonculuk anlayışının egemen olmaya başladığı günümüzde medya-siyaset ilişkileri de kendini gün yüzüne çıkartmaya başlayan diğer bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradan yola çıkacak olursak KKTC'de medya ve siyasi ilişkilere göz atmak doğru olacaktır.

2.4. Medya-İktidar İlişkileri

“Bizim Türkçe'de medya olarak kullandığımız, İngilizce'deki media sözcüğü, araç, orta, ortam aracı, anlamlarına gelen medium (Latince ‘medius’) sözcüğünün çoğuludur. Diğer yandan, Türkçe'de ‘media’ sözcüğünü karşılamak üzere, oldukça hantal kaçmakla birlikte, ‘kitle iletişim araçları’ kavramı da kullanılmaktadır. Ancak, kavramın kullanışsızlığı, Türkçe olmasa da, medya daha yakın bir kullanım kazandırmıştır. Bununla birlikte, ‘medya aracı’, ‘medyalar’ gibi yanlış kullanımlarının da gösterdiği gibi, kavramın kullanışsızlığı medya sözcüğünün, genellikle belirli bir kafa karışıklığıyla birlikte dilimize girdiği de söylenebilir” (Uslu, [03.02.2011]). Medyanın asıl işlevinin de “toplum üzerinde etkili olan kişi, kurum ve kuruluşların denetlenmesi olduğu” düşünülür (Çaplı, 2002, 23-24). Medya içerisinde barındırdığı her çeşit bilgiyi bireye ve topluluklara aktaran araçtır. Medyanın araç niteliği kazanması temel sorumluluk taşıdığı 3 ana koldan oluşmaktadır. Toplulukları ve bireyi eğlendirme, bilgilendirme ve eğitmeyi amaçlayan medyanın sorumlulukları görsel, işitsel ve hem görsel, hem işitsel yöndedir. Baştürk'e göre; “medyanın toplumsal iktidar yapılarının üretiminde kendine ait özerk bir yeri bulunmaktadır. Seçmecî kaynak kullanımı, tek düze haber temposu ve öykü başlığının seçimi yoluyla haber medyası hangi haber aktörlerinin kamuya yeniden sunulacağına, onlar hakkında ne söyleneceğine karar vermektedir” (Baştürk, 2000, 188). Medya'nın içinde bulundurduğu alanları sıralayacak olursak bu gruba gazeteler televizyonlar, radyolar, haber siteleri, dergiler ve yayın evleri girer. Günümüzde yaygın olarak kullanılıyor olmasına karşın ‘medya’ kavramının belirlenmiş bir sınırı ve kapsamı yoktur. Örneğin; ‘internet medyası’ denirken, bunun

yanı sıra radyo, televizyon, yazılı basını da kastetmek için yine ‘medya’ kavramı kullanılmaktadır. Ortaya çıkan bu kavram kargaşasını önlemek için ‘medya’ kavramı yerine iletişim sağlanan bilgi aktarılan bu kaynaklar ‘kitle iletişim araçları’ olarak adlandırılırsa daha doğru olur. Aynı zamanda kitle iletişim araçları mekân ve zaman farklılıklarını en aza indirgeyerek öğrenmeyi ve eğitmeyi herkes için olanaklı hale getirirken yeni eğitim teknolojilerinin de gelişiminde büyük rol oynamıştır. Öte yandan iletişim alanında yaşanan bu devrim sürecinde, kitle kültürü gelişerek yaygınlaşmaya başlamıştır. “Toplumsal ve siyasal hareketliliğe ivme kazandıran kitle iletişim araçları, pek çok toplumda bütünleşmenin gerçekleşmesine ön ayak olmuş ve gelişmiş ülkelerde enformasyon toplumunun gelişini haber vermiştir” (Şenyapılı, 1981, 9). Kitle iletişim araçları topluluklar için birer kültür taşıyıcısı ve aktarıcısı olarak bugün birçok bilim adamı tarafından da kabul görmektedir. KİA'nın etkileri gelişen teknoloji ile birlikte daha güçlü ve daha etkili bir hal alarak ülke sınırlarını da aşmıştır. Örneğin; uydu yayınları aracılığı ile Avrupa'da düzenlenen Eurovizyon şarkı yarışmasını ya da Olimpiyat müsabakalarını Türkiye'den ve KKTC'den aynı anda izleyebilme olanağına sahip olmuş durumdayız. Bu noktada televizyonun kitlelere ulaşan en büyük iletişim aracı olduğu da kaçınılmaz bir gerçektir. “Televizyon insanın zaman ve mekân sınırlılıklarıyla çizili gündelik yaşam deneyiminin sınırlarını geliştiren, geliştirmekle de kalmayıp, bu deneyimin nitel ve nicel örüntüsünde önemli değişikliklere yol açan bir teknolojik olanaktır” (Mutlu, 1991, 15). Televizyonun kitleler üzerindeki gücünün kabul edilmesine karşın, eleştirel yönden incelendiğinde televizyonu eleştirenlerden biri olan Cerdan'a göre; “bireylerin ‘aptallaşmasına’, ‘köleleşmesine’, ‘seçimlerde şartlanmasına’ ve ‘yeryüzünün Amerikalılaşmasına’ sebep olmuştur” (Cerdan, 1992, 187).

Günümüzde kullanılan anlamlarına göre medya'yı 3 uzantıda ele alabiliriz.

1. Medya örgütleri ve medya endüstrisinin işleyişi ile diğer toplumsal kurumlarla olan ilişkileri.
2. Teknoloji ve üretime dayalı kullanıma sunulma süreçleri.
3. Gazetelerin, televizyon kanallarının okurlar ve izleyiciler tarafından hazmetme süreçleri.

Kitle iletişim araçlarının etkin olarak kullanımına baktığımızda görsel basın, yazılı basından daha etkili hale gelmiş durumdadır. Bireylerin çoğu televizyon karşısında

haftada en az 20 saat oturabiliyorken, yazılı basın için günde 10 dakika bile ayıramamaktadırlar. Televizyon programlarının çoğu yönlendirici türde oldukları için çok sayıda alıcı veya hedef kitleye ulaşmakta güçlük çekmez. Bu tür programlarda genellikle ‘beyin yıkama’ gerçekleşir. Gazetelerin yerini televizyonun hızla aldığı dönemde yerel haberler için gazeteler önemli kanallar durumunda iken internet üzerinden elektronik haberlerin iletilmesi gazete okuyan kişi sayısının oranını düşürmüştür. Kitle iletişim araçları, bireyler arasındaki iletişimin temelidir ve bilgilendirme, eğitme, duyguları dile getirme, toplumsal ilişki kurma, uyarma ve eğlendirme de medya’nın görevleri arasındadır. “Kitle iletişimi ‘kitle medyası’ denilen (özellikle basın, radyo ve TV gibi) araçlarla aracılanmış iletişim biçimidir” (Alemdar, Erdoğan, 2005, 94). Medya kişiyi istediği biçimde etkileyebilme gücüne de sahiptir çünkü kişi iletişim kurarken duygularını ve inançlarını daha iyi çözümleyebilir. Bireyler içerisinde bulundukları ortamı şekillendirebilme özelliğine sahip oldukları için dinleyerek, okuyarak ya da izleyerek kazandıkları bilgileri seçerek bir başkasına iletme olanağına sahip olurken bu iletiler paylaşılır ve kişiler birbirlerinin davranışlarından etkilenirler. Kitle iletişim araçları arasında ‘televizyon’ popüler kültürün yaygınlaşmasında önemli roller üstlenirken, gösterdiğinin bir gerçeğe dayandığını da inandırma gücüne sahiptir. Oysaki televizyonda izlediğimiz her olay bir gerçekliğe dayalı değildir. İnandırılmak istenen aslında kurgudan ibaret olan olaylar dahi kolayca benimsetilmekte ve izleyiciye gerçekmiş gibi satılmaktadır. Televizyonun izleyiciye lettiği yaşam biçimleri öylesine özendirici bir niteliğe büründü ki kişiler artık gördükleri yaşam biçimine sahip olmaya özenmektedirler. Örneğin; Türkiye’de bir televizyon kanalında izlenme rekorları kıran ‘Aşk-ı Memnu’ dizisinin oyuncularının büründükleri karakterler halk tarafından öyle benimsendiler ki dizide ‘Bihter’ adlı karakterin takıları da ilgili kanalın reklam gelirlerini elde ettikleri kuyumcu şirketleri tarafından yok satıldı. Bu noktada hem televizyon kanalı hem de sponsor firma karşılıklı olarak kazanç içerisine girmişler. Çok değil başlayalı henüz bir kaç ay olmuşken başka bir kanalda yayınlanan ‘Küçük Sırlar’ dizisinin karakterlerinin takıları ve giysileri de diziye destekleyici olan tüketici firmaları tarafından halka sunuldu. Bunların yanında yıllardır sonu hala gelemeyen siyasi mecralar tarafından tepki alan hatta bir süreliğine yayından kaldırılan ‘Kurtlar Vadisi’ adlı dizideki karakterler de Türk toplumu tarafından kucaklandı. Hatta dizideki bazı karakterlerin kıyafetlerine özenerek onlar gibi giyinen ve hatta onlar

gibi konuşan yüzlerce insanla aynı kaldırımları paylaştık. Buradan yola çıkacak olursak; “televizyon; bireyi sosyal kişi yapmak, onu sosyal yapının içine katmak ya da sosyalitenin oluşmasına katkıda bulunmak ve bu yollarla bireyin yaşamına katkı sağlamak gibi asıl bir amacı yoktur. O da herkes gibi her şeyden önce kendi çıkarlarını düşünmektedir” (Kasap, 2005, 11). Eğer medyayı kategorilere ayırmak istersek şöyle bir tablo karşımıza çıkar. Kategorilerine Göre Medya Türleri (Kejanlıoğlu, 2001):

1. Aracılık ettiği toplumsal ilişki türlerine göre:
  - a. Kişiler arası
  - b. Kitlesele
  - c. Şebeke (ağ)
2. Kanala/bileşime göre:
  - a. Yazılı (gazete)
  - b. Elektronik (TV)
  - c. Kimyasal (film)
3. Çalıştırdığı duylara göre:
  - a. Görsel
  - b. İşitsel
  - c. Dokunma duylusuna seslenen (körler alfabesiyle yazılmış kitaplar gibi)
  - d. Karma
4. Ödeme/alma biçimine göre:
  - a. Doğrudan satın alınan
  - b. Doğrudan ödeme yapmadan alınan
  - c. Genel erişim için ücret ödenen
  - d. Özgöl içeriği izlemek için ödeme yapılan
5. Teknoloji kullanımına göre (örneğin; TV):
  - a. Aile TV'si
  - b. Kahvelerdeki TV
  - c. Konser salonunda sahnedekei dev ekran
6. Medya içeriğine (türe) göre:
  - a. Eğlence-kurmaca
  - b. Bilgilendirme-haber-gerçeğe yakınlık
  - c. Reklam

7. Mülkiyete göre:
  - a. Ticari
  - b. Devlet sahipliğinde/kontrolünde ama kamu hizmeti
  - c. Bağımsız kamusal
8. Medya örgütlerine göre (örneğin; TV):
  - a. Şebeke TV'si (ulusal)
  - b. Yerel bağımsız TV istasyonu
  - c. Uluslar arası televizyon kanalları

Televizyon kitleler üzerinde etkili bir reklam aracı olarak kullanılırken, aynı zamanda güçlü bir siyasi araçtır. “Herkesçe kabul edileceği üzere; siyasetin temel amacı, iktidarı ele geçirmektir. Günümüz toplumlarında iktidar olabilmenin veya iktidarı ele geçirebilmenin en önemli yolu ise medyayı ele geçirmek olarak düşünülmektedir” (Kasap, 2005, 25). Medya özgür olmayı amaçlarken, siyasi iktidar medya'yı her zaman yasal çerçeveler içerisinde tutmaya çalışır. Medya siyasi partiler için önemli bir yere sahiptir. Çünkü medya bir iktidar yaratabildiği gibi, iktidarı da yıkabilecek güce sahiptir. O nedenle toplumlara bakıldığında siyasal iktidar her zaman medya'yı elinde tutma amacı güder. Medya kişilerin siyasi tercihlerini etkileyebilmektedir. Haber medyası, bireylerin siyasi tercihlerini yönlendirmekle kalmaz, siyasi liderler ve hükümetler üzerinde de baskı oluşturur. Medya ile iktidar ekonomik ve ideolojik bağlamda ilişki içerisindeyler. KKTC'de bu durumun farklı olmadığını söyleyebiliriz. KKTC'de medyanın özgür olduğu ve taraf tutmadığı iddia edilemez durumdadır. KKTC'deki siyasi partilerin genel olarak ‘medya benimdir’ düşünce biçimini benimsedikleri görülmektedir. İktidara gelen her parti devlet medyasını kendi lehine kullanmaktan kaçınmazken, özel medya kuruluşları ile olan ikili ilişkilerini de kurmaktadır.

- Medya-İktidar ilişkilerinde Annan Planı dönemi;

Kıbrıs sorunu 1950'li yılların sonundan bu yana dünyayı meşgul eden uluslar arası bir sorun haline gelirken, sorunu çözüme kavuşturmak amacıyla çeşitli merciler tarafından yıllardır bir takım çabalar gösteriliyor. Bu çabalardan belki de çözüme giden yolda Kıbrıs Türkü için en anlamlı olan dönemin BM Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından konuya müdahil taraflar olan Kıbrıslı Türkler, Kıbrıslı Rumlar, Türkiye, Yunanistan ve İngiltere'ye eş zamanlı olarak sunulan ve Genel Sekreter'in

adıyla isimlendirilen ‘Annan’ planıdır. Kasım 2002 tarihinde taraflara iletilen Annan Planı'nda, tarafların isteği üzerine birtakım değişiklikler yapılmasının akabinde, plan 2004 yılının Nisan ayında iki toplumda ayrı ayrı referanduma sunulur. Bu çerçevede Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum taraflarında plan lehinde ve aleyhinde olmak üzere çok kapsamlı propaganda faaliyetleri gerçekleştirildi. Tahmin edileceği üzere bu propaganda faaliyetlerinde en büyük rolü iki toplumun kitle iletişim araçları oynadı. Gerek Türk gerekse Rum tarafında özellikle TV kanallarının, kendi propagandaları çerçevesinde referandum döneminde çok yoğun çalışmalar yaptıkları bilinen bir gerçek. KKTC basını beklide ada tarihinde ilk kez bu kadar kapsamlı propaganda faaliyetlerinde bulunurken, Annan Planı vatandaşlar arasında da büyük heyecana sebep oldu be basında da kıran kırana bir savaş yaşandığı görüldü. Annan Planı öncesinde anket savaşları ile yapılan manipülasyonlar, gazetelerin bazı partilerin gazetelerine dönüşmesi ve TV kanallarının Plan lehinde ve aleyhinde yayınlar yapması gibi heyecan verici propaganda faaliyetleri de yaşandı. Örneğin; Plan aleyhinde açık bir şekilde tavrını koyan dönemin Rum Yönetimi Başkanı merhum Tasos Papadopoulos'un Rum radyo ve televizyon kanallarından canlı yayınlanan; Rum halkına Plan'ı reddetmeleri için gözyaşları içerisinde yalvardığı konuşması tarih'e geçti. Tüm bunların sonucunda Plan; 24 Nisan 2004 tarihinde gerçekleştirilen referandumda, Kıbrıslı Türkler tarafından yüzde 65 oy ile kabul edilirken, Kıbrıs Rum kesimi tarafından da yüzde 76 gibi büyük bir oranla reddedilerek halkın çözüm umutları yine boşa çıkmıştır.

- 2004 yılıyla ilgili olarak Kıbrıs Türk Basını'na kısa bir bakış;

1'inci araştırmada; Kıbrıs Türk Basını'nın 2004 yılındaki durumunu gözden geçirirken ilk olarak Doğu Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi öğretim görevlilerinden Doç. Dr. Süleyman İrvan'ın “Kıbrıslı Türk Gazetecilerin Mesleki ve Etik Değerleri” isimli çalışmasından yararlanılmıştır. Sözü edilen çalışmada; Kıbrıslı Türk gazetecilerin mesleki ve etik değerlerini; Amerikalı ve Avrupalı gazetecilerin mesleki ve etik değerleriyle karşılaştırırken, benzer bir amaçla Kuzey Kıbrıs'ta 144 gazeteciye uygulanan bir anketten elde edilen veriler bu çalışmanın temelini oluştururken, yapılan bu anket 2005 yılının Nisan ayında uygulanmış ve aynı zamanda Kıbrıslı Türk gazeteciler üzerinde uygulanan ilk anket olma özelliğine sahiptir. Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Kıbrıs Türk medyasının

mevcut yapısı hakkında kısa bir bilgi verilmekte; ikinci bölümde araştırma sonuçları karşılaştırılmalı olarak anket ele alınmakta; son bölümde ise genel bir değerlendirme yapılmaktadır. Ankete katılan gazetecilerin demografik özelliklerine bakacak olursak, anket; 8 gazete (Afrika, Halkın Sesi, Kıbrıs, Kıbrıslı, Ortam, Volkan, Yenidüzen), 5 televizyon kanalı (BRTK, Avrasya TV, Akdeniz TV, Kıbrıs TV, Kanal T, Genç TV) ve 2 radyo kanalı (Sim FM, Radyo Mayıs) kuruluşu ile 1 haber ajansında (Türk Ajans Kıbrıs) çalışan gazetecilere uygulanmıştır. Anketten elde edilen bilgilere dayanarak, Kıbrıs Türk basınına tanımlamakta kullanılan ‘dava gazeteciliği’ anlayışının büyük ölçüde devam ettiğini söyleyebiliriz. Özellikle Annan Planı’nın referandumuna sunulduğu 2004 yılında net biçimde kendisini gösteren çözüm yanlıları ve çözüm karşıtları şeklinde ayırım, bugün de varlığını sürdürmektedir. Bu süreçte başta en çok satan gazete olan Kıbrıs gazetesi olmak üzere, Yenidüzen, Kıbrıslı, Ortam ve Afrika gazeteleriyle siyasal iktidarın denetiminde olan BRTK ve özel yayın kuruluşları arasında da Kıbrıs TV/FM, Genç TV, First FM ve Radyo Mayıs çözüm yanlısı yayın organları olarak dikkat çekmekteydiler. Annan Planına karşı tavırlarıyla çözüm karşıtı olarak nitelendirilen gazeteler ise, Volkan, Güneş ve Vatan’dır. Radyo ve televizyonlar arasında da ART, Akdeniz TV/FM, Kanal T ve Radyo T bu grubun içindedir. Sadece Halkın Sesi gazetesi bu tür bir ideolojik tavır almaktan kaçınmıştır.

2’nci araştırmada; incelenen Doğu Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi öğretim üyelerinden Özen Çatal’ın “KKTC Radyo ve Televizyon Kanallarının Yayın Politikaları, Sahiplik Yapısı ve Haber Üretim Süreçleri” konulu çalışmasının amacı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ndeki radyo ve televizyon kanallarının yapısını ortaya koymak ve bu yapının haber üretimi üzerindeki etkisi anlamaktır. Araştırmanın ana amacı çerçevesinde seçilmiş radyo ve televizyon kanallarının haber müdürleri ve sahipleriyle çeşitli röportajlar gerçekleştirilmiştir. “Çalışmaya dahil edilen medya kuruluşları: BRTK, Avrasya FM/TV, Radyo Mayıs, Genç TV ve First FM, Kıbrıs TV/FM, Akdeniz TV/FM, Kanal T ve Radyo T’dir” (Çatal, 2006, 1-2).

Kıbrıslı Türklerin tarih içerisinde geçtiği farklı süreçler ve adanın farklı politik, ekonomik durumlarının medya sisteminin tarih içerisinde farklılıklar göstermesine sebep olduğu belirtilen araştırmada, bu süreçler içerisinde medyanın hem farklı roller üstlenmiş, hem de farklı amaçlar için kullanılan bir araç olduğu ifade edilmektedir.

Araştırmada, bugün Kıbrıs Türk radyo ve televizyon kanallarının mevcut politik ve ekonomik yapı içerisinde, yine koşullara uygun bir biçim aldığı ve varlığını sürdürmekte olduğu dile getirilirken, ‘medya kurumları politik aktörler olarak işlemektedir’ tanımının, Kıbrıs Türk medyası için yerinde bir tanım olduğu da vurgulanmaktadır. Kıbrıs'ın özel durumunun, medya yapılarının şekillenmesinde önemli bir rol oynadığı ifade edilirken, “Kıbrıs Türk radyo ve televizyon kanallarının sadece gelir amaçlı kurumlar olduğunu söylemek mümkün değildir” şeklinde ifadeler de yer almaktadır. Dönemin BM Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından Kıbrıs sorununun çözüm için önerilen ve Annan Planı olarak adlandırılan planın görüşülme ve referanduma sunulma sürecinde, ülkedeki radyo ve televizyon kanallarının Annan Planı çerçevesinde çözüm yanlısı ya da çözüm karşıtı bir pozisyonda yayınlarını sürdürmüş oldukları işaret edilen araştırmada, kurumlar arasındaki bu ayrılığın varlığını sürdürmeye devam ettiği yer almaktadır. Medya kuruluşlarının bir bölümünün adanın birleşmesi ve Rum yönetimiyle birlikte AB'ye girilmesi yönünde taraf oldukları, bir kısmının da KKTC'nin tanınması yönünde çaba gösterdikleri belirtilmektedir. Söz konusu çalışmada, BRTK'nın devlet kanalı olarak her dönemde hükümet yanlısı bir yayın politikası sürdürmekte olduğu ve hükümet değişiklikleriyle birlikte yayın politikasının da yön değiştirdiği ifade edildi. Özen Çatal'ın çalışmasına dayanarak, radyo ve televizyon kanallarının yayın politikalarına baktığımızda; bu kurumların özellikle referandum sürecinde politik duruşlarını açıkça sergilemekten kaçınmadıklarını söyleyebilir ve bir bakıma da Kıbrıs Türk medyasının yaşanan politik süreçlerde ideolojik bir rol üstlendiğini görebiliriz. Kıbrıs Genç TV'nin referandum döneminde “evet”ci bir tutum sergileyip buna yönelik yayınlarına ağırlık verirken, ART ise Kıbrıs Genç TV'nin tam karşısında bir duruş sergilemiştir. Özen Çatal'ın araştırmasına göre, Kıbrıs Genç TV ve First FM'in sahibi Ertan Birinci, Annan Planı'nın Kıbrıs Türkü'nü hedeflediği noktaya götüreceğine olan inançla ‘EVET’ oyunu desteklediklerini, hatta seçim döneminde halkı ezdiği, despot bir yönetim uygulandığını düşündüğü Ulusal Birlik Partisi'nin (UBP) karşısında hükümetten düşmesi yönünde bir yayın sürdürdüklerini belirtmektedir. Söz konusu araştırmaya dayanarak; Birinci'nin bu sözlerinin, medya patronlarının görüşleri doğrultusunda belirlenen yayın politikaları ve bu doğrultuda yapılan yayınlarla, medya kurumlarının siyasete ve kamu düşüncesinin oluşum sürecine etki ettiğini ortaya koymakta olduğu görülmektedir.

- Annan Planı çerçevesinde YYK'nın görüşleri;

Yayın Yüksek Kurulunda Dinleme Memuru olarak çalışan bir personel, Annan Planı çerçevesinde çok yoğun bir süreç yaşandığını belirtirken, Annan Planı döneminde TV kanallarının yapmış oldukları propaganda çalışmaları ile o dönem içerisinde özellikle siyasi konuklar kabul etmeleri ve canlı yayınlara ağırlık vermelerinin dikkat çektiğini de ekledi. Yayın Yüksek Kurulu'nun, Yüksek Seçim Kurulu (YSK) ile bağlantısı olduğunu ve Annan Planı döneminde bu iki kuruluşun bağlantılı şekilde çalıştığını söyleyen YYK çalışanı, seçim öncesi kurallarının Annan Planı döneminde de uygulandığını kaydetmiştir. Seçim öncesi dönemde geçerli olan ‘tüm siyasi partilerden eşit derecede konuk alınması’ şeklindeki kuralın Annan Planı öncesi dönemde de uygulandığını sözlerine ekleyen YYK çalışanı, Annan Planı döneminde bu kurala % 100 olmasa bile çoğunlukla uyulduğunu söylemiştir. YYK çalışanı, yayın akışlarında özellikle kişi haklarına saygı duyulması konusuna ağırlık verildiğini ve YYK'nın özellikle konuklu siyasi programları izlemeye özen gösterildiğini de vurgulamıştır. Kanallarda o dönemde uyarılarda bulunulduğunu da ifade eden YYK çalışanı, o dönem sözlü uyarıların daha ön planda olduğunu ifade etmiştir. Annan Planı döneminde, Kıbrıs Türk kanallarının yanı sıra o dönemde özel olarak oradaki sürecin nasıl işlediğini görmek amacıyla Rum kanallarının da kayıt altına alındığını belirtilirken ilginç bir örnek de verilmiştir. YYK çalışanı, “evet”ci tavrı yüzünden Rum kanallarına çıkarılmayan De Soto'nun o dönemde Kuzey Kıbrıs Türk Basını'na açıklamalarda bulunduğunu da hatırlatmıştır.

- Annan Planı döneminde Kıbrıs TV'de Program Yapımcısı ve Haber Editörü olarak görev yapan Gökhan Altınar ile yapılan görüşme;

Annan Planı referanduma sunulduğu 2004 döneminde Kıbrıs TV'de program yapımcısı ve haber editörü olarak görev yapmakta olan Gökhan Altınar, 2004 yılında çok yoğun ve coşkulu bir dönemin yaşandığını, ne yazık ki böyle bir dönemin bir kez yaşanacağına inanmadığını ifade etmektedir. Kendisiyle yapılan bir görüşmede, Annan Planı'nın şekillenmesi ve nihai şeklini almasına katkıda bulunduklarını belirten Altınar, Kıbrıs Türkünün referandum döneminde kendine olan güveninin arttığını sözlerine eklemektedir. Kanalların programlarının veya yayın akışlarının şekillendirilmesinde maddiyatın büyük öneme sahip olduğuna işaret eden Altınar, başta Amerika Birleşik Devletleri (ABD), İngiltere ve Türkiye gibi o dönem çözüm

yanlısı tavır takınan güçlerin bu süreci maddi anlamda desteklediklerini; o dönem bu amaç uğruna çok büyük paralar harcadığını dile getirdi. Kıbrıs TV'nin, ada genelinde en yüksek tiraja sahip gazete olan Kıbrıs gazetesi sayesinde o dönem neredeyse en çok izlenen televizyon kanalı olduğunu ve çözüm sürecine katkıda bulunduğunu savunan Altınar, bazı kişilerin o dönem çok ön plana çıktıklarını da söylemektedir. TV kanallarında o dönem yaşça genç programcılarının görev yaptıklarını belirten Altınar, referandum döneminde özellikle siyasi konuklar alınan canlı yayınlara ağırlık verildiğini ifade etmektedir. Altınar, YYK'nın kendilerine yaptırım uygulayıp uygulamadığı sorusu karşısında olumsuz bir yanıt verirken, buna ilişkin somut bir örnek hatırlamadığını da eklemiştir. Altınar, açıklamasında seçim öncesi dönemde geçerli olan 'her siyasi partiden eşit sayıda konuk alınması' kuralı konusunda da olumsuz yanıt vererek, o dönemde bu kuralın çok da geçerli olmadığını söylemiştir. Altınar, TV kanallarının kendi propagandalarına hizmet eder şekilde yayınlar yaptıklarını, örneğin; "evet"i savunan bir kanalın % 80'i evet yanlısı konuk kabul edip buna ilişkin yayınlar yaparken, sadece %20 oranında karşıt görüşe sahip konuk kabul ettiğini ya da buna ilişkin haberlere veya programlara yer verildiğini sözlerine eklemektedir. Buna göre; Annan Planı döneminde sadece siyasi partiler veya siyasiler arasında değil, basın arasında da kıran kırana bir savaş yaşandığı söylenebilir. Basının; ülke gündeminin şekillenmesi ve kamuoyu oluşmasında önemli rol oynadığı gerçeğine bakacak olursak, TV kanalları başta olmak üzere KKTC Basını'nın Annan Planı döneminde kendi propagandaları lehinde yoğun faaliyetlerde bulunduğunu söylemek kaçınılmaz bir gerçektir. O dönemdeki siyasi konjonktür çerçevesinde, KKTC Basını'nın neredeyse % 70'inin "evet"ci, bir yaklaşım sergilediklerini dile getirmenin yanlış olmadığı kanısındayım. Yapılan araştırmalar çerçevesinde, TV kanallarının kendi propagandalarını desteklerken yayın akışlarında özellikle (propagandalarına uygun) siyasi konuklar kabul ettikleri canlı yayınlara ağırlık verdikleri görülmektedir. Buradan yola çıkacak olursak TV kanalı sahibi olmak medya patronları için diğer yatırımlarında dördüncü kuvveti elinde tutmak amacı ile bir güç olarak görülebilir. 1990'lı yıllar büyük patronların medyaya yatırım yapmaya başladıkları dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanlığı'na bağlı Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyetlik Dairesi verilerine göre Ali Özmen Safa, Asil Nadir, Ersin Tatar, Ertan Birinci ve Doğan Harman'ın kendi şahıslarında kayıtlı olan basın-yayın alanındaki şirketlerinin

açıldıkları yıllar aşağıdaki gibidir (KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanlığına Bağlı Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitlik Dairesi, 2011):

- Ali Özmen Safa:
  - (1) 2007: Star (Kıbrıs) Ltd.
  - (2) 2007: Star (Kıbrıs) Televizyon Yayıncılık Ltd.
- Asil Nadir:
  - (1) 1989: Baykurt Gazetecilik ve Matbaacılık Ltd.
  - (2) 1989: Gadedda (Gazete-Dergi-Dağıtım) Kıbrıs Ltd.
  - (3) 1995: Kıbrıs Yayıncılık Ltd.
  - (4) 1988: A-N Graphichs (Kıbrıs) Ltd.
  - (5) 1988: Yellowstone Printing Company Ltd
  - (6) 1996: Yellowstone Printing Company Ltd.
- Ersin Tatar:
  - (1) 1994: Cine Beş Filmcilik ve Yapımcılık (Kıbrıs) Ltd.
  - (2) 1995: Cineshow Ltd.
  - (3) 1996: Show Radyo Kıbrıs Ltd.
  - (4) 1997: Kanal T Televizyon Yayıncılık ve Reklamcılık Şirketi Ltd.
  - (5) 1997: Kanal T
  - (6) 1998: Medya 2000 Gazetecilik ve Matbaacılık Ltd.
  - (7) 1999: Benim Kıbrısım Dergisi
- Ertan birinci :
  - (1) 1991: Dostluk Gazetecilik ve Matbaacılık
  - (2) 1996: Birinci Medya Kurumu
  - (3) 1991: Foto Flaş
- Doğan Harman:
  - (1) 1991: Gold Colour Ajans Fotoğrafçılık ve Filmcilik Ltd.
  - (2) 1994: Hürsöz Gazetecilik ve Matbaacılık Ltd.
  - (3) 1996: Show Radyo Kıbrıs Ltd.
  - (4) 1997: Hürsöz Gazetecilik ve Matbaacılık Ltd.
  - (5) 1998: Medya 2000 Gazetecilik ve Matbaacılık Ltd.
  - (6) 2000: Akula Yayın ve İletişim Ltd.

(7) 2000: Morye Gazetecilik ve Matbaacılık Ltd.

(8) 2008: Media Sapiens Reklam Pazarlama Prodüksiyon Ltd.

(9) 2009: Kıbrıslı Radyo Televizyon Ltd.

Yine KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanlığına bağlı Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitlik Dairesi verilerine bakacak olursak;

Tablo 5: Ali Özmen Safa'ya Ait Şirket Yıl ve Sayıları;

YIL	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ŞİRKET	1	5	9	6	5	2	1	1

KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanlığına Bağlı Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitlik Dairesi, **Direktör ve Şirket Kayıtları** (07.07.2011).

Tablo 6: Asil Nadir'e Ait Şirket Yıl ve Sayıları;

YIL	1997	1982	1983	1985	1988	1989	1994	1995
ŞİRKET	1	1	1	3	3	2	2	4
YIL	1996	1997	1998	1999	2002	2004	2008	
ŞİRKET	1	6	3	2	1	2	1	

KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanlığına Bağlı Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitlik Dairesi, **Direktör ve Şirket Kayıtları** (07.07.2011).

Tablo 7: Ersin Tatar'a Ait Şirket Yıl ve Sayıları;

YIL	1983	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2007
ŞİRKET	1	1	2	1	5	1	1	1	1

KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanlığına Bağlı Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitlik Dairesi, **Direktör ve Şirket Kayıtları** (07.07.2011).

Tablo 8: Ertan Birinci'ye Ait Şirket Yıl ve Sayıları;

YIL	1974	1975	1977	1983	1989	1991
ŞİRKET	1	1	1	1	1	2
YIL	1992	1994	1995	2006	2007	
ŞİRKET	1	1	1	2	1	

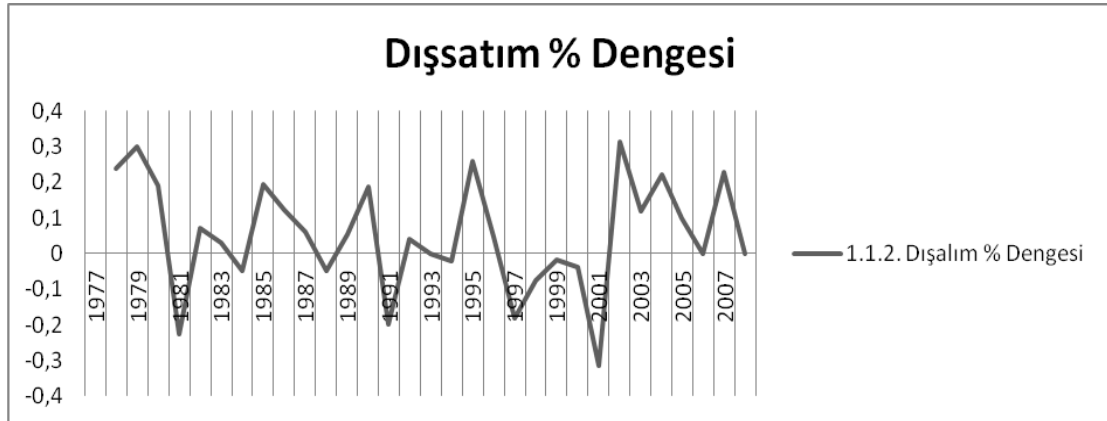
KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanlığına Bağlı Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitlik Dairesi, **Direktör ve Şirket Kayıtları** (07.07.2011).

Tablo 9: Doğan Harman'a Ait Şirket Yıl ve Sayıları;

YIL	1991	1992	1994	1996	1997	1998	2000	2008	2009
ŞİRKET	1	1	1	1	1	1	2	1	2

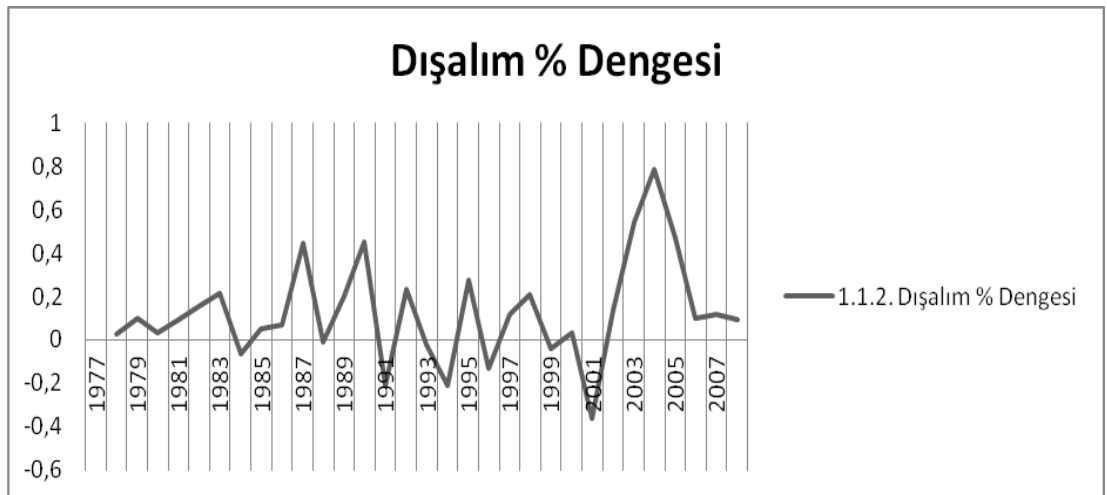
KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanlığına Bağlı Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitlik Dairesi, **Direktör ve Şirket Kayıtları** (07.07.2011).

1990'lı yıllarda medyaya yatırım yapmış olan bu kişilerin, medya alanı dışında yatırımlarını inşaat sektörü başta olmak üzere banka, finans, emlak, turizm, taşımacılık gibi başka sektörlerde de yatırımları bulunmaktadır. “Önemli yatırım alanları ve olanakları bulunan KKTC'de sermaye kaynakları sınırlı bulunmakta ve bu nedenle yabancı sermayeyi ülkeye çekmeye büyük önem verilmektedir. Bu çerçevede dış yatırımları teşvik etmek, yabancı sermayeyi ülkeye çekmek ve çağdaş teknolojileri transfer etmek hedeflenirken verilen teşvikler yetersiz edilmemektedir. Ekonominin yönlendirilmesinde çok önemli olan para politikası, maliye politikası ve dış ticaret politikasının KKTC ekonomisindeki etkinlikleri büyük açmaz içerisindedir. KKTC ekonomisinde kullanılan Türk Lirası'nın kontrolünün tamamen TC (Türkiye Cumhuriyeti) Merkez Bankası'nın elinde olması; KKTC için hem para hem de dış ticaret politikasının etkinliğini tamamen ortadan kaldırmaktadır. Ayrıca, popülist yaklaşımlardan dolayı hükümet harcamalarında ve vergi politikalarındaki yanlışlıklar nedeniyle de KKTC'nin ekonomisinde en etkin unsur olan maliye politikasını da etkin olmayan bir unsur haline getirmektedir. KKTC ekonomisinde para politikasının etkin olmayışı, kuşkusuz maliye politikasının önemini çok daha fazla artırmaktadır. Fakat KKTC ekonomisinde etkin bir maliye politikasının varlığı tartışmaya açıktır. KKTC'deki zengin kesimlerin çok büyük bir bölümünün vergi ödemekten bir şekilde kaçabildikleri ve kendilerini vergiden muaf tutabildikleri bir gerçektir. Bundan dolayı KKTC ekonomisi açısından gerçek anlamda bir vergi gelirinin elde edilmesi mümkün olamamaktadır” (Şafaklı, Özdeşer, 2002, 152). KKTC Devlet Planlama Örgütü'nün istatistiklerine bakacak olursak, dış alım dengesi ve dış satım dengesi yıl ve oranları aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Şekil: 1 Dışsatım % Dengesi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Planlama Örgütü İstatistik ve Araştırma Dairesi, **İstatistik Yıllığı 2008** (KKTC Devlet Basımevi: Lefkoşa, Nisan 2010).

Şekil: 2 Dışalım % Dengesi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Planlama Örgütü İstatistik ve Araştırma Dairesi, **İstatistik Yıllığı 2008** (KKTC Devlet Basımevi: Lefkoşa, Nisan 2010).

“KKTC’de kamu maliyesi ve vergi tahsilatının önemi 1990 sonrası anlaşılmaya başlanmıştır. Bu paralelde emlak vergisi ve KDV vergisi uygulamaya konmuş ve son yıllarda enflasyonun üzerinde dahi doğrudan ve dolaylı vergilere artış getirilmiştir. Fakat, bunlara rağmen işletmelerin vergilendirilmesinde etkin mekanizmalar geliştirilememiştir. KKTC ekonomisinin dış ticaret yapısı incelendiği zaman ithalatın ekonomisindeki payının çok yüksek olduğu ve bundan dolayı da yüksek bir ticaret açığının gerçekleştiği görülmektedir. KKTC’nin dış satımında 1980’li yıllarda tarım ürünleri en önemli rolü oynarken 1990’lı yıllarda sanayi ürünleri ilk sırayı almıştır.

KKTC ekonomisinin serbest piyasa ekonomisi olarak adlandırılmasına rağmen tam rekabetçi bir yapının var olmaması, belirli sektörlerde tekelci veya kartelci yapıların kaldırılmasına yönelik denetleyici çalışmaların başlatılması gerekmektedir” (Şafaklı, Özdeşer, 2002, 153-170). 1990'lı yıllarda sanayi ürünlerinin öne çıkması ile birlikte ülkedeki inşaat ve diğer sektörlerin de gelişim içerisine girdiği gözlemlenebilir. Sermaye medyayı kendi çıkarları için ticarileştirmeye çalışmış ve bu konuda da başarılı olmuştur. Siyaseti ticari çıkarlar doğrultusunda kullanmaya çalışan kanal sahipleri medyayı partilerin propaganda aracı haline dönüştürmüşlerdir. KKTC'de yayınlanan gazetelerin, yayın yapan radyo ve televizyon kuruluşlarının hemen hemen hepsi her bir siyasi partinin yayın organı durumundadır. Medya ve iktidar arasında karşılıklı çıkar ilişkileri göz ardı edilememektedir. Medya kuruluşlarının yeterli ekonomik olanakları bulunmadığı görülmektedir. Bundan dolayı medya ekonomi çevreleriyle ilişkilerini iyi tutmak ve reklam gelirlerini sürekli kılmak zorundadır. Bu noktada siyasi çevrelerse medyanın yaşam kanallarından biri niteliğindedir. Ekonomik grupların siyasilerle olan ilişkilerine bakıldığında medyanın yöneten ve yönetilenler arasındaki iletişimi sağlayan bir konumu olduğu da söylenebilir. Medya, seçmen ve seçilenler arasındaki bağı oluşturmaktadır. Aslında bir medya kuruluşu için en önemli unsur hedef kitlenin güvenini kazanmak ve bu güveni kaybetmemektir. Ancak KKTC'ye yapısal olarak baktığımızda bu mümkün değildir. Medya kuruluşu etkisini ve güvenilirliğini devam ettirebilmek için siyasi otoriteye muhtaç durumdadır. Siyasi oluşumlar tarafından gizlenmeden açılan medya kuruluşları seçim dönemlerinde siyasi propaganda aracı olarak da kullanılmaktadır. Varılan bu noktada, KKTC'deki televizyon kanallarının sadece gelir amaçlı kurulan kurumlar olduğunu söylemek doğru değildir. Söz konusu kurumlara baktığımız zaman, sol diye nitelendirilebilecek ve ada'nın birleşmesini yönünde taraf olan kanallar Radyo Mayıs, First FM, Genç TV ve Kıbrıs TV/FM'dir. Sağ diye adlandırabileceğimiz milliyetçi çizgide yayın yapan kanallar, Kanal T, Radyo T, Akdeniz FM/TV, ART TV ve radyosudur. BRTK, devlet kanalı olduğundan dolayı her dönemde hükümet yanlısı yayın politikasını sürdürmektedir. Cumhuriyetçi Türk Partisi (CTP)-Özgürlük ve Reform Partisi (ÖRP) iktidarı döneminde kamu olanaklarını kullanarak yandaş medya yaratıldığı ile ilgili iddia ve tartışmalara Maliye Bakanlığı tarafından basına dağıtılan resmi belgelerle büyük ölçüde netlik kazandırılmıştır. İşte bu belgeler (Yandaş Medya ve İşte Belgeleri, 2009);

“Rapor 1:

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MALİYE BAKANLIĞI
MALİYE TEFTİŞ VE İNCELEME KURULU

Sayı:MTK.0.00-02/01-09/023 19.06.2009

Konu: Medya kuruluşlarına Ocak 2004 – Mayıs 2009 devresinde yapılan reklam ve tanıtma harcamaları Hk.

Bakanlık Makamı’na,

Milletvekili Sn. Mehmet Çakıcı’nın medya kuruluşlarına yapılan harcamalarla ilgili K.K.T.C. Cumhuriyet Meclis oturumunda yaptığı konuşmasına atfen Kurulumuzca hazırlanan 01 Ocak 2006 – 25 Mayıs 2009 devresine ait önbilgiler MTK.0.00-02/01-09/021 sayı ve 05.06.2009 tarihli bilgi notunda sunulmuştu. Ancak, konu ile ilgili daha detaylı bilgiler hazırlandığından yeni bulgular çerçevesinde 01 Ocak 2004 - 25 Mayıs 2009 devresine ait harcamalar MTK.0.00-02/01-09/023 sayı ve 19.06.2009 sayılı bilgi notunda sunulmaktadır.

01 Ocak 2004 – 25 Mayıs 2009 devresinde medya kuruluşlarına tüm Bakanlıklar (Devlet Bütçesinden olarak ifade edilmektedir), Kooperatif Merkez Bankası ve Vakıflar Bankası tarafından reklam ve tanıtım amaçlı yapılan harcamaları göstermektedir. Yaklaşık 5.5 yıllık süre içerisinde tüm medya kuruluşlarına Devlet Bütçesinden ve iki kamu bankasından toplam 19.966.972,71 TL ödeme yapıldığı gözlemlenmiştir. Beş buçuk yıllık devrede özel medya kuruluşlarına devlet bütçesinden, Kooperatif Merkez Bankasından ve Kıbrıs Vakıflar Bankası Ltd.’den 200.000 TL ve üzerinde ödeme yapılanlar aşağıdaki gibidir” (Yandaş Medya ve İşte Belgeleri, 2009).

Tablo 10: Devlet Bütçesinden, Kıbrıs Vakıflar Bankası Ltd.'den ve Kooperatif Merkez Bankasından medya kuruluşlarına yapılan ödemeler (1.1.2004-25.5.2009 Devresi)

• Morye Gazetecilik ve Matbaacılık Ltd.	1.745.884,73
• Durum Yayıncılık ve Reklamcılık Ltd. (Cyprus Dialogue)	1.405.420,36
• Birinci Medya Kurumu Ltd.	1.284.567,75
• Free Birds Ltd. (Cyprus Observer Gazetecilik)	1.161.254,27
• Halkın Sesi Ltd.	601.683,34
• AN Graphics (Kıbrıs) Ltd. (Cyprus Today Kıbrıs Gazeteleri)	582.702,01
• Mavi Basın Yayın Ltd.	457.643,26
• Dört Renk Matbaacılık Ltd.	436.365,75
• Yenidüzen Ltd.	373.032,74
• Volkan Basın Yayın Ltd.	266.644,50
• Kanal T TV Yayın ve Reklam Şti. Ltd.	298.048,97
• Yorum Yayın Ltd. (Vatan Gazetesi)	233.976,02

Yandaş Medya ve İşte Belgeleri (<http://www.starkibris.net>, 25.06.2009).

Devlet bütçesinden, Kooperatif Merkez Bankasından ve Kıbrıs Vakıflar Bankası Ltd.'den medya kuruluşlarına yapılan ödemelerin yıllar itibarı ile dökümü yapılması halinde ortaya çıkan durum aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 11: Medya Kuruluşlarına Yapılan Ödemelerin Yıllar İtibarı İle Dökümü

YIL	TOPLAM ÖDENEN MİKTAR
2004	1.857.343,66
2005	4.285.255,23
2006	5.844.001,72
2007	3.039.051,15
2008	3.753.539,74
2009*	1.198.883,71
TOPLAM	19.966.972,71

Yandaş Medya ve İşte Belgeleri (<http://www.starkibris.net>, 25.06.2009).

*: 25 Mayıs'a kadar olan dönemi kapsamaktadır.

Yukarıda sunulan bilgilere ilaveten medya kuruluşlarının Ocak 2004 - Mayıs 2009 tarihleri arasında Kalkınma Bankası'ndan kullandıkları kredilerle ilgili bilgi istenmiştir. Elde edilen bilgi aşağıda özetlenmiştir. Burada önemle vurgulamak isteriz ki, aşağıda sunulan rakamlar ilgili bankanın beyanı olup denetlenmiş değildir.

Tablo 12: Sadece Devlet Bütçesinden medya kuruluşlarına yapılan ödemeler (1.1.2004 - 25.5.2009 Devresi)

KURUM	Kredinin Verildiği Tarih	Onaylanan Miktar	Kullandırılan Miktar	Bakiye Miktar
Birinci Medya Kurumu Ltd.	10.11.2005	36.460 €	36.460 €	-
Birinci Medya Kurumu Ltd.	08.01.2007	1.037.000 \$	972.250 \$	64.750 \$
Birinci Medya Kurumu Ltd.	17.10.2008	500.000 \$	250.000 \$	250.000 \$
Selen Ofset Ltd.	07.06.2006	250.000 €	250.000 €	18.420 €
Yenidüzen Ltd.	23.09.2008	176.500 €	176.500 €	176.500 €
Yellowstone Printing Co. Ltd.	08.10.2007	765.000 \$	762.518 \$	38.482 \$
Yellowstone Printing Co. Ltd.	08.10.2007	476.000 \$	288.753 \$	187.247 \$
Kanal T Televizyon Reklamcılık	09.01.2009	80.000 \$	Kullanılmadı	80.000 \$

Yandaş Medya ve İşte Belgeleri (<http://www.starkibris.net>, 25.06.2009).

Yukarıdaki bilgilere ilaveten Maliye Bakanlığı'nın hazırladığı dosyadan tespit edildiği üzere bu kuruluşlar arasında bulunan iki medya kurumu için farklı işlemler de yapıldığı gözlemlenmektedir. Şöyle ki;

Genç TV'ye (Ertan Birinci):

- Sanayi Bölgesinde anayola temas eden yaklaşık 4 dönüm arazi 10 yıllığına kiralanmıştır.

Kıbrıslı Gazetesi'ne (Doğan Harman):

- 63/ 1993 sayılı Taşınmaz Hazine Malları (Kiralama ve Değerlendirme) Yasası'nın 5'inci maddesi “Devlete ait taşınmaz hazine malına yatırım yapma, hazine malını geliştirme veya değerini artırma âmâcıyla veya Devlet ekonomisine katkı sağlayacak bina veya tesislerin yapımı için ve/veya

mevcutların geliştirilmesi için, taşınmaz hazine mallârını, gerçek ve tüzel kişilere kiralamaya, 12'nci maddede öngörülen kira süre ve koşullarına uygun olmak ve kamu yararı bulunmak koşuluyla, Bakanlık yetkilidir” ifade etmektedir. Bu maddeye istinaden S (K-II) 494 – 2009 sayı ve 11 Şubat 2009 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile eski genel hastahane olarak bilinen binanın birinci ve teras katları Media Sapiens Reklam Pazarlama ve Prodüksiyon Ltd. adına uzun vadeli olarak kiralanmıştır. Bu firmanın Direktörü Hasan Altaylızade'dir. Bu binanın zemin katı da daha önceki bir tarihte Morye Gazetecilik ve Matbaacılık Ltd.'e kiralanmıştı.

“Rapor 2:

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MALİYE BAKANLIĞI
MALİYE TEFTİŞ VE İNCELEME KURULU

Sayı:MTK.0.00-02/01-09/024 19.06.2009

Konu: Morye Gazetecilik ve Matbaacılık Ltd.'e Ocak 2004 – Mayıs 2009 devresinde yapılan ödemeler Hk.

Bakanlık Makamı'na,

Milletvekili Sn. Mehmet Çakıcı'nın medya kuruluşlarına yapılan harcamalarla ilgili K.K.T.C. Cumhuriyet Meclis oturumunda yaptığı konuşmasına atfen Kurulumuzca hazırlanan MTK.0.00-02/01-09/023 sayı ve 19.06.2009 sayılı bilgi notunda fazla ödeme yapılan kuruluş olan Morye Gazetecilik ve Matbaacılık Ltd.'e Ocak 2004 – Mayıs 2009 devresinde yapılan ödemelerle ilgili ek araştırma yapılmış ve tesbit edilen bulgular MTK.0.00-02/01-09/024 sayı ve 19.06.2009 sayılı bilgi notunda sunulmaktadır.

Morye şirketine 1 Ocak 2004 – 25 Mayıs 2009 devresinde yıl bazında Morye'ye tüm bakanlıklar tarafından (Kooperatif Merkez ve Vakıflar Bankası hariç) toplam 1.599.767,73 TL ödenmiştir.

Bu ödemelerin yıl bazında dökümü aşağıda sunulmaktadır” (Yandaş Medya ve İşte Belgeleri, 2009).

**Tablo 13: Morye Şirketine Bakanlıklar Bazında Yapılan Ödemeler
(1.1.2004-25.5.2009 devresi)**

YIL	TOPLAM ÖDENEN MİKTAR
2004	29.923,00
2005	266.738,08
2006	227.248,75
2007	372.880,95
2008	544.265,70
2009*	158.711,25
TOPLAM	1.599.767,73

Yandaş Medya ve İşte Belgeleri (<http://www.starkibris.net>, 25.06.2009).

* : 25 Mayıs 2009'a kadar olan devreyi kapsar.

“Morye şirketine beş buçuk yıllık süreçte ödenen toplam 1.599.767,73 TL'nin gazete alımı, ilan ve reklam'a ilaveten tabela yapımı (63.747 TL) ve Doğan Harman'ın yazdığı “Statüko” kitabı alımı için yapılan harcamalar da vardır. Ayrıca, ödemeler arasında Maliye Bakanı'nın yetkisi ile (İhale Tüzüğü'nün 4/2 maddesi) 113.680 TL'lik bir ödeme vardır ve bu ödeme de “emanet mal çek”i basımı için yapıldığı gözlemlenmiştir. Malumunuz olduğu üzere, 2006 mali yılından başlamak üzere kamuda analitik bütçe uygulamasına geçildiğinden yapılan harcamalar detaylı olarak verilebilmekte ve harcamanın nevi kolaylıkla saptanmaktadır. Ancak, 2006 öncesi harcamalar daha genel kalemlerden yapıldığından bu devrede yapılan harcamalarda evrak bazında inceleme yapılması halinde detay bilgi verilebilmektedir. Kısa bir zaman diliminde ve evrakların da farklı kamu kuruluşlarında bulunmasından dolayı (Polis Genel Müdürlüğü, Sayıştay gibi) 2006 öncesi için ayırım yapılması mümkün olamamıştır. Bu bağlamda, Ek II'de sunulan “Morye şirketine yapılan ödemeler” listesinde 2004 ve 2005 yılları için her Bakanlık tarafından yapılan toplam ödemeler sunulmuş ve yine bakanlıklar ve gider kalemi bazında ayırımlar 1.1.2006- 25.5.2009 devresi için sunulabilmektedir.

Netice itibarıyla, Morye'ye yapılan ödemeler şöyle özetlenebilir;

- 1 Ocak 2004-25.5.2009 devresinde toplam ödeme miktarı 1.599.768 TL'dir.
- Kalem bazında ayırım yapılamayan 2004 ve 2005 yıllarında şirkete ödenen toplam miktar 296.661 TL'dir. Bu miktarın 29.923 TL'si 2004 yılında 266.738 TL'si 2005 yılında ödenmiştir.

- Ocak 2006 – Mayıs 2009 devresinde şirkete ödenen toplam miktar 1.303.107 TL'dir. Bunun dağılımı şöyledir:
  - İlan, duyuru, reklam ve malzeme alımı 450.859 TL.
  - “Statüko” kitap alımı 30.200 TL.
  - Cyprus Times gazete alımı 583.930 TL.
  - Kitap broşür basımı 238.118 TL” (Yandaş Medya ve İşte Belgeleri, 2009).

Radyo ve televizyon kanallarının yayın politikalarına bakacak olursak, kurumların özellikle referandum süreci içerisinde politik duruşlarını sergilemekten kaçınmadıklarını ve Kıbrıs Türk medyasının da içerisinde bulunduğu politik süreçlerde ideolojik bir rol üstlendiğini de görmekteyiz. BRTK'ya baktığımız zaman kamusal yayın yapmakta olan bir devlet kuruluşudur. Ekonomik amaçlar açısından diğer kurumlardan farklılık göstermekte olan BRTK, toplumu bilgilendirmeyi, eğitmeyi ve aynı zamanda devlet politikasını yaymayı amaçlayarak herhangi bir kar amacı gütmemektedir. Bünyesinde barındırdığı bu özellikle de statükonun devamını sağlarken, devlet politikasının egemen görüşünün yayılmasını sağlamaktadır. Yayın kuruluşlarında dolaylı baskı ya da doğrudan denetim vardır. Özel kuruluşlar patron denetimi altında bulunurken, BRTK'da devlet denetimi altında yayınlarına devam etmektedir. Bu denetimin her zaman açık ve net bir şekilde gerçekleştiği söylenemez. Genellikle haber merkezinde çalışan personelin kurumun politik duruşu hakkında bilgisi olmasıyla birlikte üretilen haberlerinde bu doğrultuda olmasına oldukça dikkat edilir. KKTC'deki yayın kuruluşlarında oto-kontrol yönteminin kullanıldığı karşımıza çıkarken, özel yayın kuruluşlarının sahiplik yapılarına ve yayın politikalarına göre üç gruba ayırmak mümkündür. Birinci grupta; ticaretle uğraşan iş adamları ve onların ekonomik/politik çıkarları doğrultusunda yön alan yayın politikaları bulunurken, ikinci grupta; siyasi parti ya da seçim dönemlerinde belirli partilerden aday olan kanal sahiplerinin politik düşüncelerine göre şekillenen yayın politikaları, üçüncü grupta ise; belirli dünya görüşlerini yansıtmaya çalışan medya sahipleri ve benimsedikleri dünya görüşleri çerçevesinde ortaya çıkan yayın politikalarına sahip yayın kuruluşları yer almaktadır. Özel televizyon kanalları yönetim bakımından da devletten kendilerini ayıştırdıkları için parti tutma ve destekleme açısından önemli bir yer tutuyorlardı. Destekledikleri adayları alenen yayınlayıp onlara özel programlar ve reklamlar yayınlayarak halka ulaşıyorlardı.

Siyasal iletişim için en önemli süreçlerden biri, seçim dönemlerinde oluşturulan siyasi kampanyalardır. Partilerin kurumsal yapıları gereği ortaya koymuş oldukları vaatlerin yanı sıra, adayların da kendi seçim çevrelerinin özelliklerine ve seçmen kitlelerinin taleplerine göre ortaya koydukları vaatler bulunmaktadır. Bunlar birbirini tamamlayan unsurları meydana getirmektedirler. Bu durum da kampanyanın en önemli noktasını oluşturmaktadır. Siyasal İletişim, demokrasiyle yakından ilgili bir kavram olma özelliği ile genel oy hakkının kitlelere verilmesiyle başlamış, kitle iletişim teknolojisinin gelişmesiyle de günümüzdeki anlamına ulaşmıştır. Siyasal iletişim kavramı ve uygulaması, ikinci dünya savaşı sonrası Amerika Birleşik Devletleri'nde doğup gelişmiş, 1960'lı yıllarda da Batı Avrupa ülkelerinde yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Siyasal süreç içerisinde mesaj üretmek ve bunları topluma iletmek artık yeterli olmamaktadır. Başarılı olmak için iletilen mesajların etkinliğinin ve kalıcılığının sağlanması da gereklidir. Bunu sağlamak için de siyasi iletişim yöntemleri kullanılmalıdır. Siyasal iletişim, içinde bulundurduğu ikna, demokratik olma, dürüst ve güvenilir yöntemler kullanma, halkın tepkisine göre siyasi faaliyetlerine yön verme ve bunları yaparken de siyasi hareketin bağımsızlığı ile temel esaslarından taviz vermeme özellikleri sayesinde mesajların etkinlik ve kalıcılığı sağlanmaktadır. Seçimlerde genel olarak 3 ana hedef kitle vardır. Bunlar; yandaşlarınız, kararsızlar ve karşıtlarınızdır. Genel seçimlerde de yerel seçimlerde de adaylar sonuna kadar kitle iletişim araçlarını kullanmak zorundalar (televizyon, radyo, web sitesi, yazılı basın, görsel materyaller, vb...). Daha az zamanda daha fazla kişiye ulaşmak, onlara fikirlerinizi anlatmak ve onları etkileyebilmektesiniz. Resmi kurumlarda sözüm geçer düşüncesi de kaçınılmaz bir gerçektir. Bunun en yakın zamandaki örneği ise; 2010 Nisan seçimlerinde sendikaların öne sürdüğü bir takım iddialardır. Seçimin vatandaşlar arasında heyecan yaratmadığı, ancak basında kıran kırana bir savaş yaşandığı görüldü. Devlet televizyonu BRTK, seçimlerde siyasi partilerin katıldığı tarafsız tartışma programları yapmaya çalışırken, Genç TV ve ART'de bazı programlarıyla tarafsızlığını korumaya çalışmıştır. Kanal T ve Kıbrıs TV gibi bazı televizyonlar ise açıkça bir partinin propaganda makinesine dönüştürülmüşlerdir. Geçtiğimiz dönem yani 18 Nisan 2010 KKTC Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde medya'ya yansıyan propagandalara iki örnekle kısaca değinebiliriz. “Sendikalardan BRT'ye Protesto” başlığı ile yer alan haber birçok köşe yazarı tarafından da çeşitli şekillerde kaleme alınırken ortaya atılan

iddialar ‘Derviş Eroğlu ve BRTK anlaşması’ olarak nitelendirilmesinin yanı sıra “Ulusal Birlik Partisi ve Eroğlu'nun yayın organı olan BRTK” diye adlandırıldı. Olayın çıkış noktası BRTK Genel Müdürü Özer Kanlı idi. BRTK Genel Müdürü Özer Kanlı, çıktığı özel bir televizyon kanalında Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat'a ağır hakaretler yöneltti. Kanlı'nın sözlerine UBP dışındaki tüm siyasi parti liderleri ve yurttaşlar büyük tepki gösterdi. Kanal T Televizyonunda canlı yayına çıkan BRTK Genel Müdürü Özer Kanlı, Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat'ı KKTC'ye sahip çıkmamakla ve taviz vermekle suçladı. Kanlı, canlı yayında Cumhurbaşkanı Talat'ın ‘vizyonum çözüm’ yaklaşımını sert bir şekilde eleştirerek, Talat'ın müzakere sürecinde egemenliği dışladığını, toprak tavizi verme eğilimi içerisinde hareket ettiğini, mülkiyet konusunda Rumlar'ın istekleri doğrultusunda hareket edebileceği mesajını verdiğini, Türkiye'nin etkin ve fiili garantisi konusunda da Meclis kararına rağmen açılım yapabileceğini ima ettiğini ileri sürdü. Kabul görmeyecek önemli bir not daha var ki; bu da yayına katıldığı kanalın programcısı da kanal yönetimi de bu kişiyi üsluplu bir şekilde uyarıyordu. Bu demektir ki bu kanal yönetimi ve program yapımcısı da dâhil olmak üzere programda susturma gereği duymadıkları konukları da dâhil Talat'a karşı silahlanmış ve medya aracılığıyla halkı ona karşı doldurmayı amaçlamaktadırlar. İşte tam bu noktada medya artık halkın karşısında tarafsızlığını ve inandırıcılığını yitirmiş durumdadır. Hangi siyasi görüşe sahip olunursa olunsun hiç kimse devletini ve bayrağını temsil eden Cumhurbaşkanı'na sert ve suçlayıcı bir şekilde eleştirmemelidir. Düzeyli bir tarzla bazı düşüncelerini onaylamadığını belirtmesi gerekir. Öyle ki bu noktada medyanın tarafsızlığı ve şeffaflığı nerede kaldı? BRT Genel Müdürü'nün sözleri Kıbrıs'ta büyük tepki uyandırırken, seçimlerde UBP'nin yanında olduğunu belirten DP Genel Başkanı Serdar Denktaş, “susturun şu adamı” diyerek UBP'yi sert bir dille uyardı. Kanal T canlı yayınına bağlanan çok sayıda yurttaş, Kanlı'nın BRTK Genel Müdürü sıfatıyla özel bir televizyonda Cumhurbaşkanı'na karşı böyle bir üslupla siyasi eleştiriler getirmesinin kabul edilemeyeceğini belirterek ‘Kanlı hangi cüretle bu konuşmaları yapıyor’ diye sordular. Sendikalar, ‘Ulusal Birlik Partisi ve Eroğlu'nun yayın organı’ haline gelmekle suçladıkları BRTK'nın yayın politikasını protesto etmek amacıyla kurum önünde eylem yaptı. “BRTK'nın ana giriş kapısında gerçekleşen eylemde, üzerinde ‘Kanlı BRT’ yazılı pankart taşıyan eylemciler, ekranına sembolik olarak UBP ve BRTK logoları ile UBP Genel Başkanı Başbakan Derviş Eroğlu'nun fotoğrafı

yapıştırılan eski bir televizyonu da kurum girişine bıraktı. KTÖS (Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası), KTOEÖS (Kıbrıs Türk Orta Eğitim Öğretmenler Sendikası), KTAMS (Kıbrıs Türk Amme Memurları Sendikası), Dev-İş (Devrimci İşçi Sendikaları Federasyonu) ve diğer birçok sendikanın da katıldığı eylemde açıklama yapan KTÖS Genel Başkanı Güven Varoğlu, kurum yöneticileri ve hükümeti protesto etti. Varoğlu açıklamasında, devlete ait bir kurum olan BRTK'nın habercilik anlayışında en önde olması gerekirken “Ulusal Birlik Partisi ve Eroğlu'nun yayın organı ve onların propaganda aracı durumuna geldiğini” belirtti. Varoğlu, “muhalif seslere kapatılan devlet organı, ayrılıkçı, ırkçı, şoven söylemler yapanlara kapılarını tamamen açarak, ayrılıkçı ırkçı politikaları savunanların hizmetine girmiştir. Muhalif çevrelerin ortaya koyduğu görüş, düşünce ve eleştirileri geçiştirirken, Derviş Eroğlu ve yandaşlarına tüm zamanını ayıran BRTK yöneticilerini ve UBP Hükümetini şiddetle protesto ederiz” şeklinde konuştu” (BRT Sendikaları Ayağa Kaldırdı, 2010). Bu söylemler halkın oy vermeden önce bir kez daha düşünmesi gerektiği gerçeğini gözler önüne serdi. Bu kadar çok kişinin aynı düşünceye sahip olması parti ve televizyon kanalını da protesto etmesi medya yayın araçlarının artık toplumda inandırıcılığını yitirmeye başladığını bir kez daha gösterdi. Halk kendi menfaatine geleni başa geçiriyor ve beklentisinin karşılığını almaya çabalarken iktidara geleni de bir şekilde kabulleniyordu. Fakat artık bu durum yavaş yavaş yerini halkın sesine ve isteklerine çevirmeye başladı. Halk sesini çıkarmazken bir anda yapısını değişme uğrattı. Hayır demeyi kendine bile söyleyemeyen halk artık istemiyorum demeyi öğrendi. Televizyon kanalları ve gazeteler üzerinden sürdürülen seçim kampanyaları halkın karşısında inandırıcılığını kaybetti. Bunun en büyük nedeni ise kanalların ve gazetelerin kendi menfaatleri için yaptıkları taraflı yayıncılıktır. Halkın en güvenilir kaynak olarak görmek isteyebileceği gazeteler maalesef artık kişiler tarafından yönlendirilerek kendi çıkarları doğrultusunda yayınlar yapıyor, işine gelmeyeni yayınlamayıp işine geleni ön sayfalarda manşet olarak basıyor. Halka kendini daha cesaretli göstermeye çalışan adaylar halka bizzat kendi isimleriyle açtıkları internet sayfalarından ulaşmayı hedefleyerek ben daha samimiyim ve kendi reklamımı kendim yaparım tavrıyla karşımıza çıkıyorlar. Belki bunun en büyük nedenlerinden biri de artık başkalarına bağımlı kalmadan da bir şeyler yapabileceklerini göstermekte olabilir. Kısacası halk artık satılık medya yayın araçlarının yaptığı seçim reklamlarına prim vermiyor. Günümüzde insanlar bilişim

teknolojisine kolaylıkla adapte olmaya başladılar, hatta öyle bir hale gelmeye başladı ki gazeteler e-gazete yöntemiyle internet üzerinden okunuyor, televizyon kanalları da internet üzerinden izleniyor. Daha doğrusu insanlar kolay ulaşılabilir olanı da tercih etmeye başladılar. Öte yandan, “CTP'den Eroğlu'na Mesaj” başlığı ile yer alan haberler medyada yankı uyandırırken; Mehmet Ali Talat ve Derviş Eroğlu arasında çekişmeli olarak geçen seçim döneminde taraflar birbirlerine atıflarda bulunarak oy toplamaya çalıştılar. İnternet kullanımı sayesinde halka ulaşmayı hedefleyen iki rakip kendi adlarına açtıkları şahsi sitelerle reklamlarını daha etkin bir şekilde sürdürdüler. KKTC Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Talat'ı destekleyen ve halen ana muhalefette olan Cumhuriyetçi Türk Partisi seçim başlangıcını ilginç çocuk korusu ile verdi. KKTC Başbakanı Derviş Eroğlu'da seçimlerde destek istemek için siyasi partilerle temaslarda bulundu. Talat ve Eroğlu'nun destek amaçlı başlattıkları ziyaretler sonunda siyasi partilerin açıklamaları, öncelikle Talat ve Eroğlu dışında 3'üncü bir aday çıkartmak, 3'üncü bir aday çıkmaması durumunda tercihlerini Talat veya Eroğlu olarak kullanılması yönünde oldu. 18 Nisan'da gerçekleştirilen seçimlere katılacak olan adaylar ise öncelikle seçimde kullanacakları sloganlarını, bayrak, atkı vs... gibi aksesuarların renklerini belirlediler. KKTC Başbakanı Derviş Eroğlu'nun partisi UBP seçimlerde turuncu rengi kullanırken, KKTC Cumhurbaşkanı Talat ise mor rengi kullandı. CTP tarafından yapılan filmde KKTC'de hükümetin başında bulunan Derviş Eroğlu ve Partisi eleştiriliyor. “Hoş geldin Derviş amca, yaşasın, yaşasın babamı işsiz bıraktın” gibi sözleri de içeren propaganda dvd'si yerel televizyonlara dağıtıldı. CTP tarafından oluşturulan çocuk korusu ‘hoş geldin’ adlı şarkıyla, Cumhurbaşkanı adayı Başbakan Derviş Eroğlu'nu eleştiriyor. Ancak bazı kesimler çocukların siyasete karıştırıldığı ve kullanıldığı gerekçesi ve şarkıda yer alan sözler nedeniyle YYK'nın filmin yayınlanmasını engellemesi gerektiğini savundu. Film reklam ücreti karşılığında bazı kanallarda da yayınlanmaya başladı” (Günsev, 2010). Filmde çocuk orkestrası kullanılıyor ve çocuklar hep birlikte “hoş geldin” isimli parçayı seslendiriyorlar. Şarkı sözleri ise şöyle: “babamın işini elinden aldın, amcamın yüzüne gazlar sıktın, abimin kafasına coplar vurdun, hoş geldin Derviş amca yaşasın yaşasın” şeklinde gidiyor. Filme bakıldığı zaman Cumhurbaşkanlığı seçimleri için hazırlanmış olduğu kanısına varırsınız. Ancak filmi yaptıran CTP yetkilileri yapılan reklam filminin Cumhurbaşkanlığı seçimlerine yönelik olmadığını UBP Hükümetinin ülkede yapmış olduğu yanlış icraatları göstermek amacını

taşıdığını kaydettiler ancak reklam filmine bakıldığı zaman çocukların taktıkları kurdelelerin mor olması ve UBP Hükümetini eleştirmesi filmin seçimlere yönelik olduğu yönünde değerlendiriliyor. Bunun yanısıra çocukların reklam ve seçim propagandası için birer araç olması ve reklam ile çocuk etiği konusunda da dikkat çeken çocukların istismar edilmeleridir. “Uluslararası Ticaret Odası Uluslararası Reklam Uygulama Esasları (ICC-International Code Of Advertising Practice) içerisinde yer alan Kurallar bölümünün 13'üncü maddesi çocuklara ve gençlere yönelik reklamlara ilişkindir ‘reklamlar, çocukların doğal saflıklarını ya da gençlerin tecrübesizliklerini istismar etmemeli; onların sadakat duygularını zedelememelidir’. Ayrıca, çocuklara ya da gençlere yönelik olan veya onları etkilemesi olasılığı bulunan reklamlar, onlara zihinsel, ahlâkî ya da fiziksel olarak zarar verebilecek hiçbir ifade ya da görüntü içermemelidir” (Elden, Ulukök, 2006). Halkın derdi geçim, partiler ve basın organlarının derdi ise seçim. Medya kuruluşları, siyasi reklâmlardan ciddi kaynaklar elde ederken, siyasi rekabetin kızışmasını teşvik etmeye çalışıyorlar. Bir kaç bin satan gazeteler, tam sayfa ilanlarını 5-8 milyar gibi yüksek rakamlara çıkarmış durumdalar. Bu durumda, seçimi kazanan her zaman medya kuruluşları olacak gibi görünüyor. “Medya sisteminin mantığı siyaseti sömürgeleştirirken yalnızca siyasalın betimlenme şeklini ya da diğer sistemlerle ilişkisini yeniden yapılandırmaz; siyasal süreci ‘üretim’ düzeyinde, yani siyasal alanın benzersiz bir yaşam biçimi olarak ortaya çıktığı düzeyde etkiler. Medya mantığının kuralları, siyasal mantıktaki kurucu faktörleri, birçok durumda onlara yeni anlamlar vererek ve medya yasalarından alınan yeni öğeler ekleyerek yeniden kalıba döker. Bu anlamda sömürgeleşme, siyasetin medya, sisteminin mantığına neredeyse koşulsuz teslim olması demektir” (Özkan, 2010). Sonuç olarak; televizyon haberlerinde etik olmayan uygulamaların yeni oluşumlar olmasının yanında etik sorunların çözölemeyecek noktada olmadığı da söylenebilir. KKTC'de ‘Basın Ahlak İlkeleri’ üzerinde pek fazla durulmadığı gibi bu konu içerikli ve ayrıntılı olarak tartışılmamaktadır. Etik alanında televizyon kanallarının denetimi açısından herhangi bir özdenetime sahip olmamaları ve bu konuda herhangi bir model oluşturulmamış olması da şu an için az ve göze batmayan etik sorunların ileride giderek artış göstermesi için uygun zemin hazırlayabilir. Kıbrıs Türk Basını'na baktığımız zaman örgütsüz bir yapıya sahip olması etik sorunların azda olsa yaşanabilir konuma ulaşmasına etkindir. Örgütsüz bir basın mensubu işini gerektiği gibi yapamaz ve

gazetecinin bu koşullarda haberini özgür biçimde yazma şansı da yoktur. Sendikası olmayan bir gazeteci demokrasi mücadelesi veremez. Gazetecenin etik davranışlara uygun davranabilmesi özgür olması ile sağlanabilir. Özgür yazamayan gazeteci çalıştığı medya kuruluşunun siyasi düşüncesine göre haberlerini yazmak zorunda kalır ve haberi siyaset için güç haline getirir. Buradan yola çıkarsak KKTC'de TV haberlerinde etik konusu irdelenebilir.

3. TV HABERCİLİĞİNDE ETİK

İngilizce karşılığı ‘news’ olarak kısaltılan haberin gerçek açılımı ise Kuzey (North), Doğu (East), Batı (West) ve Güney (South) kelimelerinin baş harflerinin birleştirilerek kısaltılmasından oluşmuştur. Haber; bir olayın, bir olgunun iletişim ya da yayın organları aracılığıyla ilettiği bilgidir. Bilindiği üzere Dünya’da insanlar arası iletişimi sağlayan ilk ilişki haberleşme ile kurulmuştur. Haberleşmenin duman yoluyla başlamasının ardından atlı postacılar, günlük gazeteler yerini zamanla sesli radyo haberlerine bırakırken televizyon haberleri ve günümüzde yaygın olarak kullanılan bilgisayar ağları haber iletimi için kullanılmaktadır. Haber’e; daha önce duymadığımız, ilginç, gerçek bir olayın medya aracılığıyla yayınlanmış hali de denilebilir. Her olay bir haber niteliği taşımamakla birlikte, her haber de bir olaydır denilemez. Haber olabilme niteliklerine sahip, toplum tarafından ilgi çeken olaylar haber olarak nitelendirilebilir. Televizyon haberini gazete haberlerinden ayıran temel özellik teknolojik gelişmeler sayesinde görüntü kullanımına olanak sağlamasıdır. Haber içerisinde barındırdığı nesnellik ve tarafsız olmak ilkesini de temel olarak doğrulamayı amaçlarken televizyon haberi kamera aracılığıyla olayı aktarırken, anlatabilme özelliğini de barındırmaktadır. Televizyon haberlerinin üretim sürecine inildiğinde görsel öğelerin metin ile senkronize bir biçimde yerleştirilmesi gerekmektedir. Televizyon görsel araç özelliği ile izleyicisinin dikkatini çeker ve haberde metin ve görüntü arasında bir anlam bütünlüğü yaratılmalıdır. Bu kurala bazı durumlarda uyulmayabilir. Örneğin; tartışma programları, haber ve yorum programlarında iletilen mesaj metnin ön plana çıkmasını gerektirse bu noktada görüntü ikinci planda kalabilir. Televizyon haberleri görsel anlatım bakımından uygun biçimde olmalıdır. Görüntü ve ses kullanımı ön planda olan televizyon haberlerinde sunucu sanki karşısındaki kişiyle konuşuyormuşçasına içten ve sade bir dil kullanılmalıdır. Televizyon haberleri tercih edilirken haberin başlığı kadar görsel malzeme de etkili olmaktadır. Günümüzde televizyon haberlerinde sıklıkla karşılaştığımız şiddet, gözyaşı, ailevi trajediler, sefalet içindeki yaşamlar, dramlar ve

öfke gibi insanların duygusal yaşantılarını etkilemeyi amaçlayan unsurları kullanan bir düşünce ortaya çıkmıştır. Televizyon haberinin değeri İngilizcede ‘news value’ olarak adlandırılırken, “haber öykülerinin seçiminde, kurgulanmasında ve sunumunda kullanılan profesyonel kodlar olarak tanımlanmakta ve profesyonel kodların endüstrileşmiş haber şirketlerinin üretim gereksinimlerinin bir sonucu olarak ortaya çıktığı belirtilmektedir” (Mutlu, 1994, s. 85).

“Prof. Dr. Johann Galtung ve Mari Ruge'a göre haber değeri ölçütlerini sıralayacak olursak;

1. Olayın süre olarak uygunluğu (frequency): Haberi yapılacak konunun güncel olması ve o gün içinde olup biten bir olay olması öncelikli değerdir. Habercilik anlayışında haberin yeni ve taze olması önemli bir kriterdir.
2. Konunun ölçüsü ya da oylumu (treshold): Bir olayın haber değeri taşıyabilmesi için geniş bir coğrafi alanda gerçekleşmesi ve daha çok kişiyi ilgilendirmesi gibi özelliği olması gerekir. Olayın büyüklüğü önemlidir. Örneğin birkaç sokakta yapılacak elektrik kesintisine oranla, şehrin genelinde yapılacak büyük bir kesintinin haber değeri daha fazladır.
3. Konunun açıklığı/anlaşılabilirliği (unambiguity): Habere konu olan olayın kendini izleyiciye anlatabilecek ölçüde açık, anlaşılır niteliğe sahip olması gerekir.
4. Konunun anlamlılığı (meaningfulness): Konunun izleyici açısından anlamlı bulunması gerekmektedir. Örneğin kültürel yakınlık, coğrafi yakınlık haberin seçilmesinde ölçütlerden biridir.
5. Konunun uygunluğu (consanance): ‘Tahmin edilebilirlik’ ve ‘talep’ öğelerini de içinde barındıran bu ölçüt, izleyicinin beklentilerinin ve olacağını önceden kestirebildiği olayların dikkate alındığı değerdir. Örneğin; özel kutlamalar, anma günleri, spor karşılaşmaları.
6. Olayın beklenmedik oluşu (unexpectedness): Alışılmışın dışında, aniden gerçekleşen, önceden kestirilemeyen olayların önemli haber değeri vardır.
7. Kompozisyon: Haber bülteni içinde yayınlanacak haberler arasında bir bütün olarak belli bir dengenin sağlanması gerekir. Bir olay bir gün içinde ne kadar sıklıkla görülürse görülsün diğer haberlere de dengeli bir biçimde yer verilmelidir.

8. Seçkin uluslara ve seçkin kişilere yapılan göndermeler: Uluslararası ilişkilerde egemen/belirleyici ülkelerin bir olay karşısındaki resmi tavrı haber değeri taşımaktadır. Yine uluslararası kamuoyunda etkin ve tanınmış bir kişinin açıklamaları haber değeri açısından önemlidir.
9. Kişilere yapılan göndermeler: Herhangi bir konuyu ele alırken, olayın kişilere indirgenerek aktarılması olgunun kişiselleştirilmesi, daha kolay anlaşılır hale getirir.
10. Olumsuz olana yapılan gönderme: Olumsuz olayların olumlu olaylara göre daha çok tercih edildiği ve önemsendiği varsayılarak, olumsuz haberlerin haber değerinin daha fazla olduğu görüşü yaygındır” (Karaduman, S., Karaduman M., 2004).

Televizyon haberleri bir tanıtma yazısı eşliğinde başlar ve spiker tarafından sade bir dille aktarılmalıdır. Televizyon haber bültenlerinde genellikle ilk haber, en önemli haber olarak değerlendirilir. Özel sesler, görüntü efektleri ve görsel malzemeler habere canlılık ve akıcılık kazandırması için kullanılmaktadır. Haberin taze yani yeni olması önemlilik arz eder. Ses ve görüntü senkronize bir şekilde ilerlemelidir çünkü haberi tamamlayan unsur görüntüdür. Haberde spikerin sunumu kadar muhabirin haberi aktarması da etkili bir şekilde olmalıdır. Canlı ve akıcı olmalıdır. Muhabir, haberi gerçek hadiselerden seçmeli ve haberin içeriğine dair açıklama yapmalıdır. Muhabir haberi oluştururken bazı teknik sorular yardımıyla haberin başı ve sonu arasındaki ilişkiyi kurar. Bir olayın haber olması o olayın magazinsel boyutta olmasını da etkilemez. Haberde görsel öğeler önemli iken aynı zamanda verilen bilgiler de destekleyici öğelerdir. Bir haberin izleyici tarafından kabul görebilmesi için haberin giriş bölümü önemlidir. Haberde anlatım akıcı olmalıdır ve izleyicide bir sonraki cümleyi merak edici duygular uyandırılmalıdır. Haberde giriş, haberin özeti olduğu gibi sonucunu da oluşturmaktadır. Giriş cümlesinin izleyicide dikkat uyandırmasının yanında cümle kısa ve açık olmalıdır. Bir haberi oluştururken yazım teknikleri ele alınırsa uygulamada kolaylık sağlanabileceği gibi ‘haber’ olgusu ortaya çıkar. Haberin temel işlevine değinecek olursak; haberde asıl amaç izleyiciyi/dinleyiciyi/okuru bilgilendirmektir. Haber kitleleri bilgiye ulaştırma aracı olarak nitelendirilmektedir. Televizyon haberleri, bize yerel haberlerin dışında Dünya’da oluşan bütün olayları hem görsel hem de yazılı olarak aktarabilmektedir. Zaman içerisinde değişen iletişim kavramı bu yönde teknolojiye de payını almıştır.

Kitle iletişim araçlarının yaygın olarak kullanılması ile bilgi aktarımı ve alımı kolaylaştırılmıştır. Bu nedenle televizyonlarda da bilgi ve haber nitelikli programlar önem kazanmıştır. “Yeni iletişim teknolojileri ile birlikte 1980’li yıllardan sonra tüm dünyada ekonomik, politik ve kültürel alanlardaki değişimler, toplumdaki birçok yapı ve kurum ile birlikte medya endüstrilerini de etkiledi. Bu dönüşümlere paralel olarak televizyon yayıncılığıyla birlikte haber kavramı ve televizyon haberciliği anlayışı da değişmeye başladı. Bunun en önemli sonuçlarından birisi, uluslararası, ulusal, bölgesel ve yerel bazda ortaya çıkan televizyon haber kanalları olmuştur” (Karaduman, S.a, Karaduman M., 2004). Kitle iletişim araçları arasında televizyon görsel niteliği ile daha büyük öneme sahiptir. Görsel nitelik taşıması bakımından daha çok kitlenin dikkatini çekmektedir. KKTC’ye baktığımızda televizyon haberleri en çok izlenen programlardır. Canlı yayın tekniği kullanılarak sunulan değişik formatta haber programları da izleyicinin ilgisini çekmeyi başarmıştır. Bu tarz programlarda genel olarak toplum tarafından sürekli konuşulan Kıbrıs Sorunu, siyasi çekişmeler, vs... gibi konular ele alınmaktadır. Televizyon haberleri, teknolojinin nimetlerinden de nasibini alarak dijital yayıncılığın gelişimi ile elektronik ortamdan veya uydu aracılığıyla bulunulan her ülkeden izlenebilme olanağına sahip duruma gelirken, televizyon yayıncılığı ise yeni bir yapılanma sürecine girmiştir. “Yeni dünya düzeni içerisinde, medya alanındaki uluslararası boyutlara varan sermaye ve güç ilişkileri göz önüne alındığında, bilgi, haber ve kültürel ürünlerin sunulduğu pazar ortamında yaşanan savaşimler, medyanın ekonomik boyutunu açıkça ortaya koymaktadır” (Ergül, 2000, 115). “Bilgi, hammaddeye, emeğe, zamana, mekâna ve sermayeye olan ihtiyacı azalttığı için, ileri ekonominin de merkez kaynağı olmakta, değeri giderek yükselmektedir. Bu nedenle bilginin kontrolünü ele geçirme savaşları başlamıştır” (Toffler, 1992, 106). Televizyon haberlerinin teknoloji sayesinde aktarımı hız kazanırken, magazin öğelerini barındıran haber türleri de sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde yayınlanan haber içeriklerine baktığımızda karşımıza magazin içerikli haberden başka olay neredeyse çıkmamaktadır. Kim nerede, kiminle, ne yedi, vs... sorularının yanıtını kolayca bulabileceğimiz eğitmekten ziyade özendirme amaçlı haberlere yer verilmektedir. Bu değişimin en önemli nedenlerini ise şöyle özetleyebiliriz; yayıncılıkta tekelleşmenin giderek artması ve özel yayın kuruluşlarının hızlı büyümesi, elektronik yayıncılığın ticari kaygılarla yönetilmesi, medya patronu olmanın parayla kazanılabilecek bir olgu

olması düşüncesinin benimsenmesi, rekabet ortamı ve ticari kaygılardır. Televizyon haberlerinde içerik kargaşasının yaşanmasında en önemli etkenlerden birisi de reyting olgusudur. Reyting kaygısıyla yapılan televizyon haberleri alınıp satılan bir mal olarak görülmeye başlanmıştır. Haber programlarının yayınlanma süresi de artış göstermiştir. Bilgilendirme amacı taşıyan televizyon haberlerinde konu olan tartışmalardan biri de; “onun kapasitesinin olduğundan fazla kabul edilmesi yanlışdır. Televizyon haberleri ile toplumsal yapılar arasında sürekli bir etkileşim vardır. Yurt için haberlerinde politikacılar veya diğer insanlar duyulmasını istemedikleri haberleri medyadan saklayacaklardır. Uluslararası alanda ise basının benzer haber toplama özelliklerine bağlı olarak bir yapı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle televizyondan alınan haberlerin olaylar hakkında mantık yürütebilmesi için yeterli olup olmadığı tartışılabilir” (Karaduman, S.a, Karaduman M., 2004). Televizyon haberlerine bakıldığında haberin objektif nitelik taşıdığından şüphe duyulur hale gelindi. Çoğu zaman acaba bu izlediğim haber kurmaca mı? Sorusu hemen hemen her haber izleyicisinin aklından geçmektedir. Gerçeklik ve haber ilişkisine bakıldığında haber değeri taşıyan konu ya da olay metne aktarılırken şekil ve içerik açısından değişime uğramaktadır. “Olayı mümkün olduğu ölçüde aslına sadık olarak verebilmek için haber ve gerçek arasındaki ilişki kurulmalıdır. Bu durumda, olayın aslına sadık kalma, olayı oluşturan olgulara ait gerçeklere dayandırılması doğrultusundadır. Haberde olayın esas çerçeveye oturtulması, gerçeği iyi bir şekilde yansıttığı ölçüde önem kazanmaktadır..” (Tokgöz, 2000, 166). Televizyon haberlerinin bizlere gerçekmiş gibi aktarılması esasında sadece bir kurgudan ibarettir. Televizyon haberlerinin gerçeklikten uzaklaşan anlatım biçimleriyle, bilgilendirmeyi amaçlamaktan öte eğlendirmeyi tercih eden yüzeysel habercilik anlayışı aslında bizlere satılmaktadır. Bu çerçeveye içerisinde değerlendirecek olursak; medyanın bize sunduğu dünya hakkındaki haberleri izlerken aslında gerçek olan dünyadan oldukça uzaklaşmış bir durumdayız. Bu nedenledir ki; bilginin çok önemli bir değer, bir birikim iken üretilmesi zorlaşan çağımızda bilgi toplumunun gelişiminde rol oynayan televizyon haberlerinin önemine eleştirel bir yönle yaklaşmak zorunlu hale gelmiştir. “Televizyonun araçsal özelliklerinden kaynaklanan dikkatin çabuk dağılması ya da sadece bakarak tüketmenin (gerçekten anlayarak değil) mümkün olması insanların bilinçsizlik düzeyini daha da artırmaktadır. İnsanların televizyondan izlediklerinin çoğunu unuttuklarını kanıtlayan

araştırmalar televizyondan neyin ne kadar öğrenildiğinin sorgulanmasını gerekmektedir. Burada kilit nokta, insanların kendilerine televizyon dışında alternatif haber kaynakları yaratıp yaratmadıklarıdır. Tek bilgi kaynağı televizyon olan bir bireyin politik bilinçlenme düzeyinin düşük olduğunu gösteren pek çok araştırma bulunmaktadır. Dış dünyadan habersiz, olayların iç yüzünü araştırma ve alternatif kaynaklara başvurma ihtiyacı duymayan bireylerin kendilerine sunulanla idare etmeye çalışacakları açıktır. Bu durumda, haber metinlerinde inşa edilen gerçeklik ve bu inşanın aracı olan dil ve söylem, bu metinlerin tüketicilerinin dış dünya algılamalarını belirleyecektir” (Tunç, 2010). KKTC toplumunda var olan toplumun egemen düşünce biçimi, haber tercihlerini yönlendirememektedir. Haberde magazin olgusunun öne çıkarıldığı günümüzde haber programlarının sayısı sosyal içerikli programlara göre daha fazladır. Televizyon haberlerinin içerikleri bakımından da birbirilerinden sayısal olarak büyük farklılıklar gösterdikleri içerik analizi bölümünde daha ayrıntılı olarak değinilirken hukuk ve siyasi içerikli haberlere daha çok yer verildiği görülmektedir. Haberde etik uygulamalara Kıbrıs TV Haber Müdürü aynı zamanda Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği Medya Etik Deklarasyonu Proje Sorumlusu Aytuğ Türkkkan ile yapılan görüşme neticesinde çıkarılan sonuçlarla haberde etik konusuna devam etmek doğru olacaktır.

3.1. KKTC'de Tv Haberlerinde Etik Uygulamalar

Kıbrıs TV Haber Müdürü aynı zamanda Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği Medya Etik Deklarasyonu Proje Sorumlusu Aytuğ Türkkkan ile yapılan görüşmede, Türkkkan; KKTC'de 13 gazete yayımlandığını ve toplamda 1 veya 2 gazetenin ihlallerinin bulunduğunu ve bunlarda genelde yalan haberden kaynaklanan sorunlar olarak karşımıza çıktığını ifade etti. Gazeteciler Birliği olarak yeni oluşum içerisinde olan etik sorunların önüne geçebilmek amacıyla bir etik kurulun oluşturulması gerektiği sonucuna varıldığını ekleyen Türkkkan, temelinde Basın Konseyi'nin adının olup kendisinin bir işlevinin olmaması bu kurulun kurulmasında en büyük etken olduğunu da ifadelerine ekledi. Fakat kurulun oluşum sürecini ileri götüremediklerini belirten Türkkkan; kurulun oluşturulması için bir sempozyum düzenlenmesi gerektiğini de dile getirdi. Yapılan görüşme neticesinde, TV haberlerinde haber yayınlandığında karşı tarafın görüşü alınmadan yayın yapılmakta olduğu, KKTC'de etik ihlal sorunu

olmasına rağmen KKTC'de TV yayınlarını denetleyici kurul olan YYK'nın herhangi bir yaptırım gücü olmaması da dikkat çekmektedir. Bunun en açık örneği ise; daha önce yaşanan bir takım etik ihlaller hakkında YYK'nın herhangi bir cezai işlem uygulamamış olmasıdır. Türkiye'de RTÜK haberlerin klipleştirilmesini engellemiştir. Dram müziği, vs... uygulamalar yasaklanmıştır. Haberlerin klipleştirilmesi de bir sorundur. Ancak KKTC'de bu gibi uygulamaların herhangi yasal bir önlemesi yoktur. Örneğin; Ada TV ve Kıbrıs TV'de bu tarz haberlere rastlamak mümkündür. Haberin ticari kaygılarla devam ettirilmekte olduğu ve kar elde etmek için manipülasyona dönüştürülmesi beraberinde haberin gerçeklik ile gerçek dışı olaylar arasında algılanma sürecini de etkilemektedir. Etik kurallar ile haberin kamusal boyutu nedenli tarafsız olarak sağlanır tartışılır fakat YYK hukuki bir kurum olmadığı için yaptırım gücü de düşüktür. Yaşanan bir takım etik ihlaller karşısında herhangi bir cezai işlem başlatmayan YYK'nın bu noktada tarafsız karar verme yetisine sahip olmadığı da görülmektedir. Buradan yola çıkacak olursak KKTC'de televizyon haberciliğinde etik sorunlar;

a. Görüntü kullanımı

TV Haberciliğinde görüntü kullanımı beraberinde etik sorunlara da yol açmaktadır. Telif hakkı ödenmeyen filmlerin görüntülerinin kullanılması, haberlerde arşiv nitelikli görüntülerin herhangi bir belirtme yapılmadan aktarılması, vb...

b. Görüntü Manipülasyonu

Televizyon kitleler üzerinde inandırıcılık ve gerçeklik açısından o kadar etkili ki insanlar izledikleri her haberi gerçekmiş olgusuna kapılarak seyrediyorlar. İnsanlar kendi bilgileri dışında farkındalıklarını kaybederek haberlerde aktarılan her şeyin gerçek olduğuna dair kolayca etkilenebilmektedirler.

c. Hızdan Kaynaklı sorunlar

KKTC'de televizyon haberlerinde de karşımıza çıktığı gibi haberin doğrulanmadan “canlı telefon bağlantısıyla” aktarılması ve hızlı haber kavramını değişime uğratarak anında haber kavramına dönüştürüldüğü görülmektedir. Aktarılacak olan haberin kitlelere ulaşması sağlanırken, haberin doğruluğu da önem arz etmektedir.

Kıbrıs Türk medyasında etik değerler üzerine daha önce yapılan bir ankete göre; gazetecilerin “Kıbrıs Türk medyasının evrensel etik değerlere ne kadar uygun

habercilik yaptığına ilişkin görüşlerini öğrenmek amacıyla bir dizi etik ilke olumlu ifadeler şeklinde sıralanmış ve bu ilkelere ne kadar uyulduğu sorulmuştur” (İrvan, 2009, 84-85). İrvan'ın yazısında etik değerlere bağlı kullanılan ifadelerle “kesinlikle katılıyorum” ya da “katılmıyorum” diyenlerin oranları şu şekilde yer almaktadır:

Tablo 14: Etik Değerler

ETİK DEĞERLER		%
1.	Doğru ve objektif haber aktarılmaktadır.	37.5
2.	Haber başlıkları metinleri yansıtmaktadır.	66.0
3.	Haber ve yorum ayrımı yapılmaktadır.	42.4
4.	Yanlış bilgi ve hatalar düzeltilmektedir.	36.8
5.	Temelsiz suçlamalar yayımlanmamaktadır.	28.4
6.	Haberde eleştirilen kişilere cevap hakkı verilmektedir.	47.9
7.	Suçlu kanıtlanana kadar herkes masumdur ilkesine uyulmaktadır.	35.4
8.	Haberlerde ayrımcı ve cinsiyetçi dil kullanılmamaktadır.	43.7
9.	Kişilerin özel yaşam haklarına saygı gösterilmektedir.	50.7
10.	Haberi yapan kaynağın belirtilmesine özen gösterilmektedir.	5.21
11.	Yayımlanmaması kaydıyla verilen bilgiler yayımlanmamaktadır.	9.1
12.	Gizli haber kaynakları açıklanmamaktadır.	6.25
13.	Haber kaynaklarından para, hediye kabul edilmemektedir.	29.2
14.	Doğrulanmamış haberler yayımlanmamaktadır.	29.1
15.	Tecavüz mağdurlarının kimlikleri gizlenmektedir.	60.4
16.	Gazeteciler bilgileri kişisel/kurumsal çıkarlar için kullanılmamaktadır.	29.8
17.	Patron ya da kurum dışından gelen baskılar haberleri etkilememektedir.	20.8
18.	Haber kaynaklarına mesafeli yaklaşılmaktadır.	25.0
19.	Barış, demokrasi, insan hakları gibi değerlere sahip çıkılmaktadır.	56.9
20.	Toplumsal düşmanlıkları körükleyici yayından kaçınılmaktadır.	37.5

Süleyman İrvan, **Kuzey Kıbrıs'ta Medya ve Temsil: Kıbrıslı Türk Gazetecilerin Mesleki ve Etik Değerleri**, 86-88.

“Bu veriler, Kıbrıs Türk medyasının etik değerlere çok da uygun bir gazetecilik yapmadığını göstermektedir. En ciddi görünen etik sorunların başında, patronlardan ve kurum dışından gelen baskıların haberleri etkilediği düşüncesi gelmektedir. ‘Patron ya da kurum dışından gelen baskılar haberleri etkilememektedir’ ifadesine katılıyorum diyenlerin oranı sadece yüzde 20,8'dir” (İrvan, 2009, 86-88). Oysaki; gazetecilerin haklarını belirleyen 1971 Uluslararası Münih Bildirgesinde “gazeteci,

çalıştığı kuruluşun genel ilkelerine ya da imzaladığı iş anlaşmasında yazılı olarak karar kılınan kurallara aykırı olan görevleri reddetme hakkına sahiptir” denmektedir. Bu araştırmanın Kıbrıslı Türk gazeteciler üzerine yapılan ilk kapsamlı alan araştırması olduğunu belirten İrvan, ankete katılan gazetecilerin medyada hepsine olmasa da en azından bazı ilkelere uygun davrandıklarını düşündüklerini ifade ederken; etik ilkelere duyarlı oldukları bu konuları pratiğe geçirmekte sorunlar yaşandığını belirtmektedir. KKTC'ye baktığımızda, medyada kalite sorunlarının yaşandığı görülürken etik sorunlar da bulunmaktadır. Televizyon kanallarının çoğu muhabir çalıştırmamakta ve reklam sektörünün dar oluşundan dolayı reklam veren firmalar hakkında olumsuz haberlere yer verilmemesi medyada çıkar ilişkisini gündeme getirmekte ve alışverişe dayalı bir tutumun sergilenmesi de bu söylemi desteklemektedir. Haberde bir diğer etik soruna bakmak gerekirse; aynı sunucu haber metni seslendirirse reklam metni seslendiremez. Bu konuyu KKTC'de yayın yapan TV kanalları arasından seçilmiş olan 4 kanal üzerinden inceleyecek olursak haber ve reklam seslendiren kişilerin isimleri şu şekildedir:

- Kıbrıs TV:

Haber perfore; Ayşe Gürkan, Ayşe Menekşeli, Gülsüm Altuncu.

Reklam Seslendirme; Ümran Atılğan, Hasan Kiraz, Özlem Boyar, Nimet Kaşer.

- BRTK:

Haber perfore; Hatice Kaynak, Hülya Özgüven, Filiz Tulunbacı, Gülgün Çeler, Özlem Sefer, Mustafa Ufuk Çelik, Hüseyin Avni Erkoç.

Reklam Seslendirme; Sehay Seher, Nurcan Aslan, Mustafa Öncü, Sevilay Pehlivan, Cihan Çayan, Cüneyt Alper.

- Kanal T:

Haber Perfore; Ferda Ekinci, Çiğdem Aydın, Pelin Yüksel.

Reklam Seslendirme; Deniz Divarcı, Tuğba Özer, Burç Tuncer .

- Kıbrıs Genç TV:

Haber Perfore; Yudum Atalay, Fatma Kışmır.

Reklam Seslendirme; Pembe Düzova.

Genel olarak değerlendirme yapılacak olursa alınan bu verilere göre haberlerde seslendirme açısından herhangi bir etik soruna ulaşmak mümkün olmamaktadır. Araştırma yapılan bu 4 TV kanalı ile yapılan görüşmeler neticesinde haber metni seslendiren personelin reklam metni seslendirmediği ifade edilirken sadece bir kanalda bu durumun istisnai de olsa yaşandığı ortaya çıkmaktadır. Bu kanal Kıbrıs TV'dir. Kıbrıs TV'de reklamlar ajanstan seslendirmesi yapılmış hazır halde gelmektedir. Haber seslendirmesi yapan personel izinli olduğu zamanlarda ender olmakla beraber reklam bölümündeki personelden destek alınarak haber seslendirmesi yapılmaktadır. Basın ve devlet arasındaki ilişkinin karmaşık ve düzensiz bir ilişkiye dayandığı görülmektedir. Öte yandan haber ve reklamların içerisinde “gizli reklam” uygulamalarına yer verilerek kişi ve kuruluşlara çıkar amaçlı reklamlar yayınlandığı da göze çarpmaktadır. Yine haberde etik uygulamalara göz atmaya devam edecek olursak, haber programlarında yer alan sponsor reklamları karşımıza çıkmaktadır. Buna örnek verecek olursak izlenen günlerde şu programlardaki sponsor reklamları yer almaktadır.

- Kıbrıs Genç TV; “BUGÜN” programında yer alan sponsor reklamları; Kıbrıs Sigorta ve Mepaş Ltd.'e aittir. Yayınlanma tarihi 15.08.2011'dir.
- Kıbrıs Genç TV; “KIBRIS DOSYASI” programında Anchor Balık Restorant, Sertbay Ayakkabı, Kıbrıs Türk Amme Memurları Sendikası (KTAMS) reklamları yer alırken program 15.08.2011 tarihinde yayınlanmıştır.
- Ada TV; “ÖĞLEN AJANSI” programında KKTCELL (Kuzey Kıbrıs Türkcell) 3G reklamı 15.08.2011 tarihinde yayınlanmıştır.
- Ada TV; “ADA HABER” programında KKTCELL 3G reklamı 16.08.2011 tarihinde yayınlanmıştır.
- BRTK; “ANA HABER” bülteninde “ÇAĞDAŞ GIDA MARKET YENİŞEHİR'DE HİZMETE GİRDİ” başlıklı haber ile reklam olgusu ön plana çıkarılarak gizli reklam uygulamasına yer verilirken bu haber 20.08.2011 tarihinde yayınlanmıştır.
- Kanal T; “GÜN ORTASI” programında yer alan Özok Mobilya reklamı 15.08.2011 tarihinde yayınlanmıştır.

Etik alanında telif hakları konusuna da değinecek olursak, KKTC'de telif hakkı ödenmemiş filmlerin yayınlandığı da görülmektedir. Bu noktada, medya

alışanlarının ve patronlarının kendi sorumluluk alanlarını belirleyen değerler karşısında çok da duyarlı oldukları söylenemeyeceği gibi ahlaki davranıp davranmadıkları da tartışılır konumdadır. Bu soruna cevap aramak gerekirse eğer; buradaki amaç medyayı yargılayarak aşağılamak değil, tam tersine mevcut bulunan durumu tespit ederek ideal olması gereken ile gerçek arasındaki çelişkileri ifade etmektir. KKTC Anayasası'nda bulunan Basın-Yayın İlkeleri'ne değinecek olursak; KKTC'de önemli bir noktada olan ve Kıbrıs Türkü'nn sesini duyurabilmesinde önemli nitelik taşıyan medya kuruşlarının doğru işleyebilmesi amacıyla belirli yasa ve etik kurallara dikkat çekilmektedir. Burada basın-yayın kuruluşlarının yayın ilkelerini belirtmek amacıyla düzenlenen yasalar bulunurken, anayasadaki amaç, yayınların belli kurallara göre işletilmesidir.

“KKTC Anayasası'na göre; Kişinin Hak, zgrlk ve devleri;

- Basın zgrlğ Madde 18:

- (1) Yurttaşlar için basın ve yayın özgürdür, sansür edilemez.
- (2) Devlet, basın, yayın ve haber alma özgürlüğünü sağlayacak önlemleri alır.
- (3) Basın ve haber alma özgürlüğü, kamu düzenini, ulusal güvenliği veya genel ahlakı korumak, kişilerin şeref, haysiyet ve haklarına tecavz, suç işlemeye kışkırtmayı önlemek veya yargı görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak için yasa ile sınırlanabilir.
- (4) Yargı görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesi için, yasa ile belirtilecek sınırlar içinde, mahkeme veya yargıç tarafından verilecek kararlar saklı kalmak üzere, olaylar hakkında yayın yasağı konamaz.

- Gazete ve Dergi ıkarma Hakkı Madde 19:

- (1) Gazete ve dergi çıkarılması, her Türk yurttaşı için önceden izin alma ve mali güvence yatırma koşuluna bağlanamaz.
- (2) Gazete ve dergilerin çıkarılması, yayımı, mali kaynakları ve gazetecilik mesleği ile ilgili koşullar yasa ile düzenlenir. Yasa, haber, düşünce ve kanaatlerin serbestçe yayımlanmasını engelleyici veya zorlaştırıcı siyasal, ekonomik, mali veya teknik kayıtlar koyamaz.
- (3) Gazete ve dergiler, devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin veya bunlara bağlı kurumların araç ve olanaklarından eşitlik ilkesine göre yararlanır.

- Kitap ve Broşür ıkarma Hakkı Madde 20:

(1) Kitap ve broşür yayımı, Türk yurttaşları için izne bağlı tutulamaz, sansür edilemez.

(2) Devlet sınırları içinde yayımlanan kitap ve broşürlerin toplattırılması gazete ve dergideki gibi olur.

▪ Basın Araçlarının Korunması Madde 21:

(1) Yurttaşlara ait basımevi ve eklentileri ve basın araçları, suç aracı oldukları gerekçesiyle de olsa, zorla alınamaz veya el konulamaz veya işletilmekten alıkonamaz.

▪ Basın Dışı Haberleşme Araçlarından Yararlanma Hakkı Madde 22:

Yurttaşlar ve siyasal partiler, kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı haberleşme ve yayın araçlarından yararlanma hakkına sahiptir. Bu yararlanmanın koşulları ve usulleri, demokratik ilkelere ve hakkaniyet ölçülerine uygun olarak yasa ile düzenlenir. Yasa, insan haklarına, demokrasi, sosyal adalet ve hukukun üstünlüğü ilkelerine dayanan laik devletin, ulusal güvenliğin ve genel ahlakın korunması halleri dışındaki bir nedene dayanarak, halkın bu araçlarla haber almasını, düşünce ve kanaatlere ulaşmasını ve kamuoyunun serbestçe oluşumunu engelleyici kayıtlar koyamaz” ifadeleri yer almaktadır (KKTC Mahkemeleri, Kıbrıs Türk Federe Devleti Anayasası, 1975).

TV yayınlarında etik uygulamalar konusunda KKTC'de yaşanan diğer etik sorunlardan bir kaçına daha örnek verecek olursak;

- “Varyant Ahmet Skandalı olarak basında yankı uyandıran olay 2007 yılında meydana gelmiştir. Kıbrıslı Gazetesi'nin ortaya çıkardığı rüşvet krizi olarak adlandırılan haberini kamuoyuna açıklayan gizli ses kaydı yapan Doğan Harman'ın oğlu Kıbrıslı Gazetesi Dış Yayın Müdürü Kartal Harman'dır. Hükümetin ÖRP kanadının Bafa'daki turistik tesis için, işadamı Ahmet Özçağ'dan ‘2 milyon dolar aldı’ iddialarının odak noktası olan KKTC Müftüsü Ahmet Yönlüer ile Doğan Harman'la anılan konular üzerine yaptığı telefon konuşmasının Kanal T'de yayımlanması üzerine ‘müftü’ yani ‘din işleri müdürünün’ yapılan konuşmasında sık sık küfürlü kelimeler kullanması ve çarpıcı ifşaatlarda bulunduğu ileri sürülen haber ‘KKTC'de rüşvet iddiaları, Ferdi Sabet Soyer Hükümeti'ni sarsıyor’ başlığıyla verilmiştir. Olayda, KKTC Bakanlar Kurulu, 9 Mayıs 2007'de Bafra'da yaklaşık 620

dönümlük orman arazisini 49 yıllığına Variant Limited'in sahibi Ahmet Özçağ'a kiralamıştır. Kira sözleşmesi için de Çevre ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı yetkilendirilmiş ancak bu durumun daha da geçmişi olduğu ortaya çıkartmıştır. 11 Nisan 2007'de Bakanlar Kurulu, Variant Şirketi için ilk tahsis kararını alır. Karar arazinin golf sahası için tahsis edileceğini içermektedir. Daha sonra yapılan düzenlemelerle anılan karar bir anda golf sahasına 5 yıldızlı otel ya da birinci sınıf tatil köyü eklenerek 620 dönümlük araziye ek parseller de yaratılır. Tüm bu tahsislerde Başbakan Ferdi Sabit Soyer'in de imzalarının olduğu, bakanların kararda sorumlulukları olduğu tespit edildiği gazetelerde yer alır. Bütün haberin yankıları sürerken Özçağ, Kanal T'de yayımlanan 'Doğruyu Söyle' programına yaptığı telefon bağlantısında "hükümetin küçük ortağına arazi için 2 milyon dolar verdiğini" belirterek "tesisler bittikten sonra da 2 milyon dolar daha verecektim" der. Çevre ve Doğal Kaynaklar Bakanı Asım Vehbi'ye de '100 bin dolar borç verdiğini' açıklayan Özçağ, konuşmasında Adalet ve Kalkınma Partisi'nin KKTC Müftüsü Ahmet Yönlüer'e de "sık sık borç paralar verdiğini" sözlerine eklemiştir. Dönemin Din İşleri Dairesi Başkanı "İmam Ahmet Yönlüer" in gizlice banda alınmış telefon konuşmaları Kıbrıs'lı Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Doğan Harman tarafından kayıt altına alınmıştır. İktidardaki CTP ile ÖRP hükümeti üzerindeki kişisel etkisini, Adalet ve Kalkınma Partisi ile oluşturulan ilişkiyi, hükümetin yolsuzluk ve rüşvet olaylarına karıştığını gözler önüne sermekte olduğu iddia edilen konuşmada Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) lideri Tayip Erdoğan'dan aldığı talimatlarla KKTC'de bir dizi entrika ile Özgürlük ve Reform Partisi'nin kurdurulmasında İmam Yönlüer'in önemli rol oynadığı artık apaçık ortaya çıktığı söyleniştir. CTP'nin koalisyon ortağı olan ÖRP Bakanlarının İmam Yönlüer ile rant paylaşımı konusunda anlaşmazlığa düştükleri gizli telefon kayıtlarından anlaşıldığını, İmam Yönlüer'in para karşılığı işadamlarına aracılık ederek çeşitli turizm arazilerinin tahsisatını sağladığı (Variant Ahmet - Ahmet Özçağ'dan 4 milyon dolar rüşvet alındığı iddia edilmektedir) ve bu yöndeki kutsal çabaları sırasında Özgürlük ve Reform Partisi içerisinde çıkar çatışmalarına neden olduğu İmam Yönlüer'in telefon konuşmasında KKTC Bakanları için kullandığı küfürlü sıfatların TV'de yayınlanmış olması gazetecilik meslek

ahlakına uygun mudur tartışılır” (Gözügüzelli, 2007). Burada kamu yararı mı gözetilmelidir dersiniz, bir gazetecinin gizlice ses kaydı alıp bunu ekranlar önünde açığa vurmasının işlenen bir medya etik sorunu olduğunu söyleyebiliriz. Üstelik yaşanan bu olay sonrasında YYK'nın ilgili kanal hakkında herhangi bir cezai işlem uygulamamış olması da başka tartışmaları beraberinde getirebilmektedir.

- “Star Kıbrıs Gazetesinin ve Ada TV'nin sahibi aynı zamanda inşaat şirketleri bulunan iş adamı Ali Özmen Safa'nın İskele bölgesinde yapmış olduğu emlak yatırımları KKTC'de herkes tarafından bilinmektedir. İsrailli bir firmanın iskele bölgesinde satın aldıkları arsalarla 25 metreye kadar denize yaklaşarak, yap-sat amaçlı seri apartmanlar yapmayı planlayan İsrailli firma Star Kıbrıs ve Ada TV tarafından eleştiri yağmuruna tutuldu. Çünkü aynı bölgede yatırım yapan Star Kıbrıs Gazete Ltd. ve Star Kıbrıs Televizyonculuk Ltd. sahibi Ali Özmen Safa'nın işine gelmedi. “İsrail Duvarı” olarak nitelendirilen olayda iskele bölgesinde yerliyatırımcı statüsünde olan Safa'nın Safa Park projesi sayesinde kesintiye uğrayacağını ama binaların bir kısmı Sun Rise Beach Club'ın önüne dikileceğini açıklayan star kıbrıs gazetesi deyim yerindeyse iskelede ortalığı ayağa kaldırdı” (Yatırımcıya Köstek, 2009). Elinde bulundurduğu medya kuruluşlarını bahsi geçen şirketlere karşı sileh olarak kullanmaktan çekinmeyen Ali Özmen Safa kendi yatırım menfaatleri için halkı da dolduruşa getirdiği görülmüştür. Zamanında devletin kendi yatırımları için ona köstek olduğunu medya aracılığı ile provake eden Özmen, İskele bölgesi için hayati öneme sahip milyon dolarlık projeler içerisinde Kalecik Hotel & Casino ve Casteria Marina projeleri tehlikede olduğunu vurgulamıştı çünkü bu dev yatırımların yer alacağı arazilerin tümü Safa Şirketler Grubu'na aitti. Basında yer alan Safa Şirketler grubuna ait projeler aşağıdaki gibidir;

‘MİLYONLARCA DOLARLIK YATIRIMLAR’ başlığı ile Star Kıbrıs Gazetesi 05.10.2009 tarihli yayınlanan haberde; İşadamı Ali Özmen Safa'nın İskele Bölgesinde Yaptığı Yatırımlar yer almaktadır.

- “Safaköy: 250 lüks konut ve bine yakın bir nüfusun ikamet ettiği bir modern köy. Buraya 150 yeni konut daha yapılıyor. Sea View Court isimli toplam 1

milyon dolarlık yeni projede ise sağlık merkezi yanında, 400 yeni konut inşasını sağlayacak alt yapı hazırlanıyor. Safaköy arazisine dâhil arsalara ayrıca, bin civarında konut yapılması da planlanıyor. Proje tüm yönleriyle tamamlandığı zaman Safaköy, “Safakent”e dönüşecek,

- Sun Rise Beach Club: Safaköy'ün tam karşı tarafında denize yakın ünlü bir site. 2004'te tamamlanan 110 konutlu site, bugüne kadar KKTC'de inşa edilen en kaliteli site ve en iyi proje olarak isimlendiriliyor. Bu siteden tek yatak odalı konutlar satın alan şanslılar, bunlara 65 bin sterline kadar alıcı bulabiliyor,
- Wellness & Serenity Spa: Sun Rise Beach Club içerisinde yer alan bu sağlık merkezinin benzeri şu anda KKTC'de yok. Merkez bir-iki hafta içerisinde yüzde 100 kapasiteyle faaliyete başlayacak,
- Skyline Residence Hotel & Casino: Safaköy'de inşası devam eden 17 katlı ve beş yıldızlı bu otel, KKTC'nin değil, Kıbrıs'ın en büyük ve en yüksek otellerinden biri olacak. 62 bin metrekarelik otel binası içinde 1238 yatak kapasitesine sahip, 583 oda bulunacak,
- Casteria Hotel: Sun Rise Beach Club'ın hemen yanı başında, muhteşem bir beş yıldızlı otel projesi. 75 dönümlük bir arazi içerisinde, 200 bin metrekarelik bu dev otel, merdiven tarzında yükselecek ve 38 katlı olacak,
- Casteria Marina: Bölgenin çok büyük ihtiyacına cevap verecek 40-50 teknelik özel bir marina. Bu proje geçen hükümet döneminde büyük takdirle karşılanmıştı,
- Kalecik Hotel & Casino: Beş yıldızlı bir otel projesi daha. Denize 200 metre uzaklıkta yer alacak olan bu otel 16 bin metrekare büyüklüğünde olacak,
- Safa Park: İşadamı Safa'nın 250 bin sterlin harcayacağı bu park, İskele Belediyesi kontrolüne verilecek. Halkın bu park içerisinde eğlenmesi ve içinden geçerek plaja bedava inmesi sağlanacak” (Yatırımcıya Köstek, 2009).

Dünya'nın her yerinde uygulaması olan yerli ve yabancı yatırımlar belirli yasa ve düzenlemelere uygun olarak aldıkları arsalara yatırım yapmak konusunda özgür bir tutum içerisinde olmalarına karşı KKTC'de bu yatırımın bu denli yankı uyandırması da gözden kaçmamıştır. Safa, kendi yatırımlarını tehlikeye atmamak için yabancı sermaye ile yapılacak olan yatırımları kendi silahı ile vurmayı hedeflemiştir.

Medya'yı görüldüğü üzere kendi çıkarları doğrultusunda güç olarak kullanmıştır. Medya'da etik uygulamalara verdiğimiz bu örnekler neticesinde KKTC'de etik sorunların varolduğu, büyük patronların medya'yı karşıt görüşe karşı silah olarak kullandıkları apaçık ortadadır. TV'de etik uygulamalara değindik fakat örnek verdiğimiz bu etik dışı uygulamaların herhangi birine YYK tarafından herhangi bir uyarı yada cezai işlem yapılmamıştır. Fakat bu demek olmuyor ki; diğer kanallar ya da yayınlar için bu geçerlidir. YYK'nın uyarı cezası yada para cezası uyguladığı kanal ve programlar da vardır. Bu programlara bir sonraki bölümde değinelim.

3.2. TV Programlarına Uygulanan Cezalar

Yayın Yüksek Kurulu'nun televizyon kanalları hakkında yaptıkları incelemeler sonucunda uyguladıkları cezalar aşağıdaki gibidir;

Yayın Yüksek Kurulu Bildirileri

- 1) YYK, 24 Şubat 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);
12.01.2010 tarihinde Kanal T TV'de Bilbay Eminoğlu'nun hazırladığı “Paparazzi” programının, yasanın 32 (1) maddesini ihlal ettiğinden dolayı kuruluşa yazılı uyarı cezası verilmesine karar verilmiştir.
- 2) YYK, 24 Şubat 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);
15.01.2010 tarihinde Kıbrıs TV kanalında sunuculuğunu Serhat İncirli'nin yaptığı “Kıbrıs'ta Bugün” programında kullanılan ifadelerin, yasanın 5 (19) maddesini ihlalinden dolayı kuruluşa uyarı cezası verilmesine karar verilmiştir.
- 3) YYK, 24 Şubat 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);
24.01.2010 tarihinde Kıbrıslı TV kanalında Orkun Kumkale'nin yaptığı “Yalancı Dolma” programında kullanılan ifadelerin, yasanın 5 (14) maddesini ihlalinden dolayı kuruluşa yazılı uyarı cezası verilmesine karar verilmiştir.
- 4) YYK, 24 Şubat 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

18.02.2010 tarihi ile daha sonra onu takip eden günlerde Cumhuriyetçi Türk Partisi'nce hazırlanan ve çocuklardan oluşan koronun seslendirdiği reklam filmini yayınlayan Kanal Sim, ART, Ada ve Kıbrıslı TV kanallarının, yasanın 29 (1) ve buna dayalı olarak hazırlanmış Tüzüğün 5. maddesindeki hükmü ihlal etmeleri nedeniyle adı edilen kuruluşlara ayrı ayrı yazılı uyarı cezası verilmesine karar verilmiştir.

- 5) YYK, 24 Şubat 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

12.02.2010 tarihinde As TV kanalında yayınlanan “Eşek Arıları” tiyatro oyununda kullanılan ifadelerin, yasanın 5 (14) maddesini ihlal ettiğinden dolayı kuruluşa yazılı uyarı cezası verilmiştir.

- 6) YYK, 24 Şubat 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

16.02.2010 tarihinde Akdeniz TV kanalında farklı logo ile izinsiz yeniden iletim yapmasından dolayı yazılı uyarı cezası verilmiştir.

- 7) YYK, 24 Şubat 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

11.01.2010 tarihinde Akdeniz TV kanalında yayınlanan sinema filminde kullanılan görüntü ve ifadeler, yasanın 5 (14) maddesini ihlal ettiğinden dolayı kuruluşun aynı maddeyi ikinci kez ihlali nedeniyle mahkemeye sevk edilmiştir.

- 8) YYK, 24 Şubat 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

06.02.2010 tarihinde Ada TV kanalında sunuculuğunu Ejder Aslanbaba'nın yaptığı “ 7'den 70'e Ejder'le” programında kullanılan ifadeler, yasanın 5 (10) maddesini ihlalden dolayı kuruluşun mahkemeye sevk edilmesine karar verilmiştir.

- 9) YYK, 30 Nisan 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

03.04.2010 tarihinde Ada TV ve Avrasya TV kanallarının, yayında reklamı yasak ürünlerden olan “tütün ve tütün mamulleri” görüntülerine yer vermeleri

nedeniyle, yasanın 32 (1) ve reklam tüzüğünün 13. maddelerini ihlal ettiğinden dolayı anılan kuruluşlara sözlü uyarı cezası verilmiştir.

- 10)YYK, 30 Nisan 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

02.04.2010 tarihinde Ada TV kanalının, yayında reklamı yasak ürünlerden “tütün ve tütün mamulleri” görüntülerine yer vermesi nedeniyle, yasanın 32 (1) ve reklam tüzüğünün 13. maddelerini ihlal ettiğinden dolayı anılan kuruluşa sözlü uyarı cezası verilmiştir.

- 11)YYK, 30 Nisan 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

03.04.2010 tarihinde Kıbrıs TV kanalının, yayında reklamı yasak ürünlerden “tütün ve tütün mamulleri” görüntülerine yer vermesi nedeniyle, yasanın 32 (1) ve reklam tüzüğünün 13. maddelerini ihlal ettiğinden dolayı anılan kuruluşa sözlü uyarı cezası verilmiştir.

- 12)YYK, 30 Nisan 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

17.04.2010 tarihinde Ada TV kanalında yapımcı ve yönetmenliğini Oytun Yunak'ın yaptığı “Ada Magazin” programının yayınında, reklamı yasak ürünlerden “alkol” görüntülerine yer verilmesi nedeniyle, yasanın 32 (1) ve reklam tüzüğünün 13. maddelerini ihlal ettiğinden dolayı kuruluşa sözlü uyarı cezası verilmiştir.

- 13)YYK, 30 Nisan 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

28.04.2010 tarihinde Ada TV kanalının, reklamı yasak ürün ve hizmetlerden olan “kumar ve benzeri yerleri işletenlerin verdikleri hizmetlerin reklamını yapması nedeniyle; reklam tüzüğünün 13. maddesini ihlal ettiğinden dolayı kuruluşa sözlü uyarı cezası verilmiştir.

- 14)YYK, 30 Nisan 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

17.04.2010 tarihinde Sim TV kanalında, “Sinema Rehberi” kuşağında yer alan küfür içeren ifadelerin, yasanın 5 (14) maddesini ihlal ettiğinden dolayı kuruluşa sözlü uyarı cezası verilmiştir.

15)YYK, 30 Nisan 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

02,03,04,05,08,10,20,21,25.04.2010 tarihlerinde Genç TV kanalında yayınlanan Ana Haber bültenlerinde; 45 dakika dolmadan reklam yayınlaması nedeniyle, reklam tüzüğü'nün 18. maddesini ihlal ettiğinden dolayı kuruluşa sözlü uyarı cezası verilmiştir.

16)YYK, 30 Nisan 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

08.04.2010 tarihinde Genç TV kanalında sunuculuğunu Gönül Dinç'in yaptığı "Akşam Saati" programında, reklamı yasak ürün ve hizmetlerden olan "kumar ve benzeri yerleri işletenlerin verdikleri hizmetlerden olan bir sponsor kullanılması nedeniyle, reklam tüzüğü'nün 13. maddesini ihlal ettiğinden dolayı kuruluşa yazılı uyarı cezası verilmiştir.

17)YYK, 30 Nisan 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

25.04.2010 tarihinde BRTK'da sunuculuğunu Gökmen Bolkan'ın yaptığı "Futbol Zamanı", Kanal T'de sunuculuğunu Erhan Kaya'nın yaptığı "Spor Armada", Genç TV'de sunuculuğunu Kadir Kocasoy'un yaptığı "Doksan+90", Ada TV'de sunuculuğunu Taner Ulutaş'ın yaptığı "Ada'da Futbol", Sim TV'de sunuculuğunu Hüseyin Kırıl'ın yaptığı "Sim Futbol" ve Kıbrıs TV'de sunuculuğunu Can İpcioğlu'nun yaptığı "Futbolun Zirvesi" programlarında kullanılan küfürlü ifadelerin, yasanın 5 (14) maddesini ihlal ettiğinden dolayı; Ada TV, Sim TV ve Kıbrıs TV'ye sözlü uyarı, Kanal T ve Genç TV'ye daha önce aynı ihlali yapmış olmalarından dolayı yazılı uyarı cezası verilmesine; BRTK aracılığı ile yapılan maç kayıtlarının böylesi müşterek ihlaller yaratması nedeniyle, BRTK'ya ise yayınlarında daha hassas davranılmasının hatırlatılmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

18)YYK, 27 Mayıs 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

Reklamı yasak olan gazino, içki, sigara reklamları ve bunların gizli reklamı olarak yayıncı kuruluşlarda öne çıkarıldığı dikkate alınarak tüm kuruluşların uyarılmasına oy birliğiyle karar verilmiştir. Yayın Yüksek Kurulu, yasa ile yasaklanmış ürünlerin reklam veya gizli reklam olarak yayınlarda yer

almaması konusunda tüm yayın kuruluşlarını uyardı. Yapılan içerik incelemelerinde; yayınlarda alkol, tütün, kumar ve benzeri yerleri işletenlerin verdikleri hizmetlerin görüntülerine yer verildiği tespit edilmiştir. Özellikle eğlence programlarında alkol ve sigara markalarının görüntülerinin kullanıldığı; gazino isimleri verilerek gazinolar hakkında haber yapıldığı; ayrıca, bazı programların sponsorluklarında ve reklamlarda “gazino” ibaresinin kullanıldığı, tedavi ve rehabilitasyon kuruluşlarının isimlerinin verildiği gözlemlenmiştir. Kurul gönderdiği yazıda, alkol, tütün, tütün mamulleri, kumar işletmeleri ile tedavi ve rehabilitasyon kurumlarının verdiği hizmetlerin yayınlarda reklam veya gizli reklam olarak yer almasının yasa ihlali olduğunu bir kez daha tüm kuruluşlara bildirerek, yasa ile yasaklanmış olan zararlı alışkanlık ve bunlara ilişkin ürünlerin reklamı yerine, topluma yararlı olma bilinciyle yayınların daha etkin içerikle sunulması gerektiğini hatırlattı. Yayın Yüksek Kurulu, 27.05.2010 tarih ve YYK/05/2010-K sayılı toplantısında reklamı yasaklanmış olan ürünlerin özellikle “gizli reklam” türü ile ihlallerin arttığının saptanması üzerine, tüm yayıncı kuruluşları uyarma kararı almıştır.

19) YYK, 27 Ağustos 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

Kıbrıslı TV'nin, 13.08.2010 tarihinde 12.30 ile 14.00 arasında yayınlamış olduğu “Kutsal Damacana 2” isimli filmde yer alan ifadelerin ve/veya küfürlerin, değiştirilmiş şekli ile 39/97 sayılı “Kamu ve Özel Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Yasası”nın 5 (14) maddesinde yer alan “Çocukların ve gençlerin fiziksel, zihinsel, ruhsal ve ahlaki gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek yayın yapmama” ilkesini ihlal ettiği tespit edilmiş ve bu sebeple ilgili yayın kuruluşunun, bahis konusu Yasa’nın 43 (1) maddesi gereğince ve 43(2)(A) maddesi tahtında yazılı olarak uyarılmasına; keza, YYK tarafından belirlenen özür metninin 03 Eylül 2010 tarihinde Ana Haber Bülteni’nin hemen öncesinde sesli ve görüntülü olarak yayınlamasına karar vermiştir.

20) YYK, 27 Ağustos 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

Genç TV'nin, 18.08.2010 tarihinde gün boyunca yapmış olduğu teletext yayınlarında reklamı yasak hizmetlerden olan müşterek bahis hizmetinin reklam edilmesinin, değiştirilmiş şekli ile 39/97 sayılı “Kamu ve Özel Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Yasası”nın 32(1)(D) maddesinde yer alan “Kumar, her türlü müşterek bahis oynatan yerler ve bu yerlerin verdiği her türlü hizmetle, benzeri yerleri işletenlerin verdikleri hizmetlerin reklam edilmesi yasaktır” kuralını ihlal ettiği tespit edilmiş ve bu sebeple ilgili yayın kuruluşunun, bahis konusu Yasa’nın 43 (1) maddesi gereğince ve 43 (2) (A) maddesi tahtında yazılı olarak uyarılmasına; keza, YYK tarafından belirlenen özür metninin 03 Eylül 2010 tarihinde Ana Haber Bülteni’nin hemen öncesinde sesli ve görüntülü olarak yayınlamasına karar vermiştir.

21) YYK, 27 Ağustos 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

AKD World Beauty Channel’in, 18.08.2010 tarihinde yayın saatleri içerisinde “AKD World Beauty Channel” logosu ile yayın yapması gerektiği halde, “Akd. Beauty” logosu ile yayın yapmış olmasının, değiştirilmiş şekli ile 39/97 sayılı “Kamu ve Özel Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Yasası”nın 43 (1) maddesinde yeralan “İzin şartlarını ihlal etmeme” kuralına aykırı olduğu tespit edilmiş ve bu sebeple ilgili yayın kuruluşunun, bahis konusu Yasa’nın 43 (1) maddesi gereğince ve 43 (2) (A) maddesi tahtında yazılı olarak uyarılmasına; bu uyarıyı müteakip yapılacak tüm yayınların “AKD World Beauty Channel” logosu ile yapılmasına; keza, YYK tarafından belirlenen özür metninin 03 Eylül 2010 tarihinde sabah saat 08.30’da sesli ve görüntülü olarak yayınlamasına karar vermiştir.

22) YYK, 27 Ağustos 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

AS TV'nin 18.08.2010, 20.08.2010, 23.08.2010 ve 25.08.2010 tarihlerinde 15.00 kuşağında yayınlamış olduğu ve sunuculuğunu Ali Tekman ile Mehmet Moreket’in yaptığı “Sıra Dışı” isimli programlarda yer alan ifadelerin ve/veya küfürlerin, değiştirilmiş şekli ile 39/97 sayılı “Kamu ve Özel Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Yasası”nın 5 (10) maddesinde yer alan “Kişi veya kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, zarara uğratici aşağılayıcı veya iftira niteliği taşıyan yayın yasaklarına uymak” ilkesi

ile 5 (14) maddesinde yer alan “Çocukların ve gençlerin fiziksel, zihinsel, ruhsal ve ahlaki gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek yayın yapmama” ilkesini ihlal ettiği tespit edilmiş ve bu sebeple ilgili yayın kuruluşunun, bahis konusu Yasa'nın 43 (1) maddesi gereğince ve 43 (2) (A) maddesi tahtında yazılı olarak uyarılmasına; keza, YYK tarafından belirlenen özür metninin, 03 Eylül 2010 tarihinde Ana Haber Bülteni'nin hemen öncesinde sesli ve görüntülü olarak yayınlamasına karar vermiştir.

23)YYK, 27 Ağustos 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

Kıbrıslı TV ile AKD World Beauty Channel'in zaman paylaşımli yayın yapmaları gerektiği halde, 10.08.2010 tarihinde sadece Kıbrıslı TV logosu ile yayın yapılmış olmasının değiştirilmiş şekli ile 39/97 sayılı “Kamu ve Özel Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Yasası”nın 21 (5) (B) maddesinde yer alan “Kuruluşlar televizyon yayınlarında kendi saatleri boyunca sadece kendi logolarını kullanabilirler” kuralını ihlal ettiği tespit edilmiş ve bu sebeple ilgili yayın kuruluşlarının, bahis konusu Yasa'nın 43 (1) maddesi gereğince ve 43 (2) (A) maddesi tahtında yazılı olarak uyarılmalarına; keza, YYK tarafından belirlenen özür metninin, AKD World Beauty Channel'de 06 Eylül 2010 tarihinde sabah saat 08.30'da ve Kıbrıslı TV'de 06 Eylül 2010 tarihinde Ana Haber Bülteni'nden hemen önce sesli ve görüntülü olarak yayınlamasına karar vermiştir.

24)YYK, 30 Eylül 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

Kıbrıslı TV'nin 04.09.2010, 05.09.2010 ve 22.09.2010 tarihlerinde yayınlamış olduğu “Günün Yorumu” programlarındaki ifadelerin ve/veya küfürlerin, Değiştirilmiş şekli ile 39/97 sayılı “Kamu ve Özel Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Yasası”nın 5 (10) maddesinde yer alan “kişi veya kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, zarara uğraticı aşağılayıcı veya iftira niteliği taşıyan yayın yasaklarına uymak” ilkesini ihlal ettiği tespit edilmiş ve bu sebeple ilgili yayın kuruluşunun bahis konusu Yasa'nın 43 (1) maddesi gereğince ve 43 (2) (A) maddesi tahtında yazılı olarak uyarılmasına ve bu ceza ile ilgili olarak hazırlanan yazılı metnin

4, 5, 6 Ekim 2010 tarihlerinde saat 19.00'da sesli ve görüntülü olarak kamuoyu ile paylaşılmasına oy birliği ile karar vermiştir.

25)YYK, 30 Eylül 2010 tarihinde yaptığı toplantısında (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010);

AS TV'nin 01.09.2010 ve 29.09.2010 tarihlerinde 15.00 kuşağında yayınlamış olduğu ve sunuculuğunu Ali Tekman ile Mehmet Moreket'in yaptığı "Sıra Dışı" isimli programlarda yer alan ifadelerin değiştirilmiş şekli ile 39/97 sayılı "Kamu ve Özel Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Yasası"nın 5 (10) maddesinde yer alan "Kişi veya kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, zarara uğraticı aşağılayıcı veya iftira niteliği taşıyan yayın yasaklarına uymak" ilkesini ihlal ettiği tespit edilmiş, söz konusu ihlalin 31.08.2010 tarih ve YYK/362/2010 sayılı yazı ile kendilerine tebliği yapılan "Yazılı Uyarı" cezasına neden olan ihlal ile aynı ihlalin tekrarı niteliğini taşıdığından bu kez, yasanın 41 (3) maddesi gereğince ve 43 (2) (B) maddesi tahtında 2.000 TL (İki Bin Türk Lirası) para cezası verilmesine ve bu ceza ile ilgili olarak hazırlanan yazılı metnin 4, 5, 6 Ekim 2010 tarihlerinde Ana Haber Bülteni'nin hemen öncesinde sesli ve görüntülü olarak kamuoyu ile paylaşılmasına oy birliği ile karar vermiştir.

YYK'nın 6 Temmuz 2010 tarihli rapor güncelleme bilgilerine göre;

Tablo 15: İhlallerde Yayın Yüksek Kurulu'nun Yıllara Göre Rapor Dağılımı

Yıllar	Rapor Sayısı	Ceza Sayısı	Sözlü Uyarı	Yazılı Uyarı	Mahkemeye Sevk
2010	83	47	31	15	1
2009	89	9	1	8	-
2008	125	24	14	9	1
2007	134	25	4	20	1
2006	78	14	3	10	1
2005	14	4	-	4	-
2004	23	7	-	7	-
2003	49	11	-	11	-
2002	28	8	4	4	-
2001	5	1	-	1	-
2000	19	5	-	4	1
TOPLAM	647	155	57	93	5

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yayın Yüksek Kurulu Resmi İnternet Sitesi, **Basın Bildirileri** (<http://www.kkctcyk.com> [06.11.2010]).

İhlal Maddeleri;

“Yayın kuruluşlarının bugüne kadar en çok ihlal ettikleri ilk 10 yasa maddesi/fıkrası aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

- Yasa Madde 5 (14)

Radyo ve televizyon yayınları kamu hizmeti anlayışı içerisinde aşağıdaki ilkeler uygun olarak yapılır:

(14) Çocukların ve gençlerin fiziksel, zihinsel, ruhsal ve ahlaki gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek yayın yapmama:

- Yasa Madde 5 (10)

Radyo ve televizyon yayınları kamu hizmeti anlayışı içerisinde aşağıdaki ilkeler uygun olarak yapılır:

(10) Kişi veya kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, zarara uğratici aşağılayıcı veya iftira niteliği taşıyan yayın yasaklarına uymak:

- Yasa Madde 5 (3)

Radyo ve televizyon yayınları kamu hizmeti anlayışı içerisinde aşağıdaki ilkeler uygun olarak yapılır:

(3) Genel ahlak ve toplum huzurunu koruma

- Reklam Tüzüğü Madde 11

Gizli Reklam

Programlarda açıkça reklam olduğu belirtilmedikçe ürün veya hizmetleri reklam amacını taşıyan şekilde sunulamaz.

Çok kısa sürelerle imaj veren elektronik aygıt veya başka bir araç kullanarak veya yapılanların ne olduğu konusunda izleyenlerin fark edemeyecekleri veya bilemeyecekleri bir biçime sokarak bilinçaltıyla algılanmasını sağlayan reklamların yayınlanması yasaktır.

Belli markaların veya ürünlerin veya hizmetlerin puanlanmak suretiyle yarışmalara konu yapıp program hizmeti olarak yayınlanması, bu programların reklam niteliğini ortadan kaldırmaz.

Ancak, yarışmanın konusunun ticari mal ve hizmetlere yönelmediği hallerde yarışma sonucunda yarışmacılara verilen ticari mal ve hizmet niteliğindeki armağanların sadece marka, model ve değerlerinin görsel ve işitsel olarak belirtilmesi için ayrılan süre reklam süresi olarak kabul edilir.

Sportif, sanatsal ve kültürel nitelikli toplumsal etkinliklerin bunların yayıncı tarafından düzenlenmemiş olması kaydıyla, yapıldıkları mekânlarda yer alan reklam panoları ve afişleri reklam sayılmaz.

- Yasa Madde 5 (11)

Radyo ve televizyon yayınları kamu hizmeti anlayışı içerisinde aşağıdaki ilkeler uygun olarak yapılır:

(11) Özel amaç ve çıkarlara hizmet edici ve haksız rekabete yol açıcı yayın yapmamak:

- Reklam Tüzüğü Madde 13

Reklam Yasaklanan Ürün Hizmetleri

Kuruluşlar aşağıda sayılan ürün ve hizmetlere ilişkin reklamları yayınlamayazlar.

Alkol, alkollü içkiler, sigara ve diğer ürünleri, ilgili Bakanlıkça reçete ile satışına izin verilen ilaçlar ile tedavileri.

Tedavi ve rehabilitasyon kurum ve kuruluşlarının verdikleri hizmet.

Falcı, medyum, astrolog ve benzerlerinin verdikleri hizmetler.

Kumar ve benzeri yerleri işletenlerin verdikleri hizmetler. Eş bulma hizmetleri, savaş, dövüş ve her türlü çatışma araç ve gereçleri. Yasalarla reklam yasaklanan ürün ve hizmetler Reklam usul ve esasları yasalarla belirlenmiş ürün ve hizmetlere ilişkin reklamlar bu usul ve esaslara uyulmak kaydıyla yayınlanır. İlaç ve tedavilerin reklamı yapılamaz.

- Reklam Tüzüğü Madde 18

Reklamların Yerleştirilmesi

Radyo ve televizyon yayınlarında reklamların program aralarında blok olarak yayınlanması esastır. Program aralarına konan reklam kuşakları 8 dakikayı geçemez.

Radyo kuruluşlarının programlı reklam yayınlamaları halinde, programlı reklam yayınlama süresi 30 dakikayı geçemez. Programlı reklam yayınlanmasından itibaren 4 saati geçmedikçe yeni bir programın reklamı yayına konamaz.

Programın bütünlüğü, değeri ve hak sahiplerinin hakları zedelenemeyecek biçimde bir program içinde de reklam kuşağı yerleştirebilir. Şu kadar ki:

Birbirlerinden bağısız bölümleri olan programlarda veya spor ve müzik programlarında ve benzeri yapıda aralar içeren olay ve gösteri programlarında, iki reklam kuşağı arasında en az 30 dakika olmak kaydıyla, sadece devre veya bölüm aralarında reklam yerleştirilebilir.

Konulu filmlerin veya televizyon filmlerinin (diziler, eğlence programları ve belgeseller hariç) süreleri 45 dakikadan sonraki zamanda 30 dakikalık aralıklarla reklam yerleştirebilir.

Haber bültenleri, kültür, sanat programları ve çocuk programların 45 dakikadan kısa oldukları takdirde reklamla kesilemez.

Haber bültenleri, kültür, sanat programları ve çocuk programlarının 45 dakikadan uzun sürmesi halinde programın başlamasından itibaren en az 45 dakika geçmesi şartıyla, her 30 dakikalık bölüm arasına, reklam konmak üzere programlar kesilebilir.

Güncel programların 30 dakikadan uzun sürmesi halinde, programın başlamasından itibaren en az 30 dakika geçmesi şartıyla, her 20 dakikalık bölüm arasına, reklam konmak üzere programlar kesilebilir.

Programların reklamla kesilmesi halinde konan reklamların süresi 5 dakikayı geçemez.

Dini tören yayınları ve canlı olarak (naklen) yayınlanan spor müsabakaları program yayını süresince reklamla kesilemez.

Özel tanıtıcı reklamlar 5 dakikalık süreyi geçmemek üzere ancak bağımsız iki program arasında yayınlanabilir.

Çocuklara yönelik programlarda, reklama aykırı süre bir saatlik yayın süresinde 6 dakikayı geçemez.

Haber bültenleri, güncel programlar, kültür, sanat programları kültür sanat programları, dini programlar ve çocuk programlarına alt yazı, logo ve çerçeveler

kullanılmak suretiyle reklam yerleştirilemez. Bunun dışında alt yazı logo ve çerçeveler kullanılarak yayınlanacak reklamlarda, reklam alanı görüntü alanının %20'sini, ekranın dört kenarını çevreleyen reklamlar için görüntü alanının %40'ını aşamaz. Bu gibi hallerde konacak reklamın süresi 8 saniyeyi geçmez ve yerleştirme sıklığı 10 dakikadan kısa olamaz.

▪ Yasa Madde 5 (15)

Radyo ve televizyon yayınları kamu hizmeti anlayışı içerisinde aşağıdaki ilkeler uygun olarak yapılır:

(15) Aksi, yargı kararlarıyla kesinleşmedikçe hiç kimseyi suçlu olarak ilan etmemek:

▪ Yasa Madde 32 (1)

Reklamı Yasaklanan Ürün ve Hizmetler

(1) Aşağıda sayılan mal ve hizmetlerin reklamları yasaktır:

(A) Alkol, tütün ve tütün mamulleri;

(B) İlgili Bakanlıkça reçete ile satışına izin verilen her türlü ilaç ve tedaviler;

(C) Falcı, tarot, medyum, astrolog ve her türlü benzerlerinin verdikleri hizmetleri;

(Ç) Eş bulma hizmetleri ve buna benzer hizmetlerle, savaş, dövüş ve her türlü çatışma araç ve gereçleri;

(D) Kumar, her türlü müşterek bahis oynatan yerler ve bu yerlerin verdiği her türlü hizmetle, benzeri yerleri işletenlerin verdikleri hizmetler,

(E) Başka yasalar ve tüzüklerle yasaklanmış ürün ve hizmetlerin reklamları.

▪ Yasa Madde 5 (7)

Radyo ve televizyon yayınları kamu hizmeti anlayışı içerisinde aşağıdaki ilkeler uygun olarak yapılır:

(7) Toplum şiddet, terör ve etnik ayrımcılığa sevk eden ve toplumda nefret duyguları oluşturacak yayınlara imkân vermemek.

Yukarıda bahsi geçen maddeler YYK tarafından uygulanan uyarı ve cezalarda en çok bahsi geçen maddelerdir. Söz konusu bu maddelerin dışında uyulması gereken yayın ilkeleri kuralları da vardır” (KKTC Yayın Yüksek Kurulu, 2010).

4. İÇERİK ANALİZLERİ

4.1. Özel Kanallarda TV Haberciliğinde Etik Kavramı Üzerine Analiz Çalışması ve Sonuçları

4.1.1. Genç TV Ana Haber Bülteni

1.gün; 1 Kasım 2010 Genç TV Ana Haber Bülteni İçerik Analizi

- Ana haber sponsorunun reklamının ardından ekrana saat çıkıyor ve 19.00'ı gösterdiğinde Genç TV Ana Haber jeneriği ekrana geliyor. Jeneriğin hemen ardından haber özetlerine yer verildiği gözlenmektedir.

1.haberde; ‘canlı telefon bağlantısı’ kurularak Genç TV haber müdürü Fatma Kışmir'e bağlandı. Ekranın alt kısmında kırmızı şeridin içerisine yazılan telefon bağlantısı yazısı ve hemen altında kimin bağlandığı göze çarpmaktadır. Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu ile Rum Yönetimi Başkanı Dimitris Hristofyas, Kıbrıs müzakereleri çerçevesinde yeniden bir araya geldikleri aktarıldı. Telefon görüşmesinin ardından spikerin konuyla alakalı olarak kendi yorumu karşımıza çıkmaktadır. Bu haber; 03.99 saniye sürmektedir.

2.haberde; bir önceki haberde olduğu gibi ‘canlı telefon bağlantısıyla’ devam edilmiştir. Burada amaçlanan habere hareket ve heyecan katmak ve dikkat çekmektir. Kıbrıs Genç TV haber muhabiri Yudum Altay'ın bağlandığı telefon görüşmesi sırasında Cumhurbaşkanı Eroğlu'nun Ankara dönüşü Saray'da yaptığı basın açıklaması aktarıldı. Ancak burada dikkat çekici nokta muhabirin isteksiz gibi haberi aktarmasıydı. Bu haber; 01.41 saniye sürmektedir.

3.haberde; Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Başkanı (AKPM) ve AKP Antalya Milletvekili Mevlüt Çavuşoğlu geldiği Güney Kıbrıs'ta Rum Yönetimi Başkanı Dimitris Hristofyas ve Demokrat Parti Başkanı Marios Karoyan'la görüştüğü anons edildi. “AKPM BAŞKANI ÇAVUŞOĞLU” alt yazısı kullanılan haberde Rum Başkanlık köşkünden görüntüler aktarıldı. Haberde üzerine basılarak söylenen AB ve Kıbrıs görüşmeleri oldu. Bu haber; 02.45 saniye sürmektedir.

4.haberde; önceki habere bağlantılı olarak Çavuşoğlu Rum kesimindeki görüşmelerini tamamlayarak Kuzey Kıbrıs Türk kesimine geçtiği aktarılırken “AKP MİLLETVEKİLİ MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU KKTC'YE GELDİ” alt yazısı kullanıldı. Sınır kapısından geçişi sırasında görüntülenen Çavuşoğlu’nun Kuzeye gelişi basın tarafından büyük yankı uyandırdı. Bu haberin nitelik taşımasının en önemli tarafı ise iki toplum arasında yaşanan siyasi kaygı ve tartışmalara cevap verme ve güç gösterisi olarak yansıtılmak istenmesidir. Bu haber; 02.16 saniye sürmektedir.

5.haberde; Ankara'da yapılan Kıbrıs zirvesi konuydu. Görüntü üzerine “EROĞLU'NUN ANKARA ZİYARETİ” alt yazısı verilmiştir. Görüntülerde Cumhurbaşkanlığı'na ait özel uçağın görüntülerine ve Ankara’daki toplantıda alınan görüntülere yer verildi. Bu haber; 01.87 saniye sürmektedir.

6.haberde; Kıbrıs Genç TV'nin yayın organlarından biri olan First FM'in 14'üncü yaşının kutlandığı Gökhan Altın'ın sunduğu ‘Sabah Dosyası’ programına katılan Ertan Birinci'nin konuşmasından görüntüler ekrana gelirken haberde “FIRST FM 14. YAŞINDA, TEŞEKKÜRLER KKTC HALKI” alt yazısı kullanıldı. “Kıbrıs Türk Basını mücadele basınıdır” diyen Ertan Birinci'nin konuşmasında bu günlere gelebilmek için çok çaba sarf edildiği ve başarının zor şartlarda elde edildiği vurgulanmaktadır. First FM'in ismi defalarca tekrarlandı. Reklam filmi etkisi yaratıldı. Bu haber; 12.73 saniye sürmektedir.

7.haberde; yine üst habere bağlantılı olarak First FM'e verilen ödül anons edildi. “KKTC'NİN İLK ÖZEL RADYOSU 14 YAŞINDA” alt yazısına yer verildi. Haberde Ertan Birinci ve First FM'in reklamı yapıldı. “Bu halk tam 14 yıldır kesintisiz konuşuyor” yazısı üst sesle de tekrarlanırken ekrana gelen mikrofonun üzerindeki yazılar büyük fontlarla yazılmıştır. Olayı izleyicinin gözüne sokmak çabası vardır. “KKTC'NİN SESİNİ DÜNYA'YA DUYURMA ÖDÜLÜ” alt yazısında dikkat çeken bir başka başlıktır. Abartılı haber anlayışı gözlenmektedir. Bu haber; 01.28 saniye sürmektedir.

8.haberde; Kıbrıs Türk Öğretmen Sendikası'nın, UBP Hükümetinin politikalarına karşı tepki göstermek amacıyla 10'u Lefkoşa Merkez ilkokulu olmak üzere 23 ilkokul ve Atatürk Öğretmen Akademisinde (AÖA) grev yapacakları duyuruldu. “YARIN GREV VAR” alt yazısı kullanılan haberde grevin yapılacağı okullardan görüntüler ekrana geldi. Bu haber; 01.68 saniye sürmektedir.

9.haberde; Kıbrıs Türk Orta Eğitim Öğretmenler Sendikası'nın (KTOÖS) yapacağı grev hakkında yapılan anonsta “KTOÖS 2 SAATLİK GREV YAPACAK” alt yazısı ile birlikte sendika başkanının açıklamaları ekrana geldi. Haber; 00.97 saniye sürmektedir.

10.haberde; Kıbrıs Türk Telekomünikasyon Çalışanları Sendikası (TEL-SEN) Sendikal Platform'un kamu çalışanlarının özlük haklarını düzenleyen yasayı protesto etmek amacıyla düzenlenecek grev “TEL-SEN GREV KARARI ALDI” alt yazısıyla daha önce yapılan grev görüntüleri ekrana getirildi. Bu haber; 00.48 saniye sürmektedir.

11.haberde; Gümrük Çalışanları Sendikası (GÜÇ-SEN), Eylül ayındaki ek çalışma ödeneklerinin yasal sürede ödenmemesi üzerine saat 17.00'den sonra Gümrük Dairesi'nin görev yaptığı tüm birimlerinde ek çalışma kabul etmeyecekleri açıklandı. “GÜÇ-SEN YARIKİ GREV VE MİTINGE KATILACAK” alt yazısıyla ekrana geldi. Haberde Güç-sen başkanının yaptığı açıklama yer aldı. Bu haber; 01.57 saniye sürmektedir.

12.haberde; Birleşik Taksiciler Birliği'nin devletle herhangi bir uzlaşmaya varamadıkları belirtilmektedir. Yazıda “BİRLEŞİK TAKSİCİLER BİRLİĞİ EYLEMLERİNİ SÜRDÜRME KARARI ALDI” denilmektedir. Haberde polis, taksi ve arbede görüntüleri yer almaktadır. Bu haber; 01.33 saniye sürmektedir.

13.haberde; Kamu İşçileri Sendikası (Kamu-iş) yapılacak olan grevleri Maliye Bakanı Tatar'a aktardı. Ancak Tatar toplantıda herkesi sağduyuya davet ettiğini yineledi. Yazıda “KAMU-İŞ MALİYE BAKANİ TATAR İLE GÖRÜŞTÜ” denilmektedir. Bu haber; 01.78 saniye sürmektedir.

14.haberde; Zorlu Töre kabulde yaptığı konuşmada “hayvancılığın bel kemiği” diye nitelediği veterinerlerin önemini vurguladığı duyurulmaktadır. Hayvanlar aracılığıyla bulaşabilecek hatalıklara değinildi. Aynı haber içerisinde Zorlu Töre'nin Doğancı Hayvan Üreticiler Birliği kabulü ekrana geldi. “KIBRIS TÜRK VETERİNER HEKİMLER BİRLİĞİ BAKAN TÖRE İLE GÖRÜŞTÜ” alt yazısı ile verilen haber; 04.17 saniye sürmektedir.

15.haberde; yeni tuğla fabrikasının ile ilgilidir. “EKONOMİ BAKANİ SUNAT ATUN GÜRDAĞ GRUBUN YENİ TUĞLA FABRİKASINI ZİYARET ETTİ” alt

yazısı ile verilirken haber tuğla fabrikasında çekilen görüntülerle devam etmektedir. Teknolojinin en ileri imkânlarının bulunduğu anonsu yapılan fabrikanın reklam amaçlı haberinin yapıldığı göze çarpmaktadır. Bu haber; 02.06 saniye sürmektedir.

16.haberde; “FİKRİN VE HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ HAREKETİ RUMLARIN MÜLKİYET DAVALARINI DEĞERLENDİRDİ” alt yazısı yer aldı. Avukat Barış Mamalı'nın açıklamaları ekrana geldi. Bu haber; 01.07 saniye sürmektedir.

17.haberde; Kuruova ve Dipkarpaz'da kanunsuz avlanan 6 kişiye yasal işlem başlatıldığı bildirildi. Yazıda “BÜYÜK AV KANUNSUZ AVLANAN 6 KİŞİYE YASAL İŞLEM” denilmektedir. Ekrana KKTC av haritası ve avcı görüntüleri getirildi. Bu haber; 00.37 saniye sürmektedir.

18.haberde; “HRİSTOFYAS; “TÜRKİYE ÇÖZÜME HAZIR DEĞİL” alt başlığı yer almaktadır. Hristofyas'ın görüntüleri ekrana gelmektedir. Bu haber; 01.73 saniye sürmektedir.

19.haberde; “BAĞDAT'TA BİR KİLİSEYE SALDIRI 17 ÖLÜ 36 YARALI” alt yazısı verilmektedir. Haberde Bağdat'ta meydana gelen patlamaya ve patlama sırasında yaralanan kişilerin görüntüleri geldi. İnsanların yüzlerinde endişe ve korku ifadeleri yer almaktadır. Bu haber; 00.99 saniye sürmektedir.

20.haberde; yine Dünya'dan bir haberle devam edilmektedir. Sıradaki haber “31 EKİM NEW YORK'TA CADILAR BAYRAMI” alt yazısıyla sunulmaktadır. Ekrana cadılar bayramı kutlamaları ve ilginç kostümler giyen insanlar getirildi. Bu haber; 01.08 saniye sürmektedir.

2.gün 2 Kasım 2010 Genç TV Ana Haber Bülteni İçerik Analizi

1.haberde; sendikal platformun yaptığı eylemde kalabalık ve çok sesli ortam görüntülerinin yer almaktadır. “SENDİKAL PLATFORM EYLEM YAPTI” alt yazısı ile verilmektedir. Konu siyasi boyuta çevrilmektedir. Bu haber; 06.55 saniye sürmektedir.

2.haberde; Ali Kışmır'ın sunduğu “Kıbrıs Dosyası” programından görüntüler yer alırken programa telefon bağlantısıyla katılan Hür İşçi Sendikaları Federasyonu (Hür-İş) Başkanı'nın açıklamaları ve programdan görüntüler ekrana geldi. “SENDİKAL PLATFORM HÜR-İŞ EYLEME KATILMAYACAK” alt yazısıyla aktarılmaktadır. Bu haber; 02.94 saniye sürmektedir.

3.haberde; “AKPM BAŞKANI MEVLUT ÇAVUŞOĞLU KKTC'DE TEMASLARDA BULUNDU” üst yazısıyla aktarılırken KKTC'ye gelişinden bahsedilen milletvekilinin kaldığı otelin adı deşifre edilerek reklam kurgusu yapılmıştır. Milletvekilinin gün içerisinde yaptığı görüşmelerden derlenen detay görüntülere ve röportajlara yer verilmiştir. Haber; 04.54 saniye sürmektedir.

4.haberde; önceki habere bağlı olarak Çavuşoğlu UBP'nin parti meclisi binasında Başbakan İrsen Küçük ile de yaptığı görüşmelerin ayrıntıları ekrana geldi. “MEVLUT ÇAVUŞOĞLU BAŞBAKAN İRSEN KÜÇÜK İLE GÖRÜŞTÜ” üst yazısı verilen haberde Dışişleri Bakanı'nın da orada bulunmasına dikkat çekildi. Haber; parti meclisi binasında çekilen görüntülerle devam etmektedir. Bu haber; 03.11 saniye sürmektedir.

5.haberde; “CUMHURBAŞKANI EROĞLU, AKPM BAŞKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU'NU KABUL ETTİ” üst yazısı ile yer almaktadır. AKPM Başkanı Çavuşoğlu Kıbrıs'a gerçekleştirdiği resmi ziyaret çerçevesinde iki toplum lideriyle de görüşerek müzakere süreciyle ilgili görüşlerini almaya çalıştığını belirttiği haberde Cumhurbaşkanlığı'nda yapılan görüşmeden kareler ekrana yansımaktadır. Haber; 02.83 saniye sürmektedir.

6.haberde; “LEDRA PALACE ÇAVUŞOĞLU DİNİ BAŞKANLARLA BİR ARAYA GELDİ” üst yazısı ile aktarılırken iki toplumun dini liderleriyle yapılan toplantıda dini liderlerin ve Çavuşoğlu'nun görüntüleri yer almaktadır. Haber; 06.36 saniye sürmektedir.

7.haberde; “ÇAVUŞOĞLU ONURUNA YEMEK” üst yazısının yanı sıra “BOZER GİRNE'DE YEMEK DÜZENLEDİ” alt yazısı yer almaktadır. TC kimlikli bir Milletvekilinin Rum kesiminden KKTC'ye geçmesi basın ilgi odağı olmakla birlikte devletin bakanlarını da paniğe soktuğu görülmektedir. Gündemi belirleyen Çavuşoğlu'nun yemekte yaptığı konuşma ekrana gelmektedir. Haber olağan dışı bir haber kurgusuna sokulmak istenmektedir. Bu haber; 02.75 saniye sürmektedir.

○ 37 saniye süren haber özetleri ekrana geldi.

8.haberde; “EKONOMİ BAKANI ATUN SANAYİ ODASI'NI ZİYARET ETTİ” yazısı ile verilirken ülke ekonomisinin iyileştirilmesi yönünde Sanayi Odası'nda yapılan toplantıya dair görüntüler ekrana geldi. Haber; 02.16 saniye sürmektedir.

9.haberde; “ BAKAN ATUN TİCARET ODASI'NI ZİYARET ETTİ” alt yazısı yer alırken Ticaret Odası’ndan görüntüler ekrana geldi. Haber; 01.59 saniye sürmektedir.

10.haberde; “KAPILARI AÇIN İNSİYATİFİ” üst başlığı kullanılırken “TALAT'I ZİYARET ETTİ” alt yazısı da yer almaktadır. Kıbrıs Türk Mimar Mühendisler Odası Birliğinde gerçekleşen ziyarette “Ledra Komitesi ve Pirgo-Limnidi Komitesi” üyelerininde bulunduğu toplantıdan görüntüler ekrana geldi. Haber; 01.75 saniye sürmektedir.

11.haberde; “BAKAN ÖZGÜRGÜN: RUM LİDERLİĞİ OLUMLU ATMOSFERİ ZEHİRLİYOR” alt yazısına yer verilmektedir. Müzakerelerin 2010 yılı için son yıl olmasını temenni ettiği toplantıda Hüseyin Özgürgün’ün görüntüleri ekrana gelmektedir. Haber; 01.90 saniye sürmektedir.

12.haberde; KKTC ANKARA BÜYÜKELÇİSİ LAKADAMYALI GÜLE GÜVEN MEKTUBUNU SUNDU” alt yazısı ile Köşk'te çekilen fotoğraf kareleri ekrana gelmektedir. Lakadamyalı'nın eşinin de ona refakat ettiğinin altı çizilmektedir. Haber; 00.94 saniye sürmektedir.

13.haberde; Kıbrıs'ın ilk büyük alveriş merkezi olma özelliği taşıyacağı 2012 sonunda hazır olacağının altı çizilen merkezin tanıtımı magazin haber olarak nitelendirilebilir. “DEV ALIŞVERİŞ VE EĞLENCE MERKEZİ” alt yazısı ile verilirken, iş adamlarının da bulunduğu toplantıdan görüntüler yer almaktadır. Haber; 03.13 saniye sürmektedir.

14.haberde; “TURİZMCİLER ORTAK AÇIKLAMA YAPTI HAVAYOLU ULAŞIMININ ÇÖZÜLMESİNİ İSTEDİ” üst yazısına yer verildi. Kıbrıs Türk Otelciler Birliği (KITOB) Başkanı Mehmet Dolmacı, Kıbrıs Türk Turizm ve Seyehat Acenteleri Birliği (KITSAB) Başkanı Andaç Günay, Kıbrıs Türk Rehberler Birliği (KITREB) Başkanı Hasan Karlıtaş, Kiralık Araba İşletmeleri Birliği (KAİB) Başkanı Kamil Güneş Özalp ve Restoranlar Birliği (RESBİR) Başkanı Ercan Küçük ile örgüt üyelerinin katılımıyla gerçekleşen toplantının saat 12.30'da Acapulco Otel'de yer aldığı belirtilmektedir. Haberde otelin adı deşifre edilerek reklam yapılmıştır. Haberde Girne limanından görüntülere yer verilmiştir. Haber; 01.16 saniye sürmektedir.

15.haberde; Bağımsız Milletvekili Tahsin Ertuğruloğlu'nun Lefkoşa Merit Otel'de düzenlediği basın toplantısı “BAĞIMSIZ MİLLETVEKİLİ ERTUĞRULOĞLU ÇEŞİTLİ KONULARLA İLGİLİ BASIN TOPLANTISI DÜZENLEDİ” alt yazısı ile verilmektedir. Haberde yine bir otelin ismi deşifre edilerek olay reklam boyutuna taşınmıştır. Otel'deki toplantıdan görüntülere de yer verilmektedir. Haber; 04.18 saniye sürmektedir.

16.haberde; “TRAFİK VE ULAŞTIRMA” üst yazısı ile “KOMİSYON TOPLANDI” alt yazısı yer almaktadır. İçişleri ve Yerel Yönetimler Bakanı İlkey Kamil, ülkedeki trafik kazalarının azaltılması çerçevesinde Gazimağusa, İskele ve Karpaz bölgelerinde 11 adet yeni hız tespit kamerasının 8 Kasım'da devreye gireceğini söylemektedir. Haberde, anayol ve trafik lambalarının görüntüleri kullanılmıştır. Haber; 02.06 saniye sürmektedir.

17.haberde; “TEL-SEN, UBP'Yİ ZİYARET ETTİ” üst yazısı ile yer alırken sokakta yapılan grev görüntülerine yer verilmektedir. Bu haber; 01.35 saniye sürmektedir.

18.haberde ; “Kıbrıs Türk Hava Taşıyıcıları Çalışanlar Sendikası (HAVA-SEN) BAŞKANI BURAN ATAKAN” üst yazısı ve “7 ÇALIŞAN'IN İTAATSİZLİKLE SUÇLANMASI KABUL EDİLEMEZ” alt yazısı ile başkanın görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 00.83 saniye sürmektedir.

19.haberde; 5 Parmak Dağları, Kıbrıs Bayrağı, Lefkoşa'dan görüntülere yer verilmektedir. Yazıda “BİYOLOGLAR DERNEĞİ AV GÜNÜ GÖZLEMLER YAPTI” denilmektedir. Haberde av yasaklarına da değinilen haber; 00.82 saniye sürmektedir.

20.haberde; Kıbrıs Türk Turizm ve Seyahat Acenteleri Birliği, 21 - 24 Ekim tarihleri arasında İtalya'nın Rimini kentinde düzenlenen Dünya Seyahat Acenteleri Dernekleri Birleşik Federasyonu 44'üncü Olağan ve Olağanüstü Genel Kurullarında konuk olarak katıldığı aktarılmaktadır. “KITSAB 44.UFTAA'DA (The United Federation of Travel Agents' Associations-Birleşik Seyehat Acenteleri Federasyonu) TEMSİL EDİLDİ” üst yazısının yer aldığı haberde fuar'a katılımıda çekilen fotoğraflardan kareler ekrana yansımaktadır. Haber; 01.01 saniye sürmektedir.

21.haberde; “ABD İSRAİL'E TEKLİF YÖNELTTİ” alt yazısı yer alırken ABD'den görüntüler ekrana gelmektedir. Haber; 00.38 saniye sürmektedir.

22.haberde; “BM’NİN KOSOVA RAPORU: KOSOVA’NIN KUZEYİNDE DURUM CİDDİ VE GERGİN” alt yazısına yer verilirken Birleşmiş Milletler binasından görüntüler ekrana gelmektedir. Haber; 01.02 saniye sürmektedir.

3.gün, 3 Kasım 2010 Genç TV Ana Haber Bülteni İçerik Analizi

- Haber özetleri 00.49 sn. sürmektedir.

1.haberde; ‘canlı telefon bağlantısı’ kurularak Lefkoşa-Gazimağusa anayolunda meydana gelen kaza haberi verilmektedir. Saat 18.00 civarında haber merkezine ulaşan kaza haberiyle sarsıldıklarını ancak ölü olmadığı belirtilerek olayın ciddiyetine vurgu yapılmaya çalışılmaktadır. Telefon bağlantısı gerçekleştirilen Genç TV haber muhabiri olayla ilgili açıklamada bulunurken olay yerinden ulaşan kaza görüntüleri ekrana gelmektedir. Haber; 02.00 saniye sürmektedir.

2.haberde; “CUMHURBAŞKANI EROĞLU: HALKIN ELİNDEN MALININ ALINACAĞI DOĞRU DEĞİL” üst yazısına yer verilirken Eroğlu'nun Cumhurbaşkanlığı Sarayındaki görüntüleri ekrana gelmektedir. Haber; 02.08 saniye sürmektedir.

3.haberde; “Güney malı tutanların malın değerinin üçte birini ödeyeceği” haberlerinin doğru olmadığını bildirerek halkı bilinçlendiren Başbakan Küçük'ün kendi sesinden açıklaması ekrana gelmektedir. Yazıda “BAŞBAKAN KÜÇÜK: GÜNEY MALI TUTANLARLA İLGİLİ YORUMLAR SPEKÜLASYON” denilmektedir. Haber; 02.98 saniye sürmektedir.

4.haberde; “LORDOS DAVASI” üst yazısı ile “DAVADA TÜRKİYE ALEYHİNE KARAR VERİLDİ” alt yazısına yer verilmektedir. Kapalı Maraş bölgesinden görüntüler ekrana gelirken haberlerin çıktığı yabancı gazetelerin görüntülerine de yer verilmektedir. Haber; 02.16 saniye sürmektedir.

5.haberde; Emlakçılar Birliği Başkanının katıldığı bir TV programdan alınan görüntüler ekrana gelmektedir. “EMLAKÇILAR BİRLİĞİ: RUM MALLARINA PARA ÖDENECEĞİ İDDİALARINA AÇIKLAMA” alt yazısı ile verilmektedir. Haberde Sungur taşınmaz mal komisyonu olarak KKTC yasalarına ters düşmeyen bir proje üzerinde çalıştıklarını anlatmaktadır. Haber; 01.15 saniye sürmektedir.

6.haberde; Bakanlar Kurulu iki buçuk saat süren toplantı sonrası, Brucella hastalığının ülkeden yok edilmesi için hastalıklı hayvanların itlaf edilmesi ve

hayvanları itlaf edilecek üreticilerin tazmin edilmesi kararı aldığı aktarılmaktadır. Yazıda “BAKANLAR KURULU AB'A UYUM ÇERÇEVESİNDE 4 YASA TASARISI VE İKİ TÜZÜK ONAYLANDI” denilmektedir. Dışişleri Bakanı Özgürün’ün açıklaması ekrana gelmektedir. Haber; 02.02 saniye sürmektedir.

7.haberde; “DOĞRUDAN TİCARET VE YEŞİL HAT TÜZÜĞÜ EKONOMİ BAKANLIĞI EKONOMİK ÖRGÜTLERLE DEKLERASYON İMZALADI” alt yazısı kullanılırken Ekonomi Bakanının yaptığı açıklamalara ve görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 04.71 saniye sürmektedir.

8.haberde; “TURİZM BAKANI DÜRÜST YENİ TEŞVİK SİSTEMİNİ VE FUAR DÜZENLEMELERİNİ AÇIKLADI” alt yazısı yer alırken, düzenlenecek olan protokol ile Türkiye'nin katılacağı tüm turizm fuarlarında KKTC'nin de temsil edilmesini içereceği aktarılmaktadır. Turizm Bakanı’nın makam odasından görüntülere yer verilmektedir. Haber; 02.25 saniye sürmektedir.

- Haber özetleri 00.30 sn. sürmektedir.

9.haber; Cumhurbaşkanı Eroğlu kabulünde, Bağımsız Milletvekili Tahsin Ertuğruloğlu'nun basın toplantısında kendisine yönelik sözlerini yanıtlamaktadır. Yazıda “ERTUĞRULOĞLU'NUN AÇIKLAMALARI, CUMHURBAŞKANI EROĞLU AÇIKLAMALARI DEĞERLENDİRDİ” denilmektedir. “Tahsin Ertuğruloğlu benim Cumhurbaşkanlığı adaylığım için imza vermiş, ‘Eroğlu kazanırsa halk kazanacak diyen bir kişidir. Şimdiki sözlerinin takdirini halka bırakıyorum’ diyen Eroğlu, “öfkeyle söylenen sözleri rüzgârın alıp götürdüğünü” de söylemektedir. Haberde aynı zamanda “ben, halkıma zarar verecek hiç bir anlaşmaya imza atmadım. Bunun da böyle bilinmesi gerekir. Gizli anlaşma yok. Hepsi meclise gitmiştir. İlk anlaşmam 1986 yılında Sayın Özal ile yapılandır. O gün bugündür bütün anlaşmalar, ülkenin ekonomisinin güçlenmesi içindir...” diyen Eroğlu'nun görüntüleri kendi sesi kullanılarak verilmektedir. Haber; 01.98 saniye sürmektedir.

10.haberde; Cumhurbaşkanlığında saat 17.00'de gerçekleşen görüşmenin basına kapalı yapıldığı, Haspolatta inşası devam eden iki topluma yönelik Yeni Atık su Arıtma Tesisi inşaat alanını Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nun ziyaret edeceği aktarılmaktadır. “AP (Avrupa Parlamentosu) KIBRISLI TÜRKLERLE YÜKSEK SEVİYEDE TEMAS GRUBU CUMHURBAŞKANI EROĞLU’NU ZİYARET

ETTİ” alt yazısı kullanılan haber Cumhurbaşkanlığı Sarayından görüntülerle devam etmektedir. Haber; 00.51 saniye sürmektedir.

11.haberde; Cumhuriyet Meclisi Başkanı Hasan Bozer, Rum tarafını, uzlaşî ruhunu zehirlemekten vazgeçmeye çağırdığı aktarılmaktadır. Yazıda “AKPM BAŞKANI'NIN KKTC ZİYARETİ ve MECLİS BAŞKANI BOZER'DEN AÇIKLAMA” denilmektedir. Haberde; Bozer'in detay görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 02.66 saniye sürmektedir.

12.haberde; Birleşik Kıbrıs Partisi (BKP) Genel Başkanı İzcan, barış görüşmelerinin sınırlar, nüfus, mülkiyet konularında uzun süre tıkanıp kalmaması ve yeni başlıkların açılması gerektiğini söylemektedir. “AKEL (Halkın Emekçi ve İlerici Partisi-Progressive Party of Working People) HEYETİ BKP'Yİ ZİYARET ETTİ” alt yazısına yer verilmektedir. BKP'nin bayrağının görüntülerinin yer aldığı haberde toplantıdan kareler de ekrana yansımaktadır. Haber; 02.19 saniye sürmektedir.

13.haberde; “NEW YORK GÖRÜŞMESİ RUM SİYASİLERİN AÇIKLAMASI” üst başlığı yer alırken Rum siyasilere gelen çelişkili açıklamalarının bulunduğu Rum gazetelerinin görüntüleri yayınlanmaktadır. Haber; 01.09 saniye sürmektedir.

14.haberde; Tüketici Örgütleri Konfederasyonu Başkanı Hasan Yılmaz Işık, düzenlediği basın toplantısında, Tüketicileri Koruma Yasası 2003 yılında yürürlüğe girmesine karşın AB'nin de öncelikli ilke ve amaçlarından olan tüketicileri koruma konusunda hükümetlerin bugüne kadar hiç bir icraatta bulunmadıklarını öne sürmektedir. Yazıda “TÜKETİCİ ÖRGÜTLERİ KONFEDERASYONU IŞIK: “ÖZELLEŞTİRME KAÇINILMAZDIR, DESTEKLİYORUZ...” denilmektedir. Düzenlenen basın toplantısından görüntüler yer alırken, toplantı açık havada gerçekleştirilmektedir. Haber; 04.44 saniye sürmektedir.

15.haberde; “VATANDAŞA MAKUL SÜREDE HİZMET VERİLMELİ” alt yazısına yer verilirken, Ombudsman Feridun Önsav, Güney göçmeni Ahmet Cemal Karşılı adlı vatandaşın şikâyetiyle ilgili raporunda, eşiyle müşterek tapu almak için Tapu ve Kadastro Dairesi'ne başvuran Karşılı'nın yaşadığı süreci özetlemektedir. Haberde; Lefkoşa'dan görüntülere yer verildi. Haber; 01.82 saniye sürmektedir.

16.haberde; “HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ KOMİTE BİR YASA TASARISI VE İKİ KARAR TASARISI ONAYLADI” alt yazısı yer almaktadır.

Komite toplantısına UBP Milletvekili Şerife Ünverdi başkanlığında UBP Milletvekili Ali Rıza Usluer ile CTP milletvekilleri Kadri Fellahoğlu ve Salih İzbul'un da katıldığı aktarılmaktadır. Haberde meclis görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 01.21 saniye sürmektedir.

17.haberde; “TURKCELL TRAFİK EĞİTİM PARKI” alt yazısına yer verilmektedir. Trafik Kazalarını Önleme Derneği'nin Milli Eğitim ve İçişleri Bakanlıkları ile koordine ederek çalıştırdığı Trafik Eğitim Parkının ilk konuklarının Lefkoşa Atatürk İlkokulu 3'üncü sınıf öğrencileri olduğu aktarılmaktadır. Öğrencilerin ders görüntülerinin yanı sıra Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Çavuşoğlu ile yapılan röportajda yer verilmektedir. Haber; 02.94 saniye sürmektedir.

18.haberde; Güç-Sen Başkanı Memduh Çetonun görüntüsü ekrana gelirken “EYLÜL AYI EK ÇALIŞMA ÖDEMELERİ” ve “GÜÇ-SEN GREVLERİNİ CUMA'YA KADAR ASKIYA ALDI” alt başlıkları kullanılmaktadır. Haber; 01.11 saniye sürmektedir.

19.haberde; “İNGİLİZ RİCHARD CHAMBERLAIN CUMHURBAŞKANI EROĞLU'NA KİTABI HEDİYE ETTİ” üst yazısı yer alırken Chamberlain'in, Cumhurbaşkanı Eroğlu'nu ziyaret ederek, kitabını takdim ettiği ayrıca, bir kitabını, kaplumbağalar yararına açık artırmada satışa sunulmak üzere Cumhurbaşkanı Eroğlu'na imzalattığı aktarılmaktadır. İkilinin yaptığı görüşmeler ekrana gelmektedir. Haber; 00.95 saniye sürmektedir.

20.haberde; işyerinden istifalarını basın toplantısıyla açıklayan yaklaşık 10 basın emekçisi, günde 14 saati bulan çalışma koşullarında sosyal güvenlik olmadan ve son 4 aydan beri de maaş almadan çalıştıklarını anlatmaktadırlar. Yazıda “BASIN EMEKÇİLERİ ZOR DURUMDA AVRASYA TV ÇALIŞANLARI İSTİFA ETTİ” denilmektedir. Dış Basın Birliğinde düzenlenen basın toplantısında Birlik Başkanı Fevzi Tanpınar'ın da destek verdiği açıklanmaktadır. Haberde; açıklamanın yapıldığı toplantı salonundan görüntüler yer almaktadır. Haber; 01.89 saniye sürmektedir.

21.haberde; Mehmet Reis Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezinde gerçekleştirilen törende, Hilmi, Kıbrıs Türk Ortopedik Özürlüler Derneği (KTOÖD) Başkanı Mustafa Çelik ve Kanser Hastalarına Yardım Derneği (KHYD) Başkanı Raziye Kocaismail'e Almanya'dan getirdiği malzemeleri teslim ettiği

belirlenmektedir. Haberde; ihtiyacı olan vatandaşların ulaşmaları için telefon numaraları verilirken Hilmi'nin konuşması ekrana gelmektedir. Yazıda “TURGAY HİLMİ KTOÖD VE KHYD'YE BAĞIŞ YAPTI” denilmektedir. Haber; 04.04 saniye sürmektedir.

- Reklam Arası: 03.97 saniye sürdü.

22.haberde; balık denince akla gelen restoranlardan biri olarak anons edilen ve uzun süredir kapalı bulunan Sezai Yelken Restaurant'ın yeniden müşterilerine hizmet vermeye başladığı aktarılmaktadır. Yazıda “120 CM. BOYUNDA BEYAZ LÂHOS SEZAI KIRAÇOĞLU YENİDEN DENİZLERE DÖNDÜ” denilirken adı geçen restoran'ın reklamı yapılmaktadır. Haberde tutulan balığın kesim anı ve restoran sahibinin konuşmaları ekrana gelmektedir. Haberde; ses efektleri de kullanılmaktadır. Haber; 01.94 saniye sürmektedir.

23.haberde; “ACI KAYIP AKİLE NAZİF AKINCI VEFAT ETTİ” alt yazısı yer almaktadır. Bakan olarak görev yapan Mustafa Akıncı'nın annesi Akile Nazif Akıncı'nın hayatını kaybettiği belirtilen haberde ölen kişinin gazetede çıkan ölüm ilanı gösterilerek kişi deşifre edilmektedir. Haber; 00.24 saniye sürmektedir.

24.haberde; gazeteci yazar Hasan Hastürer'in ablası olduğunun altı çizilen “LONDRA, GÖZYAŞLARI NESLİHAN MUSTAFA İÇİN” denilen alt yazı yer almaktadır. Haberde; ölen kişinin daha önce çekilmiş olan fotoğrafı yer aldı. Haber; 00.86 saniye sürmektedir.

25.haberde; Türkiye Devlet Bakanı ve Baş Müzakereci Egemen Bağış, Türkiye Avrupa Birliği'ne tam üye olduğunda, Avrupa'nın sorunlarının yarısının çözüleceğini kaydettiği haber DHA (Doğan Haber Ajansı) tarafından görüntülenmektedir. Yazıda “EGEMEN BAĞIŞ TÜRKYE'NİN AB SÜRECİNİ DEĞERLENDİRDİ” denilmektedir. Görüntülerde Bakanın konuşmaları yer almaktadır ve üst ses kullanılmıştır. Haber; 02.15 saniye sürmektedir.

26.haberde; “BAĞDAT KAN GÖLÜNE DÖNDÜ” alt yazısı kullanılırken, Irak'ın başkenti Bağdat'ta düzenlenen ve 76 kişinin öldüğü bombalı saldırılar bildirilmektedir. Haberde; ambulans ve itfaiye araçlarının da bulunduğu olay yeri görüntüleri aktarılmaktadır. Haberin bir Arap kanalından alındığında ekranda yazan Arapça harflerden anlaşılmaktadır. Haber; 01.01 saniye sürmektedir.

27.haberde; “BAĞDAT'A SALDIRI” üst yazısı kullanılırken “ABD VE İNGİLTERE'DEN KINAMA” alt yazısı da yer almaktadır. Saldırı sonrası çekilen, insanların yüzlerinde panik ve korku ifadelerinin de bulunduğu görüntüler yayınlanmaktadır. Haber; 00.99 saniye sürmektedir.

28.haberde; “SAKİNE MUHAMMEDİ AŞTİYANİ'Yİ İDAM ETME PLANI” ve “ABD PLANI SERT BİR DİLLE KINADI” yazıları kullanılmaktadır. Ekrana Beyaz Saray'dan görüntüler yansırken, idam edilmek istenen bayanın fotoğrafı da izleyicinin gözüne sokulmak istenmektedir. Haber; 00.92 saniye sürmektedir.

29.haberde; son dakika haberi olarak “TRAFİK KAZASI, BİLANÇO AĞIR” ve “1 ÖLÜ, 1 YARALI” ifadeleri kullanılmaktadır. Haberde konu abartılarak sanki 10'dan fazla kişi ölmüşçesine bilanço ağır yazısı kullanılarak izleyici üzerinde panik etkisi yaratılmak amaçlanmaktadır. Olaya karışan kişilerin isimleri açıklanırken spikerin aktarmakta olduğu haberde herhangi bir görüntü kullanılmamaktadır. Haber; 00.73 saniye sürmektedir.

30.haberde; “ABD'DE ARA SEÇİM” ve “DEMOKRATLAR MECLİS'TE ÇOĞUNLUĞU KAYBETTİ” alt yazıları yer alırken, Senato ve Obama'nın görüntüleri yer almaktadır. Haber; 01.38 saniye sürmektedir.

31.haberde; Almanya Başbakanı Angela Merkel Brüksel'de resmi temaslarda bulunurken, Almanya'daki Başbakanlık binasına bombalı paket paniği yaşandığı bildirilmektedir. Yazıda “ALMANYA”, “MERKEL'E BOMBALI PAKET GÖNDERDİLER” denilmektedir. Haberde başbakanlık görüntülerinin yanı sıra Alman polisinin de görüntüleri kullanılırken Başbakan'ın detay görüntülerine de yer verilmektedir. Haber; 01.73 saniye sürmektedir.

- Bültenin sonunda yeniden haber özetleri ekrana geldi. 00.99 saniye sürdü.
- Sponsor reklamlarının da yer aldığı para-borsa hattı, hava durumu ve spor haberleri toplam 02.64 saniye sürdü.
- Ana Haber Bülteni saat 19.00'dan 20.02'ye kadar sürdü.

4.gün 4 Kasım 2010 Genç TV Ana Haber Bülteni İçerik Analizi

1.haberde; yollarda can pazarı yaşandı diye nitelendirilen “BOSTANCI'DA KAZA

İSMAİL ÇETİN HAYATINI KAYBETTİ” ve “ HASPOLAT YAZKINLARINDA KAZA”, “HAMİYET GÖRGÜ VE EFE GEVREK AĞIR YARALI” alt yazılarıyla ekrana gelen iki ayrı haber verilmektedir. Haberde; olayla ilgili gazete haberlerine ve kaza yeri görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 02.16 saniye sürmektedir.

2.haberde; “CUMHURBAŞKANI EROĞLU BM GENEL SEKRETERİ BAN'A MEKTUP GÖNDERDİ” alt yazısı kullanılmaktadır. Eroğlu'nun konuşmaları ve AA'dan (Anadolu Ajansı) alınan görüntüler ekrana gelmektedir. Haber; 03.78 saniye sürmektedir.

3.haberde; Hristofyas'ın ve Rum gazetelerinin görüntüleri yer almaktadır. Yazıda “ÜÇLÜ GÖRÜŞME: HRISTOFYAS, PARTİ BAŞKANLARI TOPLANTISI YAPACAK” denilmektedir. Haber; 01.09 saniye sürmektedir.

4.haberde; “CUMHURBAŞKANLIĞI HALK KONSEYİ'NİN İLK TOPLANTISI CUMARTESİ YAPILACAK” alt yazısı yer alırken Cumhurbaşkanı'nın görüntülerine yer verilen haber üst sesle aktarılmaktadır. Haber; 00.99 saniye sürmektedir.

5.haberde; “HASPOLAT'TA ATIK SU ARITMA TESİSİ”, “ TÖRENE AP TEMAS GRUBU ÜYELERİ DE KATILDI” alt yazıları yer almaktadır. Törene katılanların görüntülerinin yanı sıra açılış görüntüleri ses efektleri kullanılarak verilmektedir. Haber; 01.64 saniye sürmektedir.

- Ana haber jeneriği ve haber özetleri 00.34 saniye sürdü.

6.haberde; “SENDİKAL PLATFORM MAAŞLARLA İLGİLİ YASAYI ŞİKÂYET KARARI ALDI” alt yazısına ter verilirken ekrana daha önce mahkemeler önünde yapılan eylemlerden görüntüler gelmektedir. Haber; 01.21 saniye sürmektedir.

7.haberde; KTAMS tarafından düzenlenen konferans Türkiye Sağlık Emekçileri Sendikası Başkanı Bedriye Yorgun ve Ekonomist Dr. Gaye Yılmazın ekrana gelen görüntüleriyle kendi seslerinden de aktarım yapılarak sunulmaktadır. Konferans'ın KTAMS toplantı salonunda gerçekleştirildiği bildirilen haberde konferanstan görüntüler de aktarılmaktadır. Yazıda “ÖZELLEŞTİRME KONUSU KTAMS ÖZELLEŞTİRME İLE İLGİLİ KONFERANS VERDİ” denilmektedir. Haber; 02.86 saniye sürmektedir.

8.haberde; KTÖS, mülkiyet rejiminin bedelini Ganimetçiler ve Türkiye'nin ödemesi gerektiğini iddia ettiği aktarılan haberde Genel Sekreter'in açıklama yaptığı görüntüler aktarılmaktadır. “KTÖS: MÜLKİYET REJİMİNİN BEDELİNİ TÜRKİYE ÖDEMELİ” alt yazısı yer almaktadır. Haber; 00.81 saniye sürmektedir.

9.haberde; “GREV: DAÜ-SEN (Doğu Akdeniz Üniversitesi Akademik Personel Sendikası) YARIN GREV YAPACAK” alt yazısı il verilirken Doğu Akdeniz Üniversitesi'nden ve Gazimağusa'dan görüntüler aktarılmaktadır. Haber; 01.04 saniye sürmektedir.

10.haberde; Sağlık-Sen'in (Sağlık İşçileri Sendikası) 1 Aralık'ta yürürlüğe girecek tek mesainin yaratacağı fazla çalışma saatleriyle ilgili olarak Sağlık Bakanlığını acil önlem almaya çağırdığı ve “TEK MESAI SAĞLIK-SEN ACİL ÖNLEM ALINMASINI İSTEDİ” alt yazısı yer almaktadır. Haberde Sağlık-Sen Başkanı'nın açıklama yaptığı görüşmeler üst ses tarafından aktarılmaktadır. Haber; 00.77 saniye sürmektedir.

11.haberde; “CUMHURİYET MECLİSİ GENEL KURULU 9-30 KASIM ARASINDA PAZARTESİ GÜNÜ TOPLANACAK” alt yazısına yer verilirken, Meclis'ten görüntüler yer almaktadır. Meclis kapısı ve ana kapı girişindeki tabela ekrana gelmektedir. Haber; 00.94 saniye sürmektedir.

12.haberde; İçişleri ve Yerel Yönetimler Bakanı İlkey Kamil, yeni bir nüfus sayımının mutlaka gerekli olduğunu vurgulamaktadır. Cumhuriyet Meclisi kurulunda yapılan görüşmelerden görüntüler aktarılırken, “NÜSUF KONUSU KAMİL: YENİ BİR NÜFUS SAYIMI GEREKİR” alt yazısı yer almaktadır. Haber; 01.06 saniye sürmektedir.

13.haberde; “ÇALIŞMA BAKANI TOKEL: ASGARİ ÜCRET KISA ZAMANDA BELİRLENMELİ” alt yazısı kullanılmaktadır. Tokel, Cumhuriyet Meclisi Genel Kurulu'nda eleştirileri yanıtlamak üzere yaptığı konuşmada, Hükümet'in, asgari ücretle ilgili görüşmelerin bırakıldığı yerden devam etmesi için girişim yapacağını belirtmektedir. Genel Kurul'da kürsüde açıklama yapan Bakan'ın görüntüleri üst sesle aktarılmaktadır. Haber; 01.03 saniye sürmektedir.

14.haberde; UBP Bağımsız Milletvekili Tahsin Ertuğruloğlu'nun “bir takım çevrelerin telkinleri ve kendi şahsi hırsları uğruna Ulusal Birlik Partisi'nin tümüne

yalanlarla saldırmakta olduğunu” savunduğu belirtilmektedir. Haberde; ekran ikiye bölünerek Ertuğruloğlu'nun ve UBP binasının görüntüleri aktarılmaktadır. Yazıda “UBP ERTUĞRULOĞLU'NU ELEŞTİRDİ” denilmektedir. Haberde yine üst ses kullanılmaktadır. Haber; 01.95 saniye sürmektedir.

15.haberde; “HALK SAĞLIĞI TABİPLERDEN BASIN AÇIKLAMASI” alt yazısı yer almaktadır. Haber; açıklama yapan yetkilinin kendi sesinden verilirken, üst seste kullanılmaktadır. Ekrana basın toplantısından alınan görüntüler yansıtılmaktadır. Haber; 02.37 saniye sürmektedir.

16.haberde; Gaziveren Köyü'nde 15 hayvanını hastalıktan yitiren hayvan yetiştiricisi Hasan Yünel, hayvanlarının Brusella'dan öldüğünü tahmin ettiğini ve yaklaşık 7 bin 500 TL zarara uğradığını belirttiği haber Genç Tv'nin Gaziveren'e giderek olay yerinde yaptığı röportajla ekrana gelmektedir. Haberde; koyunların ve hayvan yetiştiricisinin görüntülerinin yanı sıra hastalıklı ve ölmek üzere olan hayvanlarda gösterilirken “HAYVAN YETİŞTİRİCİSİ YÜNAL ZOR DURUMDA 15 HAYVANI ÖLDÜ, ZARARA UĞRADI” alt yazısı yer almaktadır. Haberde kullanılan ses efektleriyle olay dramatize edilmektedir. Haber; 03.55 saniye sürmektedir.

17.haberde; AKPM Başkanı ve AKP Antalya Milletvekili Mevlüt Çavuşoğlu, Kıbrıs'a 31 Ekim - 2 Kasım tarihlerinde düzenlediği ziyaretle ilgili açıklama yapan ve bu konuda yanıltıldıklarını iddia eden Kıbrıs Rum Meclis Başkanı Marios Karoyan'a bir mektup gönderdiği açıklanmaktadır. “ÇAVUŞOĞLU'NDAN KAROYAN'A MEKTUP: KKTC ZİYARETİM EN BAŞINDAN BERİ AÇIKLANMIŞTI” alt yazısı kullanılmaktadır. Haberde Çavuşoğlu'nun sınır kapısından KKTC'ye geçerken ve KKTC'de yaptığı ziyaretlerinde çekilen görüntüleri kullanılmaktadır. Haber; 01.26 saniye sürmektedir.

18.haberde; Kuzey Kıbrıs'ta bulunan Maronitler'e ait kilisede ayine katılan Akel Genel Sekreteri Andros Kipriyanu Maronitlerin sorunlarını da dinleyerek yanlarında olduğu mesajını verdiğinin altı çizilmektedir. “KORUÇAM”, “AKEL HEYETİ MARONİTLERİ ZİYARET ETTİ” alt yazısının yer aldığı haberde Birleşik Kıbrıs Partisi toplantısından ve kilisedeki din adamlarının yaptıkları dini törenden görüntülere yer verilmektedir. Haber; 01.11 saniye sürmektedir.

19.haberde; DPÖ'nün verdiği istatistikî oranların açıklandığı haberde Lefkoşa'dan genel çekimlere yer verirken Ekonomi ve Enerji Bakanlığı'na ait görüntülerde kullanılmaktadır. Yazıda “TÜKETİCİ FİYATLARI GENEL ENDEKSİ BİR ÖNCEKİ AYA GÖRE YÜZDE 1 ARTIŞ OLDU” denilmektedir. Haber; 02.27 saniye sürmektedir.

20.haberde; Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu, bugün Çetinkaya Türk Spor Kulübü ve Gençlik Gücü kulüplerini ayrı ayrı kabul ettiği haberde spor'a verilen önem aktarılacak istenmektedir. “Cumhurbaşkanı Eroğlu Gençlik Gücü ve Çetinkaya Spor Kulübü Yetkililerini Kabul Etti” alt yazısı kullanılan haberde kulüp yöneticileri ve bazı sporcularla Cumhurbaşkanı'nın Saray'da yaptığı kabulü, kabul sonrasında takdim edilen hediyelere yer verilmektedir. Haberde bazı öne çıkan açıklamalar konuşmacıların kendi seslerinden verilirken daha az önem taşıyan açıklamalar ise üst ses tarafından aktarılmaktadır. Haber; 04.66 saniye sürmektedir.

21.haberde; Honda Motosiklet Sürüş Okulunun Ortaköy'deki binası önünde yapılan törene Maliye Bakanı Ersin Tatar, Trafik Kazalarını Önleme Derneği Başkanı Mehmet Avcı, kursiyerler ve davetliler katıldığı bildirilen haberde firmanın ismi 2'den fazla tekrarlanarak reklam etkisi yaratılmaktadır. “HONDA MOTOSİKLET SÜRÜŞ OKULU 65 KURSİYERE TÖRENLE SERTİFİKALARI VERİLDİ” alt yazısına yer verilirken burada önemli olan nokta gelişen haber değil, firmadır. Haberde Bakan'ın konuşmalarına kendi sesinden yer verilirken sertifika alan kişilerde ekrana gelmektedir. Haber; 01.64 saniye sürmektedir.

22.haber; “KKTC TELSİM ATATÜRK İLKOKULU'NA KİTAP BAĞIŞINDA BULUNDU” alt yazısına yer verilmektedir. Haberde yapılan açıklamalara ekrana gelirken olayın sosyal boyutundan çok reklam boyutu dikkat çekmektedir. Haber; 02.40 saniye sürmektedir.

- Reklam arası: 01.43 saniye sürdü.

23.haberde; Polis Basın Bülteni'ne yansıyan ve Polis'ten alınan haberlerle devam edilen görüntülerde Polis Genel Müdürlüğü, Lefkoşa ve Kuzey Kıbrıs Türk Bayrağı kullanılmaktadır. Yazıda “POLİS HABERLERİ HIRSIZLIK, YANGIN, KUMAR” denilmektedir. Haber; 02.33 saniye sürmektedir.

24.haberde; “KANSER HASTALARINA YARDIM DERNEĞİ KUĞULU PARK'TA KERMES DÜZENLENDİ” alt yazısına yer verilirken, Dernek Başkanı Raziye Kocaismail'in yaptığı açıklama kendi sesinden verilmekte ve üst ses de kullanılmaktadır. Haberde 2-8 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirilen “Lösemi Haftası”na vurgu yapılmaktadır. Haberde kermes görüntüleri ve röportajlara yer verilmektedir. Haber; 02.03 saniye sürmektedir.

25.haberde; DAÜ Güzel Sanatlar Müzik Öğretmenliği Bölümü'nün toplum ve hizmet uygulamaları projesi kapsamında Mağusa sınır üstü yaşlılar evinde konser verdikleri anons edilmektedir. Haberde; yaşlıların ve konser görüntülerinin yanı sıra eğlenceli vakit geçirdikleri de ekrana yansımaktadır. “SINIR ÜSTÜ YAŞLILAR EVİ”, “ETKİNLİK DÜZENLENDİ” alt yazıları yer almaktadır. Haber; 00.97 saniye sürmektedir.

26.haberde; “ABD'DE ARA SEÇİM”, “OBAMA BASIN TOPLANTISI DÜZENLEDİ” alt yazılarının yanı sıra AA'dan alınan görüntülerde Obama'nın ve Amerika Bayrağının görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 01.75 saniye sürmektedir.

- Ana Haber Bülteni sonunda yeniden özetler: 00.95 saniye sürmektedir.
- Para-borsa-hava durumu ve spor haberleri: 06.17 saniye sürmektedir.
- Ana Haber Bülteni saat 19.00'dan 20.03'e kadar sürmektedir.

5. gün 5 Kasım 2010 Genç TV Ana Haber Bülteni İçerik Analizi

1.haberde; bir gün önce Cumhurbaşkanı'nı ziyaret ederek kulübün hediyelerini takdim eden Urcan Vangöl'ün Cumhurbaşkanlığı Sarayındaki görüntüleri ekrana gelmektedir. Yazıda “ACI KAYIP: ÇETİNKAYA BAŞKANI URCAN VANGÖL'Ü KAYBETTİK” denilmektedir. Olay dramatize edilerek aktarılmaktadır. Haber; 01.10 saniye sürmektedir.

2.haberde; “BAŞBAKAN KÜÇÜK HAYVANCILAR BİRLİĞİ İLE GÖRÜŞTÜ” alt yazısı yer alırken, konu yine brucellalı hayvanlardı. Hastalıklı hayvanların toplanmasına dikkat çekilen haberde Başbakan ve Birlik Başkanı'nın toplantıda kaydedilen görüntüleri yer almaktadır. Haber; 02.02 saniye sürmektedir.

3.haberde; Ziyamet'te işten durdurulan çalışanlar ile yeni işe alınan hademelerin aileleri arasında arbede çıktığı, olaylarda birçok kişinin yaralandığı bildirilmektedir. Polis'in müdahale ettiği olaylar sonrasında kavgaya karışan yaklaşık 10 kişi gözaltına alındığı haberin kaynağının Kıbrıs Postası olduğu bildirilirken olayın meydana geldiği okulun görüntülerinde yer alan öğrenciler ekrana puslu şekilde yansımaktadır. Yazılarda “ZİYAMET'TE EKMEK KAVGASI”, “YARALANMA VE GÖZALTI” denilmektedir. Haber; 00.98 saniye sürmektedir.

4.haberde; Kıbrıs Türk Amme Memurları Sendikası, Ziyamet'te yaşanan işten durdurmalarla ilgili olarak hükümeti partizanca davranmakla suçladığı ve kınadığı “KTAMS HÜKÜMETİ “PARTİZANLIKLA SUÇLADI” alt yazısıyla yer almaktadır. Haberde KTAMS binasının girişinden görüntüler kullanılmaktadır. Haber; 00.44 saniye sürmektedir.

5.haberde; “DAÜ-SEN UYARI GREVİ YAPTI” alt yazısı yer alırken, grev esnasında sokakta yapılan basın açıklamasından ve düdük eşliğinde bağırarak öğretim görevlilerinden görüntüler aktarılmaktadır. Haber; 02.60 saniye sürmektedir.

6.haberde; DP Genel Başkanı Serdar Denktaş, Türkiye'den KKTC'ye gelerek yatırım yapmak isteyen bir yatırımcının dramını gözler önüne sermek istediği anons edilirken “DP BAŞKANI DENKTAŞ İŞADAMLARI İLE BASIN TOPLANTISI DÜZENLEDİ” alt yazısı yer almaktadır. Haber Denktaş'ın kendi sesinden verilirken, basına açık yapılan toplantıdan görüntüler aktarılmaktadır. Aynı zamanda haberde; Devlet'in iş adamlarını mağdur ettiklerinin altı çizilmektedir. Haber; 05.00 saniye sürmektedir.

7.haberde; “TRAFİKTE KAZASIZ YAŞAM DERNEĞİ”, “TRAFİKTE GELİŞMİŞ ÜLKELER MODEL OLACAK” alt yazısıyla verilen, derneğin amaçlarını tanıtım faaliyetli yapılan haberde dernek başkanının ve üyelerinin görüntülerine yer verilmektedir. Haberde; üst ses kullanımı yanında Başkan'ın kendi sesi de yayınlanmaktadır. Dernek üyelerinin oturduğu masanın arkasında bulunan derneğin adının ve ambleminin bulunduğu büyük afiş dikkat çekmektedir. Haber; 03.21 saniye sürmektedir.

8.haber; “11 YENİ HIZ TESPİT KAMERASI PAZARTESİ GÜNÜ DEVREYE GİRİYOR” alt yazısıyla verilen, Gazimağusa, Lefkoşa olmak üzere trafik ve hız

tespit kameralarının bulunduğu yollar ekrana gelmektedir. Haber; 01.93 saniye sürmektedir.

- Jenerik ve haber özetleri: 01.81 saniye sürdü.

9.haberde; ülkenin lokomotif sektörü olarak tanımlanan turizm haberi olarak anons edilirken, “TURİZM KONUSU DÜRÜST: GELİŞİM YASASINDA HEDEF OCAK VEYA ŞUBAT” alt yazısı yer almaktadır. Turizm Bakanı'nın makamından görüntüler aktarılmaktadır. Haber; 01.03 saniye sürmektedir.

10.haberde; “ÜÇLÜ GÖRÜŞME: BAN LİDERLERİN NET KONUŞMALARINI İSTEYECEK” alt yazısı yer alırken, Hristofyas ve Eroğlu'nun görüntülerinin yanı sıra çoğunluk olarak BM Genel Sekreteri Ban Ki Moon'un AA'dan alınan görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 01.86 saniye sürmektedir.

11.haberde; Başbakan İrsen Küçük, bugün Türkiye Gençlik Konfederasyonu Genel Başkanı Feridun Cevahiroğlu ile görüştüğü aktarılırken, Küçük kabulde yaptığı konuşmada, Cevahiroğlu ve ekibine, Kıbrıs Türk halkına gösterdiği yakın ilgi ve güvenden dolayı teşekkür ettiği konuşmasında Kıbrıs sorunu ele alınmaktadır. Yazıda “BAŞBAKAN KÜÇÜK: HRİSTOFYAS'DA EROĞLU GİBİ SAMİMİ OLMALI” denilmektedir. Küçük'ün makamında yapılan toplantıdan görüntüler ekrana gelirken üst ses kullanımının yanı sıra haber Başbakan'ın ve Konfederasyon Başkanı'nın kendi seslerinden de verilmektedir. Haber; 03.12 saniye sürmektedir.

12.haberde; Ada'da temaslarda bulunan Avrupa Parlamentosu Kıbrıslı Türklerle Yüksek Seviye Temas Grubu üyeleri, Lefkoşa Türk Belediyesi Başkanı Cemal Bulutoğluları ve Lefkoşa Rum Belediye Başkanı Eleni Mavrunun da katıldığı önemle bildirilmektedir. “HASPOLAT YENİ ARITMA TESİSİ” alt yazısıyla verilen haberde, tesisten ve katılan konuklardan görüntüler ekrana gelmektedir. Haberin iki toplumu bir araya getiren proje olduğuna dikkat çekilmek amaçlanmaktadır. Haber; 03.24 saniye sürmektedir.

13.haberde; “MÜCAHİTLER DERNEĞİ 15 KASIM'DA YAPILACAK OLAN PROTESTOLARA İZİN VERMEYECEK” alt yazısıyla verilen, Kıbrıs Türk Mücahitler Derneği Genel Başkanı Vural Türkmen'in, 15 Kasım törenleri için KKTC'ye gelecek konuklara karşı bazı sendika ve örgütlerin, yapmayı düşündüğü sözde protestolara müsamaha göstermeyecekleri açıklanmaktadır. Türkmen,

KKTC'nin halkın egemen varlığının simgesi olduğunu ifade ederek, devletin saygınlığına, halkın ulusal birlik ve bütünlüğüne yönelik söylem ve eylemlere kararlılıkla karşı çıkacaklarını kaydetti. Türkmen'in daha önce kaydedilmiş görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 00.82 saniye sürmektedir.

14.haber; Kıbrıs Türk Kamu Görevlileri Sendikası (Kamu-Sen), “Sendikal Platform'un, eylemleri Brüksel'e taşama ve 15 Kasım törenleri için Türkiye'den gelen konukları protesto etme kararı aldığı” yönündeki iddiaların asılsız olduğunu belirttiği “KAMU-SEN İDDİALARIN GERÇEĞİ YANSITMADIĞINI BELİRTTİ” alt yazısıyla verilmektedir. Haberde Başkan'ın basına yaptığı açıklamalar sırasında kaydedilen görüntüleri yer almaktadır. Haber; 01.04 saniye sürmektedir.

15.haberde; yine mülkiyet hakları konusu ön plana çıkan başlıklardandır. Haber; “CUMHURBAŞKANI EROĞLU İNSAN HAKLARI VAKFINI KABUL ETTİ” alt yazısıyla verilirken Cumhurbaşkanlığı Sarayında kaydedilen görüntüler ekrana gelmektedir. Haber; 02.13 saniye sürmektedir.

16.haberde; “CUMHURBAŞKANI EROĞLU ABD BÜYÜKELÇİSİ URBANIC'I KABUL ETTİ” alt yazısı yer alan, basının görüntü almasına izin verilmesine karşın herhangi bir açıklama yapılmadığı gerekçesiyle toplantı öncesi alınan birkaç saniyelik görüntülere yer verilmektedir. Yer alan görüntülerde Büyükelçi ve Cumhurbaşkanı'nın toplantı salonundaki buluşmaları aktarılmaktadır. Haber; 00.61 saniye sürmektedir.

17.haberde; “ASMAALTI VE ARASTA ESNAFI DERNEĞİ, İÇİŞLERİ BAKANI KAMİL'İ ZİYARET ETTİ” alt yazısı yer alırken, ziyarette bölgenin iyileştirilmesi konularına değinilmektedir. Toplantıya katılan Üyeler ve Bakan'ın görüntüleri ekrana yansımaktadır. Haber; 03.07 saniye sürmektedir.

18.haberde; Türk-Sen (Kıbrıs Türk İşçi Sendikaları), yılın sonuna gelinmesine rağmen hala daha yeni asgari ücretin belirlenmemesine tepki gösterdiği anons edilen ve Türk-Sen Genel Başkanı'nın yazılı açıklama yaptığına değinilmektedir. Haberde; Başkan'ın daha önce çekilen yakın plan görüntüleri ekrana gelirken, yazıda “BIÇAKLI: ASGARİ ÜCRET BİR AN ÖNCE BELİRLENMELİ” denilmektedir. Haber; 01.00 saniye sürmektedir.

19.haberde; KTÖS, hükümetin emekli ikramiyeleri ve maaşlarından kesinti için çalışma yaptığı bilgisi aldıklarını belirterek, hükümetten açıklama beklediğini açıkladığı ve aksi halde emeklilik hakkı kazananlara topluca emekliye çıkma çağrısı yapacağını duyurduğu anons edilirken, devlet gizli tehdit ve baskı altına alınmak istenmektedir. Uyarı niteliği taşıyan bu haberde KTÖS Başkanı'na ait yakın plan görüntülere yer verilirken, varsayılan görüntülerin daha önceki haberlerde de kullanıldığı anlaşılmaktadır. Yazıda “KTÖS YÜZDE 25-30 KESİNTİ HAZIRLIĞI VAR” denilmektedir. Haber; 01.08 saniye sürmektedir.

20.haberde; Hür-İş Genel Başkanı Yakup Latifoğlu'nun yazılı açıklamasında, YDÜ ile yapılan ilk görüşmeler sonucunda, protokol tamamlanana kadar, üyelerinin check-up programlarından özel uygulama ile yararlanmaları konusunda mutabık kalındığını belirtilmektedir. Bu uygulamanın 31 Ocak 2011 tarihine kadar süreceği aktarılırken “HÜR-İŞ YDÜ HASTANESİ PROTOKOL ÇALIŞMASI BAŞLATTI” alt yazısına yer verilmektedir. Haberde; Genel Başkan'ın arşiv görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 00.27 saniye sürmektedir.

21.haberde; “KAMU YETERLİLİK SINAVI 25 ARALIK'TA” alt yazısı kullanılan, Resmi gazetede yayınlanan açıklamaya yer verilen haberde daha önce gerçekleştirilen sınavlara girişte aldıkları sınıf ve aday görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 01.47 saniye sürmektedir.

22.haberde; Lefkoşa'da kumarcılar hanı karşısında yer alan KKTC Konyalılar Kültür ve Dayanışma Derneği'nin açılışı bugün düzenlenen törenle yapıldı. Törene Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nun da katıldığı anons edilmektedir. Yazıda “KONYALILAR KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ MERKEZ BİNASI AÇILDI” denilmektedir. Haberde; açılış kürsüsünde yer alan Eroğlu'nun konuşmaları ekrana gelirken, haber Eroğlu'nun kendi sesinden de aktarılmaktadır. Haber; 01.27 saniye sürmektedir.

23.haberde; “ENDONEZYA'DA MERAPİ YANARDAĞI PATLAMASI”, “ÖLÜ SAYISI 100'Ü AŞTI” alt yazıları ile verilen, DHA'dan alınarak aktarılan görüntülerde yanardağ püskürmesi ve ambulanslar ekrana gelmektedir. Haber; 00.82 saniye sürmektedir.

24.haberde; insan ticareti kurbanlarına yardım mücadelesine Hollywood oyuncularından destek geldi. Amerikalı ünlü oyuncu Demi Moore ve eşi Ashton Kutcher, BM'de "İnsan Ticareti Kurbanları İçin BM Gönüllü Fonu" girişimi başlattığı anons edilmektedir. "BM GÖNÜLLÜ FONU", "DEMİ MOORE VE EŞİNDEN İNSAN TİCARETİ KURBANLARINA DESTEK" alt yazılarına yer verilmektedir. DHA'dan alınan haberde Demi Moore'un kendi sesinden aktarılan basın toplantısından görüntüler ekrana gelmektedir. Aynı zamanda sokakta kendini pazarlayan kadınların da görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 03.21 saniye sürmektedir.

25.haber; "KÜBA'DA UÇAK KAZASI KURTULAN YOK" alt yazısına yer verilirken, kazada ölen kişilerin uyrukları bildirilmektedir. Düşen uçağın paramparça olmuş hali ekrana taşınırken, bilançonun ağırlığı gözler önüne serilmektedir. Aynı haberin devamında Pakistan'da düşen uçaktan da kurtulan olmadığı bildirilerek uçağın son hali ekrana yansımaktadır. Yazıda "PAKİSTAN: UÇAK KAZASINDA KURTULAN YOK" denilmektedir. Haber; 00.98 saniye sürmektedir.

26.haberde; Birleşmiş Milletler Kalkınma Programının yeni İnsani Gelişme Endeksine göre, Dünya'da yaşanacak en iyi ülke Norveç, yaşam standartları en düşük ülke ise Zimbabwe olduğu aktarılmaktadır. Yazıda "EN İYİ ÜLKE NORVEÇ: YAŞAM STANDARDI EN DÜŞÜK ÜLKE ZİMBABVE" denilmektedir. Haberde; BM binası ve Başkanı'nın görüntüleri yer almaktadır. Haber; 01.70 saniye sürmektedir.

27.haberde; Amerikan Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi'nin (NASA) "Deep Impact" (Derin Darbe) adlı uzay aracı, Hartley 2 kuyruklu yıldıza 700 kilometre yaklaştı ve gök cisminin yakın fotoğraflarını çektiği anons edilmektedir. "KUYRUKLU YILDIZ 'HARTLEY 2' YAKIN MESAFEDEN GÖRÜNTÜLENDİ" alt yazısı yer alırken Uzay aracının uzaydaki görüntülerinin yanı sıra uzay dairesindeki yetkililerin görüntülerine de yer verilmektedir. Görüntülerde yer alan Amerikan bayrağı dikkat çekmektedir. Haber; 01.20 saniye sürmektedir.

- Bülten sonunda tekrar haber özetleri verildi: 00.99 saniye sürdü.
- Para-borsa-hava durumu-spor haberleri toplam 06.20 saniye sürdü.

4.1.2. Kanal T Ana Haber Bülteni

1.gün; 1 Kasım 2010 Kanal T Ana Haber Bülteni İçerik Analizi

1.haberde; Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu başkanlığındaki heyetin, Ankara'da yapılacak mülkiyet ve Taşınmaz Mal Komisyonu gündemli üst düzey toplantısı için günü birlik gerçekleştirilen ziyareti duyuruldu. Eroğlu'na Başbakan İrsen Küçük ile bazı bakanların da eşlik ettiği bildirildi. Haber; “GÜL-EROĞLU GÖRÜŞMESİ” başlığı altında, Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu ile TC Cumhurbaşkanı Abdullah Gül Ankara'da Kıbrıs Zirvesinde buluştu diye başlamaktadır. TC Cumhurbaşkanı Gül, Eroğlu'nu Çankaya Köşkü'ne gelişinde Büyük Şeref Kapısında karşıladı. KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu ve Gül'ün basın için ortak bir fotoğraf çektiardıkları görüntülerle haber devam etmektedir. Bu haber, 01.03 saniye sürmektedir.

2.haberde; Cumhurbaşkanı Eroğlu ve beraberindeki heyetin temaslarını tamamlayarak saat 14.15 sularında KKTC'ye döndüğü belirtilen haber “CUMHURBAŞKANI YURDA DÖNDÜ” başlığıyla verildi. Yurda dönen Eroğlu'nun basın açıklaması yapmamasının altı çizilerek Ercan havalimanından Lefkoşa ara bölgeye doğru yola çıktığı ve Rum Lider Dimitris Hristofyas ile müzakere görüşmeleri çerçevesinde görüşmek üzere bir araya geldiği duyurulmaktadır. Bu haber; 01.00 saniye sürmektedir.

3.haberde; spikerin, “KKTC ÜST DÜZEY BİR KONUĞUNU AĞIRLADI” sözleriyle dikkat çeken anonsu ile başlayan “AKPM BAŞKANI ÇAVUŞOĞLU KKTC'DE ” yazısıyla devam eden haberde sınır kapısından geçiş yapan başkanın görüntüsüne yer verilmiştir. Güney Kıbrıs'ta resmi temaslarını sürdüren AKPM Başkanı, AKP Antalya Milletvekili Mevlüt Çavuşoğlu Ledra Palas sınır kapısından geçerek KKTC'ye geldi. Çavuşoğlu'nun ziyaretlerde bulunacağı belirtilen haberde başkanın AKP'li bir milletvekili oluşu ve Kıbrıs Rum kesiminden KKTC'ye geçiş yapmasının önemi farklı başlıklarla belirtilmiştir. “Otoritenin varlığı” adı altında önemsendiği söylenen sınır kapısından Çavuşoğlu'nun geçişi bir realite olarak değerlendirilirken, Haber 06.75 saniye sürmektedir.

4.haberde; ana haber bültenine muhabir Çiğdem Aydın telefonla bağlanarak Eroğlu ile Hristofyas görüşmesini dakika dakika aktardı. Yeni sınır kapılarının açılması için görüşmeler yapılacağına ilişkin açıklama yapıldığını bildirdi. BM Genel Sekreterinin

Özel Danışmanı Alexander Downer'ın yaptığı açıklamaya dikkat çekmek için “DOWNER'IN AÇIKLAMASI” yazısı büyük siyah font ile ekranın en üst köşesine yazıldı. Haberde, Downer'ın gelecek hafta tekrar görüşme olacağını belirttiği açıklandı. Haber 02.30 saniye sürmektedir.

5.haberde; bir önceki haber ile ilgili çekilen görüntüler ekrana geldi ancak 4'üncü ile 5'inci haberlerin ayrı ilişkilendirilmesi gerekirken haberler arasında ayırım yapılmadan bir habere diğerine atlanmıştır. “EROĞLU-HRİSTOFYAS GÖRÜŞMESİ SONA ERDİ” başlığı kullanılmıştır. Cumhurbaşkanı'nın Cumhurbaşkanlığı Sarayında yapmış olduğu açıklama ekrana geldi. Açıklayıcı anlatım kullanılarak gün içerisinde yaşanan olaylar ve sonuçları hakkında bilgi verilmek amaçlanmıştır. Bu haber 04.02 saniye sürmektedir.

6.haber; “RUMLARIN MÜLKİYET DAVALARI” ve “FİKRİN VE HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ HAREKETİ'NDEN DEĞERLENDİRME” başlıkları altında ekrana gelir. Açıklama Avukat Mamalı'nın ofisinden alınan görüntülerle devam etmektedir. Hareket Başkanı Avukat Barış Mamalı yazılı açıklamasında, “eğer gerekli yasal değişiklikler yapılmaz ve uluslararası hukukun gereklerine uyulmazsa, Taşınmaz Mal Komisyonu'nun kararlarına karşı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılacak tazminat başvurularında eskiye göre çok daha fazla tazminat ödenmesiyle karşı karşıya kalınacağını” savundu. Çekilen görüntülerde Mamalı ile yapılan röportajda sadece Kanal T mikrofonunun bulunması özel haber duygusunu yakalamak istenmesini gösterir. Aynı zamanda arşivden eski eserlerin ve binaların görüntüleriyle olaya anlam bütünlüğü katılmak istenmiştir. Bu haber 01.93 saniye sürmektedir.

7.haberde; “İKİNCİ HRİSOSTOMOSTAN IRKÇI YAKLAŞIM”, “EVKAF YAPACAĞINA YIKILSIN” başlıklarıyla ekrana Hristostomos'un arabadan inen görüntüsü verilmiştir. Rum Ortodoks Kilisesi Başpiskoposu II. Hrisostomos, Apostolos Andreas Manastırı'nın yenileme çalışmaları konusunda açıklamalarda bulunan Hrisostomos, kilisenin, manastırın Evkaf tarafından yapılan restorasyonu koordine etme talebini görüşmeyi bile kabul etmediğini anlattı. “Kesin bir dille manastırın Kıbrıs Kilisesinin malı olduğunu ve restorasyonu kilisenin üstlenmesi gerektiğini söyleyerek, Onlara; ‘Evkaf tarafından tamir edileceğine yıkıldığını göreyim daha iyi’ dediğini belirtti. Haber 01.03 saniye sürmektedir.

8.haberde; “KANAL T GÜNEY KIBRIS'TA” isimli başlık kullanılarak yapılan özel haber niteliği taşıyan bu haber de Güney Kıbrıs ve Kuzey Kıbrıs arasındaki ekonomik farklılıkların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Habere göre Güney Kıbrıs mı yoksa Kuzey Kıbrıs mı daha pahalı diye vatandaşa sorulmuştur. Kanal T Haber adına yapılan bu özel haberde amaçlanan ana tema Rumların Kuzey Kıbrıs'tan alışveriş yapıp yapmadıkları yönünde. Röportaj tekniği kullanılarak yapılan haberde Kıbrıslı Rumlara sorulan sorular doğrultusunda bilgi alışverişi sağlanmaktadır. Konuşmalar alt ses yardımı ile izleyiciye Rumca'dan Türkçe'ye çeviri yöntemi ile aktarılmıştır. 6 Rum vatandaşıyla yapılan röportajda her iki tarafında ucuz ve pahalı yönleri olduğu ortaya koyulmuştur ancak iki kesimi de karşılaştırırken daha verimli ve sağlıklı sonuç elde edebilmek için aynı sayıda KKTC vatandaşıyla da yapılabilecek soru cevap yöntemiyle konu daha net bir şekilde analiz edilebilirdi. Haberde yargılar kişiden kişiye değişebilir bir nitelik taşıdığından dolayı özel anlatım türü kullanılmıştır denilebilir. Bu haber 03.14 saniye sürmektedir.

9.haberde; Maliye Bakanı Tatar'ın yapmış olduğu basına açık toplantıdan görüntüler ekrana yansıyor. Bu toplantıda Bakan, yapılan grevlere dur deme zamanının geldiğini belirterek uyarıda bulunuyor. Bu haber “BAKAN TATAR'DAN UYARI” başlığıyla Hür-İş Başkanıyla yaptığı toplantıdan ekrana yansıyan görüntülerinin hemen altında bulunuyor. Kamu-İş Başkanı Sami Dilek'te Salı günü yapılacak eylemde Türkiye aleyhine ya da Büyükelçilik önünde yapılacak bir organizasyona katılmayacaklarını açıkladı. Bu haberde kişilerin karşılıklı konuşmalarında yer alan ses tonlamaları ve yüz ifadeleri birbirlerine söylemek istediklerini açıklamakta çok önemli bir rol oynar. Söylenmek istenen ya da kastedilen konu hakkındaki vurgu ya da tonlama ifadeyi kuvvetlendirir. Bu açıdan bakacak olursak bu haber; söyleşmeye bağlı anlatımla oluşturulmuş haber türüdür diyebiliriz. Bu haber 04.07 saniye sürmektedir.

10.haberde; Nazmi Pınar'ın sunduğu haberde öğretmen sendikalarının yapacakları grev “KTÖS YARIN GREV YAPACAK!” başlığıyla yazılmıştır. Haberin içeriğinde öğretmenlerin 2 Kasım 2010 tarihinde toplam 23 İlkokul ve Atatürk Öğretmen Akademisinde uygulanacak eylem kararı açıklanmaktadır. KTÖS Genel Sekreteri Şenel Elcil'in yaptığı açıklama ekrana gelmekte olduğu gibi yapılacak olan grevi kapsayan yaş grubu ve okulların ilkokul sınıflarından alınmış olan öğrenci

görüntülerine ve daha önce Atatürk öğretmen sendikasının yapmış olduğu grevlerden kesitlere de yer verilerek haber ile konu arasında bağdaştırma sağlamak amacıyla ana tema görüntülerle desteklenerek izleyiciye aktarımı sağlanmıştır. Grev yapılacak okulların isimleri teker teker açıklanmıştır. Bu açıklama izleyiciye bir uyarı niteliğindedir. Çünkü eylem yapılacak ilkokullarda okuyan çocukların ailelerine duyuru niteliği taşımaktadır. Burada asıl amaçlanan velileri eyleme karşı uyararak çocuklarını ders olamayacağı için okula göndermemeleridir. Bu haber 01.70 saniye sürmektedir.

11.haberde; Türkiye'de yayın yapan Kanal Türk adlı televizyon kanalından alındığı iddia edilen görüntülerde Taksim'de meydana gelen patlamanın ardından ortaya atılan gerçek olup olmadığı henüz kanıtlanmayan iddialara yer verilen haberde “PATLAMAYLA İLGİLİ İKİ MÜTHİŞ İDDİA”, “POLİS İHBAR ALDI”, “SALDIRGAN TAKİP ALTINDAYDI” başlıkları ekrana yansımaktadır. Haberin bir üst birde alt başlığı vardır. Ancak iddialardan bahsedilirken üst başlığın üzerine sarı fontla yazılmış iddia 1 ve iddia 2 yazısı dikkat uyandırmak amacıyla mavi şerit üzerine yazılarak ekrana getirilmiştir. Yapılan haber alıntı haber niteliği taşımaktadır. Bu haber 02.06 saniye sürmektedir.

12.haberde; TC Cumhurbaşkanı Abdullah Gül KKTC Anakara Büyükelçisi Mustafa Lakadamyalı'yı Çankaya Köşkünde ağırladı. Ekrana Abdullah Gül'ün Lakadamyalı'yı kabulü ve el sıkışması geldi. Ardından Gül'ün Taksimde meydana gelen patlama ile ilgili açıklama yaptığı görüntüler ekrana geldi. Gül “KKTC BÜYÜKELÇİSİNİ KABUL ETTİ” ve “TERÖR SALDIRILARINI DEĞERLENDİRDİ” başlıkları kullanıldı. Bu haber 01.15 saniye sürmektedir.

13.haberde; Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı Zorlu Töre, hayvan hastalıklarına karşı etkili mücadeleye devam edeceklerini söyledi. “TÖRE VETERİNERLERLE GÖRÜŞTÜ” ve “HAYVAN HASTALIKLARIYLA DAHA ETKİN MÜCADELE YOLDA” başlıkları kullanıldı. Haber 02.02 saniye sürmektedir.

14.haberde; Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı Zorlu Töre, Doğancı Üreticiler Birliği üyelerini kabul etti. “TÖRE DOĞANCI ÜRETİCİLERİYLE GÖRÜŞTÜ” ve “ÜRETİCİLERİ KORUMAK GÖREVİMİZ” başlıklarının kullanıldığı haberde Bakan ve üyelerin yaptıkları toplantıya dair görüntüler bulunmaktadır. Bu haber; 00.89 saniye sürmektedir.

15.haberde; “RUSYA JAPONYA'YA MEYDAN OKUDU” ve “MEDVEDEV KURİL ADALARINI ZİYARET ETTİ” başlıkları ile Medvedev'in uçaktan iniş görüntüleri ekrana geliyor. Medvedev'in ada'da yaptığı ziyaretlerden kısa görüntüler ekrana geliyor. Kuril Adaları'nı ziyaret eden ilk Rus Lider olduğu da belirtildi. Bu haber; 01.98 saniye sürmektedir.

16.haberde; “ELİM SENİN ELİNDE”, “EN GENİŞ ‘EL BOYAMASI’ REKORU” başlıkları ile ekrana gelen haberde; Lübnan'da hazırlanan en geniş el boyaması Dünya Rekorlar Kitabı'na girmeye hak kazandığı, 4 bin 600 metrekairelik bir platformda el izleriyle boyanan ve Kızılhaç'ın amblemi şeklinde resim oluşturuldu. Guinness temsilcisi Damien Field, boyamanın dünya çapında hazırlananların en büyüğü olduğunu belirterek, Lübnan Kızıl Haç'ının organizasyonu “Elim, senin elinde” ismiyle bir mesaj vermek amacıyla düzenlendiğini ifade etti. Rekor denemesi yapılan görüntüler ekrana gelirken görüntüyle birlikte kullanılan müzikle eğlenceli bir hava yaratılmak istenmiştir. Dünya rekorunu kıran resmin görüntülerine de yer verilirken katılımcıları ve izleyicileri de ekrana getirdiler. Guinness temsilcisi Damien Field'la yapılan röportajın görüntüleri ekrana gelirken konuşmalar Türkçe çeviri olarak üst ses tekniğiyle seslendirilmiştir. Bu haber 01.87 saniye sürmektedir.

17.haberde; “AFETLERDE PSİKOSOSYAL HİZMETLER EĞİTİM SEMİNERİ”, “SERTİFİKALARI BAKAN TATAR VERDİ” başlığı kullanılan haberde seminerin yapıldığı otelin toplantı salonundan çekilen görüntüler ekrana yansımaktadır. Semineri tamamlayan kursiyerlere sertifikaları verilirken aynı zamanda fotoğraf ta çektiler. Seminerin yapıldığı Golden Tulip Otel'in ismi birden çok kez tekrarlanarak reklam etkisi yaratılmaya çalışılmıştır. Törene Maliye Bakanı Ersin Tatar'ın katıldığıının da altı çizildi. Bu haber 00.49 saniye sürmektedir.

- Kanal T Ana Haber Bülteni saat 19.00'dan 19.55'e kadar sürdü.

2.gün; 2 Kasım 2010 Kanal T Ana Haber Bülteni İçerik Analizi

1.haberde; “GÖRÜŞMENİN ARDINDAN”, “EROĞLU SARAY'DA AÇIKLAMA YAPTI” başlıkları kullanıldı. Cumhurbaşkanı Eroğlu Hristofyas'la yaptığı görüşmenin ayrıntılarını açıklayarak basın mensuplarının sorularını yanıtladı. Haberde Eroğlu'nun yaptığı açıklama kendi sesinden verildi. Saray'ın önündeki

kürsüden açıklama yapan Eroğlu'nun görüntülerine yer verildi. Haber 03.25 saniye sürmektedir.

2.haberde; “DOWNER'IN AÇIKLAMASI”, “BM İLERLEMENİN YAVAŞLADIĞINDAN RAHATSIZ” ifadeleri yer alıyor. Dimitris Hristofyas ve Downer'ın toplantıdan çıkış görüntüleri ekrana geldi. Yaklaşık 2.30 dakika süren görüşmenin bitiminde Eroğlu'nun da görüntüleri göze çarptı. Liderler toplantı yaptıkları yerden ayrılırken görüntülendiler. Kuzey ile Güney arasında yeni sınır kapılarının açılmasının söz konusu olduğu açıklandı. Liderlerin ayrılışının ardından Downer kürsüye geçerek yapılan toplantı hakkında basına bilgi verdi. Haber; 02.81 saniye sürmektedir.

3.haberde; “BOZER ÇAVUŞOĞLU ONURUNA YEMEK VERDİ”, “SİYASİ PARTİ GENEL BAŞKANLARI DA KATILDI” başlıkları yer alıyor. Altınkaya 1 Restoranda düzenlenen yemeğe katılan bakanların görüntüleri yer almaktadır. Bozer Kıbrıs Türk Tarafı olarak çözümü zorladıklarını belirten bir konuşma yaptı. Cumhuriyet Meclisi Başkanı Hasan Bozer, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Başkanı Mevlüt Çavuşoğlu onuruna Girne Altınkaya Restaurant'ta akşam yemeği verdi. Haber 02.34 saniye sürmektedir.

4.haberde; spiker Belediye Başkanı'nı ‘Cemal Başkan’ diye sundu. “BULUTOĞLULARI, ÇAVUŞOĞLU İLE KAHVALTIDA GÖRÜŞTÜ”, “BULUTOĞLULARI LTB (Lefkoşa Türk Belediyesi) HAKKINDA BİLGİ VERDİ” başlıklı haberde; Lefkoşa Türk Belediyesi Başkanı Cemal Bulutoğluları ile Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Başkanı ve Türkiye Antalya Milletvekili Mevlüt Çavuşoğlu sabah kahvaltısında görüştüler. Kahvaltı yaparken çekilen görüntüler ekrana geldi. Haber 01.47 saniye sürmektedir.

5.haberde; “BOZER, ÇAVUŞOĞLU GÖRÜŞTÜ”, “KIBRIS SORUNU GÖRÜŞÜLDÜ” başlıkları kullanıldı. Cumhuriyet Meclisi Başkanı Hasan Bozer, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Başkanı Mevlüt Çavuşoğlu'nu kabul etti. Kabulde konuşan konuk Başkan Çavuşoğlu Kıbrıs'ta kalıcı bir barışın olması için her türlü desteği vermeye devam edeceklerini kaydetti. Haber üst sesin ardından Bozer'in kendi sesinden de verildi. Rumların tek taraflı olarak AB'ye alınmasının haksızlık olduğunu bildirdi. Bozer'in şahsi düşüncesine göre de çözüm yolunda ciddi bir darbe

olmuştur. Çavuşoğlu'nun açıklamaları da kendi sesinden verilmiştir. Çekim genel plan ve bel plan olarak yapılmıştır. Haber; 02.21 saniye sürmektedir.

6.haberde; “KÜÇÜK-ÇAVUŞOĞLU GÖRÜŞMESİ”, “BM PARAMETRELERİ TEMEL ALINMALI” başlıklı haberde yakın plan kullanılmıştır. AKPM Başkanı Mevlüt Çavuşoğlu, temasları çerçevesinde Başbakan İrsen Küçük ile görüştü. Haberde Küçük ve Çavuşoğlu'nun karşılıklı konuşmaları kendi seslerinden aktarılmıştır. Aynı zamanda haber üst ses yöntemiyle desteklenmektedir. Küçük-Çavuşoğlu görüşmesinin ekseninde, Güney Kıbrıs Rum yönetimiyle devam eden müzakereler konusu yer aldı. Haber; 01.09 saniye sürmektedir.

7.haberde; “EROĞLU, ÇAVUŞOĞLUNU KABUL ETTİ”, “KIBRIS SORUNU GÖRÜŞÜLDÜ” başlıkları yer alırken Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nun AKPM Başkanı Mevlüt Çavuşoğlu'nu kabul ettiği bildiriliyor. Bu haberde uzak plan ve bel plan olarak çekim yapılmıştır. Haber; 03.27 saniye sürmektedir.

8.haberde; “DİNİ LİDERLERİ ÇAVUŞOĞLU BULUŞTRDU”, “DİNLER ARASI DİALOĞA VURGU YAPILDI” ana başlıklarının kullanıldığı haberin içeriği AKPM Başkanı Mevlüt Çavuşoğlu, Lefkoşa ara bölgedeki Ledra Palas Otel'de, Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rumların dini liderleri Din İşleri Başkan Vekili Mehmet Emin Yeltekin ve Başpiskopos Hrisostomos'la görüştü olarak verilmektedir. İki toplumun dini liderleriyle görüşme yapmasının öneminin altı çizildi. Ada'da barışın sağlanmasında iki din adamının yapıcı rol üstlenmesi gerektiği aktarıldı. Baş plan çekim yapılarak mesajı veren kişiye dikkat çekilmek amaçlanmıştır. Görüşmelerde çevirmen yardımıyla anlaşma sağlandığı belirtilmek amacıyla görüntüler yalın aktarımla iletildi. Haber; 02.77 saniye sürmektedir.

9.haberde; Kanal T Günaydın Kıbrıs Programına konuk olan Başbakan İrsen Küçük Gazeteci Çiğdem Aydın'ın sorularını yanıtladı. Haberde; “BAŞBAKAN İLK KEZ GÜNAYDIN KIBRIS'TA KONUŞTU”, “BRUCELLA'LI HAYVANLAR İTLAF EDİLECEK” başlığına yer verildi. Haber; 03.02 saniye sn. sürmektedir.

10.haberde; Maliye Bakanı Ersin Tatar kayıt dışı ekonominin kontrol altına alınması çerçevesinde bankaların kredi kartları temsilcileriyle bir araya geldi. “BAKAN TATAR BANKACILARLA GÖRÜŞTÜ”, “KREDİ KARTI KULLANIMI

YAYGINLAŞMALI” başlıklarının kullanıldığı haberde uzak plan çekim kullanılmıştır. Haber; 03.02 saniye sürmektedir.

11.haberde; “FORUM AKDENİZ”, “KKTC'YE TURKMALL'DAN DEV YATIRIM” başlıkları kullanıldı. ‘3 Kıta'da 17 ülkede, perakendenin Dünya'ya açılan kapısı’ sloganıyla hizmet veren Turkmall şirketi KKTC'de 150 milyon dolarlık ilk alışveriş merkezi yapmak için ön anlaşmalarını imzaladığı vurgulanarak belirtildi. Önemli bir olay olduğunu ve bir ilk olduğuna dikkat çekmek amacıyla toplantının ardından özel röportajlara da yer verildi. Bu haber; 03.84 saniye sürmektedir.

12.haberde; ekonomik gelişmelerin aktarıldığı bu haberde “ATUN SANAYİ ODASI İLE GÖRÜŞTÜ” başlıklı haberde, ‘Dış Ticarete Dikkat Çekti’ alt başlığı kullanıldı. Ekonomi ve Enerji Bakanı Sunat Atun, Kıbrıs Türk Sanayi Odası’nı ziyaret etti. Kıbrıs Türk Sanayi Odası Başkanı Ali Çıralı ve yönetim kurulu üyeleriyle görüşen Sunat Atun, oda yetkililerini ekonomi ve ticari eksende yeni strateji belirlemek amacıyla Bakanlık'ta düzenlenecek toplantıya davet etti. Haber, 01.82 saniye sürmektedir.

13.haberde; “DERVİŞ KEMAL DENİZ” ana başlığının yanı sıra “ÖZELEŞTİRME EKONOMİK AKLA UYGUN” alt başlığıyla gösterilen, ekonomik gelişmelerle devam eden bu haberde ise KKTC Ekonomi ve Turizm eski Bakanı Derviş Kemal Deniz Kanal T habere konuştu ibaresiyle haberin özel haber niteliği taşıdığı belirtilmek istenmiştir. Haberde Doğrudan Ticaret Tüzüğü’nün taşıdığı risklerden, Tayvan modeli ve özelleştirme giden yol hakkında değerlendirmelerde bulunuldu. Bel plan çekimi kullanılan haberde konuyu desteklemek amacıyla liman görüntülerine de yer verilmiştir. Bu haber; 04.94 saniye sürmektedir.

14.haberde; “BAĞIŞ'IN AB TEMASLARI”, “TÜRKİYE AB'YE SORUN TAŞIMAZ” başlıklarından da anlaşılabilceği gibi Türkiye'ye ilişkin haberlere geçilmiştir. Haberin görüntüsü başka bir yayın organından temin edilmiştir. Haberde basının sorularını yanıtlayan Türkiye Cumhuriyeti Devlet Bakanı ve Baş Müzakereci Egemen Bağış, Alman Sosyalist Demokrat Parti Genel Başkanı Sigmar Gabriel ve Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grup Başkanı Martin Schulz ile kahvaltıda bir araya geldi. Bu habere rutin haber türü de diyebiliriz. Haber; 02.07 saniye sn. sürmektedir.

15.haberde; “ANKARA BÜYÜKELÇİSİ GÖREVE BAŞLADI” başlığının yanı sıra “LAKADAMYALI GÜVEN MEKTUBUNU SUNDU” alt başlığı yer almaktadır. KKTC'nin Ankara'ya atadığı yeni Büyükelçi Mustafa Lakadamyalı, Köşk bahçesinde düzenlenen törenin ardından Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e güven mektubunu sunarak resmen göreve başladığı belirtilmektedir. Cumhurbaşkanı ve Büyükelçi boy plan olarak çekilmiştir. Görüntülerde karşılıklı duran ikilinin el sıkışmaları ve mektubun sunulması yer almıştır. Haber; 01.04 saniye sürmektedir.

16.haberde; “SENDİKAL PLATFORM EYLEM YAPTI” başlığıyla verildi Eylem amacıyla yapılan yürüyüş ekrana geldi. Sendikal Platformu oluşturan sendikaların, göç yasası diye niteledikleri kamu çalışanlarının baremlerini yeniden düzenleyen yasa ile bu yasaya karşı yapılan eylemlerde polisi darp ettikleri yargılanan 8 eylemciye destek amacıyla yürüyüş ve miting düzenlediği bildirildi. Haber; 01.01 saniye sürmektedir.

17.haberde; Kıbrıs Türk Mimarlar ve Mühendisler Odasında gerçekleştiği belirtilen ziyarette İkinci Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat Kapıları Açın İnisiyatifi ile bir araya geldi. “TALAT’IN KABULÜ” başlığı kullanılan haber amors çekim tekniği ile görüntülenmiştir. Bu haber; 02.05 saniye sürmektedir.

18.haber; bitkiler dünyasından enteresan bir haber diye anons edilirken, Tuz Gölü'ndeki bitkilerin çok zor şartlarda yetişebilme ve bu şartlara dayanabilme gücünün, küresel iklim değişikliği sonucu yaşanabilecek ‘tarımsal yok oluş’ tehdidine karşı en büyük ‘hayat sigortalarından’ biri olduğu öne sürüldü. “KÜRESEL TEHDİTE TUZ GÖLÜ MODELİ” ana başlığı kullanılan haberde “TUZ GÖLÜ HAYAT SİGORTASI MI OLACAK” alt başlığı da kullanılarak tuz gölünün insan yaşamı içerisindeki önemi hatırlatılmak istenmiştir. Tuz gölüne ait görüntülere ve tuz gölünü ziyaret eden insan manzaralarına yer verilmiştir. Haberde müzik efekti kullanılarak haberin önemli olduğuna dair etki yaratılmak istenmiştir. Bu haber; 01.11 saniye sürmektedir.

19.haberde; bültenin sonuna yaklaşıldığını anons eden spiker sıradaki haberin son haber olduğu vurgusunu yapmıştır. “BU TAVUK BAŞKA TAVUK” ana başlığına açıklama niteliğinde “TEK BACAĞI YOK” alt başlığı kullanıldı. Haber aynı zamanda detay çekim yapılarak izleyicinin dikkatini tavuğun bacağına çekmek amacıyla yapılmıştır. Haberin meydana geldiği kaynağı belirtmek amacıyla ekranda

bulunan haber başlığının sağ üst köşesine “OSMANİYE” diye yazılarak mekân vurgusu yaratılmak istenmiştir. Bu haber; 01.82 saniye sürmektedir.

- Kanal T Ana Haber Bülteni saat 19.00'dan 19.55'e kadar sürdü.

3.gün; 3 Kasım 2010 Kanal T Ana Haber Bülteni İçerik Analizi

1.haberde; “EROĞLU GÜNDEMİ DEĞERLENDİRDİ” ana başlığı altında “TÜRKİYE İLE GİZLİ ANLAŞMAM YOK” alt başlığı yer alan haberde; Derviş Eroğlu Türkiye ziyaretine dair basında çıkan haberleri değerlendirdi. Bu haber; 02.04 saniye sürmektedir.

2.haberde; “BASINDA ÇIKAN İDDİALAR YALAN” ana başlığının beraberinde “HERHANGİ BİR KARAR ALINMADI” yazılı alt başlık yer aldı. Haber Bakan'ın kendi sesinden yayınlandı. Ancak haber üst ses ile de desteklendi. Haberde içerik olarak Bakanlar Kurulu'nun Başbakan İrsen Küçük Başkanlığında toplandığı ve Başbakan Küçük Bakanlar Kurulu öncesinde Ankara ziyaretleri hakkında bilgi verdiği bildirildi. Haber; 05.06 saniye sürmektedir.

3.haberde; “BİRLEŞMİŞ MİLLETLER” ana başlığı altında “DOWNER 23 KASIM'DA BM'YE BİGİ VERECEK” alt başlığı ile ekrana gelen Eroğlu ve Downer'ın birlikte çekilen görüntülerinin yanı sıra Downer'ın daha önce çekilen detay görüntüleri de kullanıldı. Haberde; İngiltere'nin BM Daimi Temsilcisi Büyükelçi Mark Lyall Grant, 23 Kasım'da BM Genel Sekreteri Ban Ki-Moon'un Kıbrıs özel danışmanı Alexander Downer'ın Güvenlik Konseyi'ne Kıbrıs müzakerelerinin durumuyla ilgili bilgi vereceğini bildirdi. Haber; 02.05 saniye sürmektedir.

4.haberde; Maraş'taki birçok otel başta olmak üzere, pek çok mülkün de sahibi Kıbrıslı Rum Lordos Davasının sonuçlandığı belirtilirken “LORDOS DAVASI SONUÇLANDI”, “TAZMİNAT KARARI ÇIKMADI” başlıkları kullanıldı. Avrupa Birliği İnsan Hakları Mahkeme salonundan görüntüler ekrana geldi. Haber; 03.39 saniye sürmektedir.

5.haberde; “RUMLAR AYDINLATMA KAMPANYASI BAŞLATIYOR” başlığı kullanıldı. Haberde; Rum Dışişleri Bakanı Markos Kiprianu ve Rum Hükümet Sözcüsü Stefanos Stefanu, aydınlatma kampanyalarının hükümet tarafından Kıbrıs sorunu üzerindeki görüşlerini tanıtmaya çabalarında önemli bir bölümü olarak

düşünüldüğünü belirttiler. Görüntüler Doğan Haber Ajansı'ndan alınmıştır. Ekranın sağ üst köşesinde 'DHA' amblemi kullanılarak alıntı görüntü olduğu ibraz edilmiştir. Bu haber; 01.93 saniye sürmektedir.

6.haberde; Rum temsilcilerin ve Çavuşoğlu'nun görüntülerine yer verilmiştir. "RUMLAR ŞAŞIRTMADI" ve "RUM MECLİSİ ÇAVUŞOĞLU'NU PROTESTO ETTİ" başlıkları kullanıldı. Rum yönetiminin gene yanıltmadığı ve AKPM Başkanı Mevlüt Çavuşoğlu'nu KKTC'ye geçtiği için protesto ettiği belirtildi. Bu haber; 01.73 saniye sürmektedir.

7.haberde; bir önceki habere bağlantılı olarak ise "BOZER RUM YÖNETİMİNE SESLENDİ", "SÜRECİ ZEHİRLEMEKTEN VAZGEÇİN" başlıkları kullanılırken; Cumhuriyet Meclisi Başkanı Hasan Bozer'in, Rum tarafını uzlaşma ruhunu zehirlemekten vazgeçmeye çağırdığı belirtildi. Bozer, Rum Meclisi Başkanı Marios Karoyan'ın, AKPM Başkanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun KKTC'deki temasları ile ilgili olarak öne sürdüğü asılsız iddiaları ve Çavuşoğlu'nu ilgili merciler nezdinde şikâyet edecekleri yönündeki açıklamasının kabul edilemez bir yaklaşım olduğunu vurguladı. Bu haber de bir önceki habere bağlantılı olduğu için aynı görüntüler kullanılmıştır. Bu haber; 01.89 saniye sürmektedir.

8.haberde; "BAKANLAR KURULU TOPLANDI" başlığı yer aldı. Bakan Hüseyin Özgürgün, yaklaşık 2 buçuk saat süren toplantı sonrasında yaptığı açıklamada, "Tasarılar yasalaşana kadar olan süreçte uygulanacak bu karar uyarınca Maliye Bakanlığı tazminatlar için gerekli kaynağı da hazırladı" dedi. Toplantı çıkışı kürsüye geçerek açıklama yapan Özgürgün'ün görüntüleri yakın plan çekim olarak alınmıştır. Haber üst ses kullanılarak desteklenmiştir. Haber 02.44 saniye sürmektedir.

9.haber; turizm haberiyle devam ediyor. "TURİZİME YENİ TEŞVİK", "BAKAN DÜRÜST BASIN TOPLANTISI DÜZENLEDİ" başlıklarının yer aldığı haberde; Dürüst'ün Bakanlık makamından alınan görüntüleri ekrana aktarıldı. Haberde çoğunluk olarak Bakan'ın kendi konuşması yayınlandı. Turizm, Çevre ve Kültür Bakanlığı'nın, turizmde 2011-2013 yıllarında uygulanacak 3 yıllık yeni teşvik sistemi hazırladığını, Bakan Kemal Dürüst, yeni uygulamayla siyasetçi elinin ve bakışının teşviklerden kaldırıldığını söyledi. Bu haber; 02.02 saniye sürmektedir.

10.haberde; Ekonomi Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Odaları başkanları Bakanlık binasında bir araya geldi. Yeşil Hat ve Doğrudan Ticaret Tüzüğü konuşuldu. Haberde yakın plan çekim tekniği kullanılarak kişiler ve mekân ön plana çıkarılmak istenmiştir. Haberde başlık olarak; “EKONOMİ BAKANLIĞI’NDA ZİRVE”, “DOĞRUDAN TİCARET TÜZÜĞÜ DEKLERASYONU HAZIR” kullanıldı. Haberde KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanlığı yazısı ve yazının önünde konuşma yapan 3 yetkili dikkat çekmektedir. Aynı zamanda haber içeriği Cumhurbaşkanı ile de özdeşleştirildiği için Cumhurbaşkanı'na ait detay görüntülere de yer verilmektedir. Bu haber; 02.61 saniye sürmektedir.

11.haberde; üzücü bir haber olarak nitelendirilen trafik kazasından “YİNE AYNI SENARYO” başlığıyla kullanılan ifadelerden sürekli kaza olması anlaşılır. Aşırı hız sonucu karşı yola geçen aracın bir başka araca çarpması sonucu meydana gelen kazada iki kişinin de ağır yaralı olduğu açıklanıyor. Haspolat'ta meydana gelen trafik kazasında 2 kişi yaralandığı, yaralıların yoğun bakımda tedaviye alındığı aktarılırken kaza kelimesi haberde 3 kez tekrar edildi. Kazanın meydana geliş şekli betimleme yapılarak aktarıldı. Bu haber; 01.09 saniye sürmektedir.

- ‘Dünya'dan Haberler’ başlığı altında gösterilen jenerikte haberlerin yeni olduğunu belirtmek amacıyla sıcak betimleyen kırmızı renk kullanılmıştır.

12.haberde; “ERDOĞAN KOSOVA'DA”, “HALK BAŞBAKAN'A YOĞUN İLGİ GÖSTERDİ” başlıkları yer alırken Kosova sokaklarından görüntüler ekrana geldi. Konuyla ilişkin Kosova halkıyla yapılan röportajlardan da parçalar aktarıldı. Caddelerde Başbakan'ı bekleyen halkın ellerindeki Türk bayrakları dikkat çekmektedir. Türkiye ile Kosova arasında tarihi, sosyal, kültürel ve insani ilişkilerin bulunduğu 2008 yılında bağımsızlığını kazanan Kosova'ya Başbakan Erdoğan'ın ziyareti bu ülkeye Türkiye'den Başbakan düzeyinde yapılacak ilk ziyaret olması sebebiyle tarihi bir önem taşımış olması, Kosova'nın Başkenti Priştine caddelerindeki Başbakan Erdoğan'ın büyük fotoğraflarının billboardlarda yer alması, Kosova'nın, bu ziyareti sabırsızlıkla beklediğinin en güzel göstergesi olarak nitelendiriliyor. Bu haber; 01.66 saniye sürmektedir.

13.haberde; 1950'li yıllarda İngiliz Askeri olarak Ada'da görev yapan ve uzun yıllardır Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yaşayan İngiliz Richard Chamberlain, o dönemde çektiği fotoğraflarını bir kitapta topladı. Chamberlain, kitabını

Cumhurbaşkanı Eroğlu'na takdim etti. Haber; “İNGİLİZ YAZAR'DAN EROĞLU'NA HEDİYE”, “CUMHURBAŞKANI KİTABI İMZALADI” başlıklarıyla ekrana geldi. Bu haber; 01.04 saniye sürmektedir.

14.haberde; “KKTCELL TRAFİK EĞİTİM PARKINDA DERS BAŞI” başlığı yer aldı. Bugüne kadar yapılan en anlamlı proje olarak nitelendirildi. Milli Eğitim ve İçişleri Bakanlığı arasında koordine edilen bu projenin ilk konukları Lefkoşa Atatürk İlkokulu 3'üncü sınıf öğrencileriydi. Sosyal sorumluluk kapsamında bugüne kadar yapılan en anlamlı proje olarak kabul edilen Kuzey Kıbrıs Türkcell Trafik Eğitim Parkı'nda ilk ders zilleri çaldı. İlkokul çocuklarına ilk dersi başlattıkları görüntüler ekrana geldi İlk ders günü nedeniyle Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Çavuşoğlu'nun açıklamaları ekrana geldi. Bu haber; 02.13 saniye sürmektedir.

15.haberde; maddi ve manevi haklarını alamayan ART'nin KKTC merkezinde çalışan personel topluca istifa kararı aldı. Kurum çalışanları istifalarının nedenini düzenledikleri basın toplantısıyla açıkladılar. “KKTC ART'DE DEPREM”, “TÜM ÇALIŞANLAR İSTİFA ETTİ” başlıkları yer alırken haberde; kurum çalışanları istifalarının nedenini düzenledikleri basın toplantısıyla açıkladılar. Kurum çalışanları 2 yıllık süreçte çok zor günler geçirdiklerini ancak yönetimden gerekli hassasiyeti görmediklerini belirttiler. Sosyal sigortalarının dahi yatmadığını açıklayan Serkan Tetik mağdur edildiklerini de anlattı. 1-2 ay değil toplam 4 ay maaşlarını alamadan çalıştıklarının altını önemle çizdiler. Dış Basın Birliği Başkanı Fevzi Tanpınar da çalışanlara destek vermek amacıyla basın toplantısına katıldı. Bütün medya çalışanları olarak istifa eden arkadaşlarına destek olacaklarını açıkladı. Ekrana basın toplantısından kareler yansıdı. Bu haber; 04.32 saniye sürmektedir.

16.haberde; ABD Temsilciler Meclisi'nin Ekim'de aldığı “Kuzey Kıbrıs'ta din özgürlüğünün istismar edilip, dinî ve tarihî yapılara zarar verildiği” iddialarını içeren kararının dayanak noktalarını da çürütecek tarihsel gerçekliklerin açıklanacağı basın toplantısının cuma günü düzenleneceği bildirildi. “KUZEY KIBRIS'TA DİN ÖZGÜRLÜĞÜ”, “GAÜ, ABD TEMSİLCİLER MECLİSİ'NİN İDDİALARINI ÇÜRÜTECEK” başlıklı haberde Girne Amerikan Üniversitesi'nin tanıtım filminin gösterilmesinin yanı sıra kilise ve camilerden de görüntüler ekrana yansıdı. Bu haber; 01.65 saniye sürmektedir.

17.haberde; “ORTOPEDİK ÖZÜRLÜLERE YARDIM ELİ” ana başlığı altında “TEKERLEKLİ SANDALYELER TESLİM EDİLDİ” alt başlığı yer aldı. KKTC'nin Almanya Kültür Ataşesi, Kuzey Kıbrıs'ın Dostları Derneği Başkanı, Sanatçı Turgay Hilmi, kanser hastaları için 2 adet silikon meme protez, ortopedik özürllüler için de 1'i akülü olmak üzere, 5 tekerlekli sandalye bağışında bulunduğu aktarıldı. Bu haber; 02.69 saniye sürmektedir.

- Dünya'dan haberler adlı jenerik giriyor ve jenerik; 00:06 saniye sürmektedir.

18.haberde; Saroz Körfezi'nde saat 04.51'de 5,3 büyüklüğünde meydana gelen deprem Çanakkale'nin yanı sıra çevre illerde de hissedildiği özellikle İstanbul'da uzun zamandır beklenmesi dolayısıyla korkulu anlar yaşattığı söylendi. Sokağa çıkan halka yapılan röportajlar ekrana gelirken korku dolu geçen saniyeler anlatıldı. Haberde; “ÇANAKKALE BEŞİK GİBİ SALLANDI” ve “HALK GECEYİ DIŞARIDA GEÇİRDİ” başlıkları kullanılırken haberin İhlâs Haber Ajansı'ndan alındığı da belirtildi. Haber; 01.71 saniye sürmektedir.

19.haberde; İspanya'nın güneyinde 10 yaşındaki Romanyalı bir kızın doğum yapması, gündeme damgasını vurdu. İspanya'nın güneyindeki Jerez Hastanesi'nde 2,9 kilogram ağırlığında bir kız doğuran 10 yaşındaki Elena ve bebeğinin durumunun iyi olduğunu açıklandı. Haberin İspanya'da meydana geldiğini belirtmek amacıyla altyazının sağ üst köşesine ‘İSPANYA’ yazıldı. Haber müzikle desteklendi. Haberde; “BU KADAR DA OLMAZ DEMEYİN” ve “10 YAŞINDA ‘ANNE’ OLDU” başlıkları kullanıldı. Haber; 01.97 saniye sürmektedir.

20.haberde; yapımcılığını ve yönetmenliğini Bilbay Eminoğlu'nun üstlendiği Mutfaktayız programı 13 Kasım'da Kanal T'de izleyicilerle buluşacağı söylendi. Kanal T'de dev bir prodüksiyon daha yayına giriyor diye başlayan haberde eğlence programı olduğunu yansıtmak amacıyla hareketli müzikler kullanılırken “MUTFAKTAYIZ KANAL T'DE BAŞLIYOR” ve “13 KASIM'DA İZLEYİCİLERLE BULUŞACAK” başlıkları yer aldı. Mutfaktayız programının tanıtım filmi ekrana geldi. Programın 35 bölümden oluşacağı da belirtilmiştir. Yarışmanın birincisine tam 10.000 TL verileceğinin de altı çizilmiştir. Bu haber; 00.95 saniye sürmektedir.

- Haber sonunda Kıbrıs'a özgü müzikler yer aldı.

- Kanal T Ana Haber Bülteni saat 19.00'dan 19.55'e kadar sürdü.

4.gün; 4 Kasım 2010 Kanal T Ana Haber Bülteni İçerik Analizi

Spiker Ferda Ekinci “Kanal T ekranlarından hepinize iyi akşamlar, ana haber bülteniyle karşınızdayız” dedi. Gündemde öne çıkan haber başlıklarının bulunduğu haber özetleri ekrana geldi.

1.haberde; Eroğlu; mektupta Ada'da çözümün mümkün olduğunu, Kıbrıs Türk tarafının BM'nin iyi niyet misyonu himayesinde Ada'da kalıcı bir çözüm bulma yönündeki taahhüdünün devam ettiğini ifade etti. Haberde; “EROĞLU BAN'A MEKTUP YOLLADI” ve “YIL SONUNA KADAR ÇÖZÜM İSTEDİĞİNİ YİNELEDİ” başlıkları yer aldı. Bu haber; 02.00 saniye sürmektedir.

2.haberde; “HALK KONSEYİ'NİN İLK TOPLANTISI CUMARTESİ” başlığı kullanıldı. Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nun, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi lideriyle yürütmekte olduğu görüşme sürecinde Kıbrıs Türk toplumunun istem ve düşüncelerinin, en etkin ve en yararlı şekilde masaya yansıtılması görüşünde olan Hükümet, bundan bir süre önce halk konseyi kurulması yönünde karar aldığı belirtilen haberde Hristofyas ve Eroğlu'nun detay görüntülerine yer verildi. Bu haber; 01.02 saniye sürmektedir.

3.haberde; KKTC'ye ziyaret yapılmayacağı yönünde Rum tarafına güvence verilerek yanıltıldığı iddialarının asılsız olduğunu, KKTC ziyaretinin planlandığının başından beri hem Karoyan hem de AKPM'deki Rum milletvekillerince bilindiğini açıkladığı aktarıldı. Haber; “ÇAVUŞOĞLU'NDAN KAROYAN'A YANIT”, “KAROYAN'IN İDDİALARI GERÇEĞİ YANSITMIYOR” başlıkları yer aldı. Bu haber; 01.97 saniye sürmektedir.

4.haberde; “UBP'DEN AÇIKLAMA” ile “TAHSİN ERTUĞRULOĞLU ELEŞTİRİLDİ” başlıkları kullanıldı. Yaptığı her açıklamada UBP tabanıyla sorunu olmadığını, parti yönetimiyle sorunu olduğunu söyleyen ve iktidardaki UBP yönetimini piyon olmakla eleştiren bağımsız milletvekilli Tahsin Ertuğruloğlu'na, UBP Genel Merkezinden yanıt geldiği ve UBP'ye ve onun seçilmiş yetkililerine kamuoyu önünde yaptığı mesnetsiz suçlamalarla zarar veren birisinin, UBP içinde yer alamayacağı” belirtilerek, Ertuğruloğlu'nun partiyle bağlantısının, ‘açıkça ihlal ettiği’ parti tüzüğüne uygun bir şekilde Parti Meclisi kararıyla kesildiği ifade edildi.

Tahsin Ertuğruloğlu'nun konuyla ilgili daha önce yaptığı açıklamalar ve UBP parti meclisinin görüntüleri ekrana getirildi. Haber; 03.72 saniye sürmektedir.

5.haberde; “MECLİS TOPLANDI” başlığıyla beraber meclisten görüntülere yer verildi. Haberde; Cumhuriyet Meclisi Genel Kurulu Meclis Başkanı Hasan Bozer Başkanlığı'nda denetim görevi ile toplandı. Genel Kurul'da ağırlıklı olarak gündem dışı konuşmalara yer verildi. Haber; 02.89 saniye sürmektedir.

6.haberde; KKTC, Türkiye'den turizm yatırımcılarını çekmek için atağa geçtiği, Maliye Bakanı Ersin Tatar'ın başlattığı tanıtım atağı ile Türkiye'deki iş dünyasına KKTC'deki yatırım fırsatlarını anlatacağı “BAKAN TATAR'DAN TANITIM ATAĞI” ve “TÜRKİYE'DEN TURİST BEKLİYORUZ” başlıkları kullanıldı. Ekrana; Bakan Tatar'ın görüntülerinin yanı sıra sahil, otel ve havalimanı görüntülerine de yer verildi. KKTC'ye gelen yatırımların arttığına dikkati çeken Tatar, esas gelirlerinin turizm, ticaret ve eğitim olduğunu belirterek özellikle Bafra bölgesinde arazi tahsisi yaptıklarını ve yatırımcıları KKTC'ye beklediklerini kaydetti. Haber; 03.08 saniye sürmektedir.

7.haberde; Haspolat Atık Su Arıtma Tesislerinin temeli atıldı. Temel atma törenine Lefkoşa Türk Belediyesi Başkanı Cemal Bulutoğluları ve diğer yetkililer katıldı. “ATIK SU ARITMA TESİSİNİN TEMELİ ATILDI” ve “HASPOLAT'TA HİZMET VERECEK” başlıkları kullanılırken açılış kürsüsünde çıkıp konuşma yapan yetkililerin görüntülerinin yanı sıra törende zeytin ağaçlarının dikildiği görüntüler de yer almaktadır. Haber; 01.25 saniye sürmektedir.

8.haberde; İskele'de plansız programsız yapılan inşaatlara ve yol yapım çalışmalarına verdiği tepki ekranlara gelirken, “İSKELE YOLUNA TEPKİ BÜYÜYOR” başlığıyla “VATANDAŞ EVİNE NASIL GİRECEK” alt başlığı kullanıldı. Gazimağusa-İskele arasında bulunan 16 kilometrelik yolun çift şerit bölünmüş yol yapım çalışmaları sürdüğü ancak ölüm yolu olarak da bilinen İskele yoluna vatandaşın gösterdiği tepki ve vatandaşla yapılan sokak röportajına yer verildi. Haber; 02.77 saniye sürmektedir.

- Dünya'dan haberler jeneriği girdi.

9.haberde; “CHP (Cumhuriyetçi Halk Partisi) TÜZÜK KRİZİ” başlığı kullanılırken, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ile Parti'nin Genel Sekreteri Önder Sav

arasında giderek büyüyen tüzük krizi, Parti Meclisi'nden sonra CHP'yi bir kez daha kurultaya sürüklediği aktarıldı. CHP Genel Merkezi önünde çekilen görüntülere yer verildi. Haber; 02.74 saniye sürmektedir.

10.haberde; bir önceki haberle bağlantılı olarak son dakika haberi verildi. Bu haberde CHP liderinin hukuk'un gereği yapılmıştır açıklaması yaptığı belirtildi. Bu haber; 00.23 saniye sürmektedir.

11.haberde; Prizren'de ünlü 'Şadırvan' meydanında binlerce kişiye hitap eden Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'a Fahri Hemşehrilik Beratı ve şehrin altın anahtarı verildiği görüntüler yer alıyor. "ERDOĞAN'A PRİZEN'DE SEVGİ SELİ" ve "ŞEHİRİN ANAHTARI TAKDİM EDİLDİ" başlıkları yer aldı. Haber; 01.23 saniye sürmektedir.

12.haberde; "EROĞLU'NUN KABULLERİ" başlığı kullanılırken, Çetinkaya Spor Kulübü tarafından kulüplerini simgeleyen çeşitli hediyeler Cumhurbaşkanı Eroğlu'na sunuldu. Haberde Eroğlu sporu sevmek ve desteklemek gerektiğinin altını çizdi. Haber; 03.47 saniye sürmektedir.

13. haberde; "DÜNYA KİTAP HAFTASI ETKİNLİKLERİ" ve "SİZ OKUYUN TELSİM BAĞIŞLASIN" başlıkları yer aldı. Atatürk İlkokulu'nda gerçekleşen törene katılan Bakanlar ve öğrencilere takdim edilen kitaplar ekrana geldi. Telsim'in bağış yaptığı üst ses tarafından 2 kereden fazla duyuruldu. Reklam olgusu yakalanmak istenmiştir. Haber; 03.06 saniye sürmektedir.

14.haberde; Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği ve Birliğe bağlı odalar, düzenledikleri basın toplantısıyla yeni çalışma programını açıkladı. "TABİPLER BİRLİĞİ VİZYONU AÇIKLADI" başlığı yer alırken; basın toplantısından görüntüler ekrana getirildi. Bu haber; 01.23 saniye sürmektedir.

15.haberde; "KANSER HASTALARINA YARDIM DERNEĞİ KERMES DÜZENLEDİ" başlığı ekrana gelirken aynı zamanda kermeste, şirketlerin bağışladığı yeni kıyafet ve ayakkabıların 5-10 TL'ye satıldığı görüntülere yer verildi. Eğlenceli bir müzikle haber desteklendi. Haber; 03.78 saniye sürmektedir.

16.haberde; yurdun çeşitli bölgelerinde meydana gelen ölümlü trafik kazalarıyla bir kez daha sarsıldıkları ifade edildi. "ÜLKE TRAFİK KAZALARIYLA SARSILDI" başlığı kullanılırken, kazaya karışan kişilerin isimleri ve hayati durumları deşifre

edildi. Haberde, 6 kez kaza kelimesi geçti. Kaza sonrası görüntülere yer verildi. Haber; 01.43 saniye sürmektedir.

- Dünyadan haberler adlı jenerik girdi.

17.haberde; yabancı uyruklu mültecileri yurt dışına kaçırmak isteyen 13 organizatör gözaltına alındı. Mültecilerin çoğunluğunun çocuk olmasının önemi belirtildi. ”LÜKS TEKNEYLE İNSAN KAÇAKÇILIĞI” ve “142 MÜLTECİ YAKALANDI” başlıkları yer aldı. Görüntülerde; polisin tekneye yaptığı baskın sonucunda yakalanan kişiler deşifre edildi. Tekneden görüntülere yer verildi. Haber İhlâs Haber Ajansı’Ndan alındı. Bu haber; 01.47 saniye sürmektedir.

18.haberde; Tayland'ın sele teslim olmasına ilişkindir. Tayland'da aşırı yağışlar nedeniyle meydana gelen sellerde 94 kişi ölürken, 3 milyondan fazla kişinin sellerden etkilendiği bildirildi. “TAYLAND SELLERLE BOĞUŞUYOR” denilen haberde, sel bölgesinden görüntülere yer verilirken müzik efektleri kullanılarak da olayın ciddiyet boyutu yansıtılmaya çalışılmıştır. Haber; 01.86 saniye sürmektedir.

19.haberde; Avustralya'nın ulusal havayolu firmalarından Qantas Havayollarının Singapur'dan Sydney'e havalanan Airbus A380 model uçağı motor arızası yüzünden acil iniş yapmak zorunda kaldı anonsu ile verilen haber kontrollü iniş gerçekleştiren uçaktan görüntülerle ekrana geldi. “HAVADA PANİK” alt yazısı ile verildi. Bu haber 01.01 saniye sürmektedir.

20.haber; “ARMA HOME DESIGN AÇILDI” ve “BAŞBAKAN İRSEN KÜÇÜK'TE AÇILIŞA KATILDI” alt başlıkları ile yer alırken reklam olgusu yaratılarak Başbakan'ın da bu açılışa katıldığı belirtilerek önem arz eden ve uzun zamandır beklenen bir olay haline dönüştürülmüştür. Haberde konukların ve mağazanın görüntülerine yer verilmiştir. Habere müzik katılarak tanıtım reklamı havasında işlenmiştir. Bu haber; 01.68 saniye sürmektedir.

21.haberde; GAÜ-Galeria Sinemaları tarafından yapılan ücretsiz gösterimlerin ilk olduğunun önemi vurgulanan aktarılırken, Türkiye'den gelen sinema sanatçılarının da görüntülerine yer verilerek haberin önemi vurgulanmaya çalışılmıştır. “GAÜ SİNEMA GÜNLERİ ” alt yazısı ile verilmiştir. Sinema eleştirmenlerinin En İyi Korku-Gerilim Filmi Yorumu Getirdikleri Paranormal Activity 2'nin gösterime

girdiği anons edildi. Haber; açılış görüntüleriyle ekrana geldi. Bu haber; 01.37 saniye sürmektedir.

22.haber; bültenin son haberi olarak da anons edilirken spor içeriklidir. “2010 KEMAL DENİZ MİNİKER SATRAÇ TURNUVASI BAŞLADI” üst yazısıyla ekrana gelen haberde; “MİNİKLERDEN DEV HAMLELER” alt başlığı kullanılmıştır. Müsabakaların yapıldığı otelden görüntüler ekrana gelirken, otelin adı deşifre edildi. Haberde müzik efektleri kullanılmaktadır. Bu haber; 01.02 saniye sürmektedir.

Kanal T Ana Haber Bülteni saat 19:00'dan 20.00'a kadar sürdü.

5.gün; 5 Kasım 2010 Kanal T Ana Haber Bülteni İçerik Analizi

- Habere girişlerde gündemde öne çıkan haber başlıklarının aktarılmasının ardından ana habere geçilmektedir.
- Haberlerde alt yazı olarak günün haber özetleri geçmektedir. Ekranın alt köşesinde bulunan haber özetlerinin sol tarafında Kanal T internet sitesi ve telefon numaraları yer almaktadır.

1.haberde; Başbakan İrsen Küçük'ün Yunanistan aleyhine söylediği sözlerin yer alırken “KÜÇÜK'TEN YUNANİSTAN'A AĞIR ELEŞTİRİ” alt yazısıyla verilirken, İrsen Küçük'ün yaptığı açıklamalar ekrana getirildi. Bu haber; 03.13 saniye sürmektedir.

2.haberde; haftalardır gündemi meşgul eden haber olarak değerlendirilen “KÜÇÜK HAYVANCILARLA GÖRÜŞTÜ” ve “BRUCELLA'LI KONUSUNDA HASSASIZ” alt yazılı haberde İrsen Küçük'ün açıklamaları ekrana getirildi. Bu haber; 01.78 saniye sürmektedir.

3.haberde; Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu ile Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun bir telefon görüşmesi gerçekleştirdiğine ilişkin haberde “EROĞLU DAVUTOĞLU İLE GÖRÜŞTÜ” alt yazısı ekrana geldi. Cumhurbaşkanlığı Sarayı'ndan aktarılan görüntülerde Eroğlu ve Davutoğlu'nun yaptığı açıklamalara yer verildi. Bu haber; 00.98 saniye sürmektedir.

4.haberde; Kıbrıs Türk İnsan Hakları Vakfı, Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nu ziyaret ederek, çalışmaları hakkında bilgi verdiği anons edildi. Cumhurbaşkanı'nın kabulü

ekranlara getirilerek karşılıklı yapılan konuşmalar görüntülendi. Haberde “EROĞLU'NUN KABULÜ” ve “İNSAN HAKLARI DERNEĞİ İLE GÖRÜŞTÜ” alt yazıları yer aldı. Bu haber; 02.17 saniye sürmektedir.

5.haberde; Turizm Gelişim Yasa Tasarısı hakkında Turizm Çevre ve Kültür Bakanı Kemal Dürüst'ün sektör temsilcileri ile yaptığı toplantı “TURİZM MASTER PLANI” alt yazısı ile ekrana gelmiştir. Bu haber; 02.14 saniye sürmektedir.

6.haberde; İçişleri ve Yerel Yönetimler Bakanı İlkey Kamil'in Asmaaltı Arasta esnafının sorunlarını dinlediği belirtilmiştir. Bir zamanların gözde alışveriş merkezi olan Arasta bölgesi olarak anons edilen habere “KAMİL'İN KABULÜ” alt yazısı ile aktarıldı. Bakan kendi makamında ağırladığı esnafın sorunlarını dinledi. Bu haber; 02.68 saniye verilmiştir.

7.haberde; DP Genel Başkanı Serdar Denktaş mağdur edildiklerini iddia eden sıvı gübre fabrikası sahibi olan iki iş adamı ile ortak basın toplantısı düzenlediği anons edildi. “DENKTAŞ'IN BASIN TOPLANTISI” alt yazısı kullanıldı. Bu haber; 01.41 saniye sürmektedir.

8.haberde; Gazimağusa, İskele ve Karpaz bölgelerine 11 yeni hız tespit kamerası daha koyulduğu, uygulama tarihinin ise 8 Kasım olduğu anons edildi. Yollara koyulan hız tespit kameralarının görüntüleri ekrana geldi. “SÜRÜCÜLER DİKKAT” alt yazısıyla sürücüler yeni kameralara yakalanmamaları ve tedbirli araç sürmeleri konusunda uyarıldılar. Bu haber; 01.26 saniye sürmektedir.

9.haberde; AB'nin başkenti olarak bilinen Brüksel'de düzenlenen Avrupa Halkla İlişkiler ödülünü kazanan Kıbrıs Türk Ticaret Odası Brüksel temsilcisi Mualla Çıraklı ile canlı yayın telefon bağlantısı gerçekleştirildi. Haber “CANLI BAĞLANTI” başlığı altında izleyiciye sunuldu. Haberde son dakika vurgusu yaratılmak istendi. Bu haber; 03.96 saniye sürmektedir.

10.haberde; GKK tarafından silâh altına alınan sonbahar 2010 Er Celbi'nin düzenlendiği tören Gülseren Kışlası'ndan görüntülerle ekrana geldi. “GKK YEMİN HEYECANI” alt yazısıyla iletilmektedir. Bu haber; 01.18 saniye sürmektedir.

11.haberde; Kanal T'nin yapımını üstlendiği programın Karpaz'dan canlı yayınlara aktarılacağı ve bölgenin sorunlarını dile getirecek olan programın hazırlıklarını iletmek amacıyla ana habere “CANLI TELEFON BAĞLANTISI” başlığı ile

ekrana yansdı. Bahsedilen programın yapılacağı bölgedeki son hazırlıklar program yapımcısı tarafından seyirciye aktarıldı. Bu haber; 02.13 saniye sürmektedir.

12.haberde; DAÜ-Sen, DAÜ yönetiminin Anayasa'yı ve mahkeme kararlarını çiğnediği gerekçesiyle eyleme gittikleri anonsunun yapıldığı haberde bazı öğrencilerin derslerine giremediklerinden dolayı gösterdikleri tepkiler ekrana geldi. “DAÜ'DE EYLEM” ve “ÖĞRENCİLER ÖĞRETİM ÜYELERİNE TEPKİ GÖSTERDİ” alt yazıları ile sunuldu. Bu haber; 02.73 saniye sürmektedir.

13.haberde; trafik kazalarıyla mücadele çabalarına yeni katılan Trafikte Kazasız Yaşam Derneği (TRAKAYAD) ülkede meydana gelen kazalara çözümler üretmek istedikleri anons edildi. Haber “TRAKAYAD KURULDU” alt yazısıyla iletildi. Bu haber; 01.27 saniye sürmektedir.

14.haberde; ABD Temsilciler Meclisi'nin Ekim ayında aldığı “Kuzey Kıbrıs'ta Din Özgürlüğü İstismar Edilip, Dini ve Tarihi Yapılara Zarar Veriliyor” kararının dayanak noktalarını da çürütecek tarihsel gerçekliklerin açıklanacağı basın toplantısının Belediyeler Birliği Lokalinde yapıldığı iletildi. Haber “GAÜ TARIHE IŞIK TUTUYOR” alt yazısıyla sunuldu. Haberde manastır görüntülerine de yer verildi. Bu haber; 02.65 saniye sürmektedir.

15.haberde; Konyalılar Kültür ve Dayanışma Derneği lokalinin açıldığı anons edildi. Açılışa Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nun da katıldığı aktarılırken “KONYALILAR DERNEĞİ AÇILDI” alt yazısı ekrana geldi. Haberde ayrıca açılışa UKÜ Rektör Yardımcısı Nükhet Saraçel'inde katıldığının altı çizildi. Bu haber; 02.06 saniye sürmektedir.

- Dünya'dan haberler jeneriği girdi.

16.haberde; “BAYKAL'DAN AÇIKLAMA” alt yazısıyla anons edilirken haberde Deniz Baykal'ın İzmir'de Cumhuriyetçi Halk Partisi içerisinde yaşanan sorunlar hakkında yaptığı açıklamalardan görüntüler ekrana geldi. Bu haber; 02.11 saniye sürmektedir.

17.haberde; ABD'de düzenlenen panelde Türkiye ve diğer Ortadoğu ülkelerinin bölgedeki rolü ele alındığı aktarıldı. “TÜRKİYE'NİN DÜNYA'DAKİ ROLÜ” alt yazısıyla birlikte Washington'da kaydedilen panel görüntüleriyle devam etti. Bu haber; 01.69 saniye sürmektedir.

18.haberde; Muş'ta yılanların istilasına uğrayan aile evi terk etti anonsu ile başlayan evin taban ve tavandaki boşluklardan gelen uzunluğu 1 metrenin üzerinde olan yılanların, evde yaşayan ev halkına korkulu anlar yaşattığı belirtildi. “EVİ YILANLAR BASTI” alt yazılı haber ses efektleriyle de desteklendi. Bu haber; 02.21 saniye sürmektedir.

19.haberde; İstanbul Ümraniye'de, yasak aşk yaşadığı ve sevgilisi tarafından bıçaklanarak öldürüldüğü aynı zamanda 8 aylık hamile olan Yeliz Karahasanoğlu'nun sezaryan ile Dünya'ya getirilen bebeğinin hayata tutunmaya çabası ekranlara getirildi. Olay ‘kan dondurucu haber’ olarak nitelendirilirken “36 HAFTALIK MUCİZE BEBEK” alt yazısıyla ekrana geldi. Haber hastanede küvezde yaşam savaşı veren bebeğin ve ona bakan doktorların görüntüleriyle devam etti. Bu haber; 01.92 saniye sürmektedir.

20.haberde; Küba'da ve Pakistan'da düşen yolcu uçaklarına dair anons yapıldı. Alınan bilgilere göre her iki uçakta da kurtulan yolcu olmadı. Haber Euronews kanalından alınan görüntülerle devam etti. Haberde kullanılan ses efektleriyle olayın ciddiyet boyutuna vurgu yapılmak istenmiştir. Bu haber; 01.22 saniye sürmektedir.

21.haberde; GAÜ Spectrum Hall'de, Eti Çocuk Tiyatrosu'nun küçük bir çocuğa dönüşen kukla Pinokyo oyununa ev sahipliği yaptığı anons edildi. Haberin görüntüleri “GAÜ'DEN ÇOCUK GÜNLERİ” alt yazısıyla ekrana geldi. Sahnelenen oyundan kareler ekrana gelirken sosyal sorumluluk projesi olarak adlandırılan haberin çocukların sanatsal yetilerini geliştirmeye yönelik olduğu açıklandı. Bu haber; 02.41 saniye sürmektedir.

- Kanal T Ana Haber Bülteni saat 19.00'dan 19.50'ye kadar sürdü.

4.2.Devlet Kanallarında TV Haberciliğinde Etik Kavramı Üzerine Analiz Çalışması ve Sonuçları

4.2.1. Bayrak Radyo ve Televizyon Kurumu Ana Haber Bülteni

1.gün 1 Kasım 2010 BRTK Ana Haber Bülteni İçerik Analizi

- Haber özetleri ekrana gelmektedir. Bunlar;
  - Ankara'da Kıbrıs Zirvesi
  - Liderler Görüştü

- Lakadamyalı Resmen Görevde
- Çavuşoğlu KKTC'de
- Zora Sokacak Adımlar Atmayın
  - Haber Özetleri 00.97 saniye sürdü.
  - Haber öncesinde ekrana saat çıkmakta ve saatin tam ortasında sponsorun marka ismi yer almaktadır. Saat tam 19.00'a yaklaştığında ekrana çarklar gelmektedir. Saatin işlediğini tanımlayan çarklar dönerken bir anda çarkın ortasında kamera objektifi belirlemektedir. “Kıbrıs Türkü'nün Sesi” yazısı ekrana gelmektedir. Ana haber yazısında ise ‘ana’ kırmızı, ‘haber’ ise beyaz fontla yazılmıştır.
- Spiker; “Bayrak haber merkezi adına hepinize iyi akşamlar ben Mustafa Ufuk Çelik, bundan böyle hafta içi her gün saat 19.00'da sizlerle birlikte olacağız, günün gelişmelerini değerlendireceğiz ve günün haberlerine hep birlikte bakacağız ve ayrıntılara geçeceğiz” dedi. Haber müziği devam etmekteydi.
- Spiker haber özetlerinin öncesinde haber başlıklarını bildirdi.
- Ana haberden gündem başlıklarını belirten haber özetleri ekrana geldi: 01.26 saniye sürdü.

1.haberde; “ANKARA’DA KIBRIS ZİRVESİ” alt yazısı yer almaktadır. Haberde havaalanının vip salonundan uçağa binmek üzere ilerleyen Cumhurbaşkanı ve bakanların görüntüleri ekrana gelmektedir. Heyetin Ankara'ya ulaşmalarının ardından Eroğlu'nu Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nün Şeref Kapısında Abdullah Gül karşılamakta ve ikili selamlaştıktan sonra basına poz vermektedirler. Haberde kullanılan ses efektiyle olaya ciddiyet ve önem kazandırılmaya çalışılmaktadır. Aynı haber içeriğinde görüşmenin ardından heyetin tekrar Ada'ya dönüşü ve uçaktan iniş görüntülerinin yanı sıra herhangi bir açıklama yapılmadığı da belirtilmektedir. Haber; 02.75 saniye sürmektedir.

2.haberde; “MÜZAKERE SÜRECİ” alt yazısı ile verilen, Cumhurbaşkanı Eroğlu'nun Ankara ziyaretinin dönüşünde Rum Lideri Hristofyas'la görüşmesinin ardından Eroğlu'nun Saray'a döndüğü bildirilmektedir. Haberin görüntülerinde Saray'ın girişinde Eroğlu'nun kürsüde basın açıklaması yaptığı gözlenmektedir. Basın mensuplarının sorularını da yanıtlayan Eroğlu, günün gelişmelerini değerlendirmektedir. Haber kesilmeden uzun süre içerisinde verilerek aktarılmakta

ancak önemli noktalar dışında diğer açıklamalar kesilebilir ve daha anlaşılabilir olabilirdi. Haberin uzun olması izleyicide dikkat bozukluğuna neden olabilmektedir. Haber; 11.09 saniye sürmektedir.

3.haberde; BM Genel Sekreteri'nin Kıbrıs özel danışmanı Alexander Downer'in açıklamalarının bulunduğu haber “LİDERLER GÖRÜŞTÜ” alt yazısı ile özetlenmektedir. Haberde; Downer'in basın açıklamasına ve Eroğlu'nun toplantı salonuna gelişinden görüntüler bulunmaktadır. Haber; 01.28 saniye sürmektedir.

4.haberde; “GÜVEN MEKTUBU” alt yazısı yer almaktadır. KKTC Büyükelçisi Mustafa Lakadamyalı'nın Ankara Cumhurbaşkanlığı Köşkünde Abdullah Gül'e sunduğu güven mektubu ve çektiydikleri hatıra fotoğrafından görüntüler ekrana gelmektedir. Haber ses efektleriyle verilmektedir. Haber; 00.80 saniye sürmektedir.

5.haberde; “ÇAVUŞOĞLU KKTC'DE” alt yazısı ile verilirken, Çavuşoğlu'nun KKTC'ye geçtiği makam aracından inişi ile başlayan görüntüler KKTC yetkililerinin karşılamasıyla devam etmektedir. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Başkanı sıfatıyla Ledra Palas'tan KKTC'ye geçişi büyük yankı uyandırmaktadır. Haberde; dikkat ve ciddiyet uyandırmak amacıyla ses efektleri kullanılırken, Çavuşoğlu'nun röportajından görüntüler aktarılmaktadır. Haber; 02.63 saniye sürmektedir.

6.haberde; aynı haberle bağlantılı olarak “ÇAVUŞOĞLU KKTC'DE” alt yazısı yer alırken, üst yazıda ise “BOZER, ÇAVUŞOĞLU'NUN KKTC'YE GELİŞİNİ DEĞERLENDİRDİ” denilmektedir. Bozer'in konuyla ilişkili röportajı kendi sesinden aktarılmaktadır. Görüntülerde Çavuşoğlu'nun KKTC'ye geçişi ve Bozer'in karşılamasının yanı sıra röportaj kareleri de ekrana yansıtılmaktadır. Haber; 03.10 saniye sürmektedir.

7.haberde; ekonomi başlığına değinilerek “KAMU-İŞ SORUNLARI” alt yazısı yer almaktadır. Kamu-İş Başkanı ile Maliye Bakanı Ersin Tatar'ın konuşmaları yer almaktadır. Haberde ülke genelinde gerçekleştirilen grevler ele alınmaktadır. Haber; 04.46 saniye sürmektedir.

8.haberde; Ekonomi ve Enerji Bakanı Sunat Atun'un konu olduğu haberde “SON TEKNOLOJİ TUĞLA FABRİKASI YENİ YILDA HİZMETE GİRİYOR” alt yazısı yer alırken, tuğla fabrikasına ziyarette bulunan Bakan'ın görüntülerine, fabrikaya ait iş makineleri ekrana gelmektedir. “KKTC'YE YENİ YATIRIM” farklı alt yazısı da

kullanılan haberde; ses efektleri kullanılırken, röportajlara da yer verilmektedir. Haber; 02.66 saniye sürmektedir.

9.haberde; dalgalanan Türk Bayrağı'nın görüntüsüyle başlayan, İstanbul'dan manzara görüntüleriyle devam eden "İPMA (Uluslararası Proje Yönetim Birliği) 24. DÜNYA KONGRESİ" alt yazısı yer almaktadır. Uluslararası Proje Yönetim Birliği'nin Dünya Kongresi'nin açılışını Başbakan Erdoğan'ın yaptığı ve kongreye davetli olarak KKTC Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanı Saner'in de katıldığı anons edilmektedir. Haber; 00.34 saniye sürmektedir.

10.haberde; Bayrak Haber Kanalında 'canlı' yayınlanan "Sabah Haber"ın konuğu olarak katılan Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı Zorlu Töre, tarım konusunda sorulan soruları yanıtlamaktadır. Sözü geçen sabah programından alınan görüntülerin üzerine farklı alt yazıların da kullanılmakta olduğu haberde; "KKTC'DEKİ TARIM UYGULAMALARI" denilmektedir. Haber; 04.51 saniye sürmektedir.

11.haberde; son dakika anonsu yapılarak "MÜZAKERE SÜRECİ" alt yazısı kullanılırken, haber spiker tarafından aktarılmaktadır. 18 Kasım'da New York'ta yapılacak olan 3'lü görüşme hakkında BM'den gelen yazılı açıklama aktarılmaktadır. Haber; 00.77 saniye sürmektedir.

12.haberde; Veterinerler Birliği Başkanı ve Üyelerinin Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı Zorlu Töre'yi ziyaret ettikleri anons edilirken, "SAĞLIKLI ET TÜKETİMİ" alt yazısı yer almaktadır. Haberde kullanılan görüntülerde Zorlu Töre'nin açıklamalarına ve Veterinerler Birliği üyelerinin görüntülerine yer verilmektedir. Hayvanların veteriner kontrolünde kesilmesi gerektiği vurgulanan haberde brucella hastalığından da bahsedilerek halk uyarılmaktadır. Haber; 03.33 saniye sürmektedir.

13.haberde; arşivden alınarak yayınlanan sendikacıların eylem görüntüleri yer alırken, "SENDİKAL PLATFORM EYLEMDE" alt yazısı kullanılmaktadır. Haberde aynı zamanda KKTC Bayrağı ve Lefkoşa'dan görüntüler de yer almaktadır. Haber; 01.20 saniye sürmektedir.

14.haberde; Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Nazım Çavuşoğlu'nun görüntüleri yer alırken "GREV SINAVLARI ETKİLEDİ" alt yazısı kullanılmaktadır. Lefkoşa'da orta dereceli okullarda ikinci dönem sınavlarının bildirildiği başka bir alt başlıkla

beraber birinci dönem sınavlarının da grev öncesi yapılacağı aktarıldı. Haber; 00.85 saniye sürmektedir.

15.haberde; taksi ve korna seslerinin yer aldığı trafik görüntülerinin yanı sıra Birleşik Taksiciler Birliği Genel Sekreteri Hakan Özkıraç'ın görüntüleri de gösterilmektedir. Yazıda “TAKSİCİLERİN SORUNLARI” denilmektedir. Haberde; askıya alınan eylem kararlarının hayata geçirilmesi yönünde karar aldıkları açıklanmaktadır. Haber; 01.01 saniye sürmektedir.

16.haberde; Telekomünikasyon Dairesi Müdürü İrfan Paşa Özkal'ın telefon borcu bulunan abonelerin 22 Kasım'a kadar borçlarını kapatmaları uyarısında bulunduğu anons edilmektedir. Haber; Telekomünikasyon Dairesi'nin ve telekomünikasyon cihazlarının görüntüleri ile verilirken “TELEFON BORÇLARI” alt yazısı ile gösterilmektedir. Haber; 00.80 saniye sürmektedir.

- Spiker “ana haber bültenimiz burada sona eriyor sayın seyirciler ama her zaman olduğu gibi az sonra spor haberleriyle tekrar birlikte olacağız” anonsunun ardından ana haber jeneriği ile devam etti.
- Sponsor reklamının ardından ‘hava durumu’ jeneriğinde pusula gösterildi. Pusulanın orta noktasından ağaç çıkmaktadır. Kuru ağaç önce sararır ve sonra yeşile döner böylece mevsim geçişlerinin yaşandığı ve hava sıcaklığı değişiminin olduğu anlatılmak istenmektedir. Ekrana hava durumu yazısı gelmektedir. Ekranda mavi renk kullanıldı. Kentlere göre hava durumu tahminlerinin yanı sıra Türkiye ve Dünya'daki hava tahminleri de iletilmektedir. Haber; 01.87 saniye sürmektedir.
- Sponsor reklamının ve anonsunun ardından ana haber spikeri spor haberlerini aktarmaktadır. Haber; 06.16 saniye sürmektedir.
- Ana haber sunumunda kırmızı ışıkla renklendirilen sunum masasının spor haberlerine geçildiğinde yeşil renk aldığı dikkat çekmektedir. Saat 19.00'da başlayan ana haber bülteni, saat 20.03'de sona erdi. Ana haber spikerinin “spor haberlerinin ardından ana haber bültenimiz burada sona eriyor yayında ve yapımda emeği geçen tüm arkadaşlarım adına tekrar yarın görüşmek ümidiyle hoşça kalın diyorum” anonsuyla sona ermektedir.
- BRTK Ana Haber 19.00'dan 20.03'e kadar sürmektedir.

2.gün; 2 Kasım 2010 BRTK Ana Haber Bülteni İçerik Analizi

- Özetler:
- Tatar'dan BRT'ye Önemli Açıklama
- Müzakere Süreci
- Çavuşoğlu Ada'dan Ayrıldı
- LTB'nin Çalışmaları-Bulutoğluları BRT'ye Konuştu
- Başkent'te Eylemli Gün
- Kamera Sayısı 66 oluyor
- Haber özetleri 01.21 sn. sürmektedir. Müzik efekti kullanıldı.
- Ardından ana haber jeneriği girdi.

1.haberde; “TATAR'DAN AÇIKLAMA”, “EKONOMİDEN GELİŞMELER” alt yazıları kullanılmaktadır. Maliye Bakanı Ersin Tatar'ın BRT'de katıldığı bir programa ait görüntüler üst ses sunumuyla aktarılırken, haberde Ersin Tatar'ın yaptığı konuşma kendi sesinden de yayınlanmaktadır. Haber; 02.89 saniye sürmektedir.

2.haberde; Cumhurbaşkanı Eroğlu KKTC'ye ziyarette bulunan Mevlüt Çavuşoğlu'nu Cumhurbaşkanlığı Sarayındaki kabulünde mülkiyet sorunu ve müzakere sürecine değinildiği anons edilmektedir. Kabule bazı bakanların da katıldığı aktarılırken haberin devamında Çavuşoğlu'nun katıldığı diğer ziyaretlerden de detaylar sunulmaktadır. “ÇAVUŞOĞLU'NUN TEMASLARI” alt yazısı yer alırken, farklı alt yazıların da kullanıldığı haberde; Çavuşoğlu, Eroğlu ve bakanların görüntülerinin yanı sıra Çavuşoğlu'nun diğer temasları da ekrana gelmektedir. Haber; 04.01 saniye sürmektedir.

3.haberde; AKPM Başkanı Çavuşoğlu meclisteki parti başkanlarıyla da görüştüğü, konu hakkında açıklama yapılmadığı belirtilirken meclisteki buluşmada bakanlarla olan röportaj görüntüleri aktarılmaktadır. Yazıda “ÇAVUŞOĞLU'NUN TEMASLARI” denilmektedir. Haber; 02.91 sn. sürmektedir.

4.haberde; Çavuşoğlu'nun ara bölgede bulunan Ledra Palas Otel'de iki toplumun din adamlarını bir araya getirdiği bildirilirken toplantıya katılan Rum Başpiskoposu ve Din İşleri Başkan Vekili'nin yanı sıra toplantıya katılanlarında görüntüleri aktarılmaktadır. “ÇAVUŞOĞLU DİNİ LİDERLERİ BULUŞTURDU” alt yazısı yer

almaktadır. Haberde; manastırların restorasyonu ele alındı. Haber; 02.06 saniye sürmektedir.

5.haberde; Rum basınının AKPM Başkanı Çavuşoğlu'nun KKTC ziyaretini eleştirdiği anons edilmektedir. Çavuşoğlu'nun KKTC'ye gelirken bindiği makam arabası ve KKTC'de temaslarda bulunduğu detay görüntüler yer alırken haberi yapan Rum gazetelerinden de görüntüler ekrana gelmektedir. Alt yazısı “GÜNEY’İN TEPKİSİ” şeklindedir. Haber; 01.12 saniye sürmektedir.

6.haberde; Rum Meclis Başkanı Karoyan, Çavuşoğlu'nu Larnaka havaalanından uğurlamasının ardından basın karşısına geçerek yaptığı açıklamalarla dikkatleri üzerine çekmektedir. Haberde Karoyan'ın “Çavuşoğlu Türk gibi davrandı, AB'ye şikâyet edeceğiz” açıklaması Rum ve Türk basınında büyük yankı bulduğu söylenmektedir. “RUM TEPKİSİ” alt yazısının yer aldığı haberde Larnaka havaalanı ve Karoyan'ın görüntüleri gösterilmektedir. Haber; 00.85 saniye sürmektedir.

7.haberde; “ÖZGÜRGÜN’DEN AÇIKLAMA”, “RUM YÖNETİMİ TÜRK TARAFINI SUÇLAMA VE KARALAMA POLİTİKALARINDAN VAZGEÇMELİ” alt yazıları kullanılmaktadır. KKTC Cumhurbaşkanı ve Rum Yönetimi Cumhurbaşkanı'nın görüntülerinin yanı sıra Dış İşleri Bakanı Hüseyin Özgürgün'ün basına yaptığı açıklamalardan görüntüler aktarılmaktadır. Haber; 02.29 saniye sürmektedir.

8.haberde; KKTC Ankara Büyükelçisi Mustafa Lakadamyalı ve ona refakat eden ekibin Anıtkabir ziyaretinde askerler eşliğinde Atatürk'ün mozolesine çelenk bırakıldığı görüntülerin üzerine “LAKADAMYALI GÖREVDE” alt yazısı kullanılmaktadır. Haber; 01.98 saniye sürmektedir.

9.haberde; 10. yıl parkında toplanan eylemcilerin Maliye Bakanlığı, Mahkemeler önü ve Meclis'in önüne yürüdükleri görüntülerin üzerine alt yazı olarak “SENDİKALARIN EYLEM VE MİTİNGİ” yer almaktadır. Haber; 02.19 saniye sürmektedir.

10.haberde; Tel-Sen Yönetim Kurulu'nun UBP'ye yaptığı ziyarette Telekomünikasyon Dairesinin yeniden yapılandırma süreci hakkında görüşüldüğü anons edilmektedir. “TELEKOMÜNİKASYON DAİRESİ” alt yazısı ile verilen haber, Sendika Başkanı Tamay Soysan'ın kendi sesinden aktarılırken üst ses de

kullanılmaktadır. Haber, Soysan ve UBP Genel Sekreter Vekili'nin görüntüleri ile devam etmektedir. Haber; 02.50 saniye sürmektedir.

11.haberde; “KONUK SENDİKACILAR KKTC'DE” alt yazısı yer alırken, Başbakan İrsen Küçük'ün konuk sendikacıları makamında kabul ettiği görüntüler ekrana gelmektedir. Haber; 02.25 saniye sürmektedir.

12.haberde; Maliye Bakanı Ersin Tatar'ın BRTK haber kanalında katıldığı ‘Öğle Ajansı’ programından görüntüler ekrana gelirken alt yazıda “TATAR’DAN AÇIKLAMA” denilmektedir. Haberde; Tatar, bazı eylemlerin siyasi amaç taşıdıklarını öne sürmektedir. Haber; 01.07 saniye sürmektedir.

13.haberde; Maliye Bakanı Ersin Tatar'ın Bakanlık'ta yaptığı açıklama “Kredi Kartı Kullanımı” başlığıyla sunulurken, Bakan'ın yerel banka yöneticilerini Bakanlığın toplantı salonunda kabulü ekrana gelmektedir. Haberde; Bakan'ın kendi sesi yer alırken, üst ses kullanılmaktadır. Haber; 02.10 saniye sürmektedir.

14.haberde; inşaat sektörünü yakından ilgilendiren bir haberle devam edildiği anonsu yapılmaktadır. Bayrak Haber'de yayınlanan “Genel Yönetimler Programı'na” katılan LTB Başkanı Cemal Bulutoğluları'nın açıklamaları ve programdan görüntüler aktarılan haberde “LEFKOŞA İMAR PLANI” alt yazısı yer almaktadır. Lefkoşa'daki gelişi güzel yapılanmanın sona ereceği bildirilen haberde Başkan'ın kendi sesi ile üst ses'te kullanıldı. Haber; 03.18 saniye sürmektedir.

15.haberde; Kıbrıs Türk Sanayi Odası'nda gerçekleştirilen ve görüntülerine yer verilen Ekonomi ve Enerji Bakanı Sunat Atun, sanayicileri yakından ilgilendiren ekonomik stratejilerin geliştirilmesi yönünde çalışma başlattığını, yeşil hat tüzüğünde üzerinde durulmasının gerekliliği aktarmaktadır. Yazıda “EKONOMİDE YENİ STRATEJİLER” denilmektedir. Haber; 04.06 saniye sürmektedir.

16.haberde; Türkiye Milli Sigorta Yetkililerinin Cumhurbaşkanı Eroğlu ile yaptığı görüşmeden aktarılan görüntülere yer verilirken, alt yazı olarak “SİGORTACILARDAN EROĞLU'NA ZİYARET” kullanılmaktadır. Haberde; KKTC'deki sigorta şirketlerinin gelişimi üzerine çalışmalar yapıldığı aktarıldı. Haber; 00.74 saniye sürmektedir.

17.haberde; sağlık haberiyle devam edilmektedir. “GİRNE AKÇİÇEK HASTANESİ” alt yazısı ile verilen haberde adı geçen hastanenin dâhiliye ve çocuk

servislerinin yenilendiği açıklanmaktadır. Yenilenen hastanenin dış cephe görüntülerinin yanı sıra hastanenin açılışına katılanların görüntülerine yer verilirken açılışı Cumhurbaşkanı'nın yaptığı vurgulandı. Haber; 03.14 saniye sürmektedir.

18.haberde; Hayvancılar Birliğinin Tarım Bakanı Zorlu Töre'yi ziyaret ettikleri görüntüleri aktarılırken, alt yazıda “HAYVANCILIK SEKTÖRÜ” denilmektedir. Bakan Töre'ye hayvancılık sektörüne yönelik taleplerini ileten Birlik Üyelerinin ve Bakan'ın görüntüleri yer almaktadır. Haber; 01.35 saniye sürmektedir.

19.haberde; bir önceki habere bağlantılı olarak Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı'nın başka bir kabulü söz konusuydu. Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı Töre nar üreticilerini kabulünde yaptığı görüşmeler ekrana gelirken ‘nar üretimi’ başlığı kullanıldı. Haber bakan ve üreticilerin kendi sesinden de verildi. Haber; 01.06 saniye sürdü.

20.haberde; “TRAFİK'TE ÖNLEM” alt yazısı yer alırken, yeni hız tespit kameralarının da yerleştirileceği belirtilmektedir. Trafik ve Ulaştırma Hizmetleri Komisyonunun yaptığı toplantıdan aktarılan görüntülerde Komisyon Başkanı'nın yaptığı açıklamalara yer verilirken trafik dersi alan öğrencilerin ders görüntüleri de gösterilmektedir. Haber; 02.07 saniye sürmektedir.

21.haberde; Kapıları Açın İnsiyatifi'nin 2'inci Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat'ı ziyaret ettikleri anons edilmektedir. Sınır kapılarının açılması konusunun ele alındığı haberde, toplantının gerçekleştiği Kıbrıs Türk Mimarlar ve Mühendisler Odasından görüntüler aktarıldı. Görüntülerde 2'inci Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat ve İnisiyatif Üyeleri bulunmaktadır. Haber; 01.03 saniye sürmektedir.

22.haberde; “ERTUĞRULOĞLU'NDAN AÇIKLAMA” alt yazısı yer alırken, bağımsız milletvekili Tahsin Ertuğruloğlu'nun sırf Cumhurbaşkanlığı'na adaylığını koyması nedeniyle UBP üyeliğininin düşürülmesi hakkında açıklama yaptığı bildirilmektedir. Haberde; basın açıklaması yapılan salonda bulunan Ertuğruloğlu'nun ve basın mensuplarının görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 01.56 saniye sürmektedir.

- Sponsör reklamı ve hava durumu: 02.75 saniye sürmektedir.
- Sponsör reklamı ve spor haberleri: 03.06 saniye sürmektedir.
- BRT Ana Haber Bülteni saat 19.00'dan 20.05'e kadar sürmektedir.

3.gün; 3 Kasım 2010 BRTK Ana Haber Bülteni İçerik Analizi

- Haber özetleri:
- Para Talebi Yok
- Haberler Spekülatif
- Brucellalı Hayvanlar İtlaf Ediliyor
- Kararınızı Uygulayın
- Eğitim Parkı Hizmette
- BRTK ve TAK'ın Sorunları
- Haber özetleri 00.92 saniye sürmektedir.

1.haberde; “ANKARA ZİRVESİ” alt başlığı yer alırken Cumhurbaşkanı Eroğlu'nun bir kabulü sırasında yaptığı açıklamalar aktarılmaktadır. Gerek Türkiye'de gerekse de Kıbrıs'taki bazı gazetelerde yayınlanan bazı haberlerin yanlış olduğunu belirtilirken, ‘halkın malının elinden alınacağı ya da borçlandırılacağına doğru olmadığı’ aktarılmaktadır. Haberde; Cumhurbaşkanlığı Sarayı'ndan görüntülere yer verilmektedir. Haber; 01.81 saniye sürmektedir.

2.haberde; Başbakan İrsen Küçük'ün basında çıkan haberleri değerlendirdiği anons edilirken, Başbakan Küçük Ankara ziyaretlerini değerlendirmektedir. “KÜÇÜK'TEN YALANLAMA” alt başlığı ile verilen haber; 02.27 saniye sürmektedir.

3.haberde; Kıbrıs Türk Emlakçılar Birliğinden yapılan açıklamada Rumların Kuzey'deki eski mülklerini kullananların para ödeyeceği şeklindeki yaklaşımların KKTC'yi tartışır duruma getireceği için gündeme getirilmemesini istediği anons edilmektedir. Emlakçılar Birliği Başkanı'nın konuşması ekrana gelirken haberde, “EMLAKÇILARDAN AÇIKLAMA” alt başlığı yer almaktadır. Haber; 00.42 saniye sürmektedir.

4.haberde; “AP HEYETİ KIBRIS'TA” alt başlığına yer verilirken, Kıbrıs sorununa bir çözüm getirilmesi amacıyla devam etmekte olan Kıbrıs Müzakereleri çerçevesinde AP'nin temaslarda bulunduğu anonsu yapılmaktadır. Heyetler arası yapıldığı bildirilen görüşmenin Cumhurbaşkanı Eroğlu'nun kabulü ile Cumhurbaşkanlığı büyük salonunda yapıldığı ekrana gelmektedir. Haber; 00.45 saniye sürmektedir.

5.haberde; Cumhuriyet Meclisi Başkanı Hasan Bozer, Rum Temsilciler Meclisi Başkanı'nın yaptığı açıklamaların asılsız olduğunu belirtmektedir. “BOZER KAROYAN'I YANITLADI” alt başlığı ile verilen haberde, AKPM Başkanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun KKTC'ye yaptığı ziyaretin Kıbrıs Rum kesimi tarafından eleştirilmesinin anlam verilemeyen bir tutum olduğu belirtilmektedir. Haberde; Çavuşoğlu'nun görüntülerinin yanı sıra Bozer'in açıklamaları da yer almaktadır. Haber; 01.20 saniye sürmektedir.

6.haberde; Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin (BMGK) bu ayki gündeminin üst sıralarında Sudan'daki referandum ve Somali'deki korsan faaliyetlerinin yanı sıra Kıbrıs konusunun da yer aldığı anons edilmektedir. “BMGK'NDE KIBRIS” alt başlığı yer alırken Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi toplantı salonundan görüntüler ekrana gelmektedir. Haber; 00.71 saniye sürmektedir.

7.haberde; “MÜZAKERE SÜRECİ” alt yazısı yer almaktadır. Cumhurbaşkanı Eroğlu ile Rum Lideri Hristofyas'ın müzakere süreci kapsamında bir araya gelecekleri aktarılmaktadır. Haber; 00.78 saniye sürmektedir.

8.haberde; Güney Kıbrıs'taki siyasi parti olan AKEL'in Genel Sekreteri Andros Kiprianu, Birleşik Kıbrıs Partisi ile görüşerek Kıbrıs Sorunu konusunda görüşme yaptıkları aktarılmaktadır. “AKEL'DEN ZİYARET” alt yazısı yer alırken, toplantıda bulunan parti'nin de temsilcilerinin görüntüleri ekrana gelmektedir. Haberde üst ses kullanılmaktadır. Haber; 01.09 saniye sürmektedir.

9.haber; bağımsız milletvekili Tahsin Ertuğruloğlu'nun sözlerinin Cumhurbaşkanı'nı hedef aldığı ve Eroğlu'ndan gelen “öfkeyle sarf edilen sözleri rüzgâr alır götürür” cevabı anons edilmektedir. “EROĞLU'NDAN YANIT” üst yazı olarak yer alırken, “EROĞLU: HALKIMA ZARAR VERECEK HİÇ BİR PROTOKOLÜ İMZALAMADIM” alt yazısı kullanılmaktadır. Ekrana Eroğlu'nun makamında yaptığı basın açıklaması gelmektedir. Haber; 01.23 saniye sürmektedir.

10.haberde; Başbakanlıkta Dış İşleri Bakanı Hüseyin Özgürgün'ün Bakanlar Kurulu toplantısının ardından Brucellalı hayvanların itlaf edilmesi yönünde açıklamalarda bulunmaktadır. Haberde, Brucellalı hayvanların itlaf edilmesi ve üreticilerin tazmin edilmesi kararlarının alındığı belirtilirken, “BAKANLAR KURULU” alt başlığı yer almaktadır. Özgürgün'ün Bakanlar Kurulu çıkışında Başbakanlık kürsüsünde yaptığı

açıklama ekrana gelirken, haber, üst sesin yanı sıra kendi sesi kullanılarak aktarılmaktadır. Haber; 01.76 saniye sürmektedir.

11.haberde; Ekonomi ve Enerji Bakanı Sunat Atun, Sanayi ve Ticaret Odalarının yetkilileriyle görüşerek, doğrudan ticaret ve yeşil hat tüzüğündeki durumu görüştükleri aktarılmaktadır. “DOĞRUDAN TİCARET TÜZÜĞÜ” üst yazısı kullanılan haberde, farklı alt başlıklar da yer alırken, görüşmeler sonunda toplantı salonunda basına yapılan açıklamalar ekrana gelmektedir. Haber; 03.50 saniye sürmektedir.

12.haberde; bültenin üzücü bir haberle devam ettiği anons edilirken, Lefkoşa-Gazimağusa anayolunda gerçekleşen trafik kazasının meydana geldiği bölgeden son görüntüler aktarılmaktadır. “LEFKOŞA-GAZİMAĞUSA ANAYOLUNDA KAZA” üst yazısı ile verilirken, alt yazıda “Kazada Hamiyet Görgü ve Efe Gevrek Ağır Yaralı” denilmektedir. Haber; 01.01 saniye sürmektedir.

13.haberde; Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nun, Kamu- Sen ve Azerbaycanlı sendikacılardan oluşan heyeti kabul ettiği toplantıdan görüntüler yer alırken, kabulde görüşmeler konuşma yapan sendika başkanlarının kendi seslerinden de aktarıldı. Üst ses'in de kullanıldığı haberde, “EROĞLU'NUN KABULÜ” üst başlığı ile farklı alt yazılar da yer alırken, Sendika yetkilileri Kıbrıs konusunda Eroğlu'na destek verdiklerini açıkladılar. Haber; 02.89 saniye sürmektedir.

14.haberde; Kuzey Kıbrıs Türkcüll'in ülke eğitime kazandırdığı eğitim parkında öğrencilerin ilk ders başı yaptıkları görüntüler ile Nazım Çavuşoğlu'nun açıklamaları yer almaktadır. Mili Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Nazım Çavuşoğlu'nun da katıldığı açılış “TRAFİK EĞİTİM PARKI” alt yazısı ile verilmektedir. Haber; 01.97 saniye sürmektedir.

15.haberde; Turizm Çevre ve Kültür Bakanlığının turizmde 2011-2013 yıllarında uygulanacak 3 yıllık yeni teşvik sisteminin hazırlandığını açıklayan Turizm Çevre ve Kültür Bakanı Kemal Dürüst'ün yaptığı basın toplantısı görüntülenmektedir. “TURİZMDE 2011-2013” alt başlığına yer verilmektedir. Haber, üst ses ile verilirken Bakan'ın kendi sesi de kullanılmaktadır. Haber; 03.23 saniye sürmektedir.

16.haberde; Kıbrıs'ta yaşayan bir grup İngiliz'in Lefkoşa'daki özel eğitim ve iş eğitim merkezinin geliştirilmesi adına Mili Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'ndan

katkıda bulunmalarını istedikleri anons edilmektedir. “ANLAMLI PROJE” alt yazısı ile verilen haber; 01.12 sn. sürmektedir.

17.haberde; Cumhuriyet Meclisi Komiteleri'nin gündemdeki tasarıları görüştükleri görüntüler ekrana gelmektedir. “KOMİTE TOPLANTILARI” alt yazısı yer alırken, UBP Milletvekili Dr. Şerife Ünverdi başkanlığında toplanılarak gündemde bulunan avukatlar ve eşitlik yasa tasarısının görüşüldüğü aktarılmaktadır. Haber; 01.33 saniye sürmektedir.

18.haberde; Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliğinin, BRTK ve TAK'ın değişiklik yasa tasarılarının acilen meclis'ten geçirilmesini istediği anons edilmektedir. Gazeteciler Birliği, BRTK'da işten çıkarmalar olacağı söylentilerinin çalışanları tedirgin ettiğini vurgulayarak, hükümeti çalışanların geleceği konusunda açıklama yapmaya davet ettiği de aktarılmaktadır. “GAZETECİLER BİRLİĞİNDEN AÇIKLAMA” alt yazısı kullanılmıştır. Bayrak Radyo Televizyon Kurumu ve Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği binalarından görüntüler yer almaktadır. Haber; 01.00 saniye sürmektedir.

19.haberde; 1950'li yıllarda Kıbrıs'ta İngiliz askeri olarak görev yapan ve artık Kıbrıs'ta yaşadığı söylenen İngiliz Richard Chamberlain, Kıbrıs'ta asker olarak bulunduğu yıllarda çektiği fotoğrafların yer aldığı ‘Cyprus Scenes and Ways of Life-1954’ (Kıbrıs Manzaraları ve Yaşam Tarzı-1954) isimli kitabını Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'na takdim etti. Yazarın ayrıca bir kitabını kaplumbağalar yararına açık artırmada satışa sunulmak üzere Cumhurbaşkanı Eroğlu'na imzalattığı aktarılan haber; 00.84 saniye sürmektedir.

20.haberde; Tüketici Örgütleri Konfederasyonu, sendikal eylemlerle ilgili olarak halkı ve hükümeti uzlaşmaya çağırdığı anons edilmektedir. Haber, “UZLAŞI ÇAĞIRISI” alt yazısıyla yer alırken, üyelerin düzenledikleri basın toplantısı görüntülenmektedir. Haber; 01.30 saniye sürmektedir.

21.haberde; “BÜYÜK ALIŞVERİŞ YERLERİ” alt yazıları ile verilen haberde ses efektleri kullanılmaktadır. Esnafın büyük alışveriş mağazalarının çoğalmasından dolayı işlerinin azalmasından şikâyetçi olduklarının belirtildiği haber, küçük esnaf ile yapılan röportajlara yer verilirken, Lefkoşa Arasta sokaklarından görüntüler de aktarılmaktadır. Haber; 02.45 saniye sürmektedir.

22.haberde; 1'inci Lefke Hurma Festivali'nin 6 Kasım'da başlayacağı anons edilmektedir. Festival Lefke'nin simgesi haline gelen hurma'nın korunması ve tanıtılması amaçlandığı Lefke Belediyesi ve Lefke Avrupa Üniversitesi iş birliği ile gerçekleştirileceği de aktarılmaktadır. Festival çerçevesinde gerçekleştirilecek olan etkinlikler de tanıtılmaktadır. “HURMA FESTİVALİ” alt yazısı ile verilen haberde, hurma ağaçları görüntülenmektedir. Haber; 02.08 saniye sürmektedir.

- Ana haber jeneriği 00.18 saniye sürmektedir.
  - Para-borsa hattı 00.76 saniye sürmektedir.
  - Hava durumu 01.34 saniye sürmektedir.
  - Spor haberleri 03.97 saniye sürmektedir.
  - Ana haber bülteni saat 19.00'dan 19.54'e kadar sürmektedir.
- 4.gün; 4 Kasım 2010 BRTK Ana Haber Bülteni İçerik Analizi
- Haber özetleri 00.94 saniye sürmektedir.
  - Eroğlu'ndan Ban'a Mektup
  - Halk Konseyi Toplanıyor
  - Gelecek Turizmde
  - Çalışmalar Sürüyor
  - Hayat Pahalılığı Açıklandı

1.haberde; Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nun BM Genel Sekreteri Ban'a 1 Kasım tarihli gönderdiği mektuptan bahsedilmektedir. Kıbrıs Türk tarafının BM genel kurulunda söz hakkı olmamasından dolayı Rum lideri Hristofyas'a yazılı cevap vermek zorunda olduğunu ifade eden Eroğlu'nun BM Genel Sekreteri'ne yazdığı mektubun içeriğine değinilirken Eroğlu'nun 3'lü bir görüşmeden yana olduğu da vurgulanmaktadır. Haberde Eroğlu'nun görüntülerine yer verilirken ekrana mektubun içeriğine ilişkin notlar da yansımaktadır. Haber; 04.20 saniye sürmektedir.

2.haberde; TC Cumhurbaşkanı Ahmet Davutoğlu ile Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nun yaptığı telefon görüşmesinden notlara yer verilen haberde arşiv görüntüleri kullanılırken Kıbrıs Müzakere süreci kapsamında Eroğlu'nun yaptığı son Türkiye ziyaretinin değerlendirildiği aktarılmaktadır. Haber; 00.67 saniye sürmektedir.

3.haberde; Cumhurbaşkanı Eroğlu'nun başkanlığında yapılacak olan Halk Konseyi toplantısının 6 Kasım 2010 Cumartesi günü yapılacağı aktarılmaktadır. Konseyin Cumhurbaşkanlığı tarafından oluşturulacağının altı çizilirken haberde Eroğlu'nun arşiv görüntüleri kullanılmaktadır. Haber; 01.03 saniye sürmektedir.

4.haberde; Maliye Bakanı Ersin Tatar'ın İstanbul Sanayi Odası'nın davetlisi olarak gittiği İstanbul'da Ekonomi yazarlarına verdiği mülakat hakkında bilgi verilirken haberde turizm sektörünün KKTC yatırımları açısından öneminin vurgulandığını belirttiği söylenen Tatar'ın Türkiye'ye yürekten ve gönülden bağlı olduklarını söylediği aktarılmaktadır. Haberde; Tatar'ın arşiv görüntülerinin yanı sıra turizm sektöründen bilgiler aktarılırken konuya destek nitelikli olarak kullanılan otel görüntüleri ekrana gelirken, otellerin isimlerinin kapatılmadığı da gözlenmektedir. Haber; 01.77 saniye sürmektedir.

5.haberde; Turizm Çevre ve Kültür Bakanı Kemal Dürüst'ün Bayrak Haber kanalında canlı olarak yayınlanan bir programa canlı telefon bağlantısı aracılığıyla katıldığının altı çizilirken, Bakanlar Kurulu tarafından onaylanan Turizm Master Planı'nın 5 Kasım 2010 yılından itibaren turizm örgütleriyle tartışmaya başlayacaklarını aktardığı belirtilmektedir. Haberde; Kemal Dürüst'ün arşiv görüntülerinin yanı sıra KKTC'ye ait bazı bölgelerin arşiv görüntülerine de yer verilmektedir. Haber; 01.94 saniye sürmektedir.

- Haberde perfore yapan kişi ile telefon bağlantısına katılan Bakan Dürüst'ün sesleri aynı anda verilirken sesler birbirine karışmış ve anlaşılması güç bir hale gelmiştir.

6.haberde; Cumhuriyet Meclisinin toplandığından bahsedilirken mecliste gündem dışı konuşmaların yer aldığının vurgusu yapılmakta ve mecliste görüşülen ve alınan kararlardan başlıklar aktarılmaktadır. Haberde; meclis'e ait görüntülere yer verilmektedir. Haber; 05.42 saniye sürmektedir.

7.haberde; Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği Başkanı Suphi Hüdaoğlu'nu Birliğin amaç ve hedeflerini aktarmaktadır. Haberde; Tabipler Birliği'nin yaptığı basına açık toplantıdan görüntüler ekrana gelirken hedeflerin ve amaçların aktarımı Başkan'ın kendi sesinden verilirken, Kıbrıs Türk toplumu adına doğru olduğuna inandıkları çalışmalarına devam edeceklerini ifade ettiği belirtilmektedir. Hemen ardından

konuşma yapan Kıbrıs Türk Tabipleri Odası Başkanı Erol Uçaner'in ve Kıbrıs Türk Diş Tabipleri Odası Başkanı Hüseyin Bıçak'ın konuşmalarına da yer verilmektedir. Haber; 03.02 saniye sürmektedir.

8.haberde; Yakın Doğu Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde görev yapmakta olan ancak Tabipler Birliğinden çıkarıldığı belirtilen Prof. Dr. Charles Cihangir Canver'in görevinin başında olduğu aktarılmaktadır. YDÜ'den yapılan açıklamaların aktarıldığı haberde Prof. Dr. Charles Cihangir Canver'in üniversiteye katkılarının olduğu ve görevinin başkaları tarafından engellenmeye çalışıldığı dile getirilmektedir. Haberde; YDÜ Hastanesine ait arşiv görüntüleri kullanılmaktadır. Haber; 01.15 saniye sürmektedir.

9.haberde; spiker tarafından "ilginç bir ittifakın hikâyesi" olarak sunulmaktadır. Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad'ın Güney Kıbrıs ziyaretine değinilen haberde; Golan Tepelerinin Suriye'ye geri verilmesini AB'nin destek vermemesine rağmen Esad'ın, Rum Yönetiminin Golan Tepelerinin Suriye'ye geri verilmesi yönünde verdikleri destekten dolayı duydukları memnuniyeti dile getirildiği aktarılmaktadır. Haberde; Güney Kıbrıs Rum tarafının, Beşar Esad'ın ve AB binasının arşiv görüntüleri kullanılmaktadır. Haber; 00.96 saniye sürmektedir.

- Ana haber bülteninin dış gelişmelerle devam ettiği spiker tarafından belirtilmektedir.

10.haberde; Pakistan'da salgın hastalıkların başladığı ve 3 günde 31 kişinin ölümüne neden olan 'Dang Humması' adlı hastalığın en çok görüldüğü elayetler aktarılmaktadır. Hastalığın sivrisinekler yoluyla bulaşan hastalığın yayılmasını engellemek amacıyla sağlık ekiplerinin önlemlerini üst seviyeye çıkardıkları belirtilirken, Pakistan'a ait arşiv görüntüleri ekrana gelmektedir. Haber; 00.30 saniye sürmektedir.

11.haberde; Meksika'nın güneyinde 18 ceset bulunduğu ve 25 ton esrarın ele geçirildiği aktarılmaktadır. Cesetlerin kimlik tespitlerinin yapılmasına devam edildiği belirtilen haberde, cesetlerin Eylül ayında Meksika'da kaybolan 22 kişiye ait olabileceğinin öne sürüldüğü ifade edilmektedir. Haberde; cesetlerin polisler tarafından çukurdan çıkarılan görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 00.44 saniye sürmektedir.

- Haberde kullanılan görüntülerin alındığı kaynak belirtilmemiştir.

12.haberde; Uzay mekiği Discovery'nin fırlatılışının yine ertelendiği belirtilen haberde bu seferki nedenin kötü hava koşullarından kaynaklandığı aktarılmaktadır. Haberde; NASA'ya ait uzay görüntüleri kullanılmaktadır. Haber; 00.44 saniye sürmektedir.

- Spikerin 'dış gelişmelerden sonra tekrar yurttayız' anonsuyla diğer haberlere geçilmektedir.

13.haberde; AP Kıbrıslı Türklerle yüksek seviyede temas grubu temsilcileri, Lefkoşa Rum Kesimi Belediye Başkanı Eleni Mavru ve LTB Başkanı Cemal Bulutoğulları ile yeni Lefkoşa Atık Su Arıtma Tesisini ziyaret ettikleri aktarılmaktadır. Haberde; tesis ziyaretinden görüntüler aktarılırken tesiste konuşma yapan iki belediye başkanının görüntülerine de yer verilmektedir. Haber; 03.92 saniye sürmektedir.

14.haberde; spikerin "hayat pahalılığına ilişkin bir haber" olarak yaptığı anonsta Ekim ayı hayat pahalılığının oranının % 1 olarak açıklandığı aktarılmaktadır. DPÖ İstatistik ve Araştırma Dairesi Başkanı Güner Mükellef tarafından yapılan açıklamaya değinilirken, Başkan'ın görüntülerinin yanı sıra Lefkoşa'ya ait arşiv görüntüleri de kullanılmaktadır. Haber; 01.76 saniye sürmektedir.

15.haberde; UBP Gönyeli Örgütü 4 Aralık'ta gerçekleştirilecek UBP kurultayında Parti Genel Başkanı, Başbakan İrsen Küçük'ü destekleyecekleri aktarılmaktadır. Haberde; parti örgütünün Başbakan'a yaptığı ziyaretten görüntülere yer verilmektedir. Haber; 00.97 saniye sürmektedir.

16.haberde; UBP Genel Merkezi'nden yapılan açıklamaya değinilirken, UBP milletvekillerine ve Cumhurbaşkanı'na Tahsin Ertuğruloğlu'nun gerçek dışı ve tutarsız saldırılarda bulunduğu dair yapılan açıklamaya yer verilmektedir. Haberde; Tahsin Ertuğruloğlu, İrsen Küçük ve UBP Genel Merkezine ait arşiv görüntüleri ekrana gelmektedir. Haber; 01.92 saniye sürmektedir.

17.haberde; Kıbrıs Türk Amme Memurları Lokalinde düzenlenen toplantıdan görüntülere yer verilirken, sendika başkanı Ahmet Kaptan'ın konuşmasına da yer verilmektedir. Haberde; özelleştirme ve ticarileştirme konularının irdelendiği ifade edilmektedir. Haber; 01.06 saniye sürmektedir.

18.haberde; “Honda Motosiklet Sürüş Okulu’nda Eğitim Alanlar Sertifika Aldı” başlığı kullanılırken, okulun Ortaköy'deki binasında düzenlenen törene Maliye Bakanı Ersin Tatar'ın da katıldığı ve konuşma yaptığı da aktarılmaktadır. Haberde; sürüş okulunun sertifika törenine ve Maliye Bakanı Ersin Tatar'ın konuşmasını yaptığı görüntülere yer verilmektedir. Haber; 01.51 saniye sürmektedir.

19.haberde; “Kitap Coşkusu” başlığı yer alırken, KKTC Telsimin sosyal sorumluluk kapsamında Atatürk İlkokuluna kitap bağışında bulunduğu aktarılmaktadır. Etkinlikte Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Nazım Çavuşoğlu'nun, KKTC Telsim Genel Müdürünün ve bazı konuklarında bulunduğu bildirilirken, konukların yaptıkları konuşmalardan alınan görüntüler ekrana gelmektedir. Haber; 01.93 saniye sürmektedir.

20.haberde; 3’üncü Hafif Müzik Beste yarışmasının yapılacağı YDÜ Atatürk Kültür ve Kongre Merkezinde 25 Kasım Perşembe günü yapılacak ve BRTK tarafından canlı olarak yayınlanacak olan yarışmanın başlama saatinin 20.00 olduğu aktarılmaktadır. Yarışmaya katılacak olan finalistlerin BRTK Oval Salon'da toplanarak yarışma gecesi sahneye çıkış sıralarını belirleyen finalistlerin görüntüleri ekrana gelmektedir. Haber; 00.72 saniye sürmektedir.

21.haberde; 4’üncü Çevre Duyarlılığı Etkinlikleri kapsamında temizlik çalışmalarının başlatıldığına dikkat çekilerek, Güzelyurt Belediyesi çalışanları ile ODTÜ (Orta Doğu Teknik Üniversitesi) KKTC Kampüsü öğrencilerinin işbirliğinde temizlik etkinliği yapıldığı aktarılmaktadır. Haberde; Güzelyurt Belediyesi çalışanları ile ODTÜ KKTC Kampüsü öğrencilerinin ellerindeki çöp torbalarıyla temizlik yaptıkları görüntüler ekrana gelirken alt ses olarak müzik efektleri de kullanılmıştır. Haber; ODTÜ KKTC Kampüsü sosyal kültürel işler müdürü Nazile Küpeli'nin BRTK'ya yaptığı açıklama ile devam etmektedir. Haber; 02.10 saniye sürmektedir.

22.haberde; Üniversitelerarası Akademik Koordinasyon kurulunun 14’üncü toplantısının yapıldığı aktarılırken, toplantının UKÜ'de yapıldığı açıklandı. Haberde YÖDAK (Yükseköğretim Planlama, Denetleme Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu) Başkanı Hasan Ali Bıçak'ın konuşmasıyla toplantının başladığı belirtilirken Prof. Dr. Umay Günay'ın YÖDAK üyesi seçildiği açıklandı. UKÜ'de gerçekleşen toplantıdan alınan görüntülere yer verildi. Haber; 01.70 saniye sürmektedir.

- Spor haberleri; 07.26 saniye sürmektedir.
- Ana haber bülteni saat 19.00'dan 20.00'a kadar sürmüştür.
5.gün; 5 Kasım 2010 BRTK Ana Haber Bülteni İçerik Analizi
- Toplam 01:00 dakika süren ana haber sponsor reklamının ardından ana haber jeneriği karşımıza çıkmaktadır. Spiker Mustafa Ufuk Çelik'in "önce özetler" anonsunun ardından ana haber jeneriği girmektedir.
- Ekranı günün haber başlıkları gelirken özetler; 00.79 saniye sürmektedir.
- Özetlerden Başlıklar:
  - Spor Camiası Yasta
  - Rumlar Samimi Değil
  - Tasarı Tartışılmaya Başlandı
  - Hıza Karşı Önlem

1.haberde; eski Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın damadı, BRTK çalışanlarından Ender Vangöl'ün eşi Çetinkaya Türk Spor Kulübü Başkanı Urcan Vangöl'ün hayatını kaybettiği açıklanırken, spiker Mustafa Ufuk Çelik BRTK çalışanları adına başsağlığı diledi. Müzik efektleri kullanılarak verilen haberde Urcan Vangöl'ün 1 gün önce görüşmek üzere gittiği Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nda çekilen görüntüleri ile ailesinin hastane önündeki görüntülerine yer verilirken haber "ACI KAYIP" başlığı ile de yer almıştır. Haber; 03.13 saniye sürmektedir.

- Haberin hemen ardından spikerin "bu acı kayba ilişkin bir telefon bağlantısı olacak" anonsu ile Çetinkaya Türk Spor Kulübü Basın Sözcüsü Erhan Başay ile canlı telefon bağlantısı kuruldu. Canlı telefon bağlantısı; 03.93 saniye sürmektedir.

2.haberde; Cumhurbaşkanı Eroğlu'nun Kıbrıs Türk İnsan Hakları Vakfı'nı kabul ettiği belirtilmektedir. Haberde; Cumhurbaşkanı ve Vakıf Yöneticilerinin yaptığı görüşmeye dair görüntüleri ekrana gelmektedir. Haber; 01.91 saniye sürmektedir.

3.haberde; Başbakan İrsen Küçük'ün bir kabulü sırasında yaptığı açıklamaya dikkat çekilirken, müzakere sürecine yönelik önemli değerlendirmelerde bulunduğu da açıklanmaktadır. Haberde; İrsen Küçük'ün makamında çekilen görüntülerine yer verilmektedir. Haber; 02.25 saniye sürmektedir.

4.haberde; Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu, Amerika Birleşik Devletleri'nin Lefkoşa Büyükelçisi Frank Urbanic'i de kabul ederek görüştüğü ancak Eroğlu-Urbancic görüşmesinde de basına herhangi bir açıklamada bulunulmadığı aktarılmaktadır. Haberde; görüşme öncesi alınan görüntülere yer verilmektedir. Haber; 00.65 saniye sürmektedir.

5.haberde; Konyalılar Kültür ve Dayanışma Derneği Genel Merkezi'nin düzenlenen törenle açıldığı aktarılmaktadır. Dernek Başkanının yaptığı açılış konuşması ekrana gelirken, törene katılan KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nun da yaptığı konuşmaya yer verilmektedir. Haber; 02.05 saniye sürmektedir.

6.haberde; “HAYVANCILIK SEKTÖRÜ”, “BAŞBAKAN İRSEN KÜÇÜK HAYVANCILAR BİRLİĞİ İLE GÖRÜŞTÜ” başlıkları yer alırken toplantıdan görüntüler ekrana getirildi. Başbakan İrsen Küçük'ün yaptığı açıklamalar da kendi sesinden aktarıldı. Haber; 01.47 saniye sürmektedir.

7.haberde; lokomotif sektörü olarak adlandırılan turizmde yapılanmayı sağlayacak olan Turizm Gelişim Yasa Tasarısı hakkında Turizm Çevre ve Kültür Bakanı Kemal Dürüst'ün sektör temsilcileri ile yaptığı toplantı “TURİZM GELİŞİM YASA TASARISI” alt yazısı ile ekrana gelmiştir. Haberde; Bakan'ın konuşması kendi sesinden verilirken, toplantıdan görüntüler de ekrana gelmektedir. Haber; 02.17 saniye sürmektedir.

8.haberde; İçişleri ve Yerel Yönetimler Bakanı İlkay Kamil'in Asmaaltı Arasta esnafının sorunlarını dinlediği görüşmelerden görüntüler aktarılmaktadır. Haber; 01.76 saniye sürmektedir.

9.haberde; Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı Zorlu Töre köy gezileri çerçevesinde Girne bölgesini ziyaret ettiği aktarılırken, Bakan'ın gezideki görüntüleri ekrana gelmektedir. Haberde, “TARIM VE HAYVANCILIK” başlığı yer almaktadır. Haber; 02.77 saniye sürmektedir.

10.haberde; Avrupa Parlamentosu Kıbrıslı Türklerle Yüksek Seviye Temas Grubu Koordinatörü Libor Roucek'in Ledra Palas Otel'de gerçekleştirdiği toplantıdan alınan görüntüler ekrana gelirken, Libor Roucek'in konuşmaları kendi sesinden de aktarılmaktadır. Haberde; Ada'da bulunan grubun temaslarının değerlendirilmesinin yapıldığı konular aktarılmaktadır. Haber; 01.81 saniye sürmektedir.

11.haberde; DAÜ-Sen, üniversitede hukuk dışı uygulamaların yapıldığı gerekçesiyle grevde olduklarını aktarılan haberde, greve çok sayıda öğrencinin de destek verdiği belirtilmektedir. Haberde; üniversite önünde yapılan grevden görüntüler aktarılmaktadır. Haber; 02.08 saniye sürmektedir.

12.haberde; UBP Ortaköy Örgütü 4 Aralık'ta gerçekleştirilecek UBP kurultayında Parti Genel Başkanı ve Başbakan İrsen Küçük'ü destekleyecekleri aktarılmaktadır. Haberde; parti örgütünün Başbakan'a yaptığı ziyaretten görüntülere yer verilmektedir. Haber; 01.08 saniye sürmektedir.

13.haberde; “BAŞBAKAN'IN KABULÜ” başlığı yer almaktadır. Türkiye Gençlik Konfederasyonu Başkanı Feridun Cevahiroğlu ile Başbakan'ın görüşmeleri ekrana gelirken haberde, Cevahiroğlu'nun devam eden müzakerelere tam destek verdiği de aktarılmaktadır. Haber; 00.80 saniye sürmektedir.

14.haberde; DP Genel Başkanı Serdar Denktaş düzenlediği basın toplantısında KKTC'ye yatırım yapmış bir gübre fabrikasının yatırımının Devlet'in yaptığı bir hata sonucu durdurduğunu iddia ettiği belirtilmektedir. Basın toplantısına ilişkin görüntülerle devam eden haber; 00.86 saniye sürmektedir.

15.haberde; Gazimağusa, İskele ve Karpaz bölgelerine alt yapıları ve kurulumları tamamlanan 11 yeni hız tespit kamerası daha konulduğu; uygulama tarihinin ise 8 Kasım olduğu belirtilirken, Lefkoşa'da Hamitköy-Atatürk Spor Salonu arasındaki yolda Yeşil Dalga Sistemine geçildiği aktarılmaktadır. Haberde; KKTC İçişleri Bakanlığı ve kameraların koyulduğu yollara ait arşiv görüntüleri kullanılmaktadır. Haber; 02.23 saniye sürmektedir.

16.haberde; trafik kazalarıyla mücadele çabalarına yeni katılan TRAKAYAD, Gazeteciler Birliği Lokalinde yaptıkları toplantıda, ülkede meydana gelen kazalara çözümler üretmek istedikleri ifade edilmektedir. Haber; lokalde yapılan toplantıya ait görüntülerle devam etmektedir. Haber; 01.02 saniye sürmektedir.

17.haberde; GAÜ Öğretim Görevlisinin yaptığı açıklamalar ekrana gelirken, “MANASTIR RESTORASYONU” başlığı yer almaktadır. Haber; 00.41 saniye sürmektedir.

18.haberde; İskele Belediyesi'nin “Çevreyi Kirletmek Geleceği Kirletmektir” sloganı ile gerçekleştirdiği temizlik kampanyası yer almaktadır. Kampanyaya katılan inşaat

şirketlerinin isimlerinin de açıklandığı dikkat çekmektedir. İskele Belediye Başkanı'nın BRTK'ya yaptığı açıklamalar Başkan'ın kendi sesinden de verilmektedir. Haber; 01.05 saniye sürmektedir.

19.haber; KKTC Hayvanları Koruma Derneği Veteriner Dairesi'nin katkılarıyla Lefkoşa'daki barınakta bulunan sağlıklı köpeklerin kısırlaştırılması projesi başlatıldığı anonsunu yapan spiker, “bugün itibariyle altı köpek kısırlaştırıldı” ifadesini kullanmaktadır. Haberde; Hayvanları Koruma Derneği Başkanının yaptığı konuşmalar kendi sesinden de aktarılmaktadır. Haber; 00.89 saniye sürmektedir.

20.haberde; BRTK'ya uzun yıllar emek veren üç personelin daha emekliye ayrıldığı anonsu yapılmaktadır. Haberde; emekliye ayrılan personelin isimleri açıklanırken, BRTK'da düzenlenen törenden görüntülere yer verilmektedir. Haber; 01.02 saniye sürmektedir.

- Haber bülteninin ardından spor haberlerinin sponsoru olan firmanın reklamına yer verilmektedir. Spor haberleri de 06.98 saniye sürmektedir.
- Spor haberlerinin ardından para-borsa hattı ekrana gelmektedir.
- Hava durumu ile haberler sona ermektedir.

4.3. İçerik Analizlerinin Değerlendirilmesi

İçerik analizinde KKTC'de TV haberciliği değerlendirilmektedir. Bu çalışmada amaçlanan KKTC'deki TV kanallarını etik açıdan eleştirip, yargılamak değildir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yayın yapan ve farklı görüşe sahip olan üç kanal incelenerek yapılan içerik analizi çalışmasında özel kanallar KANAL T ve GENÇ TV ile kamu kuruluşu olan BRTK kanalının seçilmiş olan 1 Kasım 2010 - 5 Kasım 2010 tarihleri arasında olan beş günlük süreç içerisinde yapmış oldukları ana haber bültenlerinin metin analizi yapıldı. Televizyon haberleri kanallar içerisinde beş gün için toplam sayı dağılımına göre ayrılacak olursa; Kanal T: 99, BRTK: 100, Kıbrıs Genç TV: 125'dir. Bu bilgiler dâhilinde günlük haber süreleri ortalamaları; Kanal T 50 ile 60 dk arası, BRTK 50 ile 65 dk arası, Kıbrıs Genç TV ise 60 ile 70 dk arasındadır.

İzlenen ana haber bültenlerini genel bir tablo içerisinde haber başlıkları ve haber sayıları olarak inceleyecek olursak;

Tablo 16: Haber Başlıkları ve Haber Sayıları

Haber Temaları	KANAL T	GENÇ TV	BRTK
Siyaset/Hukuk	40	36	41
Ekonomi	13	15	21
Sendika, Vakıf, Dernek, vs...	5	16	6
Grev/Eylem	2	11	6
Eğitim/Etkinlik	4	3	6
Kaza/Trafik	2	5	3
Ölüm	-	3	1
Reklam	1	3	1
Medya	4	3	3
Dünya	21	8	6
Diğer	7	12	6
TOPLAM	99	125	100

Kanal T'nin logosuna baktığımızda kanal logosunun rengi kırmızı-beyaz ağırlıktadır. Kanalda görev yapmakta olan teknik ekiple olan görüşmeler sonucunda kırmızı ve beyaz renklerin kullanılmasının amacının Kanal sahibinin Türkiye sevdalısı oluşundan ve bayrak rengini anımsatmasından kaynaklandığı ortaya çıkmaktadır. Haber jeneriklerinde kullanılan şekillerin de direkt olarak kanalın logosuyla bağlantılı oldukları görülmektedir. Kanalın logosunun yapısı kare biçiminde olduğu için jeneriklerde küpler kullanılmıştır. Teaserlarda ağırlıklı olarak kırmızı-beyaz renkler kullanılırken, ana haber jeneriklerinde farklılık yaratılarak izleyicinin dikkatinin çekilmesi amacı ile mavi renklere ağırlık verilmektedir. Jeneriklerde benimsenen genel süre 15 saniye, haberlerden önce ise; 5 saniyelik teaserlar girmektedir. Bu teaserlar her kullanıldığında farklı bir sloganla yayınlanmaktadır. Örneğin; 'Kıbrıs Türkü'nün Sesi, Gözü, Kulağı', 'Birlikte Daha Güzele', 'Kıbrıs'ın Renkli Ekranı', vb...

Kanal T'de incelenen dönem içerisinde (1 Kasım 2010 - 5 Kasım 2010) haberleri farklı günlerde iki farklı spiker sunmaktadır. Ana haber spikerleri; Nazmi Pınar ve Ferda Ekinci'dir. Haber başlangıcında ve bitiminde spikerlerin ad ve soyadları ekrana gelmektedir. Haberler takip edilen süre içerisinde saat 19.00'da başlayarak 20.00'da sona ermektedir. Haberlerde kullanılan alt ve üst yazılarla haberde, izleyicinin gözüne sokulmak istenirmiş olgusu yaratılmıştır. Ayrıca alt ve üst yazıların dışında

ekranda aynı anda hareketli alt yazı kullanımıyla günün haber başlıkları da gösterilmektedir bu nedenle ekranda yazı yoğunluğu yaşanmaktadır.

1 Kasım 2010 ana haber bülteni içerisinde 3'üncü sırada yer alan “AKPM BAŞKANI ÇAVUŞOĞLU KKTC'DE” başlıklı haberde göze çarpan en önemli nokta haberin içeriğinden çok var oluş şekli ile derecelendirilmesidir ve TC-KKTC-Güney Kıbrıs Rum kesimi arasında geçen sınırlar arası olay haline getirilmiş olmasıdır. Haberde kullanılan müzikle ise heyecan ve önem gerektiren bir konunun aktarıldığının üzeri çizilmek istercesine baskın bir şekilde kullanılmıştır. Haberde tartışmacı anlatım biçimi kullanılarak fikir ayrılıkları olsa dahi kanıların değiştirilmesi gerektiğine inandırılmak istenmiştir. Haberin neden boyutundan çok siyasi kimlik boyutuna getirilmesi dikkat çekmektedir.

1 Kasım 2010 tarihinde 4'üncü sırada bulunan haberde; DOWNER'IN AÇIKLAMASI” başlığı yer almaktadır ve ekran kırmızı çerçeve içerisine alınarak önemli bir olayın gerçekleştiği vurgusu yaratılmak istenirken, telefon bağlantısının yapılmasını ‘canlı bağlantı’ başlığı kullanılarak da olayın henüz gerçekleşmiş ve haber merkezlerine ulaşmamış olmasına dikkat çekerek sıcak haber niteliğinde sunulmuş olmasıdır. Aktarılan haber düz anlatım tekniği kullanılarak nesnel dil ile aktarılmıştır.

1 Kasım 2010 tarihinde yedinci sırada bulunan haber; “İKİNCİ HRİSOSTOMOS'TAN IRKÇI YAKLAŞIM, “EVKAF YAPACAĞINA YIKILSIN” başlıklarıyla ekrana gelirken, bu haberin başlığı ile karşıt bir olay ifade edilmek istenirken asıl olan haberin içeriğinde olumsuz bir yan bulunmamaktadır. Fakat burada izleyiciye yansıtılmak istenen olay ‘ırkçı yaklaşım’ terimlerinin kullanımıyla olumsuzmuş gibi gösterilirken kişilerarası ayırım yapılmış gibi göstermek amaçlamıştır. Burada uygun olmayan bir başlık türü karşımıza çıkmaktadır. Çünkü olayın kendisi ve gelişimi olumlu iken kullanılan başlık türü ile halk ve inanışlar arasında kişileri ayırma ve olumsuz düşünce yapısına yönlendirmektedirler.

Kanal T'de izlenen ilk iki gün içerisinde ana haber bültenini spiker Nazmi Pınar sunmaktadır. Haber jeneriğinin ardından saat 19.00'da başlayan haberlerde, Nazmi Pınar habere giriş anonsunu yaparken masaya doğru yürüyor ve elini sandalyenin üstüne dayayarak konuşmasına devam ediyor. Sunucunun ayağını sallaması ya da elindeki kalemle oynaması dışında bu noktaya kadar her şey uygun olabilir. Buradaki

amaç kişi ya da kişileri yargılamak değildir ancak yapılmakta olan bu hareketler izleyicinin dikkatini başka noktaya çekmeye neden olabilir. Spiker her ana haber açılışında ve kapanışında kendine has üslubuyla anonsunu dile getirmektedir. Anons “Kıbrıs Türkü'nün sesi Kanal T ekranlarından hepinize mutlu akşamlar sayın seyirciler, her daim söylediğim gibi Güneş'in en güzel doğduğu ülke burası, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Başkent Lefkoşa'dan, Kanal T stüdyolarından sizlere sesleniyoruz, önce haber özetleri” diye bitmektedir. Haber kapanışında ise yine aynı anonstan yola çıkarak “her daim söylediğim gibi güneşin en güzel doğduğu yerden size seslendik, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden, bizden ayrılmayın efendim, mutlu kalın, esen kalın” diyerek ana haber bülteni sona ermektedir.

Kanal T'de 3 Kasım ve 5 Kasım tarihleri arasında haber spikeri Ferda Ekinci'dir. Günün önemli haber başlıklarının sunulduğu haber özetleri ekrana geldikten sonra habere girişte spiker anonsunu gerçekleştirirken, kamera yakın çekim görüntüsünden genel plan çekime geçilmektedir.

3 Kasım 2010 tarihli bir haberde; “YİNE AYNİ SENARYO” başlığıyla kullanılırken, bir kaza haberi olay yerinden görüntülerle ekrana geliyor ve araçların kullanılamaz hale geldiklerini gösterirken kazanın ciddiyet boyutu da ortaya çıkıyor. Haber üst ses ve müzik efektiyle destekleniyor. Kullanılan müzik efekti korku ve endişe yaratmak amacıyla kullanılarak anlık gerginlik yaratma hissi veriyor.

3 Kasım 2010 tarihli 16'ncı haberde; “KUZEY KIBRIS'TA DİN ÖZGÜRLÜĞÜ” başlığı yer almaktadır. Haberde konusu geçen olaya dair haberin sonunda spiker'in açıklaması da eklenirken spiker, “Ada'nın güneyinde ve kuzeyinde yapılan çalışmalar göz önünde bulundurulduğunda tam tersi bir tablonun ortaya çıktığını, Karpaz yarım adasındaki Apostolos Andreas Manastırı avlusunda bulunan Ahmet Bedevi Hazretleri olarak bilinen sahabenin kabrini Rum papazların yok ettiği iddia ediliyor. Sahabenin Kıbrıs Türk Halkı tarafından 60'lı yıllara kadar ziyaret edildiği de biliniyor” sözleriyle bu olaya tezat düşürecek çerçevede açıklama yapılmak istenircesine Türklerin değil Rumların birçok manevi açıdan önemli olan kiliseleri bilerek yok ettikleri iddiaları olduğunu vurgulayarak sıradaki habere geçmektedir. Burada uygun olmayabilecek bir tutum sergilenmektedir. Haberi aktardıktan hemen sonra haberin bitiminde spikerin konuya yorum getirmesi uygun düşmemektedir. Üstelik buradaki yorum olumlu olmamakla birlikte, iddia edilen konu üzerine farklı

tartışmalara da neden olabilir. Beş günlük süreç içerisinde izlenen haberlerde; başta siyaset haberleri yoğun olarak yer almakta ve onu Dünyadan aktarılan değişik haber içerikleri izlemektedir. Genel anlamda ekonomi haberlerine de ağırlık verildiği gözlenen ana haberlerde, sendikalara ait haberlerle oranın gittikçe düştüğü gözlenmektedir. Genel tabloda olduğu gibi siyaset haberlerinin haftalık toplam sayısı 40'dır. Bu oran bize diğer haberlerin dışında en çok siyaset konularının dikkat ve önem arz ettiğini de göstermektedir. Haberde geçen olayların başlıkları yer alırken, diğer haber başlıklarının da izleyicinin gözüne sokulmak istenmesi, 30-40 saniye içerisinde gösterilip geçilebilecek önemsiz haberlerin tanıtım filmi gibi dakikalarca sürmesi ve haber saati doldurulsun diye gereksiz haberlerin de yer alması, izleyiciyi boş yere saatlerce televizyonun başına kitleme mücadelesi aslına bakıldığında televizyon habercilik etik kodlarına uymamaktadır.

Kıbrıs Genç TV'nin logosuna bakıldığında; logoda bulunan Kıbrıs Haritası yayın yapılan ada'yı simgelerken, ada'yı sarmalayan turuncu renkteki hat ise; yapılan yayının ada genelinde olduğunu gösterir. Buradan yola çıkacak olursak; logoda ifade edilmek istenen, ada çapında gelişen olayları içeren yayın yapıldığıdır. Kıbrıs haritasının kullanılması da bu kanalın Kıbrıs'a özgü bir kanal olduğunu ve milliyetçi bir düşünceye sahip olduğunu göstermektedir. Kıbrıs Genç TV haber bülteni izlenen günlerde ana haber jeneriğinin (00.20 saniye) hemen ardından haber özetleri ekrana gelirken günün önemli olaylarından oluşan kısa görüntüler yayınlanıyor. Spikerin ekrana gelmesiyle birlikte ekranda günün haberleri alt yazı olarak beyaz bir şeridin içerisinde siyah fontla geçmektedir. İzlenen günler içerisinde farklı günlerde iki farklı spikerin haberleri sunduğu görülmektedir. Ancak izlenen beş gün içerisinde spikerler kendi isimlerini anons etmedikleri gibi izlenen sürenin iki gününde de ekranda herhangi bir yazı belirmemektedir. Yani ekranda karşımıza çıkan kişinin kimliği bilinmemektedir. Teknik anlamda aksaklıkların yaşandığı görülen Kıbrıs Genç TV haberlerinde profesyonel anlamda yapılan bir yayıncılık anlayışı görülmemektedir.

1 Kasım, 3 Kasım ve 5 Kasım 2010 tarihlerinde haberleri sunan spiker Taner Gönül'dür. 1 Kasım tarihli ana haber bülteninde dikkat çekici nokta ise; ana haber özetlerinin hemen ardından 'canlı telefon bağlantısı' yapılmasıdır. Aktarılan haberde; Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu ile Rum Yönetimi Başkanı Dimitris Hristofyas'ın,

Kıbrıs müzakereleri çerçevesinde yeniden bir araya geldikleridir. Oysaki bu haber imkânsızın gerçekleşmesini göstermiyordu ancak burada yaratılmak istenen olgunun ‘sanki özel haber yakalanmışçasına yangından mal kaçırmaya’ benzetilmesidir. Oysaki spiker haberleri aktarmaya başladıktan sonra ilerleyen haberlerin devamında da olay aktarılabilirdi. Spikerin görüşme sonrasında kendi yorumunu da habere katması dikkat çeken diğer bir noktaydı. Spiker Taner Gönül’ün haberde akıcı bir dil kullandığı, anonslarda yaptığı ses çıkışları ve vurgular izleyiciyi habere bağlamada etken bir durumdadır. Kıbrıs Genç TV ana haberlerinin başında spikerin giriş anonsuna geçilmeden önce haber özetleri ekrana gelmektedir. Ana haber bülteni sonlarında da haber özetlerine tekrar değinilmektedir. Ana haber bitiminde spikerlerin sponsor reklamları da yer almaktadır. Ana haberlerin izlendiği dönem içerisinde 2 Kasım ve 4 Kasım 2010 tarihlerinde ana haber spikeri Meliz Birinci karşımıza çıkmaktadır. Ancak burada da haberlerin sunulduğu iki günden yalnızca birinde spikerin adı ve soyadı ekrana gelmektedir. Spikerin haberleri sunuş şekli güven verici ve rahatlatıcı olamamakla beraber tam aksine izleyicide isteksizlik duygusu uyandırmaktadır. Spiker haberlerde uygun ses tonunu da seçememektedir. Spiker sunduğu haberlerde durağan bir ses tonuyla aktarım yaparken izleyicide dikkat uyandıracak ses çıkışlarında bulunmamaktadır. Meliz Birinci’nin sunduğu ana haber bülteninin sonunda, spikerin “Kıbrıs Genç TV tarafından hazırlanan haberleri izlediniz. Yayında ve yapımda emeği geçen tüm arkadaşlarım adına her şey gönlünüzce olsun hoşça kalın haberi bizden alın” anonsunun ardından reklamlara geçilirken, daha sonra hava durumu ve spor haberleri ekrana gelmektedir.

Kıbrıs Genç TV ve Kanal T’de gözlemlendiği üzere siyaset ve dünya temalı haberlere öncelik verilmektedir. Ekonomi temalı haberlerin Kanal T ile neredeyse aynı oranda olduğu gözlenirken, sendika, vakıf ve diğer temalı haberlerde iki kanal arasında büyük oranda fark olduğu karşımıza çıkmaktadır. İki kanalın haftalık toplam haber sayısı arasında 26 haber fark gözlenirken, Kıbrıs Genç TV’nin haber saat aralığının 19.00 ile 20.10 arası olduğu görülmektedir. Kıbrıs Genç TV’nin haber seçiminin yanı sıra genel olarak değerlendirme yapmak istenirse diğer kanallardan daha önce yayın hayatına başlamış olmasına rağmen teknik anlamda zayıf olduğu dikkat çekerken, haber seçimleri ve gereksiz süre kullanımı bir haberin genel kapsamı içerisinde (haber, spor, hava durumu, para-borsa) 70 dakika sürmesine neden olmaktadır. Birbirine bağlantılı haberlerin gereksiz yere iki ayrı haber başlığı altında kullanılması

da haber sayısını artırdığı gibi izleyiciye ulaşan haberin süresini de yükseltmektedir. Aslında verimli bilgi aktarabilmek için haberlerde gereksiz görüntü kullanımına ve gereksiz süre tüketiminden kaçınmak gerekir. Haberde anlatılmak istenen olay kısa ve öz aktarılmalıdır. Kıbrıs Genç TV'nin Radyo kuruluşu olan First FM'in yıl dönümünün kutlandığı anons edilen ana haberde bu olaya tam 12.73 saniye ayrılmıştır. Burada izleyiciye aktarılmak istenen adı geçen kuruluşun kaçınıcı yılı olduğu mu yoksa adı geçen radyonun reklam filmi mi? Üstelik bu haberin bitiminde aynı habere bağlantılı olarak 01.28 saniye süren haberde de adı geçen radyonun ismi defalarca tekrarlanmaktadır. Bu iki haber toplum için önemlilik arz etmeyecek olsa da 20 haber içerisinde 6 ve 7'nci sırada yer almaları dikkat çekmektedir. Aynı zamanda ekranda 'First FM' yazısı izleyicinin gözüne sokulmaktan çıkmış başına itmeye kadar gelmiş durumdadır. Genel olarak bir değerlendirme yapmak gerekirse; ciddi habercilik anlayışının pek görülmediği gibi reklam-haber ayrımının yapılmaması, kurum çıkarlarının ön plana çıkarıldığı noktada habercilik etik kod'larına da dikkat edilmediği gözlenmektedir.

Bayrak Radyo Televizyon Kurumu'nun logosuna baktığımızda; logo üç ana rengi içermektedir. Bunlar; televizyonculukta renkli yayına geçişin simgesi olan 'Red, Green, Blue' yani 'Kırmızı, Yeşil, Mavi' renkleri logosunda kullanılmaktadır. BRTK'ya baktığımızda devlet kuruluşu olarak protokol haberciliğine dayanan bir anlayış sergilemesi beklenmektedir. Analiz yaptığımız diğer iki kanalın beş günlük toplam haber temaları ile kıyasladığımızda haber seçim oranlarının özel televizyon kuruluşlarıyla hemen hemen aynı olduğu gözlenmektedir. BRTK'da ana haberlerin günlük toplam süresi 50 ile 65 dakika arasındadır. Diğer kanallardan farklı olarak tek haber spikeri kullanılmaktadır. Haber öncesinde ana haber sponsorunun reklamı ekrana gelirken bu reklam 01.00 dakika sürmektedir. Ana haber jeneriğinin öncesinde saat tam 19.00'a yaklaştığında ekrana çarklar geliyor. Saat'in işlediğini tanımlayan çarklar dönerken bir anda çarkın ortasında kamera objektifi beliriyor. 'Kıbrıs Türkü'nün Sesi' sloganı ekrana geliyor. Ana haber yazısında ise; 'ana' kırmızı, 'haber' ise beyaz fontla yazılmıştır. Haberler, spikerin stüdyo'ya yürüyerek gelişi ve ardından kameraya dönerek ana haber bülteni açılış konuşmasını gerçekleştirmesiyle başlamaktadır. Spiker, "Bayrak haber merkezi adına hepinize iyi akşamlar ben Mustafa Ufuk Çelik bundan böyle hafta içi her gün saat 19.00'da sizlerle birlikte olacağız, günün gelişmelerini değerlendireceğiz ve günün haberlerine

hep birlikte bakacağız ve ayrıntılara geçeceğiz” derken haber müziği devam etmektedir. Spiker haber özetlerini önce kendi aktarmaktadır ve ardından haber özetlerinin bulunduğu görüntüler ekrana gelmektedir. Özetlerin ardından spikerin yerine oturmuş olduğu gözlenirken, özetler ekrana gelmeden önce spiker de haberleri özetleyerek tekrar yapmıştı. Ancak aynı tekrarı haber özetlerinin bitiminde de yaptığı görülmektedir. Yani ana haber özetini ana haber başlangıcında izleyici üç kez dinlemektedir. Burada gereksiz tekrar yapıldığı hatta olmasa daha iyi bir sunumun gerçekleşebileceği de aşınadır. İzlenen günlerde haberleri sunan spiker’in konuşması akıcı ve anlaşılabilir. Genele bakıldığında bir TRT spikerini andırmaktadır fakat tabii ki de geliştirilmesi gereken noktalar da vardır. Örneğin; farklılık duygusu yaratılmak amacıyla stüdyo’ya yürüyerek gelinmesi değil de izleyiciyi masada otururken karşılamak daha resmi duygu uyandırarak kanalın barındırdığı protokol havası yakalanabilirdi. Metine bağlı kalınması ve habere yorum getirilmemesi de yorumun seyirciye bırakılmasını sağlamaktadır. Diğer kanallarda olduğu gibi BRTK’da da teknik sorunlar görülmektedir. Örneğin; spikerin; “ana haber bültenimiz burada sona eriyor sayın seyirciler ama her zaman olduğu gibi az sonra spor haberleriyle tekrar birlikte olacağız” anonsunun ardından ana haber jeneriği girmektedir. Ancak spikerin anonsu ile yayınlanan haber sırası tutmamaktadır. Karşımıza spor haberleri değil para hattı çıkmaktadır. Para hattının ardından sponsor reklamı girerek hava durumu raporları ekrana gelmektedir Bu noktada sunumda ya da haber sırasında çarpıklık olduğu gözlenmektedir. Hava durumunun ardından sponsor reklamına yer verilirken ardından spor haberlerine ait jenerik ekrana gelmektedir. Spor haberlerini de yine haber spikeri tarafından sunulmaktadır. İzlenen günler içerisinde ana haber sunumunda kırmızı ışıkla renklendirilen sunum masası, spor haberlerine geçildiğinde yeşil renk almaktadır. Ana haber bülteni spiker’in “spor haberlerinin ardından ana haber bültenimiz burada sona eriyor yayında ve yapımda emeği geçen tüm arkadaşlarım adına tekrar yarın görüşmek ümidiyle hoşçakalın diyorum” sözleriyle bitmektedir. 4 Kasım 2010 günü izlenen beşinci haberde; perfore yapan kişinin sesi ile habere konu olan kişinin gerçek sesi aynı anda verilerek bir ses karmaşasına neden olunduğu gibi bundan dolayı haberin içeriğinden de çok fazla bir şey anlaşılmamaktadır. Devlet kurumu olarak yayın yapan ve teknik eleman ve donanım açısından özel kanallardan daha gelişmiş olması beklenen BRTK’da ise bu tarz aksaklıkların yaşanmamasına özen gösterilmemektedir. Haber temalarına

baktığımızda, BRTK'nın beş gün içerisinde 41 adet siyaset içerikli haber, 21 ekonomi haberi vermektedir. Diğer iki özel kanalın aksine, geriye kalan haber temalarına hemen hemen eşit oranda yer verilmiştir. BRTK'da hükümet karşıtlı haberler taraflı olarak verilerek 'haberde tarafsızlık' ilkelerine uyulmamaktadır. Haber olarak yayınlanan metinlerin neredeyse hepsinin kaynak gösterilmeksizin başka yayın kuruluşlarından alınan görüntüler olduğu, bazı haberlerin siyasi çıkar elde etmek amacıyla yayınlandığı ve haber metinlerinin bazılarının saptırma olduğu da görülmektedir.

Analizi yapılan bu üç kanal aslına bakıldığında ortak biçimsel özellikler taşımaktadır. Tıpkı gazetelerde yer alan ve biçimsel olarak birbirinin benzeri olan manşetler gibi TV haberlerinde kullanılan alt yazılarda aynı biçimsel özellikleri barındırmaktalar. Bu alt yazılar büyük harfle yazıldıkları gibi müzik efektleriyle de verilmekteler. Görüntüde etik kullanımına ait arşiv görüntülerinin kullanımına değinecek olursak her üç kanalda verdikleri haberlerin bazılarında arşiv görüntüsü kullanmalarına rağmen bunu ekranda yazılı olarak belirtmemişlerdir. Bu noktadan bakıldığında KKTC televizyon haberciliğinde büyük ve çözülmesi güç durumda olmasa da etik sorunların yaşandığı görülmektedir.

5. SONUÇ

KKTC'de 1963 yılı itibariyle başlayan Kıbrıslı Türkler ile Kıbrıslı Rumlar arasındaki siyasi anlaşmazlıklar ve yaşanan olaylar Kıbrıslı Türklerin CYBC ortaklığından ayrılmasına neden olmuştur. Bu ortaklığın sona ermesi Kıbrıs Türk tarafı açısından yeni bir ‘milli mücadele’ alanı olarak tanımlanırken, 25 Aralık 1963'te Bayrak Radyosu'nun kurulmasıyla ada'da Kıbrıslı Türkler için tarihi bir misyonun da temsilcisi olmanın ilk adımları atılmıştır. İçerisinde bulunan bu küçük coğrafyada halkın üzerinde bulunan farklı egemen ideolojilerine ve izolasyonlara rağmen KKTC'nin varlığını medya kuruluşları aracılığıyla Dünya'ya duyurma çabası da takdir edilebilir bir konumdadır. Ekonomik ve politik nedenlerden kaynaklanan haberciliğin sorunları özel televizyonların siyasi güçler tarafından yönlendirilmesi ve ele geçirilmesi ile başlamıştır. 60'lı yıllardan günümüze dek uzanan savaş ve ayrımcılığın sonuçları, etkilerini siyasi anlamda korumaya devam etmektedir. Bu nedenledir ki; Güney Kıbrıs Rum Kesimi'nin televizyon yayıncılığı, teknoloji bakımından Kuzey Kıbrıs'tan daha gelişmiş durumdadır. Bunun en büyük nedeni; Rumların yayınlarının KKTC'deki frekans dağılımlarını rahatsız etmesinden dolayı televizyon yayıncılığını olumsuz etkilemektedir. KKTC'de gelişim gösteren medya, yeni radyo ve televizyon kanallarının kurulmasına olanak sağlamaktadır. KKTC yayıncılığında, gelişimini tamamlamamış bir televizyonculuk anlayışı ortaya çıkmaktadır. Bunun en büyük nedenlerinden biri de medyaya aktarılan paranın az olmasıdır. İktidar ve medyanın kardeş olmaya başladığı, propagandalarla halkın gözünü boyayıp seçim dönemlerinde siyasi reklamların cirit attığı TV haberlerinde halktan oylar çalınıp yerine büyük bir boşluk bırakılmaktadır. Haber programları gerçekliğin en doğru ve tarafsız yansıtıldığı arenalar olmaktan çıkarak, yerini siyasi beklentilere prim veren, toplumun samimi duygularının gasp edildiği ortama dönüştürülmüştür. Kitlelerin kolayca kontrol edilebildiği alanlara dönüştürülen haber programları ve yayınlarında kişilerin karşıt görüşe duygularını ağzına geldiği gibi hiç çekinmeden aktardığı bir araç haline dönüştürülmüştür. Haber kavramının dahi

değiştirdiği yayıncılıkta, ekrana gelen her kare izleyiciye ‘haber’ diye satılmaktadır. Televizyonu açıp kanalları gezmek istediğinizde hangi kanal olursa olsun bitmek bilmeyen reklam kuşaklarıyla karşılaşmakta ve yayınlanan programları görebilmek için uzun süre beklemek zorunda kalınmaktadır. Araştırmada varılmak istenen noktada; televizyon haberlerinin ve yayınlarının amaç olarak kullanılması gerektiği bilinci yaygınlaştırılmalıdır. Özel televizyon kanallarının ise ‘öğrenci’ statüsündeki kişileri stajyer olarak çalıştırmanın dışında, sürekli olarak çalıştırmaları engellenmeli ve bu yönde kanallar denetime tabi tutulmalıdır. Yayıncılık alanında kalitenin ve etik rota'nın keskin sınırlar içerisine alınması gerekmektedir. Buna ikinci bir öneri olarak, YYK tarafından uygulanan KKTC eğitim veren üniversitelerin İletişim Fakülteleri'nde bulunan öğretim görevlileri tarafından kanallarda çalıştırılan personele verilmekte olan eğitimlerin ‘sertifika’ programı dâhilinde programcı ve yayıncı statüsünde çalışanlara zorunlu hale getirilmelidir. Kıbrıs Türk kanalları ülkenin içerisinde bulundurduğu siyasi ve ekonomik şekillenmeden etkilenmektedir. Bu çalışmanın sonucunda özel televizyon kanallarının patron denetiminde, devlet kuruluşu olan kanalların ise iktidarda bulunan devlet yapısına göre yayın yaptıkları görülmektedir. Televizyon kanallarının temel yapısına bakıldığında kanalları ayakta tutan reklam gelirleri olduğu da açıktır. Ancak reklam veren kuruluşlar için sürekli olarak ‘olumlu’ haber yapılması da beraberinde birçok soruyu getirmektedir. Televizyon haberlerine yönelik yapılan analizler sonucunda da yoğun ancak tekdüze habercilik anlayışının olduğu da göz ardı edilemez. Denetimsizliğin ve eğitimsiz eleman çalıştırılmasının sonuçları teknik yayının aksamasını, yapılan TV programlarının düşük kalitede ve benzer içerikte olmasını, vb... birçok sorunu karşımıza çıkarmaktadır. Oysaki iletişimin hızlı ve ulaşılabilir olabileceği bu Ada'da insanların iktidar ve güç uğruna iletişimi bu denli köreltmeleri kabul edilebilir bir durum değildir.

KAYNAKÇA

- Alemdar, Korkmaz, Erdoğan, İrfan. 2005. **Popüler Kültür ve İletişim**. Ankara: Erk Yayıncılık.
- Atik, Ferhat. 2008. **Kıbrıs'ta Radyo ve Televizyon Yayıncılığı'nın Oluşumu, Denetimi ve Geleceği**. <http://www.makaleler.com/televizyon-makaleleri/kibrista-radyo-ve-televizyon-yayinciliginin-olusumu.htm> [09.11.2010].
- Avşar, Zakir, Öngören, Gürsel. 2003. **Radyo ve Televizyon Hukuku**. Ankara: Piramit Yayıncılık. (Aktaran: Atik, Ferhat. 2008. Kıbrıs'ta Radyo ve Televizyon Yayıncılığı'nın Oluşumu, Denetimi ve Geleceği.) <http://www.makaleler.com/televizyon-makaleleri/kibrista-radyo-ve-televizyon-yayinciliginin-olusumu.htm> [06.12.2010].
- Aydın, Pehlivan, İnyet. 2002. **Yönetmelik Mesleki ve Örgütsel Etik**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Badiou, Alain. 2004. **Etik: Kötülük Kavrayışı Üzerine Bir Deneme**. çev. Tuncay Birkan. İstanbul: Metis Yayınları.
- Basın Özgürlüğü ve Basının Sorumluluğu**. [04.08.2011]. <http://belgeselokulu.tr.gg/BASIN--Oe-ZG-Ue-RL-Ue-%26%23286%3B-Ue--VE-BASININ-SORUMLULU%26%23286%3BU.htm>.
- Baştürk, Akça, Emel. 2000. Siyasal İletişim: Türk Yazılı Basın Söyleminde Yunanistan'ın Ötekileştirilmesi ve Kardak Krizi Örnek Olayı. **1. Ulusal İletişim Sempozyumu Bildirileri, 3-5 Mayıs 2000**. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları: 188.
- Bayrak Radyo Televizyon Kurumu Resmi Kayıtları. Haziran 2009. **BRTK 2009 yılı Mali Bütçe Yasa Tasarısı**.
- Bayrak Radyo Televizyon Kurumu Resmi Kayıtları. Haziran 2010. **BRTK 2010 yılı Mali Bütçe Yasa Tasarısı**.
- Berkmen, Haluk. 2010. **Tarih Boyunca Etik**. <http://www.astroset.com/yasam/filosofia/f3.htm> [18.02.2011].
- Bertrand, Jean, Claude. 2004. Medya Etiği. Ankara: Başbakanlık BYEGM Yayını. (Aktaran: Doğan, Adem, Göker, Göksel. 2009. **Medya ve Etik Sempozyumu Bildiriler, 07-09 2000**. Elazığ: Fırat Üniversitesi: 10. http://perweb.firat.edu.tr/personel/yayinlar/fua_1664/1664_57285.pdf [09.01.2011].

- Black, Jeremy. 2002. **The Press and Politics in the Eighteenth Century**. Media History: 8(2).
- BRT Sendikaları Ayağa Kaldırdı. 2010. **Star Kıbrıs Gazetesi**. 30 Mart. <http://www.starkibris.net/index.asp?haberID=55080> [24.12.2010].
- Cerdan, Coste, Nathalie. 1992. **İletişim ve Toplum: Medya Dünyası**. ed. Choron, Jean-Marie. İstanbul: İletişim Yayınları: 187.
- Curran, James. 1997. **Medya ve Demokrasi: Yeniden Değer Bıçme, Medya Kültür Siyaset İçinde**. ed. Süleyman İrvan. Ankara: Ark Yayınları: 187.
- Çaplı, Bülent. 2002. **Medya ve Etik**. Ankara: İmge Kitabevi.
- Çatal, Özen. 2006. KKTC Radyo ve Televizyon Kanallarının Yayın Politikaları, Sahiplik Yapısı ve Haber Üretim Süreçleri. **Küresel İletişim Dergisi**. s.1: 1-2. <http://globalmediajournaltr.yeditepe.edu.tr/lisansustu%20calismalari/02%C3%96zen%20%C3%87atal.pdf> [28.04.2011].
- Delius, Harald. 1997. **Pratik Felsefe Disiplinleri-Etik: Günümüzde Felsefe Disiplinleri**. çev. Doğan Özlem. İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Elden, Müge, Ulukök, Özkan. Güz-2006. Çocuklara Yönelik Reklamlarda Denetim ve Etik. **Küresel İletişim Dergisi**. s. 2 http://globalmedia-tr.emu.edu.tr/guz2006/Hakemli_Yazilar/M%C3%BCge%20Elden%20ve%20%C3%96zkan%20Uluk%C3%B6k.%20Onayli.pdf [18.02.2011].
- Erdoğan, İrfan. 2007a. **Medya ve Etik: eleştirel bir bakış**. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, s. 23 Yaz-Güz 2006. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi: s. 6.
- _____. **Televizyon, Denetim ve Medya Etiği Üzerine**. Ratem Dergisi, 2007b. Ankara: Gazi Üniversitesi. <http://www.irfanerdogan.com/makaleler4/artvayanit.pdf> [20.02.2011].
- Ergül, Hakan. 2000. **Televizyon'da Haberin Magazinselleşmesi**. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Girgin, Atilla. 2000. **Yazlı Basında Haber ve Habercilik Etik'i**. İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- _____. **Yazlı Basında Haber ve Habercilik Etik'i**. 2. bs. İstanbul: İnkılap Yayınevi, 2003.
- Gözügüzelli, Emete. 2007. **KKTC'de Rüşvet Skandalı**. <http://www.tercuman.com> [23.12.2010].

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Radyo Televizyon Otoritesi Resmi İnternet Sitesi. [12.11.2010]. <http://www.crt.a.org.cy/english/index.shtml>.

Günsev, Mesut. 2010. **Hoş Geldin Derviş Amca, Yaşasın Babamı İşsiz Bıraktın**. <http://www.iha.com.tr/haber> [22.11.2010].

Harcup, Tony . 2002. **Journalists and Ethics: The Quest For a Collective Voice**. Journalism Studies 3(1).

İrvan, Süleyman. 2009. **Kuzey Kıbrıs'ta Medya ve Temsil: Kıbrıslı Türk Gazetecilerin Mesleki ve Etik Değerleri**. ed. Hanife Aliefendioğlu, Nurten Kara. Ankara: Dipnot Yayınları: 84-85.

_____. **Medya Etik ve Hukuk**. İstanbul: İletişim Vakfı Yayınları, 2003.

_____. **Medya Kültür Siyaset**. Ankara: Alp Yayınevi, 2002.

Kaplan, İbrahim. 1979. **Kitle Haberleşme Araçları**. Ankara: Adalet Bakanlığı Yayınları. (Aktaran: Atik, Ferhat. 2008. Kıbrıs'ta Radyo ve Televizyon Yayıncılığı'nın Oluşumu, Denetimi ve Geleceği.) <http://www.makaleler.com/televizyon-makaleleri/kibrista-radyo-ve-televizyon-yayinciliginin-olusumu.htm> [08.02.2011].

Karaduman, Sibel, Karaduman, Murat. 2004. Bilgi Toplumunun Oluşmasında Televizyon Haberlerinin Yeri ve Öneme İlişkin Eleştirel Bir Bakış. 3. **Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, Eskişehir**. <http://iibf.ogu.edu.tr/kongre/bildiriler/06-01.pdf> [14.03.2011].

Kasap, Fevzi. 2005. TV Haberciliği'nde Etik Sorunsalı: Türkiye'de TV Haberciliği Üzerine Bir İnceleme. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kejanlıoğlu, Beybin. 2001. **BİA Yerel Medya Semineri**. <http://eski.bianet.org/diger/egitim885.htm> [21.02.2011].

Kıbrıs Radyo Yayın Kurumu Resmi İnternet Sitesi. [16.10.2010]. **Tarihçe**. <http://www.cybc.com.cy/tr/index.php>.

KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanlığına Bağlı Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitlik Dairesi. Haziran 2011. **Direktör ve Şirket Kayıtları**. Lefkoşa.

KKTC Mahkemeleri. 1975. **Kıbrıs Türk Federe Devleti Anayasası**. <http://www.mahkemeler.net/cgi-bin/anayasa/ktfdana.doc>. [16.01.2011].

KKTC Yayın Yüksek Kurulu Kamu ve Özel Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Yasası. 39/1997. **Yayın Yüksek Kurulu'nun Kuruluş, Görev ve Yetkileri**. Rg:107, 1985: 9. <http://www.kktccyyk.com>. [06.11.2010].

- KKTC Yayın Yüksek Kurulu Resmi İnternet Sitesi. **Basın Bildirileri**. 2010. <http://www.kktcyyk.com>. [06.11.2010].
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Planlama Örgütü İstatistik ve Araştırma Dairesi. Nisan 2010. **İstatistik Yıllığı 2008**. KKTC Lefkoşa Devlet Basımevi.
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Resmi Gazete. 03.03.2011. **BRTK 2011 Yılı Mali Bütçe Yasası**. Sayı 40: 925.
- Lee, J. Alan. 1976. **The Origins of the Popular Press in England**. Londra: Rowman&Littlefield.
- MacIntyre, Alasdair. 2002. **A Short History of Ethics(Routledge Classics)**. **Etik Hakkında Ansiklopedik Bilgi**. <http://www.turkcebilgi.com/etik/ansiklopedi> [06.08.2011].
- Matelski, Marilyn. 1996. **TV Haberciliği'nde Etik**. çev. Bahar Öcal Düzgören. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Musselman, A., Vernon, Jackson, H., John. [10.03.2011]. Introduction to Modern Business. **Küreselleşme Sürecinde Kobi'lerin Türkiye Ekonomisindeki Yeri, Yapısal Analizleri ve Isparta Örneği**. ed. Alpaslan Boşgelmez. <http://tez.sdu.edu.tr/Tezler/TS00304.pdf>.
- Mutlu, Erol. 1991. **Televizyonu Anlamak**. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- _____. **İletişim Sözlüğü**. Ankara: Ark Yayınevi,1994.
- Özgen, Murat. 1998. **Gazetecinin Etik Kimliği**. İstanbul: Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yayınları.
- Özkan, Abdullah. 2010. **Küreselleşme Sürecinde Medya ve Siyaset: Medya Gücü mü, Gücün Medyası mı?**. www.siyasaliletisim.org/ariv/makale/679-kuereselleme-suerecinde-medya-ve-siyaset-medya-guecuemue-guecuen-medyasm.html [26.02.2011].
- Özlem, Doğan. 2010. **Etik -Ahlak Felsefesi**. İstanbul: Say Yayınları. Referans Kitaplar.
- Öztürk, Emin . 2002. **Kişilik Gelişimi Açısından Çocuk ve Televizyon**. İstanbul: Beyan Yayınları. (Aktaran: Ferhat Atık. 2008. Kıbrıs'ta Radyo ve Televizyon Yayıncılığı'nın Oluşumu, Denetimi ve Geleceği.) <http://www.makaleler.com/televizyon-makaleleri/kibrista-radyo-ve-televizyon-yayinciliginin-olusumu.htm> [23.11.2010].
- Pieper, Annemarie. 1999. **Etığe Giriş**. çev. Sezer Atayman, Veysel Gönül. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

- Potter, Deborah. 2006. **Bağımsız Gazeteciliğin El Kitabı**. turkish.turkey.usembassy.gov/media/pdf/bagimsizgazetecilik.pdf [24.01.2011].
- Poyraz, Hakan. 1996. **Dil ve Ahlak**. Ankara: Vadi Yayınları.
- Şafaklı, Okan. Özdeşer, Hüseyin. 2002. KKTC Ekonomisinin Genel Analizi. **Doğuş Üniversitesi Dergisi**. s.(5): 152-170.
- Şenyapılı, Önder. 1981. **Toplum ve İletişim**. Ankara: Turhan Yayınları.
- Tarihsel Gelişimi ve Farklı Etik Anlayışları**. 2008. <http://www.webhatti.com/felsefe-sosyoloji-ve-psikoloji/138060-tarihsel-gelisimi-ve-farkli-etik-anlayislari.html> [05.10.2010].
- TC Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi. 2008. **Gazetecilik Meslek Etiği: Ders Notları**. Ankara: MEB Yayınları: 3-4-5.
- Tepe, Harun. 1998. **Bir Felsefe Dalı Olarak Etik: Etik Kavramı, Tarihçesi ve Günümüzde Etik**. Doğu-Batı Dergisi. s. 4 Ankara: Doğu-Batı Yayınları: 12-14.
- Tılıç, L. Doğan. 1999. Milliyetçilik ve Yeni Sahiplik Yapısı Kıskaçında Türk Medyası: Bazı Ahlaki Sorunlar. **Birikim Dergisi**: 33-34.
- Toffler, Alvin. 1992. **Yeni Güçler Yeni Şoklar**. çev. Belkıs Çorakçı. İstanbul: Altın Yayınları.
- Tokgöz, Oya. 2000. **Temel Gazetecilik**. Ankara: İmge Kitabevi.
- Tunç, Ayça. Haziran 2010. Uluslararası Bağlamda “Öteki” ve “Yabancı” Olanın Haber Medyasındaki Temsili Merkezinde Haber ve Gerçeklik Arasındaki İlişki. **Sosyal Gelişim Dergisi**. <http://www.sosyalgelisim.net/haziran-2010-pdf/7.pdf> [17.10.2010].
- Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük. 1998. **Etik ve Ahlak**. 9. bs. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları: 48.
- Uslu, Ender. **Medya Planlama Notları**. <http://www.enderuslu.info/?p=35> [03.02.2011].
- Uzun, Ruhdan. 2007. İletişim Etiği: Sorunlar ve Sorumluluklar. **Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi**. Kırkinci Yıl Kitaplığı 1. bs.: 21. <http://www.siyasaliletisim.org/pdf/iletisimetigisorunlarvesorumluluklar.pdf> [27.10.2010].
- Ünlü, İsmail. [18.02.2011]. **Basın Etiği Çıkması Muhtemel Sorular**. <http://www.ismailunlu.com>.

- Ward, Stephen J. A. 2004. **The Invention of Journalism Ethics: The Path to Objectivity and Beyond**. Montreal-Kingston. McGill-Queen's University Press.
- White, Robert, A. 1995. **From Codes of Ethics to Public Cultural Truth: A Systemic View of Communication Ethics**. European Journal of Communication 10(4).
- Yandaş Medya ve İşte Belgeleri**. 2009. <http://www.starkibris.net> [22.04.2011].
- Yatırımcıya Köstek**. 2009. <http://www.starkibris.net/index.asp?haberID=40576> [11.02.2011].
- Yayın Yüksek Kurulu Yayınları. 2001. **YYK Yasa ve Tüzükleri**. 1. bs. Lefkoşa: Oyaltan & Sons Printers.
- Yüksel, Erkan. **Medya Etiği**. [15.11.2010]. <http://www.msxlabs.org/forum/soru-cevap/290709-medyanin-etik-kural-ihlalinde-toplumdaki-sonuclari-nelerdir.html>.

EKLER

1. Kıbrıs Genç TV, 1 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
2. Kıbrıs Genç TV, 2 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
3. Kıbrıs Genç TV, 3 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
4. Kıbrıs Genç TV, 4 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
5. Kıbrıs Genç TV, 5 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
6. Kanal T, 1 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
7. Kanal T, 2 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
8. Kanal T, 3 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
9. Kanal T, 4 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
10. Kanal T, 5 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
11. BRTK, 1 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
12. BRTK, 2 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
13. BRTK, 3 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
14. BRTK, 4 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni
15. BRTK, 5 Kasım 2010 Ana Haber Bülteni

ÖZGEÇMİŞ**Şeniz COŞKUN****Kişisel Bilgiler**

Doğum tarihi : 10.10.1984

Doğum yeri : Ankara

Eğitim :

Lise : 1998-2002 Ankara Özel Çağrı Koleji

Lisans : 2002-2008 Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi İletişim Fakültesi
Radyo Televizyon BölümüYüksek Lisans : 2008-2011 Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Radyo Televizyon Sinema Ana Bilim Dalı, Radyo Televizyon
Sinema Programı**Çalıştığı ve Staj yaptığı Kurumlar:**

2003 Kıbrıs Genç TV

2005 Kanal T

2007 Yayın Yüksek Kurulu